

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 763.
Kiadóhivatal 708.

A mag és a csóva.

Irta: Mezei Ernő.

Micsoda kapcsolat van az üstökös-járás és országos politikánk között? Hogy a Halley-üstökös, noha már századok óta időszakokhoz kötött és tudományosan láttamozott utlevéllel köszálja be a végtelenséget, mégis csak fölötte megbizhatatlan pályázó, ezt a tudós csillagászoknak legutóbb is ki kellett tapasztalniuk: Bizonyos is, hogy minden újabb visszatéréssel lényegesen bizonytalanabbá, foszlóbbá válik. De nagyon meglepő dolog, hogy bár az üstökös átvonulásának idejére a mi vidékeinken semmi delejességi hatásokat konstatálni nem lehetett, választási harcaink képe oly sajátos mozgalmakat és jelenségeket tüntet fel, mintha a Halleyről elnevezett égi csavargó kétes, bonlító tendenciája a leghatározottabb módon befolyásolná pártjaink természetét és összetartozóságát. Sőt mintha ez az üstökös-irányzat a mi alkotmányos világunkban még rohamosabb és fokozottabb mértékben érvényesülne. A Halley csillagát még követni lehet, a kozmikus törvények által előírt utján, magját is mindenkor meg lehet különböztetni kisebb-nagyobb csóvafejlődésétől. De politikai harcaink tényezői jórésben oly

kanyargásokat végeznek, mintha teljesen kilódtak volna törvényszerű pályájukból, elemeik is annyira kavargóknak és foszlanak, hogy alig lehet megkülönböztetni, mi bennük csak pillanatnyi, ködszerű csóvaalakulat, mi az állandó mag? A lázasan kutató honpolgárok végül sem tehetnek egyebet, mint hogy fejüket csóválják.

Látszatra a mai helyzetnek alapjellege az, hogy a régi megmerevedett és már össze is tört parlamenti rendszer helyreállítása van folyamatban, a régi pártok kerülnek vissza a régi választóvonalakkal és ellentéteikkel. De miközben felülről durva erőszakkal ezt a természetellenes visszaterelést kísérik meg, maguk a pártok csak bizonyítják és vitatják majd önmagukról, majd másokról, hogy már nem a régi alapon állanak. Tisza István nap-nap mellett biztosítja az országot arról, hogy az előbb fennállott közjogi különbségek immár elenyésztek. Így a közjogi küzdelem is hovatovább a teljes eszmézavar konstellációjába kerül bele. De a közjogi vita, a 67-es és 48-as irányzatok ellentéte, ez mint a pártoknak hagyományos és régtől jegezedett tartalma, ha bomlottan is, ha szétföredezve is, még mindig parlamenti szervezetünknek szilárdabb meteoros állagát, tisztán

körvonalozható magját jelentené a nemzet számára. Nem lehet eltörölni az alapkülönbséget azok között, kik Bécs mellett vagy Bécs ellen sorakoznak.

De milyen különös csóvaképződménnyel övezi körül és borítja el a választói reform kérdése. Ez terjeng a végtelenségbe, ez összezavar és elenyészít minden határvonalat, amire nézünk csak köd és pára, „a látható semmi”, ahogy az üstökös-csóvát elnevezték. Nyomán mégis a lelkek zavara támadt. A politikai szinképelemzés megtanít rá, hogy ebből a választási csóvából, akár milyen légi is, az agitáció legmérgezőbb gőzei fejlődhetnek és áraszthatják el közéletünket. Mindegyik párt beme van ennek a kérdésnek erős hullámzásában, de mindegyik új harczi erőket szeretne szivni belőle, de nem sietnek vele, egyenest óvakodnak attól, hogy álláspontjukat ebben a kérdésben szabatosan, egységesen, minden párttagra irányadóan megállapítsák. Sőt úgy létszhetnek legdühösebb harczaik között, mintha ez a szétfolyó agitacionális kérdés elborítaná és felismerhetlenné tenné a hadakozó feleket. Általános szavazat! kiáltják az egyik oldalról. Duplán általános szavazat, tromfolják vissza a másik oldalról: A közvélemény pedig ezekből a harczi jelzavakból

Thaly Kálmán mint költő.

— Az Egyetértés eredeti tervezete. —

Irta: Eötvös Károly.

II.*)

Sok költőnk volt akkor, a múlt század ötvenes éveiben, s különösen ez évek közepétől 1861-ig, amikor Thaly Kálmán is egészen fiatalos hévvel s fáradni nem tudó lankadatlan buzgalommal belemerült a költészet művelésébe. Nem akarom őket elszámolni, nem is ide tartozik. Aranynak és Tompának laudja akkor zengett legtöbbször és leghangosabban. Arany hatását Thalyra nem lehet észrevenni. Tompa regéinek, népregéinek s néhány hazafias költeményének hangja azonban kétségtelenül ott rezg Thaly nem egy verses művében. A „Zengő liget” két kötetének s a „Székely kürt”-nek nem egy elbeszélő költeménye, regéje és balladája alig látott volna napvilágot s úgy, amint van, sebogyse, ha a költő előtt minden nap ott nem állott volna Tompa.

Thaly Kálmán alig volt még tizenhat éves ifjú, amikor első hosszabb költeménye, 1855-ben, Vahót Imre „Budapesti Viszhang” című szépirodalmi s vegyes tartalmu hír-

* E mű első része, mint tisztelt olvasóink jól tudják, lapunk márczius 27-iki számában jelent meg. (Szerk.)

lapjában megjelent. A költemény címe: „A bujdosó lélek”. Fiatal lelkének s élénk képzelődésnek szüleménye.

De tizenhatéves, vidéki, falusi magyar fiú honnan is vehetne magasabb költészeti műhöz alkalmas tárgyat, akár lírait, akár társadalmi, akár epikai? Jókainál, Petőfinél erősebb, vaskosabb s nemzetibb költői tehetségek még nem születtek a világra, nálunk sémmitre, s bizony tizenhatéves korukban alkotott kísérleteik szintén gyöngé dolgok.

Thaly akkor még nem utazott; — országot, világot nem igen látott, a Duna és a Balaton partvidékei kivül még hazánk földjét és népét se ismerte eléggé, olvasmányai még fölötte szerény, néhány idegen nyelvet legföljebb kezdetleges elemeiben ismert, bölcséleti szemlélődéseket, ábrándokat nem mivelt, sőt később, egész életén át se volt kedve hozzájuk, erős egyéni érzelmeknek és indulatoknak nem adta át magát, alkalmi, módja és ideje se lehetett rá, látásának egész köre, s minden tárgya csak a pápai diáké volt, csak az volt, ami az enyém s közös barátunké, Molnár Aladáré. Sőt ő még híres tanárunk Kerkapoly eszejárásáért se rajongott úgy, miként mi s eszméi, igazságai s bölcséleti ötletei fölött se andalgott annyit, mint mi. Bizony erős mértékkel mérni első kísérleteit oktalanság lenne.

Egyéni érzelmei s indulatai se voltak se mélyek, se lázasak, se csapongók. A szerelmi hangja például alig pendül meg két vagy három költeményében, s ott is csak egy mellesleg, s bizonyos félénkséggel. A mi egykor Csokonayt, Kisfaludyt, Petőfit s az ő korában is Tóth Kálmánt annyi és oly szép alkotásra ösztönöz, ő mála az hiányzott csaknem egészen.

Honnan meríté hát az ihletet?

Hősi élete se volt, a csaták izgalmait se ismeri életből, gyakorlatból, egyenes tapasztalásból. Állami életünk se volt se nyilvános, se nemzeti, se alkotmányos. 1860-ban és 1861-ben ugyan a vármegyék s néhány hónapra át az országgyűlések tanácskozásai magasra hajtották föl a nemzeti és hazafias eszmék és érzelmek hullómaait s ezek az ő lelkében is mély és nemes háborgásokat támasztottak s ezek költői kísérleteiben élénk nyomokat is hagytak, de nem volt szerencsés itt se. Ugy látszott, mintha a hazafilmek viharos mozgása amely gyorsan elmuló az életben és történelemben, oly gyorsan csillapodott nála is.

1861-ben jelent meg Pesten Lauffer és Stolp kiadásában egy kötet költeménye. A költeményei főleg politikai természetűek. Jókainak jelentek meg abban a nemben ekkor gyönyörű alkotásai. Vidámak és érzelmesek, szenvedélyvel s szomorú, de dicsőséges tör-

Éppen azt nem érti meg, mi okon, mi czéllal folyik ez az elkeseredett harc. Csak azt sejti biztos ösztönnel, hogy nagy kockázat és veszedelmes játék folyik fölötte.

A választási reformot, hiába, ez ma a helyzet uralkodó kérdése, akárhogy nézik is párának és ködnek. Akik azt hiszik, hogy aképpen játszhatnak a kérdéssel, ahogy a többségszerzés és mandátumpályázat esélyei kívánják, hamar és gyászosan meggyőződhetnek, hogy a kérdés játszik velök. Már is világos, hogy a kérdés könnyelmű kezelésével a pártok egyaránt kényszerhelyzetekbe sodorhatják magukat. Az „általános, egyenlő és titkos” lett az udvari reakció követelése, amióta az 1904-iki választások ellenzéki eredménye bizalmatlanságot keltett Bécsben a jelenlegi választási rend hatályossága iránt. Viszont ugyancsak az „általános, egyenlő, titkos” jelszava, mint a népies agitáció igézete ragadja meg máris éppen a radikálisabb nemzeti ellenzéket. Ma Tisza István, a „közlegény” legényesen baka-fántoskodik a választási reform kérdésében. Khuen, a kapitány, pedig csak az „általánost”, mint hangzatos jelszót említi „jelző” nélkül. De komolyan kételkedik-e valaki, hogy mihelyt a parlamenti viszonyok alakulása erre kedvező alkalmat nyújt, Héderváry összehozott mameluksága a jelszó mellé azt a jelzöt fogja elfogadni, amelyet az udvar kíván. A jelszó lehet a népé, ám a jelző csak az udvaré, amely rendjeleket is osztogat. És ha a Justh-párt részéről rendszeres obstrukcióval fenyegetőznek, amely alól csak a radikális választói reform kedvéért tennének kivételt, ez éppen kétfős kényszert jelentene ugyanegy irányban.

Ugy indulunk a választási küzdelembe, hogy a nemzet jogát védjük meg Bécs ellenében. Ugy kerülhetünk ki be-

lőle, hogy a nemzeti ellenzék alulról ugyanazt a nyomást szenvedné el, mint a kormánypárt felülről. Bécs mint az ellenzéki küzdelem vívmányát ajánlhatná fel nekünk azt, amit egy minden szolgáltságra kötelezett kormánypárt révén maga kierőszakolni akart. Mint ahogy a magyar forradalom leveretése után gunyolták a horvátokat, hogy Bécsből ugyanazt kapták lojalis odaadásukért, amit a magyarok fegyveres lázadásukért. Oly beszédeket hallunk ellenzéki vezérférfiaktól, amelyek kérdésessé teszik, mit tartanak pártjukra nézve *pártalkotó kérdésnek*, a pártélet elvi és erkölcsi alapjának. Pedig ennek kétségtelen volta minden állandó pártszervezet legelemibb föltétele. Oly eszmét és követelést tolnak a legváltóságosabb helyzet homlokterébe, amely nemcsak hogy a nagy nemzeti harc keretén kívül esik, de saját pártjukban sem kelt egységes viszhangot. A nemzet aggódva kérhetné, vajjon a választói reform dolgában mindegyik párt odajutott-e, hogy saját lételvét kellene felfüggeszteni, akarata szabadságáról kellene lemondania?

A választói reform az uralkodó kérdés. Az volt már a koalíciós uralom alatt és hogy megoldást nem nyert, bizony csak sürgösebbé vált. De ameddig a hazafi-lelkiismeretnek szava lesz ehez a kérdéshez, ez a szó azt fogja követelni, hogy a demokratikus előhaladás nagy művének minden idegen beavatkozástól és minden erőszakos kényszertől mentesen kell megalkottatnia. A koalíciós kormányzatnak elvitathatlan erkölcsi igazoltsága abban állott, hogy udvari armányok és demagóg erőszakosságok ellenében a magyar parlamentnek erkölcsi szabadságát és törvényhozói megfontolását kellett volna ebben a kérdésben biztosítani és eképpen ama nemzeti közszellemnek termé-

zetes kialakulását is elősegíteni, amely az ily korszakos megoldásnak egyetlen egészséges alapja. Akik az előbbi parlamentben ennek a nagy tartozásnak beváltását megakadályozták, föleszmélhetnek most magukra, amikor a hirdett átmenet új útja helyett csak azt az örvényt látják tátongni maguk előtt, amelyben nemzeti javaink elmerülhetnek. És megtanulhatják, hogy jövőnk csillaga nem lehet olyan kőszá üstökös, amelynek magja is alakatlan halmaz, csóvája meg a legillóbb páránál is könnyebb semmisség.

Budapest, május 21.

A horvát képviselők a magyar országgyűlésen. A horvát-szerb koalíció tagjai tegnap értekezletet tartottak a magyar országgyűlésre kiküldendő horvát képviselők megválasztása ügyében. Ez alkalommal megbeszéltek a horvát képviselők klubjának újabb szervezését is, különösen pedig a föltett folyt a vita, hogy a magyar országgyűlésre kiküldött képviselők tartoznak-e belépni a horvát klubba, illetőleg, ha mint e klub tagjai ellenkezésbe kerülve a többség határozatával, a klubból kilépnek, nem kötelesek-e egyben letenni mandátumukat is. Szükséges ugyanis ezt precizizálni, mert a múltban többször is megtörtént, hogy egyes horvát képviselők kiléptek a horvát képviselők klubjából, e cselekedetüknek a konzekvenciáját azonban nem vonták le és maradtak továbbra is képviselők. Így cselekedett például *Krassojević* a szerb radikális párt vezére, aki kilépett bár a horvátok köréből, továbbra is tagja maradt a magyar országgyűlésnek, noha nem volt tagja a horvát országgyűlésnek.

Vámkonferencia. Tegnap és ma a kereskedelemügyi miniszterium nagy tanácsstermében osztrák és magyar adminisztratív vámkonferenciát tartottak *Lers Vilmos* miniszteri osztálytanácsos elnöklésével. A konferencián osztrák részről a kereskedelemügyi miniszterium képviselőjében báró *Baumgartner* miniszteri tanácsos, az osztrák pénzügyminiszterium képviselőjében *Müllwenzel* miniszteri tanácsos és az osztrák földművelésügyi miniszterium részéről báró *Knoblauch* vettek részt nagyobb számú szakreferenssel együtt. A konferencia minden tekintetben kielégítő meggyezésre vezetett. A legközelebbi összejövetel jövő hó 24-én tartják Bécsben.

ténelmünk nagy igazságaival és nagy fájdalomaival teljesek. Irodalmi, tudományos és társasági életünk ezeket se míveli eléggé. Részint nem ismerjük, részint elfeledtük. Nemzeti kár és veszteség e feledékenység sok irányban. Jókai e költői alkotásai különösen erősen hatottak Thalyra s lantjának zenéjére.

Thaly Kálmán 1861-iki költeménykötete e cím alatt jelent meg: „Szabadság hajnala”. De a helytartótanács eltiltotta s a kiszedett iratot s már befűzött köteteket elkobozta. Három példányt tudtak megmenteni. Egyet a költő maga s ez utóbb a Nemzeti Múzeumba került. Egyet a kiadó. Egyet pedig ifjabb gróf Nádasdy Ferencz kerített meg, aki a költővel állandó és meleg barátságot tartott fenn.

Ez hát nem jutott a közönség kezébe akkor se, s természetesen azóta se. A kiegyezés után semmi se gátolta volna a kiadást, de maga a költő nem akarta. Későbbi közéleti s irodalmi működésének egész jellemével talán már nem illet volna össze egészen. Ez a vélemény azonban nem az én véleményem is.

E kötetben van az a költemény is, amelyet egykor zenéjével együtt „Klapka indulója” néven ismert s dalolt a nemzet. Szövegeinek első versszaka így szól:

Édes hazánkért hősi vértünk
Omlunk, hullatjuk nagy bátran, míg élünk?

Édes hazánkért hősi vértünk
Omlunk, hullatjuk nagy bátran, míg élünk?

A költő komáromvármegyei jeles család ivadéka s ugyanazon vármegyei Csep nemesi községben birtokos ur haláláig. A költemény keletkeztekor éveken át Komáromban lakott. E város lakosságát s tanult férfait és hőgyeit kegyeletes, mély és szent érzések kötik Klapka egykori hős honvéd vezérünkhöz, ő volt e világhírű várnak utolsó hősi védelmezője. Függetlenségi harcunk akkor bukott el, amikor ez a vár. De csak harcunk bukott el s nem egyuttal nemzeti dicsőségünk is. Jókai egész világra szóló költészete sok művében foglalkozik Komárommal. Thalyt is e kegyeletes érzés kötötte annyira Klapkához és a híres városhoz, csaknem szülőföldjéhez.

Egyébiránt azért is nevezetes a költemény, mert dalzenéje is gyönyörű s évtizedeken át egész országunkban ismert népdal, s mondhatom, nemzeti dal gyanánt énekelték ünnepélyes, társas lakomákon. Mint akár a Kossuth-nótát. Thaly később országos nevű képviselő volt s e minőségében is az ország nagy részét beutazta. Mindig nagy örömmel hallgatta a nemzeti dalt, ha visszaemlékeztek rá, s ha énekelték és zenélték tiszteletére. Zenéje nem oly viharos, mint például a Berlioz-féle Bákóci-induló. Jakább hasonlít komolyságban és ünnepélyességben a francziák nagy

nemzeti indulójához. Bizonyos, hogy ma is sokan ismerik országzerte.

Másik dala is országos népdallá lett Thalynak.

Nógrádban járt Salgótarján környékén rokonoknál, jó ismerősöknél. Ott hallott szép, szomorú, falusi esztét. Meghalt egy szép falusi paraszt lányka, a vidék legszebb legényének szívbéli mátkája s a falu leányai megkérték a lelkész, engedje meg nekik, hogy a temetési harangozást ne a harangozó, s ne a legények végezzék, hanem ök maguk, az édestestvérüket és barátnéjukat gyászoló lányok.

Igy történt. Thaly megénekelte az esztét. Dala így hangzik:

Jaj de busan harangoznak Tarjánba,
Elhervadt a legszebb legény babája.
Három galamb buzsa azt a harangot,
Ugy temetik a negyedik galambot.

Nagyon szép zenéje van, elfeledtem, ki volt az alkotója. Nagyon kedvelt dal lett belőle. Az is lehet, hogy a dal magának a nógrádi magyar népnek fölséges zeneösztonéből támadt. Karancsalja nincs oly messze, a karancsalji híres Lakodalmasnál pedig szebb és gazdagabb népdalgyűjteményünk sohase volt és ma sincs. A nagy magyar zeneszerző Rózsavölgyi is e vidéken nőtt fel a magyarság legelső s legdicsőbb dalköltőjévé.

Meg kell említenem azt a nemzeti dalút

A némák megszólalnak.

Budapest, május 21.

A holnap szent vasárnap lesz a csodák napja, mikor a némák megszólalnak. A kabinetnek az a két nagyvállalkozója, aki a koalíció végnapjaiban egymással titkos szövetségre lépett, hogy akármelyikük kapja meg a kibontakozási munkát, a másikkal együtt végzi majd a munkát; a majdnem-miniszterelnök Lukács László és az egyelőre-miniszterelnök Khuen-Héderváry Károly hosszú és kínos némaság után holnap végre programbeszédet fog mondani. Hónapok óta mindig csak mások beszéltek, holott mindig csak őket támadták s a két nagy néma hősiesen állta a hallgatást, de most már nem szabad, nem lehet tovább hallgatni. A választások előtt ez körülbelül az utolsó vasárnap s ha a némák most se szólalnak meg: akkor megválasztanak helyettük talán egy papagályt, mert az mégis tud valamit beszélni, de nem választják meg a végesvégig némákat, akiket még az országos választási kofalkodás se tudott megszólaltatni. Ezen az utolsó, szent vasárnapon tehát, mikor már kivonult a csatatérre minden tiszt és minden közlegény, igazi osztrák hadvezérekhez illően utolsóknak, a hadsereg háta mögött kivonul a két vezér is: Khuen és Lukács. Khuen programot ad a Belvárosban és Lukács az aranygyártó Körmeözbányán.

Ha azt mondjuk, hogy a megszólaló némák programot adnak, csak a választási terminológiához tartjuk magunkat. Mert hogy akár Khuen, akár Lukács most programot adnának, az legfőlegb tréfának illik be, nem komoly jelentésnek. Programot adni most? Az utolsó pillanatban? Mikor már lyukasra beszéltek a magyar levegőt a többi miniszterek, az államtitkárok, a vándorapostolok s a tized- és huszadrangú jelöltesek? Nevetséges. Ha Khuen programot adhatna, elmondhatta volna

már a parlamentben és elmondhatta volna azóta hatszázszor. Nemkülönben módja és kivált oka lett volna programnyilatkozásra Lukács Lászlónak is, akit Justhékkel való kaczerkodása és Tisza mérgezett nyilai miatt annyiszor próbáltak megszólaltatni. De ugyan micsoda programot adhatnának ezek a szegény árnyékvezérek? Mikor az általános választói jogról a népszerűség okáért valamivel radikálisabb hangon akartak dadogni, a szigorú Tisza István úgy lehurrogta őket, mint a pákosztos gyerekeket. Mikor ajtót-kaput akartak nyitni az összes liberális elemeknek, a finnyás Tisza István úgy kinézte a klubból Vörös Lászlót, Feilitzsch Arthurt s a régi hívek nagyobb bokrétaját, hogy a két árnyékvezérben a vér is elhült. Mikor a szabadelvűséget próbálták czigérnek kiakasztani, Tisza becsalogatta a néppártot. Mikor Lukács Justhék felé vetette vágyó tekintetét, Tisza huszáros káromkodással gázolt a Justh-pártba. A két árnyékvezér tehát nem adhattott programot, sőt kényszerűen hallgatott, mint hal a szárazon. Hiszen már szinte belesárgultak a nagy hallgatásba.

S ezek adnának holnap programot, mikor végre megszólalnak? Nem lesz az program, akárki meglássa. Ha eddig muszájból hallgattak, most muszájból beszélni fognak, de a belvárosi és a körmeözbányai beszéd csak két különböző körülírása lesz a semminek. Szerepelni fog ezekben a körülírásokban az a bizonyos reud, melyet Tisza István ezeregy beszéde szerint végre helyre kell állítani; szerepelni fog bennük az a bizonyos parlamenti munkaképesség, melynek szentje Tisza István, zászlója Perczel Dezső és ünnepnapja november tizen-nyolcz; szerepelni fog bennük továbbá a király és nemzet harmoniája, mely arról nevezetes, hogy mindig a király zavarja meg s mindig a nemzetnek kellene helyreállítania; szerepelni fog végül bennük mindaz a nagy feladat, mely a magyar nemzetre a monarchia politikai súlyának meg-

mentése szempontjából hárul s amely feladatok legrövidebben így foglalhatók össze: megadni mindent, nem kapni semmit. Ezeregy napon ezeregy beszédben elmondta, elfuvalázta, elbrugózta s elnagybögözözte ezt a geszti apostol s amit ennyi ismétlés után megtanulhatott már minden rajkó is, azt szabad lesz holnap elmondania a két árnyékvezérnek is, Khuennek a Belvárosban, Lukácsnak az aranygyártó Körmeözbányán. De százat egy ellen, hogy Khuen holnap sem fog beszélhetni az általános titkos választói jogról, az igazi szabadelvűség tömörítéséről, a reakció visszazoritásáról és Lukács sem fog beszélhetni a külön bankról, a gazdasági függetlenség előkészítéséről, amivel olyan gyönyörűen akarta hálójába csalogatni a makói tarka lepkeket, az országban röpködő Justh Gyulát. Százat egy ellen, hogy a Belváros nem kapja meg annak a rejtélynek megfejtését, hogy a Khuen gondolatait Székely Ferencz tolmácsolta-e hibebeben vagy Hieronymi és Tisza. És Körmeözbánya se fogja megtudni, hogy Lukács László esténként Tisza Istvánt foglalja-e imába vagy inkább úgy szereti, hogy majd megeszí.

Se programot, se komoly tájékoztatást ne várjon senki a csodanaptól, a némák megszólalásának napjától. Mindössze az fog történni, hogy nyolcz nappal a választási háboru előtt végre elindulnak az állítólagos vezérek is a csatatérre kivonult hadsereg után, mert otthon maradni még a legosztrákabb hadvezéreknek sem lehet. De egészen hátul, ahová golyó nem ér, ahol a belső reszketést se látni s ahol a felelősséget az elülharezolókra lehet kenni: megláthatók az osztrák hadvezérek s ezeknek mintájára a munkapárt árnyékvezérei is. Az utolsó vasárnapon kirukkolnak az utolsó vezérek is. Hogy mit mondanak, mit csinálnak, hol lesznek: mellékes. Csak az bizonyos, hogy az esetleg megnyert csatáról azt fogják mondani, ők nyerték meg, az esetleg elvesztett csatáról, hogy mások veszítették el. Az osztrák hadvezérek így szokták, ezek a magyar-osztrákok is.

Budapest, május 21.

A horvát országgyűlés. Zágrábból jelentik: Az országgyűlésen ma elfogadták *Lissava* ans indítványát, amely szerint a cirill és latin betűk egyenlőjűek. Ezután a hétfői ülés napirendjének megállapítására került a sor, s az elnök indítványozza, hogy ekkor válasszák meg a 40 delegáltat. *Supilo* azt javasolja, hogy külön bizottságot válasszanak, amely a budapesti közös országgyűlésre választott képviselők működését megvizsgálja. *Tomasić* bán erre azt felelte, hogy ily javaslatnak nincs semmi értelme, mert a horvát képviselőknek a közös országgyűlésbe való választását az alkotmány írja elő, a *Supilo* indítványa pedig ellenkezik a törvénnyel. A bán és a többség teljes felelősséget vállaltak azért, hogy a vasutas szolgálati pragmatikából származott konfliktust a pozitív alaptörvény értelmében fogják megoldani. Többek felszólalása után az elnök indítványát a kisebbséggel szemben elfogadják. A szábor utolsó ülése hét-főn lesz.

A tanítóképesítés reformja. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanító (tanító) képesítés tárgyában ma új szabályzatot adott ki. Eddig a jelölteknek nem kevesebb, mint 23 tantárgyból kellett egyszerre vizsgáznunk, ami elviselhetetlen terhet rótt a vizsgázókra és a vizsgálókra egyaránt. Eleintul mire elvégzik a jelöltek a négy évfolyamot, vizsgáznak az összes tantárgyakból, de nem egyszerre, hanem formális képesítő vizsgálatnak vetik alá őket minden tantárgyból abban az osztályban, amelyben a tanárgy tárgyköre befejeződik, hogy azután a befejező

is, mely szintén nagyon elterjedt, 1859-ik év végén költötte, s első sorai így hangzanak:

Árpád apánk, ne féltsd ősi Nemzedet,
Nem vész már el, ha addig el nem vezett.

Ennek a zenéjét Simonffy Kálmán szerelte.

De fölemlitem még Vízkeleti híres történeti műlapját a múlt század ötvenes éveinek végéről. Ez a Hunyady-ház diadalünnepét ábrázolja, amint a magyar nemzetnek a keresztény világnak legnagyobb hőse visszaveri a világverő törököt, megmenti Európát s megy vissza Vajdahunyd várába, családjának esendes, boldog hajlékába.

Igen szép és lélekemelő kép. Gyönyörű metszetben száz meg ezer magyar úri háznál látható még ma is, ötven év múlva a falakon. Gyönyörű költeményt írt róla Thaly. Talán legszebb alkotása.

A múlt század ötvenes-hatvanas éveinek legkedveltebb népdalköltője egyébiránt Tóth Kálmán volt. Sajátságos ez. Több népdalt énekeltek tőle, mint Petőfőtől, Aranytól, Tompától összevéve. Aki a költők gyűjteményes munkáiban gondosan utána néz s ismeri népdalaink zenéjét, akaratlanul is rájön e nagy és szép igazságra.

Tóth Kálmán költészete, nyelve, versalakjai, vidám bánata és szomorúságos vídamságai egyébként is nagyon hatottak

Thaly Kálmán költészetére. Ő azonban ieles kortársát e téren nem tudta elérni.

Az is jellemző arra a korra, hogy a költők miként nevezték el gyűjteményes műveik kötetét. Ma szinte mosolyognunk kell e fölött. Thaly Kálmán gyűjteményes művei e ezimeket viselik:

- Bujdosó Lélek. 1855.
- Ne bántsát a magyart. 1857.
- Zengő Liget. Két kötet. 1859.
- Kárpáti Kürt. 1860.
- Székely Kürt. 1861.
- Szabadság Hajnalka. 1861.

Sok költőnk előfizetés útján adta ki kötetben költeményeit, amiként Vörösmarty 1825-ben „Zalán futása” híres hőskölteményét. S a kötet végén közölte az előfizetők névsorát és lakóhelyét is.

Igy tett Thaly is például a „Székely Kürt”-tel.

Belső barátság állott fenn közte s báró Orbán Balázs között. Orbán nagy műve, mely a „Székely föld” leírását tartalmazza, nagyon megtetszett Thaly-nak. Hogy ne tetszett volna meg a napnyugati tul-ra-dunai magyarnak a napkeleti székelység és földje? Képzletét nagyon megragadta. Elment Erdélybe, s barátjával bentazta a székelyek földét.

Ez útjának lett eredménye a „Székely Kürt”. Tartalmát így mutatja be: Erdélyi regék, mondák, balladák és dalok. — Néhány csinos alkotás van köztük.

tankepesítő vizsgálatra csak tíz tantárgy marad, ami által a vizsgálatnak szakszerű jellege domborodik ki. A többi osztályzatát, azután az osztálybizonyítványokból veszik át az oklevélbe. A reformot átmeneti intézkedésekkel fokozatosan fogják életbeléptetni.

A tanyákon.

Budapest, május 21.

A nagy magyar Alföldet végigtarkázzák a bogárhátú banyák. Kis megbuvó házak az ég széléig futó síkság végtelenségében, mindannyi egy-egy kis külön társadalom és külön világ. Nyolcz, vagy tíz ember külön világa és külön társadalma, messze eső minden nagyvárosi forgalomtól. Ködmönös emberek külön közössége, melybe ritkán vetődik el ur, vagy pedig valamilyen urfajta. Az urak nem törődnek a ködmönösökkel, a ködmönösök még kevesebbet törődnek az urakkal. Így folyik az élet odakünn, csendesen, egyformán, esemény nélkül.

Most azonban zajosak lettek ezek a tanyák. A kaputos urak egyszerre észrevették a ködmönösöket. És szekér szekér után járja körül a tanyákat. Puresa szekerek. Ciffrák és zajosak. Nagy zászlókat lenget rajtuk a szél. A zászlók háromszínűk: piros-fehérvörösök. A zászlókon pedig egy sárga-fekete név. Valamelyik munkapárti jelölt neve. A szekereken részeg, rikoltozó kortesek. Még a szekerek sem jár egyenesen, az is úgy dülöngözik, mint a koresmából koresmába menő ember. S koresma lesz hamarosan minden egyes utba kerülő tanyából. A szekérkas jófajta, karesu nyaku üvegekkel teli. Csokolózás, lebratyizás után első sorban ezt veszik a frissen érkezettek elő; urnak való borral kínálgatják a ködmönös embert, ugy kérdegetik tőle, hogy „ki a vivát?” — „Az ur bor mellé ur szivar való; ilyen is kerül a kaputos zsebekből elő. Pántlikás szivarra gyujtatják rá a parasztot; megígérik neki, hogy tanyai gazdáknak ezután mindig olyan jó dolguk lesz, hogy jelik majd pántlikás szivarra. Csak éppen a munkapárti jelöltjére kell szavazni, aki jó barátja a kormánynak. Ez kiviszi, hogy a tanyai ember felannyi adót fizessen, mint amennyit eddig fizetett, de kétszer annyit kapjon malacért, buzáért, mint eddig kapott. Minden jól lesz, minden más-képen lesz, csak éppen a munkapárti zászlót kell kitűzni a tanyára. Akkor a paraszt vonakodik — így már mégsem teheti magát csuffá! — előkerül még egy-két karesu nyaku palaczk, új pántlikás szivar. Egyik paraszt kapitulál, a másik nem. Folytatni kell a meggyőzést. „Hát legalább bátyám a balpárti jelölt zászlóját se tűzze ki! Van itt nálunk zászló még nélkül, dugjuk ezt az presz alá!”

S így megy ez tovább tanyáról-tanyáról. A munkapártiak nagy agilitással vetették magukat a mezői népre. Csalfainta huncutságokban járattak, becsületes gazdák jó médiumoknak látszanak arra, hogy ígéretekkel, fogadkozásokkal el lehessen kábitani őket. Mennek hát közzéjük lelket halászni, lelkiismeretet megnyergelni.

Az eredmények azonban megmutatják, hogy ez milyen nagy rossz számítás. Ezek a tanyai parasztek nem könyvből és nem újságból tanulták a balpártiságot. Született függetlenségű mind: hagyományképpen száll nemzedékről-nemzedékre a negyvennyolczaság. Kezdődött a sor még a nagyapával, aki valamikor saját két szemével látta Kossuth Lajost s végig verekedte a szabadságharcot. Az apa, az unoka már a nagyapai intésben kapta azt a kötelességet, hogy cserbe ne hagyja ezt a zászlót. Csendes szavú, de kőnek és határozott balpártiság ez, melyet nem lehet kapacizálni néhány pántlikás szivarral és egy pár karesu nyaku üveg borral. Tiszaháton van egy falu: Tarpának hívják. Nagy zajos lakadalmat látunk itt, melyen az egész falu, az egész környék együtt volt. Nagyobb-részt sógorság, komaság ülte körül a tiszta szobában szorongva az asztalt. Csak egy deresfejű magyar szomorkodott egyedül a pit-

varban, különálló kisasztalnál, egy üveg bor mellett. Senki sem szólt hozzá, legfeljebb évődő csufolódo szóval. Megkérdeztük, mit vétett a bátya, hogy ennyire kívülre került? „Jobb pártra szavazott a mult választáson, pitvarban a helye addig, amíg jóvá nem teszi a szégyent, amit a falun ejtett.”

Ilyen nép lakja a tanyákat. Kiváncsiak vagyunk rá, hogy mire megy velük a munkapárt?

Az utolsó napok.

— Kossuth Ferencz a helyzetéről.

Khuen, a javíthatatlan optimista.

Budapest, május 21.

Tíz nap mulva kezdődik a nagy mérkőzés a kormány s az ellenzéki pártok között. Az utolsó napokat pártkülönbség nélkül kihasználják a politikusok s az összes vezérek felvonulnak, hogy nagyszóval szavakkal lelkesítsék a hatalmas összecsapásra híveiket. Ma Kossuth Ferencz és gróf Khuen-Héderváry beszéltek, de holnap éri el a szöcsata a kulminációját.

Kossuth ma a Nyiregben emelte föl a szavát, amelyvel a politikai helyzet egész háttérét megvilágította s egyben rámutatott a követendő utra is. A függetlenségi párt elnökének olyan hatása volt, hogy a Justh-párti jelölt nyomban visszalépett. A miniszterelnök az este preludiumul a belvárosiak bankettjén díkezőzött, föntartva magának a jogot, hogy holnapi programbeszéde alkalmával fejthessék ki bővebben álláspontját. De a mai toszítja már izelítőjét adta a holnapi részletes nyilatkozatnak. Khuen-Héderváry lihetetlen optimizmussal várja a választások eredményét, bár a kétség árnyéka is átsuhan kijelentésein — burkolt fenyegetés alakjában. Lehet-e mondottat — hogy a kormány nem fog egyszerre ezélt érni, de szívósan ki fog tartani, amíg törekvéseit siker nem koronázza. Ez egyértelmű azzal, hogy a kabinet a választásokon bekövetkező bukás után sem fog távozni helyéről, hanem tovább fog kísérletezni. Ez azonban, hisz-zük, hogy csak óhaj marad, amelyből a nemzet és a király ki fogják ábrándítani Khuent.

A miniszterelnök kihallgatásán.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma délelőtt tizenkettő órákor magánkihallgatáson jelent meg a felsőház előtt. A kihallgatás háromnegyed óra hosszúra tartott. Gróf Héderváry rövid összefoglaló jelentést tett a felsőháznak a politikai helyzetéről s nemely felvő ügyekről.

Achrental elutazása.

Gróf Achrental közös külügyminiszter gróf Szapary Frigyes követségi tanácsos kíséretében ma délelőtt 9 óra 20 perczkor Bruckon át Bécsbe utazott, ahová ma délután meg is érkezett.

Kossuth Ferencz Kemecsen.

Kossuth Ferencz tegnap este a tündes személyvonattal a szabohemegyei Kemecse-re utazott Horváth Józsefnek, a nyirboghányi kerület jelöltjének támogatására. A pártvezért elkísérte utjában Gyapay Pál volt főispán és Jármy István, a tiszaháti kerület képviselőjelöltje is. Reggel fél 7 órákor érkeztek meg Nyireggházára, ahol rendkívül nagy számu közönség valóságos zászlóerdővel, számai nem akaró lelkes üzenő között fogadta. A közönség sorában ott volt a rakamzói választókerület küldöttsége is. Az eljénzés beállapulása után Miketz Pál a nyirboghányi választókerület Kossuth-pártjának élőké üdvözölte Kossuth Ferenczet lelkes beszéddel, amelyet Kossuth szíves szavakkal köszönt meg. Néhány percznyi várakozás után a vonat tovább haladt Kecskemétre, ahova reggel 8 órákor érkezett meg.

Az állomást és környékét az egész kerület valamennyi községéből összerereglett rengeteg nép-

tömeg lepte el. Fehérruhás kislányok 25 virágcsokrot adtak át Kossuthnak, akit a kerület hölgyei nevében Szabó Sárika üdvözölt. Kossuth szívélyes szavakkal köszöntö meg a kedves meglepetést. Ezután megkezdődött a bevonulás a községbe. Elöl másfélszáz tagu lovasbandérium haladt, amelyet Kópácsy István, Horváth András és Zoltán Gyula vezettek festői magyar ruhában. Utána a kocsik beláthatatlan hosszú sora következett. A község bejáratánál díszes zöld galyakkal és babérlevelekkel átfont diadalkapu volt, amely előtt a község bírája üdvözölte Kossuthot. Végig, amerre csak a menet elhaladt, az utvonat két oldalán a kerület községeiből besereglett választópolgárok a legnagyobb lelkesedéssel éljenek Kossuth Ferenczet.

A népgyűlés a Kossuth-szobor előtti téren volt és azon több ezerre menő közönség vett részt. A rendet Mezőssy László főszolgabíró tartotta fenn. A szobor előtt szépen feldisznített emelvény volt, amelyen Kossuth és kísérete, továbbá Megyeri Géza nyug. kuriai bíró, Krasznay Péter 48-as vörösapkás, Zoltán József és Bloyer Jenő nagybirtokosok, Szentirmay Gábor katolikus pap, Molkó István református lelkész és a kerületi községek vezető emberei foglaltak helyet. A gyűlést Miketz kerületi pártelnök nyitotta meg. Majd Kossuth Ferencz emelkedett szólásra:

— Azt a küzdelmet, — mondotta — amelynek Kossuth Lajos egész életét szentelte s amely századok óta tart, a kornak, az időknek és a helyzetnek változtatásával más fekvésekkel és más téren ugyan, de szakadatlanul folytatni kell erős munkával, lankadatlan kitartással, amelyet ha megteszünk, a győzelem elmaradhatatlan. Az ősi magyar átok, a széthúzás feltámasztotta a régi rendszert. Justh társaival akkor hagyta el a vezért, mikor a korona előtt és a kormány tanácsában az egész párt támogatására a legnagyobb szüksége volt. A Justh-párt nagy része azt remélte, hogy Lukács László miniszterelnökségével elnyerheti a kormányhatalmat. Ez a törekvésünk nem sikerült, jött Khuen és nemesek az önálló bank nem valósul meg, hanem a gazdasági önállóság ellenségei kezében lévén a hatalom, még az önálló vámterületnek 1917-ben való megvalósítását is veszélyeztetik. A választópolgárok hívása egyesíteni a szétszakadt függetlenségiéket. Nem néhez a választás, hogy kit kövessünk, a Justh-pártot, amely felborította a helyzetet anélkül, hogy jobbat teremtetett volna, sőt ellenkezőleg, vagy a Kossuth-pártot, mely elveiből semmit sem adva, alkotó munkával a függetlenség kiépítésén, a nemzet jólétén és a gazdasági önállóság tényleges megvalósításán fáradozik. Ajánlja Horváth Józsefet a kerület jelöltjé. Végül üdvözli a tiszaháti kerület nagy számmal megjelent küldöttségét, ajánlja a képviselői hazafiasságu jelölttel a kerület eddigi, érdemekben gazdag országgyűlési képviselőjének, Pap Zoltánnak megválasztását, ellenjelöltjével szemben, ki csak röviddel ezelőtt Kossuth-párti programmal volt hajlandó jelöltséget vállalni és most egyszerre Justh-párti lett.

Kossuth Ferencz beszélet leírhatatlan lelkesedéssel követte. Utána Molkó István református lelkész, Gyapay Pál volt főispán, dr. Gonda Henrik és Jármy István a tiszaháti kerület képviselőjelöltje mondottak lelkes beszédeket. Végül Horváth József a kerület képviselőjelöltje köszöntö meg Kossuthnak a kerületbe való lejvetelét.

A népgyűlés után Kossuth Ferencz és kísérete Miketz Pál pártelnök vendégszerető házába ment, hol tiszteletükre fényes ebéd volt. Délben 12 órákor ugyszólván a község egész lakossága kikísérte Kossuthot a vasuti állomásra, ahonnan a fővárosba visszautazott.

Mint Nyireggházáról jelentik: Gróf Vay Gábor Justh-párti, a nyirboghányi kerület jelöltje visszalépett a jelöltségtől. Dr. Horváth József Kossuth-párti ellenjelölt nélkül áll.

Héderváry a Belvárosban.

A negyedik kerületi nemzeti munkapárt választópolgársa ma este 8 órákor lakomát rendezett jelöltjének, Khuen-Héderváry Károly grófnak tiszteletére. Az első felköszöntőt Heinrich Alajos pártelnök mondotta s a miniszterelnököt éltette. Héderváry gróf emelkedett ezután szólásra, s a többi közt ezeket jelentette ki:

— Igen közel állunk alkotmányos, életünknek egyik nevezetes momentumához, a választásokhoz, amikor a nemzet újjólag határozni fog sorsát felett. Az előkészületek már be vannak fejezve, csak itt-ott lesznek még kisebb változások. Azzal az erős hittel megyünk bele ebbe a választási esztába, hogy midőn egy jó ügyet képviselünk, a szerencse nem fog bennünket elhagyni. Én teljes bizalommal megyek neki a nagy esztának, környezve önöktől, akik megajándékoztak bizalmukkal. Adja Isten, hogy az a meggyőződés, amely az önök lelkeiben él, hassa át az ország polgárságának többségét is. Czelünk elérésében még sok küzdelem áll előttünk. De remélem, hogy ha nem is fogjuk azonnal elérni törekvéseinket, —

hiszen az elmúlt korszak sok eltakarítási valót hagyott maga után, — szívós kitartással később elérjük azt az eredményt, amelyet a nemzet javára elérni kívánunk. Hiszen nem vagyunk mi olyan kis nemzet, amelynek feltüntetnek. Mi az európai politikában fontos szerepet töltünk be és azok, akik talán egyidőben elhagytak bennünket, örömmel fogják ügyünket magukévá tenni, ha látják, hogy mi európai ügyet is akarunk szolgálni, mikor a nemzetnek benső békéjét kívánjuk biztosítani. (Lelkes éljenzés.) Reméljük és hisszük, hogy győzelmiünkkel ennek az ügynek fogunk szolgálatot tenni, ezzel gyarapítani fogjuk erőnket a nemzet számára. (Lelkes éljenzés.) Kívánom, hogy a legközelebbi választásoknál ne csak az önkérvényességben arassunk diadalt, de az ország minden részében. (Hosszas éljenzés és taps.)

Ezután Székely Ferenc bankigazgató mondott felkészítőt.

Tabódy József, dr. Rócz Géza, Láng Lajos, Molnár Sándor, Marton Lajos és Schwartz Géza toaszta utána ismét gróf Héderváry szólalt föl s szavait így végezte:

— Azt hiszem, az ország lakosságának legnagyobb részében meg van az erős elhatározás arra, hogy sorsát biztos alapokra fektesse. És bizonyára el van készülve arra, hogy türelmével megadja hozzá a módot, az eszközt és az időt. Mert idő nélkül nem lehet elérni semmit. Akinek nincs ideje, az ne várjon semmit az élettől. A jót ki kell tudni várni, aki nem tud várni, az hiába erőlködik, hiába erőszakoskodik, nem fogja célját elérni. A nyugodt munkálkodás az, amely állandó és biztos jövőt tud nyújtani. Pillanatnyi előnyöket ne várjunk, ha állandó sikereket akarunk elérni. Inkább lemondunk a pillanatnyi sikerekről, semhogy kockáztassuk a biztos jövőt. Csak az érheti el célját, aki tud várni. Semmi a világon, ami jó, gyorsan nem történik. Bizalom és hit nélkül nem élhetünk a földön. És vajon mi lehet más a hitünk, ha nem a nemzetünk jövőjébe vetett hit. Ennek soha megrendülnie nem szabad. (Éljenzés.) Utána még többen szólaltak fel.

Andrássy és Darányi.

Holnap vasárnap este utazik gróf Andrássy Gyula Nagymihályra, ahol tegnap egyhangúlag nagy lelkesedéssel jelölték.

Gróf Andrássy hétfőn tartja Nagymihályon programbeszédét és természetesen, hogy ezt a beszédet, mint politikai eseményt várják.

Kedden pedig Darányi Ignác Tapolezán mondja el programbeszédét.

Szell Kálmán kerületében.

Szentgotthárd-ról táviratozzák: Szell Kálmán titkos tanácsos holnap délelőtt mondja el a kerület székhelyén programbeszédét. Tegnap és ma Szell Kálmán nagy körutat tett a kerületben, amelyet tudvalegően már évtizedek óta képvisel az országgyűlésen. Mindenütt nagy lelkesedéssel ünnepelték. Zenezórával és bándériummal fogadták s kísérték egyik községből a másikba. Az oráció-kért Szell nagghatású beszédekben mondott köszönetet, két elenjelölt is próbálkozott felvenni a harcot, de tisztességes kisebbségre sem számíthatnak. A szentgotthárdi programbeszéd meghallgatására a nagy kiterjedésű kerület minden részéből érkeznek választók.

A beszédek vasárnapja.

A miniszterek közül vasárnap beszél: Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök a Belvárosban, ahol a belvárosi körben programbeszédet mond.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Igón beszél.

Lukács László pénzügyminiszter Körömczánynán mond programbeszédét.

Székely Ferenc igazságügyminiszter Marosvásárhelyen beszél.

A pártvezérek szintén felhasználják a vasárnapot:

Kocsuth Ferenc Abaujvárosban beszél Hamarsberg László, a garbócszegedényi Kocsuthpárti jelölt érdekében.

Gróf Apponyi Albert Temesmegyében Országhalván.

Szell Kálmán Szentgotthárdon fog programbeszédet mondani.

Gróf Tisza István Kikun-Halason mond beszédet.

Justh Gyula a Dunántul beszél.

Kormányparti agitáció.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a hónap 25-én Tallian Béla és Papp Géza kíséretében Zombolyára érkezik Firkner János támogatására.

A miniszter ez alkalommal beszédet mond, azután megtekinti a zombolyai gyárakat és este Szegeden át Csongrádra utazik, ahol másnap programbeszédet mond.

Gróf Tisza István e hónap 24-én, kedden Zsoltos Mihály titkos tanácsosnak, a szarvasi nemzeti munkapárt képviselőjelöltjének támogatására Szarvasra utazik, ahol gróf Csáky Albin fogadja.

Kálmán Gusztáv kereskedelmi államtitkár ma Zsolnára utazott, ahol választókerületének több községét látogatja meg.

Khuenék pénzügyi politikája.

Politikai és pénzügyi körökben biztosra veszik a Khuen-kormányt az a szándékát, hogy öszre újabb folyószámla-kölcsönt akar felvenni, mert az a százezer, amit most vett fel, nem lesz elég a kormány szükségleteire.

— A Khuen-kormány — mondja egy bécsi forrás — mindent egy kártyára: a választásokra tett fel. Ha a kormányra kedvezőtlenül fejlődnek a választások, Khuenék az ország kedvezőtlen pénzügyi állapotára való tekintettel is, kénytelenek lesznek azonnal lemondani, mert a további kölcsön-kisérletezések súlyos pénzügyi válságot idézhetnek elő, amelynek következményei beláthatatlanok. Ha pedig sikerül a kormányt a választásokon többséget szerezni, nemcsak nagyon nagy többséget, hanem impozáns, energikus és munkaképes többséget kell behoznia, amely fel tudja venni a harcot az obstrukcióval is. De még ez esetben sem lesz irigylendő a pénzügyminiszter helyzete. Mert ha le akarja győzni az ország pénzügyi nehézségeit, legalább 7—800 millió korona kölcsönt kell szereznie, s az állam jóvarendelmét 30—40 millióval kell fokoznia. Számolnia kell azzal, hogy ennek az esztendőnek végén be kell váltania a négy és félszázalékos, 215 millió koronát kitevő kincstári utalványokat. Gondoskodnia kell a most felvett százezer és öszkor felveendő újabb folyószámla-előleg fedezetéről. Meg kell szerezni az állami beruházásra szükséges, legalább is 200 millió koronát, ezenfelül a hadvezetőség rendkívül magas követeléseinek kielégítésére legalább 150 millió korona kell, úgy, hogy alig fog fedeztetni abból a 7—800 millió koronából, — amivel fentebb értékeltük a kormány szükségletét, — minden kiadást.

Fáklyásmenet Eötvös Károlynak.

Van valami különös rokonérzés, áradó szeretet abban a vonalamban, amelygel a VII. kerület választó polgárainak intelligensesebb része, mondhatjuk a tekintélyesebbje is, Eötvös Károlyt körül övezi. Csak nemzetietlen ördög, panamalelkű ember lehet az, aki nem az ő zászlaja alá sorakozik. S ilyenek vannak eleget Ehrlich G. Gusztáv nyugalmazott kályhás, a külteki törzsfőnök égisze alatt. A kitünő orszébetvárosi népus emlegett mesterségéhez híven megoldotta a kerületnek központi politikai fítését és bankjának kamatlábai állva megtagadja azt, aki a mult ciklusban megfizette az orszébetvárosi panamacsatorna főfelügyelőjét azzal, hogy kezébe adta a zászlóját. Persze Eötvös, az nem Morzsányi. Nem adta oda személyének súlyát apró klikk-érdekű bánárási jogának a kiaknázására s nem volt hajlandó beváltani az Ehrlich ígéreteit. S most a jó öreg Ehrlich, doczára a nevének a Márkusék népkönyhájának takaréktüzhelyén kotyvasztja politikai lögbőlöngőt és a megfélemlítés, hitelmegvonás, adómegállapítás terrorjával fekszik rá a betedik kerületi kis existenciájára. De a független és függetlenségi polgárok nagy tömege most van azon a ponton, hogy kirugja a koronázatlan Gusztáv király alól a trónust, mely kályhacsövekből alkotott lábakon nyugszik. A lelkesedés tüze tulajdosztja Ehrlichék kis politikai konyhájának mesterséges melegét és Ehrlich Robespierre Markus Dantonnal egyetemben teszi nyakát a polgárok itéletének gillotinjá alá.

A nép az igazi nép faklyatüzeket gyűjt és a rajongás lázában tulharsogja a „kés kezét most” című klikk-puceráj vasári orditorzásait. Tul az onzó érdekek horizontján, politikai jogainak tudatában állott össze a VII. kerületi választópolgárok

intelligensesebb és tekintélyesebb része és hatalmas faklyásmenetet rendezett képviselőjelöltje, Eötvös Károly tiszteletére.

A polgárok az Aréna-ut és Damjanich-utca sarkán gyülekeztek. A lobogó faklyák, színes lampionok s az óriási tömeg pazar látványt nyujtoit. Ott lehettek vagy kétezren, de átvonulásukban kétszeresen megzaporodtak a hozzájuk csatlakozó lelkes emberek folytán. A menet a Damjanich- és Rottenbiller-utczán át a Rákóczi-utra fordult. Közben szólt a zene, hangzottak az Eötvös Károlyt élető kiáltások és dalok, de sűrűn megszakították az Ehrlich-bendának szóló abszorgolások. Az egyik csoportban vidám nótát is énekeltek ezzel a szöveggel, hogy

Zöldre van a, zöldre van az Ehrlich kályha festve,
Füt-fát ígér Ehrlich nappal este,
De nem győzi Márkust nyomni így ni!
Klikk-kellett a, klikk-kellett a bugyellárist nyitni.

A közben megzaporodott tömeg megkörülte a Károly-körutat és a Király-utczán keresztül az Erzsébet-körut 32. szám alatt levő ház elé vonult, amelynek első emeleti erkélyén Eötvös Károly már várta a tüntetők seregét. Az óriási sokadalemtől jóformán elakadt a forgalom és erős munkája akadt a kivonult rendrőségnek. A választók zúgó éljennel fogadták a kerület nagynevű jelöltjét, ezer és ezer kar emelkedett a levegőbe, hogy üdvözölje Eötvöst, a népjogok harcosát. Az éljenzés lecsillapultával dr. Kovács Jenő egy az utczán rögtönzött pódiumra állott és lelkes szavakkal üdvözölte Eötvös Károlyt. A VII. kerületi polgároknak, ugymond, nem kell hosszasan magyarázni, hogy kicsoda Eötvös Károly, programjáról se essék sok szó, hisz ez a név, hisz e név viselőjének egész élete maga egy program. Percökig zúgott a taps dr. Kovács szavai után. Eötvös intett a kezével, hogy beszélni akar és erre elcsendesedtek az éljenzők.

— Nem teszek nagyhangu nyilatkozatokat, ez sohasem volt kenyerem, — kezdte Eötvös Károly. — Politikai pályám legelején a népjogokért szálltam sorompóba és ez a nyilatkozat örökra köteleességemmé tette harcolni és dolgozni ezért a nemzetért.

Felkiáltások: Mi lesz az általános választójoggal!

Eötvös Károly: Tisztelt barátaim közül azt kérdezi valaki, mi lesz az általános választójoggal. Hát hogy mi lesz, azt nem tudom, mert nem én tolem függ. De hogy én milyennek akarom, azt megmondhatom. En mint eddig is mindig, úgy most is az általános, egyenlő, titkos, közszegenkinti és közvetlen választói jognak vagyok a híve és az is maradok. (Hosszantartó éljenzés.)

Köszönöm kedves barátaim a szeretetnek ez őszinte megnyilatkozását, biztosíthatom önöket, hogy a népjogokért továbbra is azzal az energiával fogok harcolni, amint a multban tettem. Nem beszélhetek hosszasan, mert a hangos beszéd itt a zajongó niczán még nálamnál fiatalabb embert is kifárasztaná. Isten éltesse mindnyájukat.

Valóságos tapsvihar tört ki Eötvös Károly szavai után. Az utczán állók kalapjukat lengették és zászlókat lobogtattak. A szomszéd ablakokból pedig az érdeklődő hölgyek kendőlobogtatással üdvözölték a nagynevű jelöltet. Ezután az utczán egybegyűltekhez Hedvig Henrik dr. intézett lelkesítő beszédet, majd a ház erkélyéről dr. Perl Soma szólt az egybegyűlt polgársághoz.

Hazafias szónoklat után a postászenekar beleszólt a Rákóczi-udulóba, mire a tömeg Eötvös Károlyt életre rendben szétesztette.

Az oláhoka kormány ellen.

A román nemzetiségi párt központi bizottsága, a kerületekből érkezett felszólalások figyelembevételével, egy pótutasítással töltötte meg választási manifestumát. Az utasítás hangsúlyozza, hogy a kormány minden cselekedete és nyilatkozata elárulja, hogy a kormány ellen van az általános, egyenlő és titkos választói jognak. Ennek folytán a párt-bizottság megtiltja a román választóknak, hogy munkapárti jelöltre adják szavazatukat. Ahol a nemzetiségi pártnak nincs saját jelöltje, a román választók tartoznak olyan ellenzéki képviselőt támogatni, első sorban a szociáldemokrata-párt jelöltjét, azután a Justh-párti jelölteket, akik az általános választói jog hívei. Amely kerületben ilyen párti jelölt nincs, a román választók, mondja az utasítás, tartózkodjanak a szavazástól.

Vérengzések, zavargások.

Fogarasról jelentik: Marginer (Margasineny) szomszéd faluban a csendőrok ma öt embert agyonlöttek. Közelebbi részletek hiányoznak. A falu lakossága tisztán román.

A fogarasi kerület román nemzetiségi jelöltje: *Sierbán Miklós Vajda* Sándorral most járta be a kerület községeit és mindenütt valóságosan fanatikus lelkesedéssel fogadták. Ellenjelöltje *Werner Gyula* munkapárti. Hogy mi okozta ma a csendőrök fegyveres közbelépésének szükségességét, egyelőre nincs róla hír.

Fogarásról félhivatalosan jelentik: Fogaras megyének mind a két választókerületében a legvadabb nemzetiségi izgatás folyik, amely már a közbiztonságot is veszélyeztető méreteket ölt. A magyar párt jelöltjeinek útjába áll a felizgatott, egész éjjel italtott csöcselék; némely községben közáporon keresztül kell haladni. Tiltott nemzetiségi jelvények használata gyakori. A román jelöltek politikai kiáltványait a templomok ajtajára szegezik. A negyvenkilenczedik véres események megismétlésével fenyegetőznek és „Csindlunk Nagy-Oláhszágát” kiabálja egyik-másik kortesük. A féktelen izgatás következtében néhány napja *Reusor, Illény* és *Szkoré* községében vad jelenetek történtek. *Marginean* községben hatósági személy védelmében a csendőrség kénytelen volt a nép közé lépni. Két egyén meghalt, kettő súlyosan és egy könnyebben megsebesült. *Szell József* főispán a négy községbe katonaságot kért. A vizsgálóbíró kiszállt a helyszínre; az ügyészséghez följelentés ment. Fogarasmegyében sohasem voltak ilyen választások. *Dr. Vajda Sándor*, de főképpen *Sierbán Miklós* érdekében folyik a lelkiismeretlen, a saját fajtájuk vért sem kimélő vad terrorizmus, amely azonban célját téveszti, mert egyrészt a fogarasi magyarokat és százasokat annál nagyobb kitartásra serkenti, másrészt a józan román választókat eltéríti a nemzetiségi jelöltektől.

A privilegii kerületben a munkapárt jelöltje, *Rudnay Alajos*, bajmőzei prépost és *Bresztjenszky Kálmán* néppárti jelölt között lesz rendkívül heves küzdelem. A kerületben a választási izgalmak a tetőpontot érték el. *Rudnay-pártbeli embernek* — mint írják — éjjel veszélyes az utcára kimenni, mert a tetőleges inzultások állandóan napirenden vannak. Néhány nap előtt egy nádáséri furvart, mikor Németprónán áthaladt, kődobálással életveszélyesen megsebesítették. *Rudnay* tegnapi előtti Handjován akart programbeszédet mondani, azonban nagy lármával és kődobálással ebben megakadályozták és a községből megfutamították. A községbeli asszonyok nagy tömegben összedültek és folyton azt kiáltották, hogy *Rudnayról* le kell venni a reverendát. *Rudnayt* a besztercebányai püspök a jelöltségtől való visszalépésre szólította fel, azonban ez a mai napig nem történt meg. A kerületben a kedélyek annyira fel vannak izgatva, hogy még a választásokig komolyabb összetűzésektől tartanak. A közigazgatási hatóság a belügyminisztériumtól katonaság kirendelését kérte.

Korteskedő papok.

Balassagyarmatról jelentik: *Tokay Lajos* passagyarmati szerkesztő nyílt levelet intézett a hercegprimáshoz amiatt, hogy a drégelypalánkai katolikus káplán — az esperes-plébános engedelmével — a fülbeggónáskor csak annak hirdett bünbocsánatot, aki megígérte, hogy a néppárt jelöltjére, *Rónai Mihályra* szavaz. A hittanórán azt hirdeti tovább a káplán a gyermekeknek, hogy a néppárti jelöltet virággal, az ellenjelöltet pedig kővel dobálják meg. Ugyanez a káplán a leitatott párthívekké naphosszat tánczol az utcán: jénves nappal, reverendában.

Battonyáról jelentik: *Babó Zoltán* Kossuth-párti jelölt Csanádapácán programbeszédet mondott. A bevonulást a Justh-párti választók is végignézték. A Babó pártjához tartozó *Fehér Imre* katolikus káplán a bevonulást szemlélő polgárokat lehordta szigorú szóval. A több száz főre menő Justh-pártiak magatartása erre oly fenyegető lett, hogy *Urbanics Kálmán* szolgabíró kénytelen volt a tömeg fölmozgatását elrendelni. A káplán ellenszegült és a szolgabíró ellen sárto kifejezéseket használt. A szolgabíró erre a káplán üzenetétől rendelte el, de a káplán oly renitenziát tanusított, hogy *karhatalmal kellett vele szemben használni és három lovas- és két gyalogcsendőrt küldte a község házára.* Innen személy-

azonosságának igazolása után szabadon bocsátották.

Szombathelyről jelentik: Egy kortesnóta miatt most hivatalból eljárás indult meg *Glassich* Egyed vasvári plébános ellen. A plébános ugyanis egy kortesnótát adott be az ottani nyomdába ki nyomtatás végett, amely a rumi kerület munkapárti jelöltjét éneklé meg a maga módja szerint olyan kifejezésekkel, amelyek a közszemérmel sértik. A szemérmesítő vers miatt, mint velünk közlik, most hivatalos eljárást indítottak a pornográf plébános ellen, akinek királyi kitüntetése a közelmúltban oly nagy kavargást keltett.

Fölfüggesztett tisztviselők.

Marosvásárhelyről jelentik: *Erőssy Sándor* főispán *Szennner József* dr. vármegyei aljegyzőt állásától fölfüggesztette, mert *Désy Zoltán* Kossuth-párti jelölt mellett korteskedett. *Szennnernek* a véghatározatot ma kézbesítették, s a jegyző rögtön elhagyta hivatalát. *Szennner* az ákosfalvai kerületben Kossuth-párti programmal föllépett és jelöltséget úgy *Kossuth* Ferencnek, mint az erdélyi vezetőférfiak legmesszebbmenő támogatásában részesítik.

Miskolcra jelentik: *Dr. Hebrony József* a dédési kerület Kossuth-párti képviselőjelöltje panaszt emelt Borsodmegye központi választmányánál *Zsóry György* özi és *Vannay István* sajtószentpéteri főszolgabírák, továbbá több jegyző ellen, akik *Borbély Lajos* kormánypárti jelölt érdekében meg nem engedett és törvényben tiltott korteskedést foglaltak. A központi választmány legutóbb tartott ülésén foglalkozott a panaszszal és egyhangulag elfogadta az alispán ama határozati javaslatát, melyben az özi és sajtószentpéteri járási főszolgabírák, továbbá ezen járáások több panaszlót jegyzője és bírāja ellen az 1899. évi XV. t. cz. 167. és 168. szakaszaiba ütköző tiltott cselekmények elkövetésének megállapítása végett, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelték el. Magát a fölfüggesztést a bizottság — a vizsgálatnak nem akarva prejudikálni — mellőzte.

Zsilinszky rendelete ellen.

Békésről jelentik: A békési evangélikus egyházmegye lelkészeinek és felügyelőinek értekezletén szóba került *Zsilinszky* főfelügyelő rendelete, amely az evangélikus papokat eltiltja a választási mozgalomban való részvételtől. Egyhangulag elhatározták, hogy a rendeletet sérelem gyánál terjesztik a felsőbb hatóságok elé, mert *Zsilinszky* hatáskörét túllépve, az egyházi alkotmány ellenére szabálytalan módon vonta ki a rendeletet s korlátozva a lelkészeket polgári jogaik gyakorlásában, ok nélkül olyan utasításokat ad, amelyekkel a közvélemény előtt a lelkészek tekintélyét, befolyását csökkentik és az egyháznak a közügyekre való befolyását vissza akarja szorítani, valamint lehetetlenül teszi a népnél a lelkész irányító vezetését. Remélik, hogy a rendelet ellen mindenütt tiltakozni fognak.

Betiltott választójogi gyűlés.

A választójogi országos szövetség holnapra, vasárnapra Czeglédén nagygyűlést hirdetett. A plakátok már napok óta hirdették a nagygyűlés megtartását. A polgárság körében igen nagy érdeklődéssel várták a nagygyűlést, amelyre az országos szövetség legkiválóbb szónokait akarta leküldeni. Amint Czeglédéről táviratozzák, a városi rendőrkapitány a gyűlés megtartását nem engedélyezte. A választójogi országos szövetségének vezetősége átiratban fordult a kormányhoz, amelyben kéri a hatóságokat rendeletileg utasítani arra, hogy az általános, egyenlő és titkos választójogi érdekében országsszerte tartandó gyűlések megtartása elé a kormány szervei ne gördítsenek mesterséges akadályokat.

Néppárti jelöltek a fővárosban.

Tegnap este a néppártiak értekezletet tartottak, amelyen jelöltek az V. kerületben *Szmrecsányi Györgyöt*, a VI. kerületben *Molnár Jánost*, a VII. kerületben *Kovács Pált*, a VIII. kerületben *Zboray Miklóst*, a IX—X. kerületben pedig *Buzáth Ferenczet*. A jelöltek lelkes beszédekben köszönték meg a polgárságnak feljűk forduló bizalmát. Különösen *Zboray* beszéde keltett nagy hatást. A gyűlést *Dr. Bonta Károly* szavai fejezték be, aki a jelölteket üdvözölte, mint a keresztény eszmék régi hűreszeit.

Ha nem volna május, azt hinnék farsangi tréfa az egész klerikális próbálkozás, de így csak azt sajnálhatjuk, hogy *Molnár* apát nem a Lipótvárosban lép föl, — ez stilszerű lett volna.

Választási naptár.

Junius 1. Városok: *Abrudbánya, Arad, Baja, Besztercebánya, Békés, Budapest, Csongrád, Czegléd, Debreczen, Eger, Esztergom, Félégyháza, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúböszörmény, Halas, Hódmezővásárhely, Kassa, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Körmöcbánya, Makó, Marosvásárhely, Miskolc, Nagybeskerek, Nagyszében, Nagyvárád, Pápa, Pécs, Pozsony, Selmeczbánya, Sepsiszentgyörgy, Sopron, Szabadka, Szamosújvár, Székelyudvarhely, Versecz, Zombor.*

Vármegyéik: *Abauj-Torna, Arad, Baranya, Bács-Bodrog, Bars, Békés, Bereg, Bihar, Borsod, Brassó, Esztergom, Gömörkishont, Győr, Hajdu, Háromszék, Heves, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Krassó-Szörény, Máramaros, Maros-Torda, Nagyküküllő, Nógrád, Nyitra, Pest-Pilis, Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Sopron, Szében, Szepes, Szilág, Szolnok-Doboka, Temes, Tolna, Torontal, Trencsén, Turóc, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén.*

Junius 2. Városok: *Brassó, Nyiregyháza, Szeged, Temesvár.*

Vármegye: *Árva, Csongrád, Fejér, Hunyad, Kolozs, Moson, Somogy, Szatmár.*

Junius 3. Városok: *B-Csaba, Székesfehérvár, Vármegye: Békés, Csanád, Szabolca.*

Junius 5. Városok: *Nagykőrös.*

Junius 7. Városok: *Szatmárnémeti.*

Junius 8. Városok: *Fiume.*

Junius 9. Városok: *Kézdivásárhely, Szarvas.*

Junius 10. Városok: *Szentés.*

Az első összecsapás.

A választások első napján, június elsején az eddig beérkezett hivatalos jelentések szerint 262 vármegyei és 58 városi, összesen tehát 320 kerület fog választani. Ezekből egyhangú választásra van kilátás 43-ban. És pedig 19 esetben munkapárti, 10-ben Kossuth-párti, 8-ban pártönkivüli 67-es, 3-ban Justh-párti, 2-ben nemzetiségi és 1-ben pártönkivüli 48-as jelölt részére. Küzdelmes választás lesz tehát 277. Ebből pótválasztásra van kilátás nyolcvanhat kerületben, ahol három, négy, sőt öt erős jelölt is mérkőzik egymással.

Az eddigiek szerint az első napon, 320-ból levonva 86-ot, lesz 234 megválasztott képviselő, akik azonban korántsem fognak mind egy párthoz, legkevésbé pedig a munkapárthoz tartozni. Ami viszont azt demonstrálja, hogy a választási harc — annak dacára, hogy a kerületek túlnyomó többsége elsején választ, — mégsem fog elsején eldőlni, hanem valamikor június végén, amikor a pótválasztások is befejeződtek.

Választási mozgalom.

Budapesten az I. kerületben a függetlenségi és 48-as párt *Dr. Szabonyi Antal* érdekében épp olyan nagy apparátussal készült a választásra, mintha ellenjelöltje lenne. *Dr. Szabonyi Antal* május hó 24-én kedden délután 3 órakor tartja a Horváth-kerti budai szinkron programbeszédjét nagygyűlés keretében. A programbeszédén gróf *Apponyi Albert* is megjelenik és beszédet mond.

A III. kerületi munkapárt végrehajtó-bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy miután *Heltai Ferencz* nem fogadta el a jelöltséget, a kerületben más képviselőjelöltet nem állítanak, de más pártnak a jelöltjét sem támogatják. Ezzel szemben egy éjszakai híradás azt mondja, hogy a munkapárt tagjainak nagy része, köztük budai *Goldberger Leó, Müller József, várpalotai Palotay Rezső* beléptek *Pető Sándor* pártjába.

A VI. kerületi egyesült függetlenségi és negyvennyolcas polgárok *Hruska János* elnöklésével a Gráf-féle vendéglőben értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy *Vászonyi Vilmos*mal szemben függetlenségi jelöltet állítanak. A gyűlés egyhangulag *Dr. Török Sándor* budapesti ügyvédet jelölte, aki a jelölést elfogadta.

A VII. kerületben *Márkus József* munkapárti jelölt holnap, vasárnap délelőtt fél 11 órakor tartja a Royal-szálló nagytermében programbeszédét.

A IX. kerületi *Thaly László*-párt hétfői pártvacsoráján *Kossuth Ferencz* és a függetlenségi párt több vezérére is megjelenik.

Az oklándi kerületben *Ságh Manó*, a kerület Kossuth-párti képviselőjelöltje befejezte körútját. Mindenütt lovasbandériummal és meleg óvászókkal fogadták.

Miskolcra *Leitner Adólf* demokrata jelölt 26-án tartja programbeszédét, amelyre hír szerint *Justh Gyula* és gróf *Batthyány Tivadár* is elkísérik.

Makón dr. Rényi József, a 48-as polgári párt jelöltje holnap tartja a tanyákon programbeszédét.

A gyomai kerületben Fábró Károly, a Justh-párti képviselőjelölt visszalépett. A lapoknak az a híre, mintha gróf Festetics Endre Justh-párti programmal a kerületben fellépett volna, nem felel meg a valóságnak. Gróf Festetics próbálkozott ugyan Justh-párti programmal fellépni, azonban minthogy semmi kilátása nem volt a győzelemre, lemondott arról, hogy fellépjen.

Szombathelyt a keresztényszocialisták dr. Baránszky Gyula ügyvédet jelölték, ki május hó 22-én mondja el programbeszédét.

Máramaroszigeten Mikszáth Kálmán ellenfele Kovácsy Ákos Justh-párti lesz.

A zichyfalvai kerületben gróf Karátszonyi Jenő munkapárti ellen Marok Ernő szárcsai földbirtokos lép fel pártonkívüli 67-es programmal.

Monorórról már eddig három Justh-párti jelölt távozott és lépett vissza. A Justh-pártnak azonban — úgy látszik — ez még mindig nem volt elég és legújabbán dr. Dobos Lászlót léptette fel Főrszter Aurél Kossuth-pártival szemben. Kétségtelen, hogy dr. Dobos is be fogja látni vállalkozása hiábavalóságát és vissza fog lépni.

A szobránczi kerület munkapárti választói tegnap jelölt gyűlést tartottak és tekintettel arra, hogy gróf Sztáray Sándor nem vállal mandátumot, dr. Tahy Endre tiszteletbeli főszolgabírót jelölték, aki nyomban elmondotta programbeszédét.

Az udvardi kerület egyik munkapárti jelöltje, Feszty Béla visszalépett és így a választási küzdelem Kürthy István munkapárti és Horthy Béla Kossuth-párti jelöltek között fog végbemenni.

Tatán Jánoki-Madocsnányi Gyula, a kerület néppárti jelöltje ma bejelentette választóinak, hogy jelöltségétől visszalép.

A szucsányi kerületben a munkapárt dr. Posch Gyulát jelölte, ki Turézszentmártonban és Ruttkán már elmondotta programbeszédét.

Újvidékről megzárólják a lapoknak azt a hírt, hogy a választás napját Újvidéken 8-ára tűzték ki. A választást elrendelő leirat kihirdetésére május 23-ára közgyűlést hívtak egybe és a központi választmány csak ezután határozhatja el a választás napját. Szelezák Lajos munkapárti jelölt vasárnap délután tartja meg programbeszédét.

Marosvásárhelyt a második kerületben Várady Zsigmond nagyváradi ügyvéd a munkapárt jelöltje, visszalépett. A kerületben két jelölt áll egymással szemben: Deésy Zoltán volt államtitkár Kossuth-párti és Petry Zsigmond Justh-párti.

Az akosfalvai kerületben a függetlenségi választók egy része Szenner József vármegyei aljegyzőt jelölte, akit Erőssy főispán csak legutóbb függetlennek jelölt, mert az ellenzék mellett folytatott kérésedése miatt. Szenner a jelöltséget Kossuth-párti programmal elfogadta.

Egerben Szederkényi Sándor Kossuth-párti jelölt ma visszalépett a jelöltségtől. Visszalépését terjedelmes nyílt levélben okolja meg, amelyből közöljük a következőket: Nagy lelki fájdalommal kell látanom, hogy a választási mérlegbe az erkölcsöket megmértelyező azon eszközök dobattak most jémét, melyek az alkotmányos jog gyakorlatát „kötve-vetve”, „ki ad többet” piaci árucikké súlyosítják le. A látványos zászlóardat, mely a pénz bőségét fitogtatja, a negyedekben üzött borvásár, a tanyák borözöne a törvény tilalmával szemben lünnös merénylet. Vajha a gondviselés elhárította volna városunk közéletéről a bűnök ezen özönét, mely a nép jogi érzékét az erkölcstelenség fertőzőjébe süllyeszté, az alkotmányt, országunk drága templomát beszoanyozta, annak megromlását idézi elő, ami egy a hazaárulással. Én, aki már egyszer végigszenvedtem mélységes fájdalmamat, az alkotmány szent templomát fertőző bűnök láttára, vérző szívvel nézve az erkölcstelenség üzelem terjedését, mást nem tehetek elhárítása-, vagy legalább mérséklésére, mint saját személyemet áldozatul nyújtom s hogy a szennyes áradat legalább besnem mint ütköző pontban tápot ne nyerjen tovább: megköszönve a tisztelt választóknak irányomban tanúsított bizalmát, a függetlenségi 48-as párt jelöltségétől ezennel visszalépek. Tehetem ezt saját személyemmel azért is: mert lévén még a függetlenségi 48-as pártnak másik jelöltje, így akik 48-as érzelmeiket érvényesíteni óhajtják, az ut rendelkezésükre áll. Tisztelt polgártársuk: Szederkényi Sándor.

A kápolnai kerületben gróf Károlyi Mihály pártonkívüli 48-as jelölt e hó 22-én, vasárnap kezdi meg körutját. A kerület középpontján, Kápolnán programbeszédét vasárnap délután két órakor tartja meg. Innen kíséretével Erdőtelekre indul, ahol négy órakor van a választó gyülekezete. Visszajövet még Kálban fog beszélni.

Justh Gyula Sopronban. Justh Gyula dunántúli körutjában szombaton este érkezett Sopronba. Berecz Ábel, a függetlenségi és 48-as párt elnöke üdvözölte Justhot, mire Justh buzdító szavakkal válaszolt. Külön üdvözölte a munkások küldöttségét

és hatalmas csokrot nyújtott át neki. A népgyűlést este 8 órakor tartották meg a kaszinó nagy termében, mintegy 6000 ember részvételével. Ugy Csizmazia Endre programbeszédét, mint Justh Gyula szónoklatát éljenzéssel fogadták a választók. A gyűlés után a Pannónia üvegtermében társas összejövetel volt, amelyen Justhot és Csizmaziát ünnepelték.

A tápéi kerület munkapárti választói tegnap este Szegeden értekezletet tartottak, amelyen Spilka Antal volt vásárhelyi főispánt jelölték.

Pécskán a nemzetiségiek Novák Aurélt léptetik fel.

Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy kerületükben a választási mozgalmakról bennünket kimerítően és időről-időre értesíteni sziveskedjenek.

Bosznia-Hercegovina jövője.

Budapest, május 21.

(Kiküldött tudósítónktól.) Levelemben megpróbáltam képet rajzolni a mai Bosznia-Hercegovináról és bizony, ez a kép szomorú. Altalánosságban is szomorú, speciálisan nekünk, magyaroknak is szomorú. Az osztrák beamterhad nemcsak Magyarországot taszította ki jogos birtokából, de rossz gazdálkodással a maga urának sem használt, mert ma Bosznia-Hercegovina csak nyeli a tömén-telen pénzt, de vissza nem ad belőle semmit. S ami még rosszabb, még csak nem is kecséget azzal a reménnyel, hogy valaha busásan fogja visszaadni azokat a milliárdokat, amelyeket belől ölték. *Bosznia-Hercegovina az osztrák uralom alatt föltartóztatlanul megy a zülles felé és legalább száz esztendő kellene egy nagyon erős kormányzatnak, hogy az elkövetett nagy hibákat korrigálja. Első és fődolog volna, amint első levelemben megírtam, a népet megváltoztatni, ha ezt nem lehet: erős kézzel kicserélni. Német és magyar telepések kezén virágzó országgá fejlődne ez a gazdag és szép föld. De török agákkal és horvát meg török kmettekkel nem lehet boldogulni. A romlás a legnagyobb mértékben akkor fog bekövetkezni, ha a kmettek bármi módon megváltják. Mert liába lesz a kmett a maga ura: aki nem tanul okoskodni, az nem tud okoskodni, akár az övé a föld, akár nem. Az osztrák beamterek büne, hogy harminczkét év alatt nem nevezték a boszniai és hercegovinai földműveseket legalább annyira, amennyire más államok földművesei viték. Osztrák és magyar kiscgazdák, meg falusi tanítók meg tudták volna hódítani ezt az országot, de aktagyártók nem. Ma is ez volna az egyetlen kivezető út: szorgalmas kezekre bízni a földet, de ahhoz tudatlanok és gyűlölködők az osztrák firkonczok. Hiszen így, uram bocsás: még magyar gazda is meg tudna települni. Akkor pedig inkább vesszen az ország, mint ahogy veszni is fog. Ha így marad, tönkre megy a kmett kezén, ha a kmettek megváltják, néhány év múlva beköszönt a esőd. Mert a megváltott kmett egy-kettőre tönkre megy. Mert tudatlan, nem tudja fokozni a föld jövedelmezőségét, ennek folytán nem tudja törleszteni a megváltási összeget és a kamatokat s nincs ereje, hogy kibírjon egy rossz termést, vagy egy marhavész.*

Ezen gondolkozni se kell: a megváltott kmett tönkre megy. Mi következik azután? Szerb vásárlások. A szerbek már most is nagyban erőködnek, hogy a szabaddá lett földeket magukhoz váltsák. Igen ám, csak hogy a szerbek szegények és az a néhány kisebb szerb pénzintézet, amely a földvásárlásokat finanszírozza, magas kamatra dolgozik. A szerb gazdálkodás tehát nem járhat valami nagy eredménnyel, ebből tehát megint baj származik. *Ha pedig az orosz rubel nagyobb mértékben kezd szerepelni, mint eddig, akkor a gazdaságok ugyan virulhatnak, de nem nekünk, se Ausztriának.* És ez még nagyobb baj.

Gazdasági téren éppen így vagyunk: teljesen ki kell cserélni az embereket, csak azután lehet iparra gondolni. Otletszerűen gyárakat építeni, ipartelepeket létesíteni: ablakon kidobott pénz.

Magyarországra vár a feladat, hogy a bajokat orvosolja. A magyar kormányának köte-

lessége, első és legfontosabb kötelessége, hogy a hovatartozás kérdésének elintézését forszírozza. Ennek a kérdésnek el kell dölnie és ha török, ha szakad, Magyarország javára. Hiszen tulajdonképpen nem is kérdés. A miénk ez a föld ősi jogon, a földrajzi fekvéséről fogva, s benszülttek hajlandóságánál fogva. Ezekre való hivatkozással foglalták el az országot magyar bakákkal. A kormány Magyarországot csonkítja meg, ha ezt a kérdést elodázza és elmerülni enged a feledékenységben. *Magyarországnak birtokába kell venni Bosznia-Hercegovinát és azután kezdeni a munkát előről.* Sok idő, sok pénz kell hozzá, de gyönyörű eredményt lehet elérni. Persze a hovatartozás kivívásához kormány kell: erős, meg nem alkuvó magyar kormány, nem osztrák füttyre tánczoló szolgálhad. Az osztrák beamterek kezén tönkre megy Bosznia-Hercegovina és tönkre megy a trializmus esetén is. Mert az csak módosított formája lesz az osztrák uralomnak. A különféle bujkáló elemekkel csak erős, egységes kormányzat, ezáltalatos, okos vezetés boldogul. Más nem.

Nem volna teljes a kép, ha néhány vonással meg nem rajzolnám, hogy kormányozzák most ezt az országot. Említettem már, hogy a vezetésben nincs erős, határozott irány. Tapogatózás és kísérletezés folyik, mert minden egyes főbb hivatalnok Napoleonnak képzelet magát és a saját szakálára cselekszik. A közönséges kormány Bécsben van és oda alig jut el más, mint jól főült jelentések, itt pedig az osztályfőnökök egymással vetélkednek és az ország sirt. Benkó, a polgári adlátus öreg ember és tulajdonoson gyöngye, osztályfőnökei pedig a feje fölött és egymás háta mögött küldözik a memorandumokat Bécsbe, egymást kibebbitve. A hatalmat most báró Pittner ragadta magához, ami a többieket bészíti, mert Pittner a legfiatalabb osztályfőnök. A nyugalomra vágyó Benkót ezért nem lehet elbocsátani, mert ha utána Pittner következne, rögtön penzióba vonulnának az összes osztályfőnökök. Elmenének, semhogy a gögös Pittner alatt szolgáljanak. Erdekes, hogy jutott Pittner ebbe a pozícióba. Kerületi főnök volt Mosztárban, amikor híre jött, hogy a montenegróiak tizenötezer emberrel betörték Bosznia-Hercegovinába. Weigl tábornok, az akkori hadtestparancsnok, sürgönyileg intézkedett, hogy a határfalvak lakossága hagyja el falvait. Menekült is a lakosság asszonyostul, gyerekestül, marhástül. Pittner báró, aki Weigl tábornokkal ellenséges lábon állt, abban a biztos föltevésben, hogy a betörés híre csak áhír lehetett, eléje sietett a rendetlenül menekülőknél és visszafordította őket falvaikba. A betörés csakugyan nem bizonyult igaznak és Weigl tábornokot elhelyezték Linzbe, a hős pedig Pittner lett. Attették Szerajevóba, ahol hamarosan kinevezték osztályfőnökké, ahol még most is játsza a Napoleont.

Ausztriára jellemző, hogy az egyetlen, amivel eredményt tudtak elérni, a csendőrség. Ez a szervezet jól működik és nehéz pozíciójában megállja a helyét. A csendőrség állomáshelyeiken apró mintagazdaságokat tartanak fenn, méheket tenyésztenek, teheneit nevelnek. Amit a nép tanult, a csendőroktól tanulta. A csendőr annyira megtalálta az utat a mohamedánokhoz, hogy a nép minden ügyesbajos dolgával a csendőrhöz fordul fölvilágosításért és szivesebben veti magát alá a csendőr ítélkezésének, mint a bírónak. Most azután ez az egyetlen jó intézmény is zülleni kezd. Ausztriában a csendőroktól illetményeit föl-emelték, az anektált tartományokban nem, s így természetesen, hogy a legénység áthelyezését kéri. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehet megtartani egy csekély létszámot s ezt is csak úgy, hogy az aktív katonaságtól vezénylik át az altiszteket és a legénységet.

Sok irni való akadna még Bosznia-Hercegovináról és kötelességünk, hogy állandóan foglalkozzunk ezzel a témával. Ebben kell tartani a magyar közvéleményt és nincs éles támadás a kormány ellen, amely ne volna jogos és hasznos, ha végezetül arra vezet, hogy az itteni visszás állapotok a javunkra rendeztetnek. És minden magyar képviselő programján ott kell, hogy szerepeljen a boszniai kér-

dés, mert fontosabb ez minden apró közjogi veszekedésnél és az országra sokkal több haszon háramlanék ennek az elintézéséből, mint azokból a meddő veszekedésekből, amelyekkel a drága időt fecserlik.

Urai Dezső.

Reverendák kortesutja.

33

Néhány héttel ezelőtt egy dunántúli faluban igen keservesen kiporoltak egy plébánost, aki erőszakosan és sértő módon korteskedett a néppárti jelölt mellett.

Ma pedig új közbotrányok híre érkezik, amelyekben kortesutat járó reverendák játszószák a diestelen főszerepet. Csanádapáczán egy káplán legazemberezte az ellempártot, szidta a szolgabíró, dulakodást kezdett a csendőrökkel, amire szuronyok közt kellett a községházára bekisérni. A drégelypalánkai káplán a gyónószékre is bevitte a korteskedést s csak azoknak hajlandó megadni a földoldozást, aki megígéri, hogy a néppárti jelöltre adja a szavazatát. Ugyanez a káplán az iskolásgyermekeket is kioktatja arra, hogy a néppárti jelölt lába elé virágot szórjanak, az ellempárti jelöltet pedig kövel dobálják. Együtt dorbézol a párthiveivel s a reverendáját hóna alá kapva fényes nappal bokázik a nyílt utcáson. A vasvári plébános pedig szeméremértő kortesnótákat nyomtatott ki s ezzel hívta ki maga ellen a hivatalos megtorlást.

Az épületes sorozatnak egyelőre vége. Hiszszük azonban, hogy csak egyelőre. Amilyen fanatizmussal és elvakult szenvedéllyel fogott neki a klerus a politizálásnak, kétségtelennek látszik, hogy rövidesen bővílni fog a diestelen krónika. S a főpapok, a püspökök teljesen eljátszották a jogát annak, hogy a megtévedt papok fölött pálcát törjenek. Mert hiszen ők maguk utasították papjaikat arra, hogy a választási küzdelmekben résztvegyenek. Egyik pásztorlevél a másik után hagyja, meg a papoknak azt, hogy agítaljanak az olyan jelölt mellett, aki vállalja az obligóját annak, hogy a katolikus egyház érdekeit szíven fogja viselni. Majláth püspök pásztorlevele valóságos politikai programot ad, mintha nem is apostoli irás, hanem piacon elmondott kortesbeszéd volna. A képviselőjelöltnek, hogy ha a klerus támogatására számít, pártolnia kell a „hitvallásos iskolá"-t, üldöznie a szekularizációt és követelnie a katolikus autonómiát. A katolikus papság számára szerkesztett „Egyházi Közlöny" még tovább megy a politikai állásfoglalásban s legutolsó számában így oktatja ki a falusi plébániák népét arra, hogy mit kell érteni a katolikus egyház érdekeinek a pártolása alatt. Így ír ez az újság: „Minden habozás nélkül ki kell jelentenünk, hogy a néppárt az, amely a legteljesebb és a legkorrektebb katolikus politikai programot nyújtja a katolikus papság számára. Ebben a programmban, ebben a törekvésben a katolikus papság összes politikai eszményeit és céljait feltalálhatja."

Nemrégiben még azokat a papokat, akik ilyen agresszív módon avatkoztak bele a politikai agitációba, „hecezkáplán"-oknak hívták. Káplánoknak, mert az idősebb tapasztaltabb lelkesek között nem akadt egy sem, aki ilyen szerepre vállalkozott volna, maradt ez a fanatikus felekezeti gyűlölködésben és vallási türelmetlenségben nevelt fiatal generáció kiváltsága. Az akkori hecezkáplánok azóta püspöki székbe nőttek, s míg régen az egyházi főhatóság ellenőrzője volt annak, hogy a páp a személyét megillető politikai jogokat illő határok közt gyakorolja, ma felülről biztatják a papot arra, hogy kortesutra vigye a reverendát. Amint látható, a derék papok ezt olyan lelkiismeretesen megeselekszük, hogy még a tulvilági üdvösséget is kortesérdekek szerint árulják. Ami éppen olyan kevéssé válik a klerus dicsőségére, mint néhány **hai** jó Tetzl János barát árubódéja, ahol

pénzért árulták a bünboesató czédulát. Sőt ez az üzlet, még erkölestelenebb, mert itt nem pénzt, hanem meggyőződést akarnak vásárolni a menyország ígéréttel.

Ujabb zavarok a Balkánon.

— A krétai bonyodalom hatása. —

Budapest, május 21.

A Balkán felől ismét puskaporos szelek fujdogálnak. Az albán hegyek között még ropognak a fegyverek, a lázadók fanatikus bátorsággal védik állásaikat és harmincezer török katona csak lépésről-lépésre tud tért hódítani. Amit azonban az ágyuk és a szuronyok hatalma csak lépésről-lépésre tudott kivívni, azt most békésen fogja elintézni a krétai kérdés kiélekedése. Az albánok természetében van az, hogy mindig lázongnak béke idején, de ha az Ottoman birodalmat külső veszély fenyegeti, akkor ők az elsők, akik esatásorba állnak. A krétai bonyodalom hatása máris érezhetővé válik, mert arra a hirre, hogy Törökország fegyverrel lesz kénytelen megvédeni jogait, az albán törzsek sorra beszoigaltatják fegyvereiket, sőt minden erejüket felajánlották a közös ellenség leverésére.

Valószínű, hogy fegyveres összetűzésre nem fog kerülni Török- és Görögország között, de az is bizonyos, hogy a krétai kérdés már a legvégsőig kiélekedett. A török kormány egyre-másra küldi jegyzékeit a nagyhatalmakhoz, a nélkül, hogy ezek komolyan gondolnának a rend helyreállítására. Csak így képzelhető el, hogy a krétai nemzetgyűlés a legprovokálóbb módon viselkedik Törökországgal szemben. A porta eddig megtartotta higgadságát, de ha a krétaiak csakugyan beváltanák fenyegetésüket és nem engednek a mohamedán képviselőket a nemzetgyűlésbe, ha azok nem tesznek hűségesséket a görög királynak, akkor a helyzet nagyon komolyra fordulhat. A török kormány ugyanis kényesre tartja a végső eszközöz nyulni, mert különben a felizgatott közvélemény elserné helyéről.

Az albán zavarok és a krétai bonyodalom elmérgesedése Bulgáriában ismét felélesztették a harezit kedvet. Néhány nap előtt maga Ferdinánd király jelentette ki a monarchia szófiái követének, hogy kormánya és népe erőlyes politikát követelnek tőle Törökországgal szemben. Különösen Görögországgal megkötendő entente örvendő most nagy népszerűségnek Bulgáriában. Ferdinánd király az egyedüli, aki óvakodik ettől a kalandos politikától, mert konstantinápolyi tartózkodása alatt meggyőződhetett arról, hogy Törökország oly nagy katonai erő fölétt rendelkezik, mely két frontban is sikerrel vehető fel a harezit. A király békés magartatása azonban sehogy sem tudja megnyerni népének szimpátiáját és a bolgár sajtó egy része a legkimélelenebb harezit indította Ferdinánd király ellen.

A krétai kérdés tehát ismét felkavarta a Balkán mozgalmat. A nagyhatalmak kötelessége tehát most, hogy erőlyes akziót indítsanak a krétaiak ellen; kiknek rakonezatlankodása, állandó veszélylyel fenyegeti a Balkán békéjét.

KÜLFÖLD.

A bécsi orosz követ távozása. A bécsi orosz követség vezetésében nemsokára változás áll be. Az osztrák és magyar-orosz megegyezésnek ugyanis föltétele az volt, hogy Oroszország a bécsi nagyköveti állást más diplomatával tölti be. Most ez is meg fog történni, minthogy *Uruszov* herceg már negyedszer adta be lemondását, amelyet a csár valószínűleg el fog fogadni. Utódja *Engalceu* herceg tábornok lesz.

A bolgár király Izvolszki ellen. Ferdinánd bolgár király párisi illetékes körökben nagyon ingo-

rúltan nyilatkozott Izvolszkirol s neki tulajdonítja, hogy pétervári látogatása alkalmával semmi mást nem kapott, csak olyan tanácsokat, amelyek őt odahaza nagyon kínos helyzetbe juttatták. Izvolszkiának a király szerint nincs érkeke a Balkánpolitika iránt és ha most Bulgáriában izgatott a hangulat, csak Izvolszki az oka.

A londoni temetés. V. György a hadsereghez és a flottához királyi parancsot intézett, melyben elismerését fejezi ki szolgálataikért és kijelenti, hogy az a tény, hogy a matrózok, akik a király koporsóját, melyet ágyulafettára helyeztek, maguk huzták, a legtalálóbban beigazolták hűségüket, melyet szeretett atyjával szemben éreztek. A rendőrséghez intézett külön rendeletben a király elismerését fejezi ki nemcsak a temetés napján teljesített esodálatraméltó szolgálatokért, hanem azokért is, amelyeket az egész mult héten teljesített. Feladatukat mindenestre megkönnyítete az a kitünő magatartás és a rendnek és a szellemnek, amelyet e napon Londonba egybegyűlt óriási néptömegek tanusítottak. Londoni jelentések szerint, a szerenesetlenül járt emberek száma igen nagy. Katonák és polgáremberek legyek módjára döltek el. Kilenc órakor akkora volt a szerenesetlenül jártak száma, hogy a *kalonaarvosi kart mozgósítani kellett*. A legtöbb esetben napszúrásról volt szó, azonban sok más szerenesetlenesér is történt. Így egy asszony leesett az erkélyről és mindkét lábát eltörte; esése következtében két gyermek a Hyde-parkban leesett a fáról és öt emberre esett, akik szintén megsérültek.

Az anyakirályné a Buckingham-palota tróntermében a flotta, a hadsereg és a városok hódoló küldöttségeit fogadta. *Kitchener* lord délután megjelent a palotában és *Vilmos* császárnál tisztelgett, aki hosszasan elbeszélgetett vele. A belga és bolgár király, valamint *Pichon* francia külügyminiszter ma délután elutaztak.

Az albán lázadás. A koszovói váli távirata szerint eddig Kaesaniában és Verisovicban kétezer-nél több fegyvert szolgáltattak be. Mitrovicában ma kezdik a fegyver és muníció beszédését. A verisovicsi börtönben ötven lázadó van. A beszoigaltott fegyvereket a népfőkelők fölfegyverzésére használják, amely szervezetnek megalkotását már elhatározták. A népszámlálás legközelebb fog megtörténni. A csendőriskolában kiképzett kétszáz csendőrt Albániába osztották be.

Francia kritika az orosz csapateltolásra. A párisi „Temps" élénken bírálja az 5. hadtestnek a Visztula balpartjáról Pernbe és Vologdába való áthelyezését is kijelenti, hogy sajnálatos az is, hogy ilyen jelentékeny csapatáthelyezés csak az orosz lakok indiszkrécziója folytán jut Franciaország tudomására. A francia-orosz szövetség katonai egyezményét is tartalmaz. Az 5. hadtest áthelyezése első sorban érinti ezt a megállapodást.

A holland rendjel-paunama. A hollandiai második kamara tegnap *Troelstra* szocialista képviselő indítványának tárgyalását folytatta. A javaslat Kuyper volt miniszternek érdemrend adományozási dolgában indítandó vizsgálatra vonatkozik. *Troelstra* az ó-radikális *de Beaufort* képviselőnek véleményével, mely szerint egy vizsgálat Hollandia presztigéjét a külföldön csökkentené, ha új kompromittáló tények derülnének ki, nem ért egyet. A szónok külföldi újságok cikkeiből idéz, hogy megvilágítsa azt, hogy a külföld a nemzeti tisztesség érdekében szigorú vizsgálatot követel.

A krétai bonyodalom. Amikor Konstantinápolyban tegnap az a hír terjedt el, hogy a krétai nemzetgyűlés a mohamedán képviselőket kirekesztette, a tengerészkatonák, akik a flottával az Égei-tengerre elindultak, rendkívül izgatottak lettek és megesküdtek, hogy ha nem viszik őket Krétába, megtagadják a tiszteknek az engedelmességét s ők maguk mennek el Krétába. A flotta hat hónapra van ellátva hadiszerrrel és cleséggel. A flotta parancsnoka a kormánytól parancsot kapott, hogy Kréta előtt álljon meg. Athénben természetesen nagy lelkesedést keltett a krétai összes pártok egyhangu határozata, amely szerint azokat a mohamedán képviselőket, akik nem teszik le György királynak a hűség esküjét, kirekesztik a nemzetgyűlésből. Azt mondják, hogy már most a nagyhatalmak dolga, hogy vagy véglegesen megoldják a krétai kérdést, vagy pedig erőszakot alkalmazza-

nek. A lakosság bátran és elszántan várja az eseményeket.

A krétai védőhatalmak nagyköveteinek jegyzékét a porta meglepéssel fogadta, különösen mert az előző álláspontokkal szemben, amelyek szerint mindig az 1908. évi státusquóról beszéltek, most már elismerik a porta interpretálását, mely szerint arról a státusquóról van szó, amely a török csapatoknak 1898-ban történt visszavonulása alkalmával a porta és a hatalmak megegyezése alapján fennállott. Ezt a porta új vívmányának tekinti. A porta megbízza a nagyköveteiket, irányítsák a krétai védőhatalmak figyelmét Venizelosnak azon bejelentésére, mely a hadsereg szervezésére és a krétai bank, valamint a görög nemzeti bank fuzionálására vonatkozik. Két páncéloshajó, két ezirkáló, négy páncélos-korvet, két torpedó-vadász és több torpedózúzó a konstantinápolyi kikötőből elindult az Archipelagosba.

Uszó kongresszus.

A „Thalia” Lloydgőzösön, május 19.

Az öreg Akibát czáfolja a Nemzetközi sajtószövetség igazgatóságának az az ötlete, hogy ez évben a tengeren tartja meg tanácskozásait. Egy kongresszus a tengeren! Igazán egészen új dolog, és dacára az ingatag alumnak, melyen mozgunk (ez csak olyan facon de parler, mert a tenger bizony gyönyörű, szép és mi a Thalia boldog utasai éppenséggel nem mozgunk) szilárd egyetértéssel gyülesezünk, tanácskozunk a nagy czél érdekében.

Ezt a nagy czélt pedig elnökünk, Singer Vilmos ur. nagyon lapidárisan fejezte ki tegnap egy felkőszöntőben: szolidaritás tenni a sajtót a tisztesség és becsület, az igazság és nemzetközi barátság minden kérdésében.

Ez a nagy munka hozott össze ismét bennünket, egy érdekes nemzetközi társaságot, melynek egyes tagjai már évek óta összejöttek Európában minden nagyobb városában, hogy vállalva dolgozzanak a civilizáció nagy munkáján.

Sok kedves ismerőst láttunk itt viszont, harszédzett kongresszistákat, akik nem félve a tenger sajtóellenes hajlandóságaitól, most is hűségesen sereglettek érdemes, okos, nagy-eszű elnökünk körül.

Itt van természetesen Taunay, a szövetség főtitkára, az egész intézmény lelke, aki éppen olyan tüzzel és hévvel dolgozik a sajtó munkásainak szolidaritásán, mint tizennyé év előtt, mikor a sajtószövetség megalakult. Csakhogy — hála istennek! — nem beszél már olyan gyorsan francziául, mint hajdan és mi is megértjük, akik nem születünk a Szajna-partján, vagy a Provence daltelt mezőin. Itt van a mi régi portugál barátunk, Lima Magelhaas, amint Alfred Schutze és Schweitzer, Balduin Grober, a dán Jessen, a norvég Hjalmar Löken, a svéd Janson, régi barátunk Steinherz Párisból, Raimondi Romából, néhány angol és sok, sok franczia. Aztán magyarok is vagyunk mindősze hatan. (Ezek között egy asszony, a társaság legszebb asszonya.)

És mikor hajónk ma reggel a trieszti kikötőből elindult, a kikötő színes meduzsai ugyancsak nyugtalanok voltak az azurszini vízben a bábeli nyelvzűnek hallatára és kíváncsian húzogatva pépszerű testüket, utaztak utánunk, hogy valami riportot szerezzenek erről a csodálatos utazó társaságról.

* * *

Az ünnepelés már Triesztben vette kezdetét és pedig a trieszti kereskedelmi és iparkamara banketjén. (A kereskedelem és ipar leginkább tudja megbecsülni a sajtó nagy szolgálatait.)

Pár perezezel a banket kezdete előtt jelentem meg az egyesület nagy termében és amint ott a régi nagy trieszti kereskedők érdekes arcképeit nézegetve ödöngtem, ezerczerónak mellém szegődött egy magas, szőke fiatalember, akiről az első látásra ki-

találtam, hogy legalább is titkára a kamarának. Tőviről-hegyire megmagyarozott mindent, amit tőle kérdeztem. Sőt aztán fordult hozzám kérdésekkel: hogy érzem magamat Triesztben? Jártam-e már erre? És sajnálkozását fejezte ki afelett, hogy a magyarok, akik Olaszországba mennek, Triesztet kihagyják a programjukból. Azután a magyar választások iránt mutatott érdeklődést és mikor a vendégek lassacskán gyülekezni kezdtek, azzal bucsuzott el tőlem, hogy reméli délután megtisztelem látogatásommal, ha nem is adhatta le nálam a névjegyét. A felesége is nagyon fog örvéndeni.

Csak akkor tudtam meg, hogy ez a ruganyos fiatalember, akit phrenológiai élelátásom a kamara titkárának tett meg, nem volt más, mint Trieszt és a partvidék helytartója, Hohenlohe Konrad herceg ő kegyelmessége, aki csak nemrégén még osztrák miniszterelnök volt.

* * *

A banket természetesen az ismert sablonok pezsgős hangulatában folyt le. Nagy pohárköszöntéseket mondtak a sajtóra: a tartományi főnök, dr. Rizzi, aztán a podesta dr. Valerio, a tengeri hatóság elnöke Delles. És a hangulat rózsaszínű fonálát még azok a kis kések sem vágta ketté, melyekkel Dreher minden egyes vendégnek kedveskedett.

Ebéd után rögtön hajóra ültették a kitűnő hangulatban levő társaságot és kivitték Capodistriába, hol valami lokális tartományi kiállítás látható.

Mint mindennél, ami olasz, itt is a művészi rendezés ötlük először szembe és a kitűnő szervezés elfeledteté a menü szegénységét. A régi műtárgyakat szerettük volna ugyan kissé tanulmányozni, ezek sok érdekeset ígértek, hanem a rendezőség megint csak elcsábított bennünket az opollo- és muscatóborok mellé és így nem igen gyarapíthattuk brig-a-brac tapasztalatainkat.

Siettetek bennünket a hajóra, mert lát Hohenlohe hercegek várnak reánk.

A herceg pedig, mint házigazda maga a kedvességnek mintaképe. Elmondtam neki — egy kicsit hüzelegni akarván, — hogy ma a kereskedelmi kamarában deplaciroztam őt: zsurnalisztának néztem, amiért most utólag becsületet kértem tőle.

Erre ő nevetve jegyezte meg:

— De uram, hiszen ön tulbecsült engem. Én csak egy herceg vagyok!

Este megismerkedtünk Gramaticával, Duse legfélelmetesebb versenytársával, aki Goldeni Locanderiájában játszott és igazolta azt a nagy reanommét, melyet róla tápláltunk. Méltón emlegetik Duse, Zacconi és Novelli mellett.

A színházban egy kis parázs tüntetést is rendezett az irredenta. A helytartó herceg páholya fölött, a karzatról valaki színes papirlapokat szórt a közönség közé.

A papirlapok üresek voltak, de — pirosak, fehérek, zöldek. Vagyis — olasz színűek. A czédulákat a helytartó megmosolyogta, de az olaszok a kalapjuk mellé tűzték.

* * *

Ma reggel foglaltuk el a mi vendégserető Muzsánkat: a „Thaliát”. Gyönyörű szép kiránduló hajó, melyet a Lloyd becsájtott rendelkezésünkre.

És most uszunk Póla felé.

A XIV-ik nemzetközi kongresszust éppen most nyitotta meg Singer elnök, segítségül hívván az összes szenteket, az egyetlen szent Ulrik kivételével.

És serba fölszólatl az osztrák kormány nevében Hohenlohe herceg, a Lloyd társaság nevében ennek elnöke Derschatta, volt miniszter, a tartományi főnök dr. Rizzi, aki ezekkel a szavakkal végezte beszédét:

— L'Istria guarda e plaude.

Ezeket a tapsokat már halljuk is, mert hajónk éppen most fordul be a póiai kikötőbe.

Hevesi József.

Kattaroból táviratozzák: A nemzetközi sajtó-kongresszus résztvevői tegnap délelőtt gyönyörű időben ideérkeztek a Thalián s nagy szíveséggel fogadták őket. A kongresszusi tagok Buziba kirándultak a kék barlanghoz, mely mindnyájukat gyönyörködtette. Délután a Thalián megtartották a kongresszus második ülését, amelyen felolvasták ő felesége választáviratát a hozzá intézett hódoló telegrammra. A távirat felolvasását a jelen voltak élénk tapsal kísérték. A Taunay főtitkár által előterjesztett évi jelentést, valamint a Schweitzer által előterjesztett pénztári jelentést jóváhagyólag tudomásul vették és a vezetőségnek köszönetet szavaztak. Ezután a napirend tárgyalása során élénk vita után az igazgató-választmány előterjesztése értelmében egyhangulag kimondták, hogy nemzetközi propaganda indíttassék meg a hírlapírók hivatali titoktartása érdekében, hogy tovább általános szaktanácskozás tartassék, mely megállapodnék oly formulában, amelyet az egyes nemzetbeli kiküldöttek a maguk országában megvalósítani törekednének. Este a hajón bál volt, amely kitűnően sikerült. Ma reggel öt órakor a Thalia áthaladt a Bocche di Cattaron. A kongresszus résztvevőit Kattaróban, Raguzában és Gravozában, ahova el látogattak, a lakosság is, a hatóságok is nagy szíveséggel fogadták.

Ki tud róla?

1416/90. B.

1651/16/910

Az összes rendőrségeknek, törvényhatóságoknak, kikötőrendőrségeknek stb.

Főhivatnak az összes rendőrségek, törvényhatóságok, határrendőrségek és kikötőrendőrségek, hogy az alább leírt Halley-üstökös hollétéről hírt adni szíveskedjenek, esetleg, ha mójukban van, elfogják és szoros zár alatt tartják, az alulírt vizsgálóbíró intézkedéséig.

Nevezett szökésben lévő Halley-üstökös alaposan gyanúsították, hogy több helyen nagyobb csalásokat és szélhámosságokat követett el. Ezen fölül életveszélyes fenyegetés délkülménye is terheti, mert följelentés szerint elpusztításal fenyegette a földet.

Nevezett ellen esillagások is tették följelentést hamis kurzus miatt, mert állírolag más irányban haladt, mint remélni lehetett. Valószínű, hogy egyéb, eddig ki nem derített bűn is terheti, mert bejelentett lakása nincs, állandóan utazik és soha sincs ott, ahol keresik. Minden jel arra mutat, hogy nemzetközi utazó zsebtolvajbandához tartozik vagy lánykereskedelmét üz.

A rovelt multu egyén személyleírása a következő:

Nevé: Halley Unalom.

Foglalkozása: üstökös.

Álakja: tulnyulánk.

Arca: kerek, fényes.

Haja: nincs, kopasz feje messzire világít.

Szeme: kettő van és azokkal lát.

Különös ismertető jelle: büdös.

Budapest, 1910. május 21.

Kovács,

vizsgálóbíró.

Kötelességemnek tartottam kiadni ezt a közözeletet, mert az összes tudós esillagászok, kitűnő műszereikkel nem találják meg azt a oszavagót és én már unom olvasni a Halley-üstököséről szóló híreket... Amit a tudósok nem tudnak, talán tudja a rendőrség és akkor ez a svihák lekerül a napirendről. Csak már látnám detektívek közt, fölpofozva, agyonrugva.

Ray.

EGYHÁZAK.

(Evangélikus tanárok nagygyűlése.) Az ág. hitv. ev. tanárok országos egyesülete május 18-án és 19-én tartotta meg idei nagygyűlését Nyíregyházán, a vármegyeháza nagytermében. A gyűlést, melyre az ország minden részéből az evangélikus tanárok tekintélyes számban gyűltek össze, egyes szakosztályok és a választmány, ülése előzte meg.

Párisi levél.

(Jön az üstökös. — Season és saison. — A színházak újdonságai. — Keleti divat. — Ghika hercege afférje. — Liane de Pougy szokásai. — 15.000 vagy 9000?)

Páris, május 20.

Sietnem kell az írással, hogy levelem még a világ vége előtt Budapestre érjen. Ezzel akarom szolgálathatóságomat bebizonyítani, nehogy rólam rossz véleményt táplálva méltóztassék ebből a sirlomvölgyéből a jobb hazába átvándorolni.

Az üstököstől való félelem, itt Párisban csekélyebb, mint másutt. Legfeljebb a főzismert. Blaguet — gúnyolódás — leplezi. Ugy tesznek a párisiak, mint a kísérletekkel féltő gyerekek, akik fűtüléssel vagy énekléssel kábítják el magukat.

Ezerféle üstökös-vicez van forgalomban. Imo néhány szemelvény:

— Csakugyan vége lesz a világnak? — kérdi A.

— Csak félig — feleli B.

— Hogy érti ezt?

— Na, mert a félvilágot (a demi-monde) nem lehet elpusztítani.

Más!

— Nem kell félni az üstököstől.

— Hogy-hogy?

— Amint meglátja a nők óriási kalapját, megijed, hogy csóvját köcsagnak melléje tűzik s elmenekül.

De Halley ide, üstökös oda, Páris nagyon készülődik a 18-án tul terjedhető szezonvégre. Arra számíthat ugyanis, hogy Edvárd király halála a mulatni vágyó londoniakat az országos gyász elől Párisba fogják szökíteni. Ha vízbe esett a londoni „saison” — éljen a párisi „saison”.

Különösen a színházak árulják el, hogy még észükbe sincs „relache”-t csinálni. Vagyis bezárni a bódét. Ellenkezőleg majd mindegyikben bemutatásra készülnek. A Sarah Bernhardt színháza „Bergeret” újságíró „Vidocq, a rézdörög császára” című darabjával rukkolt ki. A Gaité-Lyrique újdonsága „Le Soir de Waterloo”, a Réjane-színházé „Jacques Abran”, az Opera-Comique-é „On ne badine pas avec l'amour” és így tovább.

Van aztán elég olyan színház is, amely akár a jövő szezonig is kihuzza a vonzó repertoire-darabjával. Így a „Costand des Epinettes”-nek, a „Vierge folle”-nak, a „Le danteur incomm”-nak állandóan nagy a közönsége.

Ezek a darabok a hölgyvilágot kétszeresen érdeklik, mert a színpad nekik nemcsak élvezetes darabot, hanem divatkiállítás is nyújt. És talán tetszik tudni, hogy nemcsak a budapesti hölgyek szeretnek új tolettákat látni.

Az új divatban az a nevezetes, hogy nagy szingzdaság mellett még se ríktó. A nagymamának indiai sáljaira emihezettő tarka selyemgyöngy-érez-himzések ismét érvényesülnek, de — tompítva. Mindenféle chiffon-, gáz-, voile-lepel borul följük. Többnyire kék vagy fekete chiffonból, könnyen redőzve, készül a térdig leomló, függőyszerű felsőrész. Attól lefelé a szoknya meg lehetős szűkre van összevonva. A divat most a szoknyára fekteti a fősúlyt, s az a főfeladata, hogy az alakot minél nyúlankabbnak tüntesse föl.

Ha azonban szabad tanácsolnom, arra figyelmeztetem a magyar divathölgyeket: ne siessenek a perzsa, török, indus és japán, egy szóval a keleti divatáramnak hódolni. Megtörténhetnék, hogy mire a Stefánia-uton bemutatnák az új öltözéküket, a Bois de Boulogneban már régen más izlést követnének. Ugyanis a parisienne-ek annyira tobzódni az extravaganciákra nagyon is alkalmas keleti divatban, hogy ez nem lehet hosszú életű. Különben is, nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a valódi előkelő és elegáns hölgyek Párisban is kerülik a feltűnő divatot s ezt a cocotte-oknak engedik át.

Utóbbiak világában most csak a szép Liane de Pougy legújabb kalandjáról beszélnek. Még pedig irigylkedve, mert ezek a dámák még a kellemetlen kalandokat is kedvelik, ha azok nekik reklámul szolgálhatnak.

Történt pedig, hogy Liane de Pougy a leg-

újabb imádójával, Ghika herceggel (Natalia szerb ex-királyné unokaöccsével) a Bois-de-Boulogne sétáltgatott. Szép fejét valami furesa, szokajtészerű kalap fődte. Egy arra menő munkásember gunyos megjegyzéseket tett a kalapra és a viselőjére. A hercege, gavallérhoz illően, rendre utasította a bivatlan kritikust, ez pedig — társadalmi állásának nyelvéen — így felelt:

— Ha pofont akar, jöjjön közelebb.

Ghika herceg megiette neki ezt a szíveséget és — a pofon csakugyan elcsattant. Az affaire-nak Quesnel békebíró előtt volt a folytatása. Az ügyet elítélték, de perzsa a hercege arzájáról nem lehetett a pofont levakarni. Most — úgy mondják — azzal akarja magát kárpótolni, hogy még a szép május hóban olthoz vezeti hölgyét.

Sajátságos gusztn! Mert hát Liane de Pougy szépsége már nem mai keletű és a leirt kalandja nem a legelső. Amikor kilencz évvel ezelőtt a milliomas Alfred de Vallis megszöktette, már zivataraa multra tekintetett vissza. A derek funak ez a kis kirándulás 300.000 frankjába került.

A második szöktető gróf d'Amery volt, a harmadik egy képviselő, akinek nevét nem jegyezte föl a lőronika. Veszedelemes volt a negyedik szöktetés: egy Montaignon nevű színészzel hajózott át Amerikába, de a muzsafi, ugylátszik, Othello szerepében képzelte magát, mert féltékenységi rohamában majd meggyilkolta a kedvesét.

Liane de Pougy még ekkor se gyógyult ki a szokási mániából: ötödször egy Bartmann nevű vén bankár vállalkozott a megszöktetésére, akit aztán — ezért vagy más okból — az örültek házában akartak elzárni. A hatodik szöktető egy ismeretlen nevű világfi, a hetedik egy cirikuslovár, a nyolcadik pedig Barthélemy tenorista volt. Elég gazdag sorozat, ugy-e?

Mint hogy odahaza most csak a képviselőválasztások aktuálisak — itt pedig azok már nagyrészt lezajlottak — azzal végzem, amivel a kamrában kezdeni fogják: Egyes önzetlenség nimbuszával tetszelgő honatyák ugyanis indítványt fognak benyújtani, hogy a képviselők fizetését 15.000-ról szállítsák le 9000 frankra. Charles Benoist-t emlegetik, mint e nemes mozgalom kezdeményezőjét. De ő tagadja.

Hátha más se jelentkezik és az egész indítvány nem is kerül szönyegre!

Gaston.

TÁVIRATOK.

A szerb kereskedelmi szerződés.

Belgrád, május 21. (Saját tudósítónktól.) A jövő héten ismét megindulnak a kereskedelmi szerződés tárgyalások Ausztria-Magyarország és Szerbia között.

A török trónörökös Belgrádban.

Belgrád, május 21. (Saját tudósítónktól.) A jövő szombaton érkezik meg a török trónörökös. Mivel a királyi palota szűk, a konak szomszédságában egy milliomas szerb polgár házában rendezték be lakást a török trónörökösnek.

A dániai választások.

Köpenhága, május 21. A tegnapi képviselőválasztások alkalmával 56 egyesült balpártit, 13 jobbpartit, 20 radikalist és 24 szociáldemokratát választottak meg.

Orosz-kinai egyenetlenkedés.

Karbin, május 21. A Sungari-tó új hajózási rendjének megállapítása érdekében működő orosz-kinai bizottság befejezte üléseit, anélkül hogy elvi tekintetben megegyezésre jutott volna.

Botha Délafrika miniszterelnöke.

Fokváros, május 21. Botha, a Transzvál kolónia eddigi miniszterelnöke elfogadta a megbízást, hogy a délafrikai kolónia első miniszteriumát megalakítsa.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		máj. 21.	máj. 20.	máj. 19.
Buza	helyben	115	115 ¹ / ₂	115 ¹ / ₂
	májusra	114 ¹ / ₂	115	115
	júliusra	109	109 ³ / ₈	109 ³ / ₈
Tengeri	májusra	69	69	68 ³ / ₄
	júliusra	69	69 ¹ / ₂	70 ¹ / ₂
	szeptemberre	69	69 ³ / ₈	70
Chicago.				
Buza	májusra	110 ¹ / ₂	111 ¹ / ₂	112
	júliusra	101	102 ¹ / ₄	102 ³ / ₄
Tengeri	májusra	58 ³ / ₈	59	59 ³ / ₈

Newyork, május 21. Gyapot Newyorkban, helyben 15.40 (15.25). Gyapot júliusra 15.17 (14.95). Gyapot augusztusra 15.— (14.80). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.75 (7.75). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.75 (7.75). Petroleum Refined in Cases 10.15 (1.10). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.35 (1.35). Zsir Western steam 13.95 (13.15). Zsir Robo és Brothers 12.60 (12.75).

Chicago, május 21. Zsir májusra 12.67 (12.75). Zsir júliusra 12.52 (12.60). Szalonna short clear 12.87 (12.87). Sertésbuz júliusra 22.72 (23.—).

A béke.

A Magyarországi Békégyesület legutóbbi ünnepélyén elmondta:

Dr. Lers Vilmos

miniszteri tanácsos.

1899 május 18-ika óta sok-sok ember megtért, átlépett abba a békebarát-táborba, melyet az előtt egzaltált, excentrikus, groteszk felfogású rajongók csoportjának tekintettek. De azóta, s máig is számos kritika, ellenvetés és kétely sorában itt terpeszkedik gyakorlat az a hangzatos „érv”, hogy bizony a békemozgalom, ha van is sikere, leszereli a nemzeti aspirációkat, gátolja a népek individualitásának szabad kifejlését és akadályozza a nemzeti politikát. Magyarországon is hallottuk és olvastuk már, — épen a közelmúltban is, — hogy a nemzeti politikával nem fér össze az adott birtokviszonyokba való belenyugvás tespedő politikája.

De hát ezek talán nem is elég komoly argumentumok. Keressünk szárazabbakat, melyeknek a történetbölcslethez s logikához több közük van.

A békemozgalom mai kétségtelen — s az ellenfelek által sem többé tagadásba vett — sikereit látva, e szellemi mozgalom fészkeit s terjedési vonalait tanulmányozva, konstatálni kell, hogy ez az európai kultur-élet terméke, melyhez az északamerikai expansiót hozzá kell számítani s hogy a legfejlettebb jelenségek az angol, északamerikai és a francia területen vannak meg. Nyilvánvaló tehát, hogy a békemozgalomra való érettség szoros összefüggésben van az emberi kultúra színvonalával, tehát e mozgalom egy felsőbb kulturfoknak virága.

Néhány Edvárd angol király békeirányzatától eltérők lehetnek a vélemények. Határozott meggyőződéseim szerint azonban uralkodása vége felé tudatosan volt a mi barátunk, a mi elveink istápolója. És Edvárd király még folyó évi márczius hó 1-én a Buckingham-palotában a canterbury-i és yorki érsekekhez, valamint számos parlamenti tag előtt oly megleghangu békebarát beszédet mondott, mely az újabb évek uralkodói beszédeiből messze kimagaslik. — „A békétől függ” — ugymond — „az összes nemzetek egészsége, boldogsága és haladása”; ő — a király — „mindig azért imádkozik, hogy az ország egy háború veszedelmétől és nyomorától megóva maradjon, mert napjainkban egy háború milliók romlását jelenti.”

Mit mondott a hatalmas angol király? „Milliók romlása.” Mondja vala ezt aggodva egy fejedelem, kinek jogara alatt 430.000.000 ember él. Mit szóljon akkor egy 21.000.000 fős álló ország, melynek lakossága nem is 10.000.000 magyar embert számlál? Nem kell-e életfentartó ösztönből ily körülmények közt épen egy maroknyi népnek sokszorosan súlyt fektetnie a vérengző emberanyagpusztítás minden áron való elkerülésére? Hát van e itten ellentétes érdek békepolitika és magyar nem-

zeti politika közt? Nos igen, a mi békebarát színezeti politikai felfogásunkat „kozmpolitika” felfogásnak mondják. Niscljük el a jelzőt nyugodt lelkiismerettel.

Senki sem mondhatja, hogy Roosevelt nem volna igaz nemzeti érzéstől áthatva. Amellett igaz békebarát. Kicsit, vagy tán nagyon is rossz néven vehetjük ugyan tőle, hogy épen az ő elnöksége idejében szállta meg az amerikaiakat az imperializmus utánzó, nagyzó, terjeszkedő érzése, de épen Roosevelt volt az, aki akkor szavát a másik oldalról is megértette s egy példátlanul véres háborúnak: természetesen az orosz-japán háborút értem, — buzgó és erőyes közvetítéssel végét vetette. Napjainkban pedig ismét Északamerikából szállott át felénk egy igen életrevaló indítvány: Knox, az Egyesült Államok Küllügyi vezetőjének pár hónap előtt tett azon javaslata, mely a békebíráskodás intézményének egy, itt most közelebről ki nem tejtendő módozattal akar segítségére sietni a nemzetközi zsákmánybíráóság intézményének ügyes bevezetése mellett.

A kozmpolitizmust illetőleg Lamprécht Károly, lipcsei tanár, most irodalmilag utal arra a világra, hogy a francia, angol és amerikai földön az utolsó negyven év alatt a Kozmpolitizmus és egyúttal a patriotizmus fogalmának tetemes színváltozása észlelhető. A kozmpolitika alatt ott már nem az impraktikus botor idealistát értik, ki nem veszi észre a nemzeti különbségeket, hanem azt, aki a nemzetek hasonló s rokon vonásait veszi észre; henne az emberi meleg rokonszolás alapvonása igen gyakorlatias felfogással egyesül, az államférfi és üzletember benne egyaránt jól megfér a humanizmussal. A patriotizmusnak századokon át bi zonyos exkluzivitás által jellemzett alaponusa tekintetében a saját nemzeti intézményeknek és eseményeknek elvakult optimizmussal való szemléletét lassan, észrevétlenül felváltja egy, az idegen állampolgár saját hazáját is elismerő s megbecsülő világnézet. Ezt kell beoltanunk a mi „nemzeti” irányunkba is; nem lesz kárára; nem veszi el a nemzeti jellegét, csak objektivebbé, lélesebbé teszi azt.

Különösen ajánlatos ez az elv az u. n. „maradányi népeknek”. Mi törés-lagadás, hazánk nagyvívó polgárok országát képez. A nyelvi különbség pedig manap még erős nemzetiségi különbséget is képez.

Nekünk még testvéreink sincsenek. Azaz, hogy vannak: beszélünk pl. finn rokonságról is. Nos, Finnország tragikus példája eléggé mutatja, hogy nem ugyan finn nemzet, de nincsen finn állam.

Bennünket nem környez semmiféle olyan ország, amely valamelyik szomszéd állammal való háború kedvező kimenetele esetén bekapcsolódást, igaz nemzeti erősödést jelenthetne. Még ha monarchiánk nyerne is területeket, a nemzetiségi irányviszonyok reánk nézve csak rosszabbodnának. Tehát mondhatom azt a paradoxont, hogy kedvező esetben is kedvezőtlenül járunk.

S mintha valami történelmi átok lenne rajtunk, már a vármai esata óta. Mikor azt hisszük, hogy ellenfeleinkkel biztosan végzünk, akkor sújt reánk a véget. Feléled lelki szemeink előtt a béke rossziszemű megzavarásának és a bűnhődésnek klasszikus példája. A mi példánk. Mikor I. Ulászló Császári Julian bíbornok által unszolyva felbontotta, illetőleg megszegte a Murad szultánnal kötött békét, Várnánál (1444) a legvitézobb lelkű magyar sereg, melynek élén maga a király s mellette a győzhetetlen híró Hunyadi János állott, teljeszen megsemmisült s maga a király ott jelle halálát. Akkoron az egyháziak az esküszegés büntetését látták a esatovesztésben s megszületett a király halála feletti sirverszerű intő distichon: „Romulidae Camas, ego Varnam clade notavi. Discite mortales non temerare fidem!”

Azóta — épen legújabbban is, — igaz baráti jelleget nyújtunk a török nemzetnek. A török állam irányában ápolandó szinte békés viszony ugy gazdasági, mint szoros értelemben vett politikai szempontból igaz irányítáje legyen a magyar nemzeti politikának; mert tán csakis ettől a nemzetből remélhetünk a nagy, germán és szláv környezet-

ben minden körülmény között igaz barátságot és támogatást.

Mikor egyre az emberanyag-vesztéséről beszélünk, szinte feltolja magát a természetes népszaporodás kérdése. E tekintetben méltán kérdezhettek, hogy tán olyatén nagyszerű arányokban szaporodik hazánk népessége, hogy kifelé csak hetykén tekinthetünk!

Direkt okozati összefüggést látok a Eivándorlás s a nagy haditernek között. Mindenütt, ahol a kivándorlás nagy, ott nyilván sok a közteher, kevés a munkaalkalom, rossz a közigazgatás. És most kénytelen vagyok néhány statisztikai adatot segítségül hívni. Magyarországnak katonai czélokra fordított kiadásai 1868-ban 57.5 millió koronát tettek, mely összeg 1907. évben már 144.8 millió koronára emelkedett. Ezen összegekbe csakis a zárszámadásokban *ily czímen* kimutatott tételeket foglaltam bele; a katonai nyugdíjak, stratégiai czélokra szolgáló vasutvonalak építési költségei és egyéb rejtett katonai czélokra szolgáló tételek a fenti összegeket mindenesetre jelentékenyen nagyobbitják.

Közoktatásügyi czélokra fordított 1868-ban 2.1 millió korona, 1907-ben 60.4 millió korona. Ez ugyan hatalmas emelkedés a kultúrczélok javára, azonban a helyzetet világosabban látjuk, ha az egy fejre eső kiadásokat nézzük. Esett pedig egy fejre katonai kiadás czímén 1868-ban 3.7 korona, kultúrczélu kiadás 0.1 korona; az 1907. évben katonai czélra 7.1 korona, kulturális czélra 2.9 korona. Tehát még most is a katonai kiadások harmadfélszeresét képezik a kulturális költségeknek. Ez utóbbiaknak különösen az utolsó években történt rohamos emelkedése dacára, ezek 1907-ben Magyarország összes kiadásainak (a közösgyieket is belefogalva) csak 4.7 százalékát képezték, míg a katonai kiadások enormitásának kellő feltüntetésére megemlítem még, hogy az elébb kimutatott 144.8 millió korona fedezésére Magyarország összes földadó: 76.4 millió és kereseti adó-jövedelme: 66.3 millió korona = 142.7 millió korona sem elégséges.

És mégis, Dreadnoughtok építésére készülünk. A legközelebbi delegációknak alkalmuk lesz a czélra beláthatatlan milliókat megszavazni. Mintha bizony oly nagyon könnyen követhetnők az angol-német-északamerikai rivalizmusból származott a páncélszörnyek körüli örületes költsékezést. Pedig népelemünk igen kevésse gyarapszik, terhel nagyok, fogyasztó képessége csekély, tökeszegény az ország, de hát azért „a gazdasági önállóságot” prédikáljuk. Megemlíteni óhajtom azt, hogy idegen tőkének ipari alapításokra való bejövételét még békepolitikai szempontokból is elő kell mozdítanunk. Az utolsó évtizedekben egyre jobban tapasztalhatni, hogy ilyen ipari töke-engagementok s államkölesönökben való részvétel okából eredő érdekelttség igen jótékony hatást gyakorol, mert a háborus lehetőségek az ily anyagi sokszoros kötelek okából geografailag messzefekvő országok tökeerős s kifelé hitelezőként szereplő rétegeit is belevonja a háboru miatti kockázatba s aggodalomba és az idegen kermányok olykor ily okon hallatnak nagyon békéltető nótákat. Ha Oroszország küllpolitikája egyes irányokban feszültté válik, megannyiszor a franciaia tőkés retteg, a francia kormány nem elsősorban a szövetséges szerződés okából, hanem a franciaia állampolgárok által Oroszországnak kölcsön adott több száz millió frank sorsa feletti nyugtalanság miatt. Lássuk tehát mi is szívesen az idegen tőkét, ha nekünk ipart alapít, mert nemzeti politikánk czéljainak csak megfelel, ha idegen államok érdeklődnek békés fennmaradásunkért.

Korunkban a nemzetek gazdasági kötelek és kölcsönhatása napról-napra szorosodik. Nem is kell kozmpolitika elveket hirdetni; a nemzetközi élet szinte önmagától egy soha nem sejtett szoros bensőségre fejlődik s nivellálja az államok közti differenciákat.

De a közlekedésügyi számos kölcsönhatás terén még egy váratlan új s nagy mozzanat kezd szerepet játszani: a légbeli közlekedés. Tisztában kell lennünk azzal, hogy valóban nagy időkésztünk. Napjainkban az emberiség sok század, cöt

ezred hasztalan próbálkozása után megoldotta a repülés problémáját. Vajjon azok a budapestiek, kik pár hónap előtt Blériot felszállását látták, a fejük felett elszuhogó szárnyas motor berregését hallották, elég világosan átérték-e a nagy gondolatot, hogy számtalan emberi elme réges-régi törekvéseinek zseniálisan kiértelt korszakalkotó eredménye és sokat ígérő szimboluma ott halad felettük. A repülés az emberiség érintkezési módjában beláthatatlan perspektivákat nyit. De a pacifistáknak résen kell lenniök, nehogy ebből elsősorban egy újabb hadászati gyilkoló eszköz fejlődjék, mely egészen új irányban, még költségesebb módon alakítja át a hadviselés technikáját.

UIDONSÁGOK.

Gonosztévők a levegőben.

Minden csoda három napig tart. De egyetlen csoda van mégis, mely ezt az időhatárt túléli és csoda marad tovább is évekig, talán évtizedekig, vagy még annál is tovább: a repülés tudománya.

Ez iránt még nem blazirt az emberiség. Mindenki álmélkodva és szívszorongva nézi a repülőgépen haladó embert, aki csodaszárnyakkal szeli a levegő-óceánt. S még sok, nagyon sok idő fog leperegni, amíg majd oly közzönynyel nézik a repülő embert, mint például a villamos kocsikat, vagy az automobiloikat.

Ez a meg nem szünő, sőt mondhatom: fokozódó álmélkodás nyilván onnan van, mert az emberiség még nem tudja, mi vé fog fejlődni a dolog? Nem tudja, hogy a háborukat megszünteti-e, vagy még iszonyuabbakká teszi? Az örök békét, vagy az örök háborút jelent-e? Megszünnék-e a határok, vagy még szűkebbé válnak? Szóval az a kérdés még korántsem dől el, hogy a repülés tudománya áldása, vagy átká-e az emberiségnek, mint hogy vannak még gondolkozók, akik sehogysen tudják eldönteni, hogy a civilizáció áldása-e, vagy sem?

Ez mindenesetre nyugtalanítja az emberiséget. És joggal. Mert hogy a világrand meg fog változni abban a perczen, amikor mindenki ennyi, meg ennyi koronáért megvásárolhat egy repülőgépet: az kétségtelen. Minden, de minden kifordul a sarkából. A várak is el fognak tűnni. Mert mit ér a bástyafal, ha fölülről hajigálják a gyújtó és öldöklő dolgokat. A legnagyobb, százmilliót érő Dreadnought is elveszti jelentőségét és egy polturát sem ér, ha egy kicsiny repülőgépről meg lehet semmisíteni egy tengeri armádiát. Szörnyű nagy befektetések értéktelenné válnak és más értékek keletkeznek; ki tudja kiszámítani, milyen természetűek? S mindaddig csoda marad a repülőgép, amíg ezek a kérdések választ nem kapnak.

De nem hiszem, hogy a gonosztévő-kérdést egyáltalában meg tudják oldani attól a percztől fogva, hogy a repülőgép közkincesévé válik. Ha a gonosztévő fölkap a repülőmasinára és elszögöld vele a levegő-rónákba, ismeretlen erők és hegyszakadékok felé és elbujhatik akár a felhők mögé is: bizony nem tudom, mi védelmezheti meg az ember életét és javait. Micsoda rendőrszolgálatnak kellene kifejődni, hogy egy ilyen körmönfont szörnyefeg nyomára jusson! Olyan Sherlock Holmes nem tudok elképzelni, aki a levegőben tudná nyomon követni az imposztort. Talán valamennyi kérdés közül, amely a repülés problémájában foglaltatik, ez a kérdés a legnyugtalanítóbb.

Még most messze vagyunk ugyan ettől. Mert a gonosztévő még nem tud repülni és

nem is igen jut még repülőmasinához. De akadt egy, aki türelmetlenebb a többinél. Rómából jön a hír, hogy egy soffőr ellopta Lőrő Villegage repülőgépjét. Az első ember tehát, aki repülőgépet lopott. Még nem fogták el. Nem azért, mint ha a levegő-óceánban menekült volna tovább. Szerencsére ez az ember nem tudott banni az ördögös masinával és vonatra ült, úgy szökött Páris felé.

De ha már tudna repülni is és elég bőszen elem egyesülne benne, hogy nagy gonoszokat kövessen el, akkor az emberiség egy kis izlelőt kapott volna abból, hogy mire képes egy gonosztévő szörnyeteg, ha repülni tud.

(1.)

NAPIREND. Naptár: vasárnap, május 22. — Róm. kath.: B. I. Sz. hároms. — Prot.: B. Sz. hároms. — Görög-ország: május 9. Izaiás. — Zsidó: Ijar 13. — A nap kel reggel 4 óra 17 perczkor, nyugszik este 7 óra 36 perczkor. — A hold kel este 6 órakor, nyugszik reggel 3 óra 28 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Petőfi-ház (ereklény-múzeum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Művész-ház nemzetközi impresszionista tárlata. Nyitva 10—8-ig. Belépődíj 2 korona. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán szalonja rendezés miatt zárva.

Nyitvalevő múzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 9—1-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képesárnyok 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum 9—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Fővárosi Könyvtár 9—12-ig. — A Pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9—12-ig.

Hétfo, május 23. — Róm. kath.: Dezső pk. vt. — Prot.: Dezső. — Görög-ország: május 10. Zol. Simon. — Zsidó: Ijar 14. Seni bñjt. — A nap kel reggel 4 óra 16 perczkor, nyugszik 7 óra 37 perczkor. — A hold kel este 7 óra 7 perczkor, nyugszik éjjel 3 óra 47 perczkor.

Királyi kihallgatás a Várpalota tróntermében délelőtt 10 órakor.

A miniszterek nem fogadnak.

A pénzügyi államtitkár fogad 12 órakor.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“ ezen a héten is felöleli a bel- és külföldi eseményeket. A képek sorozatát

a király budapesti tartózkodása nyitja meg. Az egyik felvétel az uralkodót ábrázolja, amikor lóháton a Vérmezőre megy, hogy a helyőrség felett szemlét tartson.

A király kikocsizását ábrázolja a következő felvétel. Képünk abban a pillanatban mutatja be az uralkodót, amint Benezur Gyula és Strobl Alajos művészek házát elhagyja. A következő képek a kertészeti kiállítást mutatják be. Az egyikken

a király körül gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt, gróf Serényi Béla földművelésügyi minisztert és dr. Beda Dezső főkapitányt láthatjuk, míg a következőn

a királyt váro bizottsági tagokat.

Roosevelt Tivadar Berlinben a ezime a következő képnek, amelyet követ

a nagy férfiak emlékeztére Kinában emelt kápolna felvétele és

Roosevelt Tivadar ex-elnökről készített fénykép, majd egy csoportkép, amelyen

a német császári párt és kíséretét láthatjuk, amint az egyetemre, Roosevelt felohasására tartanak. Ugyancsak

a német császári párt mutatja be a következő képünk is, amint az egyetemet elhagyják. A következő kép ezime

Béni ház Párisban, melyet egy érdekes felvétel követ.

Hódolat Semmelweis Ignácznak czimmet. Ezután

a bécsi vadászati kiállításra vezetnek felvételeink. Az egyikken a királyt, másodikon Gusztáv svéd királyt, a harmadikon a magyar pavillont láthatjuk. A következő három felvétel

az angol trónváltás jeleneteit mutatja be. Ugyanezen az oldalon vannak

V. György és

VII. Edvárd képmásai, majd a következő Mary királyné arcképe és négy érdekes felvétel, melyek szintén

az angol trónváltásról készültek.

Goldmark Károly, az ünnepelt zeneszerző arcképét és

készletlyi emléktáblájának felvételét közöljük ezután.

Van képünk:

a budapesti repülőversenyek előkészületeiről, a híres

cselédkgyűlésről a Tattersallban, a nagy tüzről a lengyelországi Przemysleban és az orléans

Jeane d'Arc ünnepélyről, végül egy-egy felvétel

Poroszolt Ernő műépítéséről, a

The Edwardos biros eróművész-párról és Bikszád-fürdőről.

A szövegrész:

Czigánytörténet — írta: Móricz Pál. —

A szobor — írta: Elek Alfréd. — Hallgatás (vers) — írta: Maros Imre.

— A király szemléje. A király ma délelőtt megtekintette a magyar királyi koronaörségnek gróf Széchenyi Béla koronaőr tervezete alapján készült új egyenruháját. A koronaörség harminczhárom tagja Anders Emil lovag őrnagy és Halász Gyula százados vezetése alatt már fél tíz órakor foglalt állást a várak belső udvarának közepén. Háromnegyed tíz órakor megjelent gróf Széchenyi Béla koronaőr, aki a pont tíz órakor gróf Paar Ede főhadsegéd és Horváth szárnysegéd kíséretében megjelent királyt a kapunál fogadta és üdvözölte. Rövid beszélgetés után a király, aki magyar tábornoki egyenruhát viselt, ellépett a csapat előtt s megelégedésének közben sűrű fejmozgatással, majd gróf Széchenyi Béla koronaőrhez fordulva, a következő szavakkal adott kifejezést:

— A legénység igen jól néz ki, igen csinosak!

A király ezután Halász Gyula százados jelentését fogadta, majd Anders Emil lovag őrnaghoz fordult, akinek a következőket mondta,

— Nagyon meg vagyok elégedve, csupa szép szál legény!

A király ezután még rövid ideig elbeszélgetett gróf Széchenyi Béla koronaőrrel, majd tiszperoznyai ottidőzés után katonás köszöntéssel a kapun át, ameddig gróf Széchenyi Béla elkísérte, lakosztályába tért vissza.

A magyar királyi koronaörség új egyenruházatának minden darabja a Rukóczi-korszak után készült. Ugy az egyenruha darabjait, mint ezeknek színeit maga a király választotta, akinek, mielőtt hozzájárulását megadta, csak egy kifogása volt. Mivelhogy az örség nem lovasság, miért hordjanak eszimat és nem topánt. A koronaőr felvilágosítására, hogy az örség sokszor télviz idején is szolgálatot teljesít, megnyugodott a király az egyenruha összeállításában. Különös gondoskodásának, amelylyel a koronaörség iránt viseltetik, élénk tanujelét adta a király azzal is, hogy amikor megtudta, hogy az örség parancsnoki állására kinevezett százados, bár az állás díze kárpótolja, mégis előmenetelében bár az állás díze kárpótolja, mégis előmenetelében kezdeményezést az iránt, hogy parancsnoknak őrnagyt nevezett ki, még pedig törzstiszti minősítéssel, amely megengedi a további előmenetelt. A koronaörség új egyenruhájának darabja 860 koronába kerül.

— Udvári ebéd. A királyi várpalotában holnap délután udvari ebéd lesz, amelyen a miniszterek és a székesfőváros képviselői vesznek részt.

— Német herceg Budapesten. Vilmos hohenzollerni herceg ma délelőtt, inkognitóban sétatkozást tett és megtekintette a főváros nevezeteseit. A herceg ma délután fél három órakor Bécsbe utazott s onnan Münchenen át hazautazik Sigmaringenbe.

— A trónörökösne, mint veduok. A király engedélyt adott Hohenberg Zsófia hercegnőnek, a trónörökös nejeinek, hogy a gyermekszanatóriumi mozgalom az ő védnöksége alatt folytassa a jövőben működését s a királynak erről az elhatározásáról Ferenc Ferdinánd főherceg kabinetirodájára táviratban értesítette a mai napon Széll Kálmánt, mint a Gyermekekszatóriumi Egyesület díszelnökét. A gyermekekszatóriumi tanács köszönő feliratot intéz Hohenberg Zsófia hercegnőhöz. Gróf Zichy János és Széll Kálmán vezetése alatt pedig küldöttség fogja megköszönni a trónörökös nejeinek a gyermekekszatóriumi mozgalom iránti érdeklődését.

— A görög királyné utazása. Olga görög királyné egy orosz cirkálóhajó fedélzetén Tricestbe érkezett, ahonnan Oroszországba utazik tovább. — Athénből jelentik nekünk, hogy megelégedést kért a konstantinápolyi görög követ engedelmét kért a portától, hogy a királyné egy görög hadihajón utazhessen a Dardanellekre, de a török kormány azzal a megokolással hárította el a kérést, hogy bizonyára kellemetlen tüntetéseknek tenné ki magát a királyné, ha a hadihajó Smyrnat vagy Konstantinápolyt érintené.

— Szomorúság a spanyol udvarban. A spanyol királyi családban várva-várt ünnepes esemény szomorú eseményre változott. Várták, egyre várták Ena királyné lebetegedését és remélték, hogy gyügyermekek fog életet adni. Napok előtt jelentették már, hogy az esemény bekövetkezendőben van. De csak hamar az a hír érkezett, hogy a jelek hamisak voltak. Ma pedig megérkezett a tudósítás Madridból, hogy a királyné csakugyan gyügyermekeket szült, de a gyermek — *holtan jött a világra.* — Ezzel egyidejűleg érkezik a hír, hogy a spanyol királyt megoperálták. Alfonso király a napokban Bordeauxban járt és fölkerezte dr. Monret, a híres gégeorvost, aki már többször kezelte Alfonso királyt, ugyanígy egy idő óta makacs gégebeteg. Nemre azt híresztelték, hogy a király baja nagyon komoly, de ezt a híresztelést erőltetve megcáfolták. Most azt jelentik a párisi lapok, *dr. Monre operációt végzett Alfonso királyon.* — Madridból jelentik éjjel, hogy a királyné új lapota teljesen kielégítő. A királyi család összes tagjai ma délelőtt látogatást tettek a királynénál.

— A ezár — keresztapa. Miklós ezár Nyikolaj fejedelemhez intézett táviratában tudatta, hogy a keresztapát díszet az újszülött Mirkó hercegnél elfogadja.

— József főherceg Kiszénen. Kiszénéről jelentik: József főherceg ma reggel hat órakor Kiszénre érkezett, hogy a Gyula és Kiszén között lefolyó katonai gyakorlatok részlegesen. A főherceg délután különvonalat bánykút-birtokára cserkészetre megy és vasárnap reggel visszautazik Budapestre.

— A német császár nem megy Boszniába. Felhivatalosan jelentik: Az a hír, amely egy berlini újság nyomán került a lapokba, hogy Vilmos császár királyunknak Boszniában és Herzegovinában való tartózkodása alatt Bélyből, ahol abbap az időben Frigyes főherceg vendége lesz vadászaton, Mosztárba utazik és ott királyunkkal találkozni, alaptalan koholmány. Ez a hír már csak azért sem lehet igaz, mert Vilmos császár a nagybátyját való gyász miatt sem vehetne részt ezidő szerinti vadászmulatságon, másrészt pedig a híres bélyői szarvasvadászati területen seha sem vadra, hanem csak ősszel tartanak vadászatot. Vilmos császár ősnél előbb, amikor is Bécsbe érkezik, hogy királyunknak prolezanadik születésnapa alkalmasból szerencsét kívánjon, nem fog Ausztriába menni, se Magyarországra jönni.

— Főhercegi vendégek Kiszénen. Eleonóra belga királyi hercegnő ma Stefania királyi hercegnő, Lonvan Elemérné grófné társaságában automobilon Oroszvárról Kiszénre érkezett. A nap folyamán megtekintették az angol felülvizsgálást.

Gróf Lonvan Elemér nejevel, Stefania főhercegnővel és Eleonóra belga hercegnővel holnap délelőtt Oroszvárról Budapestre utazik és hűfőig József főherceg vendégei lesznek.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyi miniszter Mangow Gusztávot, a „Szépszy-Társaság“ elnökét a fiataloknak budapesti felügyelő hatóság tagjává nevezte ki.

— Kinevezések a földművelésügyi minisztériumban. A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Nagy Gábor miniszteri tanácsosi címmelemmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá és dr. Tahy Jakab miniszteri osztálytanácsosi címmelemmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap holnapi száma közli.

— Sub auspiciis-avatás Kolozsvárt. Gróf Zichy János kultuszminiszter kedden reggel Gopcsa László osztálytanácsos kíséretében Kolozsvárra érkezik és délelőtt Bartha József sub auspiciis regis doktorra avatásán a királyt képviseli. Az ünnepség után küldöttségeket fogad és megtekintti az egyetemi intézeteket. Este utazik vissza Budapestre.

— A bécsi vadászati kiállításból. Bécsben a nemzetközi vadászati kiállításnak fő-osztályát ma megnyitották. Ezt követte a flotta-egyesület pavilonjának ünnepies megnyitása, amelyen Ferenc Ferdinánd főherceg képviselőiben Hauer sörhajóhadnagy, továbbá a tengerészeti kormány, a közmunkaügyi minisztérium és a kereskedelmi kamara képviselői jelentek meg. A flotta-egyesület ügyvezető elnöke beszédében kijelentette, hogy az egyesület legfőbb célja a kereskedelmi flotta és a haditengerészet iránti érdeklődés és méltánylás terjesztése. A pavilon egyuttal előhírnöke ama nagy kiállításnak, amelyet a flotta-egyesület ugyanezen intenciókkal a jövő évben a kertészeti kiállítás keretében tervez. Ezután a pavillont Bublaj ellentengernagy megnyitottnak nyilvánította.

— Martinovics-ünnep a Demokrata Körben. A központi demokrata kör ma este tartotta meg évenként szokásos Martinovics-émlékünnepét. Az ünnepélyen nagyszámú és élénk közönség volt jelen. Az ünnepi emlékbeszédet dr. Szűcs Ernő ügyvéd mondta. Az emlékünnepély társasvárosa követte, amelyen több, az aktuális politikát érintő felszólalás volt.

— A budapesti repülőversenyek. A június 5-én kezdődő repülőversenyekre a nevezések határideje ma szombaton délelőtt lejárt. A Magyar Aero Club igazgatósága a jelentkezők közül a következők nevezését fogadta el véglegesen: I. Külföldiek: 1. Américo (Semmer-diplán). 2. Giclevici (Sancheff Besa-biplán). 3. Chavez (Fahrman-biplán). 4. Duray (Fahrman-biplán). 5. Elmoff (Fahrman-diplán és Voisin de recon-biplán). 6. Engelhard (két Wright-biplán). 7. Etrich (saját szerkezettű monoplánnal). 8. Guillemain (Wright- és Fahrman-biplán). 9. Frey (Sommer-biplán). 10. Ihor (Etrich-monoplán). 11. Juillerot (Fahrman-biplán). 12. Kinet (Fahrman-biplán). 13. Krastel (Blériot-monoplán). 14. Latham (két Antoinette-monoplán). 15. Leblanc (két Blériot-monoplán). 16. Mozer (Hawiot-monoplán). 17. Paulhan (Fahrman-biplán). 18. Paul (Voisin de cause-biplán). 19. Pequet (Sancheff Besa-biplán). 20. De la Roche báró (Voisin-biplán). 21. Rougier (Voisin-biplán). 22. Pichoff (saját rendszerű monoplánnal). 23. Steinbeck (Grade-monoplán). 24. Wagner (Houriot-monoplán). 25. Warchalowski Adolf (saját rendszerű biplán). 26. Warchalowski Károly (Fahrman-Waschner-Fludeier-biplán). 27. Wienziars (három Antoinette-monoplán). 28. Schindler (saját szerkezettű monoplánnal). — II. magyarok: 1. Penkala Ede, 2. Grusz József, 3. báró Strollendorf Henrik, 4. Szárics János, 5. Szatke Ferenc, 6. Bokor Morris, 7. Fiala János, 8. Svachnai Sándor, 9. Székely Mihály, 10. Lorenz Vladimir, 11. Flórenz Viktor, 12. dr. Kutassy Ágost, 13. Zsélyi Aladár, 14. Herceg Ernő, 15. Horváth Ernő, 16. Adorján János. Összesen tehát elfogadott az Aero Club igazgatósága 45 nevezést 52 géppel. A közönség részéről tömegesen jönnek az előjegyzések jegyzékre. Az egész meetingre szóló páholybérlet közél felmentüljük a körtelezőket: gróf Khuen-Héderváry Károly, herceg Odescalchi, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Széchényi László, Sir Albert Muschong, gróf Károlyi Mihály (2 páholy), gróf Károlyi Lajos, Jean Baptiste Parlier, gróf Károlyi Jenő, Charles Duhasne, gróf Andrássy Gyula, gróf Károlyi Lajos, Lányos Leó, Kohner József (3 páholy), Sir Franc Cavendish, Krausz Simon (9 páholy), Kövér Victor, Baron Edmond von Lindenfels, Lipótvárosi Kaszinó (5 páholy), Masirevits, Barca Károly, Sir Henry Howard, báró Berevics Endréné, báró Harkányi Béla, báró von Harjujan, báró Orszóy Pál, Rohonczy Lőrinc, Pietro Pansa, gróf Mikos Ármán, gróf Széchényi Viktor, Cavalieri Giorgio Alotini, gróf Bethlen Andrássy, báró Révay Gyula, Conte Marziti, Simoncsics József, Krisztinkovics Béla, Herbert Evans, Durazzo herceg, Duc de Mandas, Márffy Béla, báró Vécsy Miklós, Adorján Dező, gróf Zichy Ágost, Lihits Adolf, dr. Vályi Ernő, dr. Rejtő Sándor, Széll Kálmán, Leo v. Pauer, báró Hatvani József és Okolicsányi László.

— Alapítvány Mikszáth Kálmán és felesége nevére. A Mikszáth-ünnep hölgybizottsága ma délután Zsilinszky Mihályné elnöklésével értekezletet tartott, amelyen Zsilinszkynek megköszöntö a hölgyek érdeklődését és felkérte dr. Halmos István titkárt, hogy ismeresse az Urániában megtartott Mikszáth-est bevételét. Az elnökség minden kiadást számlával igazolt, mire az értekezlet megadta a felmentvényt. Zsilinszky Mihályné indítványára az értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy az Országos Gyermek-Szanatóriumnál a hölgybizottság alapítványaképpen Mikszáth Kálmán, valamint Mikszáth Kálmáné nevére ezer-ezer koronát alapítványt tesz. Az elnök végül megköszöntö a tagok érdeklődését s minthogy a bizottság elvégezte a vállalt feladatot, azt feloszlottnak jelentette ki. A bizottság meleg köszönetét nyilvánította Zsilinszky Mihálynének, mint az ünnep elnökének.

— A Halley-üstökös. Az ógyallai csillagvizsgáló és a budapesti meteorológiai állomás kutató-személyzetének egyaránt nincs szerencséjük: a nyugati horizont úgy, mint tegnap, ma is borús volt és nem tudták megfigyelni az üstökösöt. A külföldi csillagászok megfigyelései szerint azonban a Halley-féle üstökös magva tegnapelőtt éjjel 4 óra 30 perctől 5 óra 30 percig tényleg átvonult a nap előtt. A csóva maga sokkal később: fél hat és fél hét között vonult át a féltékeny szűz az elhajlást már a Venus befolyása okozta. A heidelbergi csillagvizsgálóból óriási magasságra fölbozósítottak személyzet nélküli léghajókat, amelyekön ümüködő készülékek vannak elhelyezve, hogy a levegő felső rétegeiből levegőmintákat szedjenek. E balének közül néhány visszaérkezett és állítólag — a velük érkezett levegőből megállapították, hogy a felső légrétegekben kén-sav van, amit a Halley-átvonulása hagyott hátra. Vilmos császár Londonból tévitatot küldött a potsdami csillagvizsgáló intézetnek, hogy a jövő héten elmegy megfigyelni az üstökösöt. — Krisztinából jelentik, hogy Birkeland tanár, aki északi expedíciót szervezett, hogy a Halley-üstökösnek a földdel való találkozását megfigyelje, azt jelenti, hogy amikor az üstökös elhaladt a nap korongja előtt, heves magnetikus viharok északról, azonkívül értékes elektromos és meteorológiai megfigyeléseket tett. A nap megfigyelését a fellegek megakadályozták. A tanár nézése szerint az észlelt tünnemények az üstökös csóvájából eredtek, amely legnagyobb részét villámok sugarak egy neméből állhat. — Nagyváradon este nyolcz órakor a nyugati égbolton látható volt a Halley-üstökös. Az üstökös magja intenzív fényben tűndökölt, azonban hosszú csóvája elmosódva látszott.

— Tengerrengés. Marselleből jelentik: A Földközi tengeren tegnap nagy tengerrengés volt. Számos gőzös erősen megrongálódva menekült a kikötőkbe. Sok gőzös nem érkezett vissza s attól félnek, hogy ezek emberestül elpusztultak. Részletek még nem érkeztek.

— Monstre-ünnepély a Margitszigeten. Már minden részletben kialakult a nagy monstre főgödő-ünnepély, melyet június 4-én, szombaton az egész Margitszigeten rendez a Dunántúli Közművelődési Egyesület az aviatikai verseny résztvevői tiszteletére. A nagy közönség, mely a Margitszigeten fogja először együttesen ünnepelni a modern aviatikai verseny Budapesti egybeseregelt és ünnepelt képviselőit, mindössze 1 koronáért váltja meg a Margitszigetre szóló belépőjegyét és ez a jegy egész napon át az összes látványosságokra érvényességgel bír. A Magyar Athletikai Club margitszigeti sportpályája 3 órától fél 8-ig szintén nyitva áll a sziget aznap közönsége részére és itt fog lefolyni a M. A. C. és a Magyar Testgyakorlók Körének labdajáték mérkőzése minden külön belépődíj nélkül. Már a délelőtti órákban katona és cigányzenekarok gondoskodnak a közönség szórakoztatásáról. Értékes díjak szerepelnek a ezéldobóverseny, a gyermek-szépségverseny és a kördobás győztesei számára. Külön esemény az az ügyes sorsolás, melyre a pénzügyminiszter ezúttal kivételesen engedélyt adott; esti 10 órakor ugyanis politikai biztos jelenlétében ki-sorsolnak egy díszesen felszerelt gumnikereki fogatot és több értékes arany és ezüst-tárgyat. A sorsolásban az egész szigeti közönség részt vesz, amennyiben az egykoronás szánózott szigeti belépőjegy egyuttal nyereményjegy is, de a nyeremény-sorsolásban a felaru katonai és gyermekjegyek is szintén részt vesznek. Az összes nyereménytárgyakat, tehát a fogatot is már a szigeten át-szolgáltatja a nyerőnek a rendezőség. A sorsolást nagy jelenlévelé, virág- és konfettisáttal előzi meg, utána pedig hajnalig tartó táncmulatság lesz.

— Államvasúti kinevezések. A Máv. hivatalos lapja most közli azoknak a névsorát, akik tisztviselőkké és tisztviselő-gyakornokokká nevezettek ki 1910. évi május hó 1-től számítandólag a VIII. fiz. osztály 3-ik és a IX. fiz. osztály 3-ik fiz. fokozatába.

— Repülőgépen a La-Manche-csatornán át. Blériotnak ma szerencsés követője támadt a szintén francia De Lesseps személyében. Lesseps tegnapelőtt Calaisba érkezett, hogy Blériot-féle monoplánján átrepüljön a La Manche-csatornán Doverig és onnan leszállás nélkül visszarepüljön Calaisba. Erre a veszedelmes légi utra a 12.500 koronás Rujnart-díj van kitűzve. Gróf Lesseps tegnap Doverbe utazott, hogy a leszállásra alkalmas helyet keressen ki arra az esetre, ha az átröpülés után esetleg a kedvezőtlen időjárás miatt nem volna képes még egyszer nekivágni a csatornának. Calaisból jelentik, hogy De Lesseps délután fél négy órakor felszállott, hogy a Calais tengerszorosát átrepülje és visszatérjen. A felszállás gyönyörű időben történt. Az aviatikus 500 méter magasságban a tenger színe felett repült tova és négy óra husz perckor Deal angol városban, tizenhárom kilométernyire Doverről, a St.-Margarets-kikötőnél szerencsésen leszállt. A légi utat tehát ötven perc alatt tette meg. Arról, hogy visszaindult-e, nem jött jelentés.

— Magyarok a lengyelek ünnepén. A lengyelek júliusban megtartandó nagy nemzeti ünnepén a festvér magyar nemzet is méltóan képviselve lesz, mert mint már jelentettük is, Malonyai Tamás főszolgabíró, Barsay Andor kamarás, dr. Baránszky Gyula, Miklósi Ferdinánd Leó, dr. Szegheő Gábor és báró Kanopka András kezdeményezésére mozgalom indult meg, hogy Krakóban az országos lengyel nemzeti ünnepén magyar küldöttség jelenjék meg. E kezdeményezésnek már is megvan az eredménye. Szordán este ifjusági értekezletet tartottak, amelyen a Turul-Szövetség, az Országos Kossuth-Szövetség és a budapesti egyetemi és főiskolai ifjuság alkotmányvédő-bizottsága jelentették be a gyűlésen résztvevő Malonyay Tamás főszolgabírónak a magyar küldöttséghez való csatlakozásukat. Ezek képezik majd a krakói kirándulást előkészítő ifjusági bizottságot, amely párhuzamosan működik a dr. Szegheő Gábor ügyvéd vezetésével álló intéző-bizottsággal (Lipót-kör 9.)

— Müncheni követünk Püstyénfűrdőn. Püstyénből jelenik, Lászlófalvi dr. Püstyén Lajos, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter hosszabb fűrdőtartózkodásra Münchenből ideérkezett.

— Egy igaz hazafi végrendelete. Már megemlékeztünk Csorvássy István nagyszalontai ügyvédnek, a szalontai függetlenségi párt régi érdemes elnökének az elhunytáról. A tipikus magyar Csorvássy még a sirontulról is a hazaszeretetről, a függetlenségi elvek mellett rendületlen kitartásról mutat példát nekünk. E nemeslelkű hazafi ugyanis — végrendeletében — „Bucsa hazánktól” címen adta közre utolsó fohását, mely megható íratnak a végső sorai így hangzanak:

„Tanuljatok tőlem hazafiságot hazámfiat. Hisz én is, míg éltem, csak egyszerű nagyszalonta voltam hazámnak; de a hazám iránti szeretet volt vezéreszillagom: független or-as elveimet, halálom végperczéig hívem megőriztem, fel nem adtam s alól nem térítétt el sem ígért, sem csábítás, sem fenyegetés, sem erőszak, sem élet, halál. Minden igaz magyarnak ez legyen szent vallása, akkor szeretett hazánk nagy és boldog leend. Midőn tehát jelen pillanatban töletek, különösen téled szeretett magyar hazám örökre elváltak, kívánom a magyarok egy örök áldó Istenétől: legyen független, boldog és ne legyen Bécs tornyai előtt hajlongó, képmutató, csuszó-mászó szolga, farizeus. Szerezzétek hazám fiait a sokat szenvedett, drága magyar hazát. Legyetek igaz, hű honfiak é leányok, nemcsak szóval, hanem tettel is. Legyen szeretett drága magyar hazánk nagy, boldog és független. Ne függjön semmiben senkitől és Ausztriával is csak egyedül a király személyében legyen közös, egyébként semmiben sem. Amen. Csorvássy István.”

— Az Országos Gyermekvédő Liga fehérvárpia. Az Országos Gyermekvédő Liga vasárnap délután 3 órától tartja gyermekünnepét az „Amerikai Parkban”, a varieté-programon kívül az alkalommal fellépnek: László Rózi, Kornay Berta, Baumann Károly és Király Ernő, kit Berkes Béla cigányzenekara kísér. A parkban vásár lesz, hol előkelő hölgyek fognak árusítani. Azonkívül gyermekszépségverseny és tombola is lesz. Az ünnepélyen a főváros legelőkelőbb körei vesznek részt. Belépődíj 1 korona. Ugyanezen nap a főváros összes mozgókép színházai is előadást tartanak az Országos Gyermekvédő Liga javára.

— Öngyilkos bíró. Makón Martis Imre járásbíró ma agyonlőtte magát. Martis feleséget és négy gyermeket hagyott hátra. Az öngyilkosságot anyagi gondok miatt követte el.

A Hofrichter-ügy. Bécsből jelentik nekünk, hogy arról a második orvosszakértői véleményről, amelyet a katonai elmeorvosok Hofrichter megfigyeléséről a helyi törvényszéknek adtak, annyi szivárgott ki, hogy a vélemény csak pótlás az előbbi terjedelmes szakértői véleményhez, amelyet az egész vizsgálati fogság ideje alatt eszközölt megfigyelésekről szerkesztettek az orvosok és az új vélemény semmit sem változtat a régi, a mely tudvaleg arra a végeredményre jutott, hogy Hofrichter szellemileg ép és szimuláns. Hofrichter éjjel-nappal felöltözködve hanyatt fekszik cellájában és ágyon felhuzott térdekkal s mereven bámul a mennyezetre. Kettős őr áll cellája előtt s az egyik katonai folyvást benéz a cellába az ajtó kis ablakán.

Arcképleleplezés. A Budapesti Első Bölcsőde Egyesület tegnap tartotta meg néhai elnöke, Károlyi Sándorné grófné és néhai pénztárosa, Adler Bancalári Hedvig arcképeinek leleplező ünnepét. Az ünnepségen az egyesület védőjének, Augusztó főherceggasszonynak képviselőjében főudvarmesternője, Orczy Szerafin bárónő jelent meg. Képviseltette magát továbbá a Vörös Kereszt Egyesület dr. Hainiss Géza főorvossal és a Stefánia-Gyermekkörház Egyesület dr. Bókay János főorvossal. Jelen voltak: gróf Kornis Miklósné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Pappenheim Szigfriedné, gróf Károlyi Lászlóné, gróf Batthyány Istvánné, gróf Apponyi Antal, gróf Károlyi József és gróf Károlyi Mihály. Az ünnep szentmisével kezdődött s a mise után Novák Lajos kanonok mondott emlékbeszédet. Szép szavakkal méltatva az érdemeiket, amelyeket az elhunytak az egyesület alapításával és más jótékony intézetek támogatásával szereztek.

Budapest — virágváros. A házakat tavaly óta egymagán díszítik fel virágokkal, eserepekkel és cserepes virágokkal. Mindezt csak azért, hogy Budapest virágváros legyen. Ezt szenvedte meg Novák Géza 20 éves asztalossegéd, akinek a fejére a virágváros jellege képviselőjében ráesett egy súlyos virágcserep. Ez a Thököly-ut 13. számú ház előtt történt reggel és délelőtt már a Rókusban ápolták a virágkedvelés áldozatát súlyos sérülésével.

Letartóztatott irredentisták. Triesztben irredentista üzemek miatt a rendőrség ma négy olasz egyesületben és sok magán embernél házkutatást tartott. E vizsgálat alapján a vizsgálóbíró rendelkezése tizenhatszembert letartóztatott.

Ujabb orosz panama. Pétervárott a „Rjets“, a kadettek lapja új panamáról rántja le a leplet. Ezuttal vasútépítés körül károsították meg az államot, még pedig milliokkal. A bugulmai vasútépítésről van szó, amelynek koncepcióját a kormány a Lyon—marseillesi pénzintézetek közül egy kisebb banknak juttatta. Ezzel a volga—bugulmai vasúttal már sok baja volt az orosz államkincstárnak. Még el sem kezdték építeni, kiderült, hogy a vasúttársaság igazgatója, Noratow, eliskasztotta az építkezésre szánt tőkét. Most a kormány olyan feltétel alatt engedte át a Bugulmától Susmowig terjedő vasútvonal kiépítését a francia banknak, hogy az a költségek fejében 60 százalékos engedménnyel megszerezheti az egész Bugulma-vasút részvényeit, amelyek az államkincstár tulajdonában vannak. Az idézett lap kiszámítja, hogy ezen az üzleten az államkincstár közel harmadfél millió rubellel károsodik.

Egy város lángokban. Sebtschauban — mint nekünk táviratozzák — nagy tűzvész pusztított. Már az egész város lángokban áll, s noha a környékbeli városokból, Teschenből, Bielitzből, Golechauból odagyűlt a tüzoltóság, sőt katonaság is segít a mentésben, a városka áldozata lesz a tűznek. A lángban álló város az északi vasut mentén Teschen és Bielitz között fekszik s lakosainak száma 3400.

A felekezeten kívüli ujonczok esküje. Volt rá eset, hogy felekezeten kívüli ujonczok eskütétel alkalmával az esküintát nem ismételték. Ezeknek azzal a megjegyzéssel olvasták fel az esküt, hogy ennek az eljárásnak ugyanaz a hatása, mintha valóban letették volna a szolgálati esküt. Mint felhivatalosan jelentik, a közös hadügyminisztérium jóváhagyta ezt az eljárást és elrendelte, hogy az erre vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet az illető ujonczok is aláírnak, az illetők törzskönyvi lapjához kell mellékelni.

Nagy árvízkatasztrófa. Grázból jelentik, hogy Stájerország keleti vidékeit egészen elöntötte a Rába. Dusan termő földek, egész községek víz alatt állanak. Gróf Clary helytartó a veszedelem színhelyére érkezett. Eddig huszonkét emberélet veszett oda. Éjjel két óraker ugyanis a Raabklamm vidéken felhőszakadás volt. A hatalmas víztömeg több építési segédépületet és munkásbarakkot sodort magával. A vízár több munkást is elragadott és eddig négynek holttestét találták meg. Tizenhat munkás még hiányzik. Gróf Clary helytartó Seibt építési főtanácsossal automobilon a katasztrófa színhelyére ment. Folytatólag jelentik Gleisdorból: Annak a huszonhárom munkás sorsára vonatkozólag, akiket az árvíz a barakkban lepett meg, még jelenthető, hogy az előbbi jelentésben említett négy áldozathoz még további tizenkettő járult. A holttesteket már a víz partravetette. Még hét munkás hiányzik. A kár, amelyet az árvíz a villamos művek építésében okozott, igen nagy. Az összes gépek és az alparatok elpusztultak. A Pichler-cég, amelynek tulajdonát képezi a gyár, igen nagy kárt szenvedett.

Budavár bevételének emlékünnepe. Az 1848/49-es honvédegyetek tagjai ma a krisztinavárosi templomban gyásztisztizsleltre jöttek össze, melyet Rostaházy Kálmán plébános tartott. A ravatalt, mely körül Mezey József hadnagy vezetésével a honvédménház tagjai álltak diszorséget, délszaki növények között, két keresztbe fektetett kard és a régi honvédszék díszítette. A mise alatt az irtalmas növények növényekéi énekeltek. A még élő szabadságharcosaink közül ott láttuk dr. Balogh Sándor központi elnök vezetésével Simay István tiszteletbeli elnököt, Illyés Bálint másod-elnököt, Szegedy-Maszák Hugó jegyzőt, Greguss Lajos pénztárnokot, továbbá a vértanu fiát, Schwedel Béla, Kléger József, Bertis Vilmos, Mátyás Miksa, Szommer Emil, Pórfy Ferenc, Madarász Viktor, Reményi Antal, Borszék Soma, Takács Mihály, Schöberl János, Gál György és más választmányi tagokat; a számos vidéki képviselők közül László Zsigmondot, Radics Jakabot, Amigó Gyulát, Udvardy Károlyt, a honvédménház parancsnokát: Bydeskuty Sándor kamarás, ezredest. A templomból kocsikon kivonultak a temetőbe a Budavárnál elesettek közös sírházhoz, ahol nagy számú közönség és több fővárosi iskola növendékei, tanítóik vezetése alatt gyűltek össze. A Himnusz elnéklése után László Zsigmond református lelkész imát mondott. Majd dr. Balogh Sándor központi elnök érzéssel mondott megnyitóbeszédet tette le a honvédség koszoruját. Illyés Bálint költő ünnepi odáját nagy hűvel szavalta el. Szegedy-Maszák Hugó a nap emlékére tanulságosan szökölt. Vértesi Károly a zombori márczius 15-iki ünnepélyt rendező állandó bizottság elnöke nagy hatással hazafias beszédet mondott, mely után a bizottság koszoruját helyezte a közös sírra. Végül Técsi Bálint vidéki kiküldött kegyesen emlékezett a nagy időkről. A szöveget elnéklése után az ünnepség, melynek rendezése Galambos András fiatal festőművészünk érdeme, a kedvező, pompás tavaszi időben véget ért. A régi honvédeknek az Országos Kaszinó különtermében tartott diszlokómáján felköszöntőt mondottak: Szegedy-Maszák Hugó a jelenlevőkre, dr. Balogh Sándor elnök Vértesi Károly íróra, Radics Jakab az egyesületre, Técsi Bálint a hazára, Vértesi Károly a 48-as honvédekre, melyre Kléger József válaszolt. Beszéltek még Udvardy Károly, Takács Mihály, László Zsigmond és mások.

Jánossy bucsuja. Tegnap este kivitték Jánossy Aladárt a tolonczházba, ahol polgári ezellát kapott tiszta ággyal és rendes butorzáttal. Amint megérkezett, vacsorát hozatott, húst, salátát és két deczi bort. Reggel, miután igen gondosan megtisztálkodott, 3411 óraker Lassner Gusztáv rendőrtanácsos elé vezették, aki közölte vele, hogy őt esztendőre kitiltották a főváros területéről. Azonban nem tolonczolják el. Van tizenkilenc koronája, a saját költségén fog elutazni ma este a keleti pályaudvarról, ahová két detektív kíséri ki. Nem árulja el, hová utazik, mert azt mondja, hogy akkor az újságírók utána utaznak. Ez a Jánossy igazán beképzelt fráter.

Óriás felhőszakadás a Rába-völgyében. A múlt éjjel borzasztó felhőszakadás volt a Rába-völgyben. Mint Grázból jelentik, több millió korona értékét pusztított el a fákvesztett természeti erők dühöngése, mely víz alá borította a Rába-völgyet. A rohanó áradat elsöpörte, a folyóba borította az elektromos művek munkás-barakját is, a melyben tizenkilenc töt munkás aludt. Mind a tizenkilenc munkás a vízbefuladt. Eddigél tizenkét munkásnak a holttestét halázták ki.

Ifjusági repülőgépi-kiállítás. A mai napon érdekes kiállítás nyílt meg a Damjanich-utca 50. szám alatt lévő „Zászlónk“ ifjusági lap szerkesztőségének helyiségében. A kiállítás érdekes tanúságot tesz a magyar középiskolák ifjuságának rendkívüli ügyességéről és türelméről. Beérkezett a kiállításra összesen ötvenöt különböző miniatűr Paulhan, Farman, Bleriot-rendszerű és másfajta repülőgép. A kis repülőgépek mind a kiállítók keze munkái és igen csinosak közülök Boeskor László, a marosvásárhelyi főgimn. VII. osztályu. Gaál Gedeon budapesti állami főgimnáziumi, ifj. Sávely Dezső, a rákosi Wágner-féle intézet II. osztályu, Mathiász István, a kecskeméti állami főreáliskola V., Méray-Horváth Loránt budapesti felső kereskedelmi iskolai tanulók gépei. A kiállítás értékét csak emeli az, hogy a kiállítás eszméjét Fínály Rudolf és Szabó Alajos, a budapesti „Regnum Marianum“ növendékei pendítették meg először és így az minden ízében ifjusági kiállításnak mondható. Az érdekes kiállítás május 31-ig d. u. 3—6-ig minden nap megtekinthető a „Regnum Marianum“ Damjanich-utca 50. szám alatti helyiségeiben.

Sétaffy szabadlában. A nyitrai törvényszék vádtanácsa, miután Sétaffy Gyula kutyatenyésztő ellen felhozott vádak tarthatatlanoknak találta. Sétaffy e hó 16-án szabadlábra helyezte.

Zsaroló gyermekleány. Tegnap délután az Oktogon-téren odament a rendőrszomszék egy ur, akit kis leánya követett és azt mondta neki: Jöjjen velem, egy zsaroló fiatalemberrel kell elfogni, aki az Oktogon-téren vár. Utközben elmondta a rendőrnek, hogy Reiner Dánielnék hívják és a Bulyovszky-utca 14. számú házában lakik. Az a körülbelül nyolcz esztendő leánya, aki előtte megy, ebéd után levelet hozott fel neki, amelyben gyerekes írással ez volt írva: „Küldjön azonnal harmincz koronát az Oktogon-téren várakozó fiatalembernek, mert különben leányát nagy baj fogja érni.“ De a téren a fiatalember nem volt ott, hanem egy szegény, szőke hajú leánya, ő küldte, a kisebbiket. Mind a kettőt bevitték a főkapitányságra. Ott dr. Csizsér Imre rendőrfogalmazó hallgatta ki. Kiderült, hogy a nagyobbik leány, a tizen-négy éves Pessl Róza a Neumann-féle kalapüzletben szolgált. A kalaposlányok addig poszantották, míg odahagyta a boltot. Többé nem ment az üzletbe, inkább az utcákon kószált, de odahaza nem mert megmondani, hogy nincs állása. Emlékezett rá, hogy a gazdag Reiner kis leányának ott szokott kalapot venni. Ponyvaregényeket olvasott és onnan merített ötletet a zsaroláshoz. Sirt a rendőrtisztviselő előtt. Azt mondta, nem mert szombaton pénz nélkül hazamenni, ezért küldte el Reinernek a levelet. Haza küldték a szüleikhez.

Sztrájk egy gépgyárban. A Hungária-körut 72. szám alatt lévő Kraszner Ferenc-féle gépgyárban ma a múlt szombaton sztrájkba léptek a munkások. A sztrájkra az adott okot, hogy a gyártulajdonos két munkást ok nélkül elbocsátott. Kraszner a múlt hétfőn új munkásokat hozatott. A régi munkások azonban állandóan ott tartózkodtak a környéken, az új munkásokat több ízben megtámadták, paprikát szórtak a szemükbe és megverték őket. Tegnap este az István-uton az Állatorvosi Akadémiánál véresre verték Boda Mihályt. Az erőszakoskodók ellen a rendőrség magánosok elleni erőszak és könnyű testi sértés címén indította meg a vizsgálatot. A detektívek kinyomozták, hogy az erőszakoskodásokat Arnó Gyula, Szabó István, Jankovics János, Barabás és Pfauder munkások követték el. Ezeket ma bekísérték a VI. kerületi kapitányságra, mely rövid kihallgatás után a büntetőtörvénykönyv 177. és 309. szakaszaiba ütköző bűncselekmények miatt mind az ötöt letartóztatta.

Motorverseny Regensburg és Bécs között. Ma délután három óraker kezdődött a regensburg—bécsi nemzet-osztrák motorjacht-verseny, a melyen huszonkilenc motoros osónak vesz részt. A versenyzők ma Straubingig haladnak és holnap érkeznek Passaubá.

Házasság. Herskovits Ármán Budapestről eljegyezte Gubi Sárkát Nagymagyaról. Neubauer Béla vasárnap váltott jegyet Pollab Rezsus kisasszonnyal Budapestben.

Juszt Rezső, a Laurin-Klement özez irodavezetője f. hó 22-én, vasárnap tartja esküvőjét Heidberg Margitkával.

Berger Ármán Pomázról eljegyezte Deutelbaum Frida kisasszonyt Nyitraiszardahelyen.

A békemozgalom „szívkamrája”. Beraból indul világgá a békemozgalom. Mint a test minden tagja a szívből kapja életadó vérét. Nem valami előkelő terén, pompás palotában van elhelyezve a „Bureau international de la Paix” (A „Békemozgalom nemzetközi irodája”). Csendes, a fővárosi forgalmától félreeső utcában áll az a kis patri-zsiusház, melynek harmadik emeletén van a nemes irányú iroda egy magánlakás három kis szobájában. Gyönyörű kilátás nyílik az iroda ablakaiból a berni Oberland hóborított hegyesuesaira. Egy tréfás béke-ember ezt a megjegyzést kockáztatta: „Milyen szerepcsésék lehetnének, ha az iroda becsője is olyan gazdag lenne a belátás, amilyen ablakaiból a kilátás”. Az egyik szoba falán Paul Lemonnier mellszobra áll s ott van báró Suttner Berta és Ducommun Elic arc képe is. Rendesen esend honol a helyiségekben, ahol Montaudon hisasszony látja el rendesen és szorgosan a folyó ügyeket. De évenként egyszer, a nemzetközi bizottság ülésének napján, megeléknül az iroda. Kis csoport ad légyottot egymásnak. De bármily kicsi legyen, nagy a jelentősége. A békeügy lelkes katonái valamennyien, akik eloszolva szétváltak Európában minden részébe a további instrukciókat. Ez idén összesen tizennyolczen jelentek meg. Magyarország is képviselve volt, még pedig Zepernovszkyné, a békemozgalom leg buzgóbb és legönzetlenebb harczosa által.

Az oroszországi zsidóüldözés. Pétervárról táviratozzák nekünk, hogy a zsidóüldözések újabb mértéket öltenek. A belügyminiszter rendeletére általában jelent meg, hogy a zsidóknak nem szabad nyaralóhelyeken tartózkodniok.

Az orvoskongresszus epilógusa. A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus végrehajtó-bizottsága a napokban tartotta záróülését. A végrehajtó-bizottság tudomásul vette, hogy a kongresszus tudományos munkálatai megjelentek. A 800 év tevédelmű munkálatok az orvosi tudományok jelen állásáról hiú képet adnak. A munkálatok egy-egy teljes példányát a királynak, mint a kongresszus védőjének s a védőhelyettesnek, József főherczegnek ajánlották fel. A kongresszus költségeit, részben a főváros, részben az állam szubvenziójából, részben a tagdíjakból fedezték. A tagdíjakból fennmaradó összeget egy budapesti nemzetközi díj alapítására fordítják, amelynek közelésére a budapesti egyetem orvosi fakultását kéri fel. A kongresszus rendezése tehát felesleggel zárul.

Kolera Oroszországban. Moszkvából jelentik nekünk, hogy három hónapig nem jelentkezett s most ismét fellépett a kolera. Az első három megbetegedés halállal végződött.

Az apácázfőnöknő büne. Nevezetes kolosori botrány történt — mint már megírtuk — Párisban. Egy apáca bünei kerültek nyilvánosságra. Sikasztásokról, lopásokról van szó, amelyekben részben volt Petit Leon dr. is, a Candide nővér vezetése alatt álló jócélkonysági intézetek főtitkára, aki öngyilkosságot követett el. Candide nővert több ékszerész kárára elkövetett sikasztás miatt a rendőrség letartóztatta. Petit dr. lakásán házkutatás volt és igen sok kompromittáló irator találtak. Petit dr. ezeket az írásokat két csoportra osztotta és eket szignálta: Candide sikasztásai. — Candide lopásai. — Későbbi távirat jelenti: Mikor a vizsgálóbíró közölte Candide apácával, hogy le kell tartóztatnia, azt válaszolta:

— Bírő ur, semmi rosszat sem tettem. Cselekedjék azonban, amint azt kötelességének tartja. A jövő-meg fogja mutatni, hogy áldozat vagyok... Candide apáca, akinek polgári neve Faurestier Johanna és 61 éves, megalapítója és főnöknője a Szent Annáról nevezett apácakolostornak. A corbelli ügyészség megbízást kapott az ornessoni tudóvész-szanatorium teljes levelezésének lefoglalására. Hír szerint eben az ügyben újabb letartóztatás is várható.

Detektívek keresetnek. A székesfehérvári magyar királyi-államrendőrségnél több detektív-állás üresedett meg. A pályázatokat a főkapitánysághoz kell intézni. Feltételek 24 éves életkor, középiskolai érettségi és orvosi bizonyítvány arról, hogy pályázó rendőri szolgálatra alkalmas. Azok, akik felvételtnek, kötelesek önköltségen rendőri tanfolyamot hallgatni és csak a vizsga sikeres letétele után nevezik ki ideiglenes detektíveknek. Egy évi próbabizottság után véglegesítik. Kezdő fizetés 1400 korona és személyi pótlék, 800 korona lakásdíj és 200 korona munkácsési pótlék. Még a járandóság fokozódik: 2400 korona fizetésig, 900 korona lakásdíj és 200 korona munkácsési pótlékra.

Borzalmas kegyetlenség. Salonichiből felháborító brutálisról ad hírt tudósítónk: Az úszkúbi helyőrség katonái között elkeseredett a hangulat Riza Mirza bej őrnagy ellen a következő eset miatt. Letartóztatták lázadás miatt egy előkelő albánt, aki azelőtt tiszt volt a török hadseregben és halálra ítélték. A halálos ítélet végrehajtására kisorsolt katonák között volt az elítéltné fia is. Hasztalan könyörgött az albán származású katoná, hogy mentse föl az őrnagy a kegyetlen feladat alól, Riza Mirza bej kedvét lelte benne, hogy a fia is löjje apjára. Az albán lázadó kivégzéséhez tényleg kivégezték fiát is és a szerencsétlen a levegőbe lőtt. Ezért aztán letartóztatták és fogságra vetették. Az albán katoná czéllájában az ablakfélfára felakasztotta magát. Riza Mirza őrnagyot felettes hatósága szabadságra küldte, mert féltő volt, hogy a katonák megölik.

Bosnyák újságírók egyesülete. A Boszniában élő újságíróknak még mindezeideig nem volt egyesületük. A királynak közeli látogatása azonban az ottani zsurnalisztikát oly nehéz feladat elé állítja, melylyel ez jól szervezett központi szerv híján megbirkózni alig tudna. Ennek folytán a szerajevói újságírók ma gyűlést tartottak, melyen az alakítandó újságírói egyesült alapszabályait megvitatták. Ezen az ülésen megállapították azokat az intézkedéseket, melyek az uralkodó látogatásával kapcsolatban rendkívüli mértékben megnövekedő hírszolgálat akadálytalan lebonyolítása érdekében szükségesek válnak.

Családi események. Lapunk legutóbbi számában említett Teréz-körút 3. szám alatti hajnali botrány dolgaiban a rendőrség folytatja a vizsgálatot. Mint kiderült, a szereplők, a férj: Halasy Károly, az asszony családi nevén: Grünberg Netty és dr. Kompanek Gyula ügyvédjelölt voltak. Halasy a rendőrségen elmondta, hogy a felesége 1909. augusztus 3-ika óta el tőle különváltan. Alig hat heti házasság után faképnél hagyta. Nagy lakást vett föl — és a jó ég tudja miből — jó módban élt. Rövidesen aztán megtudta, hogy a felesége kinek kedvéért hagyta el. Ekkor ellene válpert indított. Szüksége volt bizonyítékra. Tegnapelőtt éjjel Száva Zoltán ügyvéd barátjával lesbe álltak. Este tíz órakor felment az asszonyhoz dr. Kompanek Gyula és éjjel háromig volt nála. Akkor kijött és a felesége — igaz, a nővérével — lekísérte a lépcsőn. A botrány a lépcsőházban történt. Halasy nem akarta látni a fiatalembert, de az annyira megijedt tőle, hogy önkéntelenül feléje ütött és leverte a szemüvegét. Az asszonyok elkezdtek sikolni, közbe elegyedtek és ebből verekezés keletkezett. Halasyt előntötte a düh és útni kezdte valamennyit. Az csak nevétségés kifogás, hogy az ütőköt akarták nézni. A lapok jó előre megírták, hogy éppen 19-én nem látható a Halley.

Munkásgyűlések. Holnap hat munkásgyűlés lesz a fővárosban. Az újpesti munkások délután fél négy órakor Újpesten az Elite-kávéházban „az általános választójog Magyarországon” s a „választói jog országos szövetsége megalakítása” napirenddel tartanak gyűlést. — A budapesti V. kerületi munkások gyűlése délután négy órakor lesz a Váci-út 31. szám alatt levő Concordia-étteremben. Napirend: 1. A hétházi mozgalomról való beszámolás. 2. Lakás és élelmiszer-pzsora. 3. A politikai helyzet. — A budapesti közműmunkások a Baross-utca 45. szám alatti Perényi-vendéglőben gyűléseznek a munkarend megalakítása napirenddel. — A budapesti festőmunkások délelőtt 11 órakor a Vig-utca 18. szám alatt levő Poos István vendéglőjében tartanak gyűlést. Napirend: az ir szabály-bizottság jelentése és jövőbeni teendők. A budapesti kisiparosok és kiskereskedők délelőtt 11 órakor Szérvetségi-utca 24. szám alatt gyűlnek össze, hogy a szervezkedésről és a képviselőválasztásról tanácskozzanak. A budai déli vasúti munkások délután három órakor a Hegyaljai-út 22. szám alatt Killian István vendéglőjében tartanak gyűlést. Napirend a következő: 1. Egyesülési és gyűlekezési szabadság. 2. A sajtó.

A Duna halottjai. Ma reggel Budán, a Müegytem mellett egy feloszlásnak indult fértholttestet fogtak ki a Dunából. Bevitték a bonczetani intézetbe. Dunavecsé község előjárósága értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott a Dunából kifogtak egy uriasan öltözött női holttestet. Valószínű, hogy Budapestről vitte a víz Dunavecséig a halottat. A halott haja fekete, orra fitos, felső fogsorban műfogak vannak. Krémszínű bluz, gyöngyházzsombokkal, kék szövetszoknya, fehér alsónemű volt rajta.

Halál a mozdony kerekai alatt. Récsa halállal pusztult el Kalltenhuber József aradi államvasúti fekező. Soborsin állomásnál a tolató mozdony elé került és a kerek kettévágták a szerencsétlen fekezőt. A vizsgálók megállapították, hogy Kalltenhuber saját vizsgálatlanságának lett az áldozata.

A prépost ügye a rendőrség előtt. Emléketes még az a botrány, melynek színhelye a Ferencziek-tere, passzív szereplője Szentiványi Károly ráfóti prépost volt. A prépostot a két Sajgó fivér alaposan össze-vissza verte, ezért Sajgó Jenő főhadnagy ellen a katonai hatóságnál, dr. Sajgó Győző orvos ellen pedig a rendőrségnél tett panaszt ortvámadás és súlyos testi sértés címén. Az orvost mára idézte be a rendőrség és kihallgatta. Dr. Sajgó tagadta azt, hogy bármiféle előzetes megbeszélés alapján ment volna bátyjával a Ferencziek-terére. Pusztán véletlenségből jártak arra, amikor a sors eléjük hozta Szentiványi Károlyt. Bátyja, Sajgó főhadnagy állandóan hordott magával lovaglóbótot, most plane a lovastanfolyam hallgatója volt Budapesten. Nem való tehát az a feltevés, mintha bátyja éppen ez alkalomra vett volna magához bótot. Dr. Sajgó csak kettőt húzott a prépostra, aki aztán rátámadt s ő ez ellen védekezve még rá ütött egynéhányszor. A dökto vallomásáról rövid jegyzőkönyvet vettek fel, azután elbocsátották.

Háziurak és lakók. A Hétháznak már eszmérlésig megunt mozgalmas élete óta úgy látszik: lakók és háziurak már csak a járásbíróiagon találkoznak. Ma a VI. kerületi járásbíróiságon került sorra a Levente-utca 10. számú ház kilakoltatási pöre. Kilencszáz férfi, asszony és gyermek lepté el a járásbíróiság lépcsőit, folyosóit és tárgyalóterméit, valamennyien az említett ház lakói. Soós Zoltán bíró ismertette a keresetet: Mauksch Simonné, a Levente-utcai bérkaszárnya tulajdonosa, indította a kilakoltatási pört. Pongrácz Jenő, a lakók védője előadta, hogy a lakók a negyven százalékos stájerolást nem bírták ki és május elsején bérelengedést kértek. Mauksohné ezt megtagadta, mire a lakók beszüntették a bérfizetést. A bíró nem teljesítette a Levente-utcai lakókérését, hogy a szabályszerű felmondási határig megmaradhassanak a lakásokban, hanem kimondta, hogy a lakók kötelesek hétfőn estig elhagyni a bérkaszárnyt.

Felrobbantotta magát. Déván Cibian Szilveszter volt esendő afeletti elkeseredésében, hogy tudóbajt kapott, apjának lakásán egy dinamittöltényre feküdt és azt meggyújtotta. A dinamit a szoba bútortatát teljesen összerörte és Cibian altestén borzalmas sérüléseket okozott. Haldokolva a kórházba szállították.

Nagy orkán a Délvidéken. A Temes folyó mentén, különösen Rudna és Módos községek ma ben hatalmas orkán pusztított. A nagy viharban egyszerre víztölesérek képződtek a felhőkkel és a forgatag óriási pusztításokat vitt véghez. Rudna község határában legelő esordák egy része elpusztult, a szélvihar öreg fákat gyökerestől tépett ki, háztetőket hordott el, egy gyermeket a Temes egyik partjáról a másik partjára sodort s egy pástort a kuthoz vágott. Az óriási vihar másfél óráig tartott, majd később jégeső pusztított. A vihar különösen Audna, Macedónia, Keresztes, Csávós és Módos község határában okozott nagy károkat.

Öngyilkos diák. Makón Szabó-Szírbi Sámuel 12 éves diák ma elmulasztotta az iskolát és játszani ment. A délután folyamán az iskolából kijövő társaival találkozott, kik megfenyegették, hogy feljelentik igazolatlan mulasztásért. Szabó-Szírbi anyjára megijedt, hogy lakásukon egy revolverrel agyonlőtte magát.

Halál a megtagadott pálinka miatt. Az iszákos ember állati elvadulását fejezi ki az az esemény, mely Veszprém mellett a képtalani erdőben ment végbe. Az elvadult ember neve Csiszár Antal. Foglalkozására nézve napszámos. Ez az ember meggyilkolt az feleségét, Csiszár, aki erős alkoholistá, gonbát szedni ment feleségével az erdőbe. Utközben kérte az asszonyt, hogy utolsó hat krajczárját adja oda neki pálinkára. Felesége nem adta a pénzt. A napszámos haragra lobbant emiatt s az asszonyt belaszította az erdő széléen levő mély kutba, aztán elmenekült. Mezőn dolgozó munkások látták a gyilkosságot és üldözöbe vették a napszámot, akit egy városégi korcsmában meg is találtak. A szörnyeteg letartóztatták.

Beketow-cirkusz. Amióta cirkusz jön Budapestre, soha másornak nagyobb sikere nem volt, mint a Beketow-cirkusz mostani szenzációs műsorának. Csupa világhírű művészsám. Hat lödömítási, lovas és Jovasakrobat-szám, kerékkorosolyaművészek, erőmutatók, 10 hölgyből álló kerékpárművészes csoport, 20 hölgyből álló ballet, nézés japán akrobatacsoport, a legkiválóbb bohózat stb. követik egymást ebben a műsorban, mely a vasárnap délutáni előadásban is rövidítés nélkül kerül bemutatásra.

— **Halálozás.** Rhody Alajos Bartfa ezéb. kir. város polgármestere fölé h. 19. é. életének 59. évében rövid szenvedés után meghalt.

Szász Károly nyug. kir. ítélőtáblai bíró 69 éves korában Mezőkaszonyban meghalt.

Nagy József, Ung vármegye törvényhatósági bizottságának tagja 67 éves korában Ungváron meghalt.

Sassi Nagy Károly vámfelü. ref. lelkész e h. 14. é. élete 65. évében meghalt.

Patoky Sándor, a Ferencz József-rend lovagja, a ref. egyházközség főpénztárosa és presbitere 66 éves korában Miskolcban meghalt.

Pálóczi Horváth György e h. 12. é. életének 71. évében, hosszu szenvedés után Alsó-Bereczkiben elhunyt.

Özv. Heltay Istvánné, szül. Nardón Anna 86 éves korában Székesfehérváron meghalt.

Gidófalvi Vitalyos Gergely május 15. é. életének 76. évében elhunyt Szilágysomlyón.

Gond Ignác stomfai eszperes-plébános 70 éves korában Stomfán meghalt.

Özv. Kibédi Orbán Józsefné, szül. Himmelstein Róza e h. 17. é. élete 64. évében hosszas szenvedés után meghalt Kolozsvárott.

Báró Rodich György követési titkári címmel felnevelő konzul, az algériai osztrák-magyar főkonzulátus vezetője, folyó h. 16. é. rövid szenvedés után életének 45. évében Algírban elhunyt. Báró Rodich, a néhány évvel ezelőtt elhalt Báró Rodich Gábor tábornagygyermek s Dalmácia egykori kormányzójának volt a fia.

Erdős István, a kecskeméti siketnémák intézetének tanára, 29 éves korában Kecskeméten meghalt.

Nagy Lajos nyug. tanár 82 éves korában Kolozsváron meghalt.

Dr. Diamant Mór trencsényi főrabbi neje, született Klein Szerén e h. 12. é. életében 82 éves korában elhunyt. Holttestét Trencsénybe vitték és e h. 20. é. kísérték örök nyugalomra.

— **A Royal-Orfeum** pompás műsora minden este a legelőkelőbb közönséggel tölti meg zsutólig a nézőteret, amelyet új rendszerű szelvények általánosan kellemes hűvöségben tartanak. A gazdag műsor fővonzóereje a német ensemble, amelynek élén *Mela Mars* ragyogtatja páratlan előadóművészetét, a *Laschy Béla* remek chanssonja mellett, ugyancsak a *Laschy operettjének*, a *Georgelnek* czimszerepében, *Mela Mars* mellett — akit minden este lelkes ovációkkal ünneplnek — *Viktor Norbert*, *Wenja Horace*, *Hermann Koch*, *Loni Lachner*, a kitűnő varieté-részben pedig a végtelenül komikus *Ováro Brothens* a közönség kedvencei. A magyar részben a két-mulattató bohózat: *Miskolc, kisállás*, és *Minek is van szerelm* a vidéken dominál, mellettük egész sor új kuplé, tréfa és aktualitás teszi teljessé a páratlan sikerű műsort.

x **Tamássy Park-Szanatóriuma** Dunaharaszti-ban, Pestmegye. Elsőrangú gyógyító-intézet alkoholisták, morfinisták és idegbetegek részére. Prospektust ki. vanatra küld. az igazgatóság.

x **Felhívom figyelmét** azoknak, akiknek csak egy szeme van, hogy szükségtelen külföldi gyógymanyt vásárolni; itthon is készül ez; olyanok, akiknek a szemgolyójuk még megvan, operáció nélkül is kaphatnak Hartschek Bélánál, Budapest, VII., Király-utca 89. földszint 3. sz.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedróval.**

x **Bob hashajtó a legkellősebb. 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 8. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Minden háztartásban**, vércse és falun áldásos, ha kéznél van egy-egy üveggel a Schmidbauer-féle Igmándi keserűvízből, mert szükség esetén egy fél pohárral használva, gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomor és belekből a esiráját számtalan komoly betegségnek s ezzel elejét veszi a baj további fejlődésének s szervezeten. Az igmándi keserűvíz nemcsak mint gyomor- és vertisztító alkalmazható a legjobb sikerrel, de kitűnő étvágyat is hoz. — Hogy az igmándi vízből aránylag már kis adag oly hathatós, ize pedig bevehető légy és sima, érdekes magyarázatát abban talál, hogy annak hatékony alkotórészei a természet ölében évezredek óta az ugynevezett összeérési folyamatnak vannak alávetve, hasonlóképpen mint a közén a föld gyomrában mennél régebb, annál érettebb, jobb és értékesebb s csak az így napfényre került teljesen érett állapotban levő természetes ásványvíz bír azon csodálatos gyógyerővel, mely az igmándi keserűvíznek oly becses és jellemző tulajdonsága s amelyet sem műviileg utánozni, sem pedig egyáltalán pótolni nem lehet.

x **Valódi paprika.** Nagyon fontos a háziasszonyokra nézve, hogy a háztartásokhoz szükséges élelmi czikkeket legmegbízhatóbb helyről szerezzék be. Valódi zamatos, tiszta paprikát Bukor Lajos paprikagyártókereskedőnél kaphatni Tatatóvárosban. Legelőkelőbb fehé, ha kereskedőink és háziasszonyaink egyenestén ide fordulnak. Bukornak Szegeden paprikatermelése és paprikahalma van.

x **Jardin de Paris.** Budapest nyári életét határozottan a Jardin de Paris kezdi dominálni, a gyönyörű nyári estéken mint egy előkelő gardenparty, úgy özmének a kocsi a szépséges párisi kert kapujához. Az elegáns szórakozóhely rá is szolgált minden tekintetben példátlan népszerűségre. A kis színház műsora mindig friss, új és mindenekelőtt mulatságos. Tizenötödike óta minden este föllep a világhírű Milla Berry óriási sikerrel. Kolosszális sikere van egy új tréfának, Szép Ernő *Csirkussz* című paródiájának, amelyet két clown maskájában *Bárony* és *Sajó* játszanak el kacagtatva. *Madgyarozay* Vilma csodaszép chanssonjaival, *Ferenczy* népszerű vidám nótáival aratja tapsait, s a német vendégek közül *Oesterreicher*, *Polly Welisch* és *Buda* stb. térköztek be a közönség szeretetébe. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy korán menjen ki a Jardin-ba, bár ennek a pompás műsornak egyetlen számát is elmulasztani,

Vagyon a nadrágban.

— **Hajszja a hagyaték után.** —

— **Saját tudósítónktól.** —

Budapest, május 21.

Híres újszórás volt valamikor, egyike a legveszedelmesebbeknek: *Schneckendorf* Gusztáv. Kitűnően tudta elhelyezni előbb a mások pénzét, majd, amikor a szerzett proviziókból megszédte magát, a sajátját gyümölcsöztette. A kamatláb neki sohasem volt elegendő magas, a kölcsön ideje azla nem játszott szerepet, a fődolog volt a zsiros kamatok fizetése. Az üzleti váltókért nem lelkesedett túlságosan, inkább a pénzre szorult könyvelmű pesti ifjúság között találta meg az áldozatait. Jó családból való jagászgereknek, gazdag mágnási fiúk buktak a hálójába, amit kétéves kávéházak csöndes zugáiban logozott a számukra. Ugy megfogta őket, hogy meg sem mertek moccanni. A könyvelmű fiúk a pénzvárgás s gyönyörvadászatok meggondolatlan perceiben odavetették az apjuk, vagy a nagybátyjuk aláírását. Busás kamatokat fizettek a titokért, amit *Schneckendorf* a váltó lejáratáig megőrzött s amikor négy-öt száz perczentes kölcsönöket visszafizettek, odaadta a papírt és rendben volt minden.

Egyik specialitása volt *Schneckendorf*nak, hogy kölcsönkérő klienseit gazdag házássághoz juttatta. Kölcsönzött a hozományra, a váltókön kívül írást is kapott, hogy a hozomány negyede, harmada, fele, már aszerint, amint megegyeztek, az övé. Így aztán nagy vagyont szerzett. Volt értékes higanybányája Erdélyben és vasbányája Felsőmagyarországon. Levelezéseit, értékpapirjait s minden vagyonára vonatkozó írást és adatot állandóan az alsónadrágjában viselt, a fehérneműbe varrott titkos zsebben. Volt ott váltó, adóslévél, kötelezvény, takarékpénztári könyv. Valóssággal mozgó levéltár volt, a kis hiuzszomú, alattomos öreg ur. Mindig titkolta, hogy pénze van s utolsó percéig borzagaloppin volt a tözsén. Koronáért futkározott, csakhogy elterelje vagyoni állapotáról az emberek figyelmét. Szerény lakást tartott az Aréna-ut 68. számú házban. Ott élteget második feleségével. Az első, aki régen meghalt, négy gyermeket hagyott hátra. Felneveltek, önállóak valamenynyen.

Történt pedig ez év februárjának végén, hogy *Schneckendorf* Gusztáv meghalt. A gyermekei csak a halálozást követő napon tudták meg, hogy elvesztették apjukat. Felmentek a lakásba s mert tudták, hol szokta volt tartani az öreg a kincseit, keresték s ekkor megdöbbenő állapotot találtak meg, hogy az összes váltók, értékpapírok, takarékbetét könyvek — de maga a kincses nadrág is, minden eltűnt, elveszett.

A *Schneckendorf*-örökösök nyomában lesiettek az ugyancsak az Aréna-ut 68. számú házban lakó dr. Stein László ügyvédhez. Vele együtt tértek vissza a lakásba. Megállapították, hogy a vagyon eltűnt, de odavesztek azok az okiratok is, amelyek a higany- és vasbányák tulajdonjogát igazolták. Ami írást találtak, az ottmaradt értéktelen hagyatékkal együtt egyelőre lepecsételtek. Különösen érzékenyen érezték a váltók hiányát, amelyek között tudomásuk szerint ott kellett volna lennie a Csáky Sándor és Gyula grófok váltóinak is.

Egy váltó azonban, mely szintén a hagyatékhoz tartozott, tiszta véletlenségből előkerült. Ugyanis márczius hóban meghalt *Csáky* Sándor gróf. A temetés után megjelent *Csáky* Gyula grófnál *Schneckendorf* háziorvosa. Bemutatótt egy több ezer koronáról szóló és a két gróf által aláírott váltót. *Csáky* Gyula gróf kereken megtagadta a váltó beaváltását s kijelentette, hogy a váltó hamis. A dologból per lett és hivatalosan megállapították az írásszakértők, hogy az aláírások tényleg hamisak. Az orvos, aki állítása szerint a váltót kezelési költség fejében kapta, *Schneckendorf*-tól, ugyancsak *Stein* ügyvédhez fordult, aki most ezt a bűnügyet egyesítette a *Schneckendorf* utódok sérelmével. Feljelentést tett az ügyvéd hagra-

táskikkasztás, halottrablás és váltóhamisítás címén.

Az ügyben *Eperjessy* rendőrkapitány és *Kende* János fogalmazó nagy erőlyvel nyomoznak. Ma délelőtt kihallgatták *Csáky* Gyula grófot és *Stein* ügyvédet. Ez ügyben érdekes letartóztatások várhatók.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

— **A keszthelyi ünnep.** —

— **Goldmark a szülővárosában.** —

Keszthely, május 21.

A helikoni ünnepek nagyszerű viszhangját varázsolta egy napra a magyar tenger-től mellé a Goldmark dicsősége. Az idegenből szakadt ósz mester, aki mint gyermek indult el Keszthely városából világhódító útjára, most megtért néhány órára arra a helyre, ahol először pillantotta meg az azures magyart levegőöveget. Az opálszínű Balaton szegletében ma ünnepi ruhát öltöttek a kedves, egyszerű városlakók, hogy ujongva öleljék magukhoz a kis öreg embert, aki az ő szerény környezetükből került a kultúra főágra. És nem emléktáblaleleplezéssel, bankettel, csónak-korzóval, díszbangversennyel ünneplték meg a nyolczvan év előtti nagy napot.

A tavasz oda telepedett a Balaton mellé és május verőfényével végigcsókolt a kis esiny város apró tetőin. A tiszta levegő megnyitotta a tájek perspektíváját. Badacsony hegyeig, a berényi partokig, s a goldmarki pöémák szelid hangulatát röhölte a parázás víztükrre. Keszthely ünnepi harmoniáját nem zavarta meg scami, s a természet is mosolyogva állott be ünnepiönök.

Régen, nagyon régen járt utójára Goldmark szülővárosában, s azóta, de megváltozott a világ ott. A régi utcák helyén új utak vágódtak a város testébe és alig néhány ház, mely öreg kontósát megtartotta. Közük egy tányas udvar, negrokkant gemes kúttal, s egy törpe, kopott ház, melynek oldalára szelidén háilik boltozatos tornáca. Ubben a házban született Goldmark, aki ma meghatottan állott meg a tornácz ódon boltbajtásai alatt. A külső falon most díszes emléktábla hirdette nagy szüöttjének emlékét.

A Kossuth Lajos-utczában, a 22. szám alatt áll ez a ház, melyet ma levett töveggel vettek körül a város lakói. A környeket az ünnepre zászlókkal, diadaloszlopokkal díszítették és finom homokkal hintettek fel utait. A keszthelyiek már évtizedek óta zsidóháznak nevezik az elaggott házat, mert udvarán építettek fel annak idején a zsinagógát. És itt élt egyszer, az egyszerű, szegény zsidó kántor, aki Arábiából vándorolt ki Magyarországra és innen küldte el fiát a világra, hogy hírt és dicső-éget szerezzen nevének, s a földnek, ahonnan elindult.

A szép ünnepről a következőkben számolunk be:

Az utcákon élénk a sürgés-forgás, a házakon nemzetiszínű lobogó leng. ünnepi hangulat mindenfelé, az üzletek zárva vannak, az emberek csoportokban özoúlenek a pályaudvarhoz. Tizenegy óra ötven perczkor beröng Balaton-Szent-György felől a vonat. Megérkezik *Goldmark* Károly az operaházi zenekar és személyzet, a zenei élet, kitűnőségeinek, újságíróknak és tisztelőinek kíséretében. A pályaudvart ellepő óriási közönség lelkes elmozzással fogadta. *Nagy* István városbíró beszédet mondott, amelyben szép szavakkal üdvözölte a város szüöttét. Ezután *Goldmark* hosszu kocsisor élén bevonult a városba. Mindenütt szeretetteljes ovációkkal fogadták.

Déli egy órakor banket volt a „Hullám” szállóban, amelyen nagyszámú előkelő közönség vett részt.

Az első pohárköszöntőt dr. *Dersényi* Árpád utadalmi főtitkár mondotta a királyné, amelyet az egész társaság állva hallgatott végig. Majd *Hubay* Jenő állott fel szólásra, aki a magyar kormány

nevében fejezte ki üdvözlését a jubiláló mester iránt. Majd Goldmark állott fel, szólásra s elmondta, hogy ha visszatértem gyermekéveire, ott látja magát a keszthelyi zsidó hitközségi templom ósdi udvarán, gyermekéi pajtásai között, akik közül ma már alig látok — úgymond — egyet is. Keszthelynek régi háza, utcai mind egy-egy emlék gyermekéveiből. Ezért sokkal kedvesebb nekí a keszthelyi fogadtatás mint az a pompa, melyvel eddig körülvették. Isten áldását kívánja szülővárosára és népére. Majd így fejezi be beszédét: Éljen Keszthely! Éljen a haza!

Dr. Korbai, Zalaezerszeg város polgármestere a megye nevében fejezi ki üdvözlését a mester iránt. Horváth György nagykanizsai főgimnáziumi igazgató a szomszéd város nevében élte az ünnepeket. Popper Dávid mester zenei vonatkozású humoros beszéddel köszöntötte fel Goldmarkot, a hölgyeket és a kislányokat. Mészáros Imre, a m. kir. Opera igazgatója Keszthely városát élte, amely szeretettel fogadta a mestert és az Opera tagjait is meghívta az ünnepélyre. Kadalburg Beatrix a nők nevében üdvözölte Goldmarkot.

Keszthely város nevében dr. Schwarcz Zsigmond ügyvéd és képviselőtestületi tag mondott beszédet. Többek között így szólt:

— Nem a külső pompában, hanem az érzés bensőségében nyilvánul meg a mai ünnep jelentősége. Intim családi ünnepet ülünk. A szülő ünnepli örömet gyermeke viszontlátása felett, mert te, nagy mesterünk, ki alkotásaid révén az egész világot vagy, büszkén valold magadat a haza és a város gyermekének. Mint kis gyermek, szegényen és névtelenül távoztál innen és mint fejedelem tértél vissza, homlokodon babérral és dícsőséggel övezve, mint a zeneköltészet fejedelme. Aból a ragyogó fényből és dícsőségből, mely téged eláraszt, idevetődik egy sugár a te szülővárosodra, mely méltó büszkeséggel vallhat fiának. Mint nyolczvan éves agastyán tértél vissza, de mi tudjuk, hogy örökké fogsz élni, mert remekműveiddel halhatatlanságot biztosítottál magadnak. Együttal bevétel és mi városunkat a világ kulturtörténetébe, melyből a mi városunk nevéből többé kitorolni nem lehet.

A banket után Goldmark a hozzátartozóival visszavonult szállására a piemontrei rendházba.

Az emléktábla leleplezésének kellett volna most következni, de ezt délután négy órára halasztották, mert közben virágok csónak-korzó rendeztek a Balatonon. Délután három órakor kezdődött a csónak-korzó. Mintegy százhusz csónak feldíszítve virágokkal és galyakkal vonult fel a vízre. A fehér csónakokban keszthelyi leányok ültek és gazdasági akadémia növendékei veztek. Adott hétfő délután is megindultak a csónakok Goldmark felé, aki nem győzött elegendő gyönyörködni az eléje táruló látványban. Olyan volt a kép, mintha virágokrétek usztak volna a vízre.

Délután négy órakor történt meg az emléktábla leleplezése. Az ünnepségen testületileg résztvettek Budapestről a Filharmoniai Társaság, a Magyar Királyi Operaház, az Otthon Irók és Hírlapírók Köre, a Budapesti Újságírók Egyesülete, a Budapesti postai és távírástisztviselők ének- és zenegyeselete, az Országos Zeneakadémia, a Nemzeti Zeneke, Fodor Ernő zeneiskolája, a Lipótvárosi Kaszinó. A vidékről: A kaposvári, székesfehérvári, soproni zeneközelő-egyesületek, a zalaezerszegi és nagykanizsai irodalmi és művészeti körök, a Balaton-Szövetség, a pápai leánynevelő-intézet növendékei, a székesfehérvári Déli Vasúti Dalkör. Keszthelyről: Az iparosok dalköre, az ének- és zeneközelők egyesülete és más testületek. Az emléktábla Lukács szobrászművész alkotása, kárpatai márványból készült és a zeneköltő reliefjét ábrázolja. A hátterben hátra látható az arckép alatt kőbeágyazott és a Sába királynőjének három üteme. A felirat a következő:

Ebben a házban született

Goldmark Károly

zeneköltő.

Az emléktábla a ház belthajtásos kapuja mellett van elhelyezve.

Miután a keszthelyi iparosdalkör elénekelt a himnuszot, Takatos Vinzóz dr. főgimnáziumi tanár, az iparos dalkör élénke nagghatású beszédet mondott. Majd Nagy István városbíró átvette az

emléktáblát, mire az ünnepség a Szózat elénekléseivel véget ért. Ezután a küldöttségek tisztelegtek Goldmark Károlynál és megkoszorúzták az emléktáblát. Gróf Festetics Tasziló udvarmester, Keszthely földesura levélben tolmácsolta szerencsekívánatait és sajnálatát fejezte ki, hogy az angol király temetése miatt nem lehet jelen az ünnepségen. Táviratot küldtek Zichy Géza gróf. Apponyi Albert gróf Eberhardról, Mihálovics Odön és Auver Lipót, a Pétervároztól élő magyar hegedűművész.

Délután öt órakor a város díszközgyűlést tartott, melyen óriási közönség jelent meg. Dr. Schwarcz Zsigmond képviselőtestületi tag indítványára a díszgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy Goldmark arcképét a terem számára megfesteti. Ezután nagy küldöttség átnyújtotta az ünnepeltnek az ezen alkalomból készült díszalbumot.

Este nyolcz órakor tartották meg a nagyszabású hangversenyt a 8. huszárezred fedett lovaglóiskolájában. Az óriási helyiséget az ünnepségre érkezett vendégek és idegenek, valamint a város közönsége teljesen megtöltötte. Goldmarkot megérkezésükor frenetikus tapsokkal és ovációkkal fogadták. A hangverseny egyes számait magas színvonalú művészetekkel elő. Goldmark meglehetősen hallgatta az előadást és több ízben tapsal adott kifejezést tetszésének. A hangversenyt velenzei éj követte a Balatonon, mely tündéri látványával mindenkit meglepett.

(*) „A milliomos”. A Magyar Színházban ma este premier volt, az utolsó ebben a szezonban. Előadásra került „A milliomos” vígjáték négy felvonásban, a szerzője angol ember, Winchel Smith. Londonban, nem tudom hány esztendője, hányezredszert adják ezt a darabot, bizonyos azonban, hogy szerzője nagyszerűen ismeri az angol színházi közönség igényeit és ízlését. És egészen bizonyos, hogy Betőhy igazgató is jól ismeri a budapesti nyári közönséget és tudja, hogy ami az angoloknak évekig jó, az nekünk is jó, legalább a nyári pótsezonban. Ez a Winchel Smith talpig korrekt gentleman lehet, aki egy ötletnyél sem akar több iródelmet adni, mint amennyit iródelmisége és a közönség elbír. A francia bohózatok házasságtöréseit egyszerűen egy kis pénzügyi bonzodalommal helyettesíti s ezzel kész az angol vígjáték. Smith egy szellemi clown, minden magasabb és elvontabb allurók nélkül, egyszerű és keresetlen, becsületos, humoru, egy kicsit epetlen, de mindig tapintatos az iródelommal szemben. Határsértést sohasem követ el és nem akar többet, mint szórakoztatni. Ez pompásan sikerül neki, ezzel pedig hányszor, oh hányszor a téli szezon idején is beérnek. A Magyar Színház gardája nagyszerű rendezés mellett, gyorsan perdülő előadásban hozta színre az angol darabot, megadva, ami a humoré és ami a szenzációé. Az első két felvonást valóssággal végig kaczagta a mai este közönsége, meglepetéssel és tetszéssel fogadta a harmadik felvonás, attrakcióját, a ringó fedélzetnek berendezett színpadot és akceptálta a negyedik felvonás érzelmes jeleneteit is. Göth Sándor a czimszerepben groteszk volt és ötletes és három előadásra való kaczagást váltott ki a közönségből. De a darab milieujébe stilszerűen helyezkedtek el a többiek is: Furray Rózi, Nagy Teréz, Báthory Gizella, Törzs, Sebestyén, Z. Molnár és az egész társaság. A fordítás munkáját Bródy Miksa bravúrosan végezte.

(*) Fedák Sári második vendégszereplése. A Királysínház második Fedák-estéjét már nem zavarta a közönség püsszégése. Egyhangú, osztatlan elismeréssel adózott régi, újra megtért kedvencének, aki bájjal, tüzrel, átérzéssel játszottá végig hállás szerepét, a János vitézt. Elemében volt minden jelenetnél és a közönség teljes elismeréssel jutalmazta alakítását. Különösen a második felvonásban a huszárok bevonulásánál, perczekig tartó tapsviharral fogadták és nem engedték szóhoz jutni. A foyerban ismeretlen rajongók apró babékoszorukat helyeztek kepeihez. Szóval teljes siker volt és zsufelt ház. Fedák sikerében bőven osztozkodtak Németh, akit a nyílt színen többször megtapsoltak és Medgyaszay Vilma, aki bájos,

alragadó Iluska volt. Jól érvényesült Király Ernő Bagó szerepében. T. Harmath Ilona királykisasszonya megkapó volt és hatásos. Alakításáért ő is sok tapsot kapott.

(*) „Katalin” reprize Budán. Beldi Izor és Fehér operettje, mely néhány év előtt szép sikort aratott a Népszínházban, ma este a Budai Színházban került először színre szép számu közönség előtt. Az ismert melódiák ma is nagyon tetszettek a budaiaknak és sorra megismételték a szebb énekszámokat. A czimszerepet B. Répássy Gusztó játszotta, éneken és játékban egyaránt kiváló alakítást nyújtott. K. Főthi Frida a hadnagy szerepét játszotta sok temperamentummal. Hozzájárultak még a jó előadáshoz: Mezey Jolán és Tábori, Bálint és Kovessy.

(*) Tiepolo. A Szépművészeti Múzeum gyors egymásutánban rendezti periódikus kiállításait, melyek élénken dokumentálják gyűjteményének gazdagságát. Ezuttal a három Tiepolo, Giambattista és két fia: Giandomenico és Lorenzo grafikus művei kerültek sorra. Ujabbban több ízben rájöhetünk, hogy a legnagyobb mesterek is mennyire a közelünkbe tudnak férközni, ha intímabb munkái kerülnek élénk. A művészeti köztudat a nagyméretű vásznakkal kapcsolatban emlékezett meg Tiepolo nevééről és jóformán a dimenzióiból vezette le értékelését. A műtörténelem már régen megállapította monumentálisát, ezt azonban nem a kompozíciói belső értékéből, hanem megjelenésének külsőségeiből koncedálta jórészt. Valahogyan így esett dekoratív talentumával is. Mint a Renaissance utolsó nagy mesterét, de különösen, mint velenzeit, őt is belegyömmöszözték abba a kritikakémába, mely a dekoratív képességeken belül üres pompáról és tipikus velenzeit, tehát felszínes és léha életöröméről beszélt. Csak később, amikor ettől a tradíciós kritikától megszabadultak, vették észre, hogy Tiepolo nem csak a Renaissance befejeződése, hanem kiinduló pontja a modern piktúrának. Ebben pedig bizonyos értékelés van, új szempontból és természetesen nem a Renaissance rovására. Paolo Veronese-től Tiepolom át Goyá-ig megtalálták az utat a modern művészetek fejlődéséig és ezzel Tiepolo egyszerre új jelentőséget nyert. A „Scherzi di Fantasia” című csoportból tizenhat darab s a „Vari Capricci” sorozatból tizenkét rézkarcza van itt Tiepolonak. Technikájukban a részletkéig finom munkák ezek, melyek élénken emlékeztetnek Rembrandra, dekoratívok, hogy szinte pikturaként hatnak és monumentálisak a tér nagyszerű elosztásában. Tiepolo idősebbik fia, Giandomenico a „Menekülés Egyiptomba” sorozat huszonnégy lapjával szerepel és van itt jó néhány karcza a „Via Crucis”-ból, a „Raccolta di Teste” első sorozatából és néhány allegória, mythológiai és bibliai jelenetábrázolás. Lorenzo-nak, az ifjabbiknak négy karcza van kiállítva és ezek, csak úgy, mint az előbbréke, erősen mutatják az atyai hatást, mely jó talajra talált a fia művészetében. Az érdekes kiállítást, melyet dr. Térey Gábor, a Szépművészeti Múzeum igazgatója rendezett, Giambattista Tiepolo festményei után készült néhány fényképfelvétel egészíti ki. A kiállítás holnap nyílik meg a nagyközönségnek.

(*) Színházaink műsora. A Nemzeti Színházban holnap, vasárnap délután a „Szentivánéji álom” kerül színre a rendezés szereposztásában és Mendelssohn klasszikus kísévé zenéjével, este pedig az „Utazás az özvegység felé”, Szécsi nagsikerű vígjátéka van kitűzve. Ez a darab még a jövő héten szombaton is színre kerül. Hétfőn a „Cyrano de Bergerac” van műsoron Pethessel a czimszerepben, kedden pedig „A bor-t”, Gárdonyi népszerű paraszt vígjátékát adják ugyancsak a tendés szereposztásban. — Beregi Oszkár, akit három esztendő távollét után a Nemzeti Színház visszaszerződött tagjai sorába, a jövő csütörtökön, e hó 26-án kezdi meg működését és először Hamlet szerepében lép föl, amelyet már több ízben sikerrel játszott a Nemzeti Színházban. Pénteken a Monna Vanna fő férfszerepét, Prinziwallet adja, amelyet ő kreált nálunk, a rákövetkező hétfőn pedig Haemont Sophokles klasszikus tragédiájában, az Antigoneban.

Az Operaházban holnap, vasárnap Goldmark Károly tiszteletére a Sába királynőjét adják a kö-

vetkező szereposztással: A királyhó — Plattné, Szulamit — V. Krammer, Asztarot — Berts, Asztarot — Arányi, Salamon király — Szemere, a főpap — Erdős, Baál Hanán — Ney B. A harmadik felvonásban méltán magántánczát Nirschy Emília lejt. A csoportokat pedig Guerra Múdos balletmester teljesen új koreográfiával tanította be. Vezényel Máfkus Dezső karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 100., rendező helyiárak, kezdete 7 órakor.) Hétfőn nincs előadás. Kedden Goldmark Károly ünneplésével a Téli regé kerül színre, melyben Vasquezné, Sándor, Payer, Berts, Valent, Anthes, Takáts, Arányi, Szemere, Erdős, Mihályi, Hegedüs, Venczell, Déri, Pichler, Ney B., Várady S., Kertész Ö. és Kárpát játszzák a főszerepeket. (Évi bérlet 101., rendező helyiárak, kezdete 7 és fél órakor.) Szerdán nincs előadás. Csütörtökre első helyiárú előadásul a Bohémélet-et tüzték ki Payer, Hajduné, Könyey, Takáts, Erdős, Dalnoki, Szendrői, Hegedüs közreműködésével. (Bérletszám 25. sz., kezdete 7 és fél órakor.) Pénteken nincs előadás. Szombaton a Goldmark Károly tiszteletére rendezett ünnepi előadások sorát a Berlichingen Götz-czel fejezik be. A nagy zeneköltő ez alkotása ez alkalommal részben új szereposztással kerül színre; a főbb szerepeket V. Krammer, Szoyer, Valent, Ambrusné, Hardy, Payer, Hajduné, Dömötör, Takáts, Arányi (Franz előszőr), Rózsa (Weisslingen előszőr), Mihályi, Hegedüs, Kertész Ö. (Lehrse előszőr), Várady S., Ney B., Kornai, Déri, Pichler, Kárpát és Juhász fogják énekelni. (Évi bérlet 102. sz., rendező helyiárak, kezdete 7 órakor.) Vasárnap új betanulással a „Hoffmann meséi“ van műsoron, melyben a hármas női szerepet Sándor Erzsé, Hoffmanné dr. Székelyhidé ezen az estén előszőr adják. Kivülök Berts, Váradi M., Dalnoki, Kertész Ö., Hegedüs, Várady S., Mihályi és Ney B. vesznek részt az előadásban. (Évi bérlet 103. szám, rendező helyiárak, kezdete 7 és fél órakor.)

A Víg-színház jövő hetének eseménye Bissou új színművének, a Nick Carternek bemutatója, amelynek előkészületei már annyira haladtak, hogy a premiéret szombaton, a hó 28-án megtarthatják. Bissou, aki eddig főleg boházokat írt, új darabjának hőse a Nick Carter, a detektív irodalom kedvelt alakját tette meg, aki az érdekesítő esemény folyamán ártalmatlanná teszi ellenlábását, egy erősen szervezett bűnbanda fejét és ezzel megemti egy fiatal pár boldogságát. Az újdonság, amely a párisi Ambigu színház idei műsorát egy maga töltötte ki, igen nagy apparátust mozgósít. A czimzerepet Fenyvesi Emil játssza, ellenfelének, Melvilnek, szerepében pedig ifj. Ditrói Mór, a színház új tagja lép fel előszőr. Egyébként a darab jóformán az egész személyzetet foglalkoztatja, a tömeges jelenetek mozgalmasságát pedig nagyszámú statisztéria fokozza. Az egyik kép száma; amelyben gonosztevők üldözöttségéről van szó, ugyanazokat a rendőrkutyákat szerződtették, amelyek a Nick Carter párisi szenzációját is hővélték. Az „Igy szép az élet!“ holnap, vasárnap, azután még hétfőn és szerdán kerül színre. Kedden jubiláris est lesz, anennyiben 25-ödször adják az Obsitost, Bakonyi és Kálmán dallamos operettjét. Csütörtökön a Théodore és társai játszzák amelyet holnap és jövő vasárnap is délutáni előadásul adnak. Pénteken felhívják a Tatárjárat, Lörenthey főhadnagyot ez alkalommal Pintér Imre fogja személyesíteni.

A Magyar Színház a hetének műsorát Winchell Smith angol írónak új darabja, „A milliomos“ dominálja. A mulattató boházot holnap, vasárnap, hétfőn, kedden, pénteken és jövő vasárnap este van műsorra tűzve, mindenkor Góth Sándorral a czimzerepben. Szerdán és szombaton „A koncert“ kerül színre, a Góth-pár vendégfellépésével. A „Csókok és halap“ csütörtökön kerül színre. Holnap, vasárnap délután megismétlik „A sasfiók“ előadását: a jövő vasárnap délután pedig „A kuruzsló“-t adják, mérsékelt helyiárakkal. — A Király-színház és Magyar Színház műszaki személyzetének jutalomjátéka, amely eredetileg ó hó végére volt tervezve, június hóban fog megtartani. Az előadás napját jövő hónap elején fogják meghatározni; a már előre kiadott jegyek az elhalasztott előadásra is érvényesek.

A Király-színház illusztris vendégművésznője, Fedák Sári a héten két új szerepben lép fel. Hétfőn Lehár Ferenc népszerű operettjének, a „Luxemburg grófné“-nak Vermont Juliette szerepét fogja játszani, amelyet új táncokkal gazdagít. Ezt a szerepet kedden és csütörtökön is fogja adni; második új szerepe a „Varázskeringő“-nek a muzsikáslány, Franci szerepében lesz. A kiváló operett vasárnap este is műsorra van tűzve, ugyan csak Fedák Sárival. Holnap, vasárnap este, szerdán és pénteken „Az elvált asszony“ kerül színre, mindenkor a vendégművésznővel Gonda szerepében. Fedák Sári fellépései iránt óriási az érdeklődés, hogy az egész hétre tömegesen viszik a jegyeket. Holnap, vasárnap délután mérsékelt helyiárakkal a „Jánoska“ van műsorra tűzve; jövő vasárnap lesz a Király-színházban az utolsó délutáni előadás, amikor a „Táncos huszárok“ fog színrekerülni.

Az Uránia M. T. Színház legközelebbi újdonsága Lajos Dénesnek, a székelyföld kitűnő ismerőjének értékes tanulmánya, a „Székelyország“ lesz, amelynek bemutatóját a vezetőség 24-ére, keddre tüzte ki.

A Fővárosi Nyári Színház műsora: Hétfőn: Tilos a csók. Kedden: Szerelmi keringő. Szerdán: Trilby. Csütörtökön délután: Sulamith, este: A vig özvegy. Pénteken: Katalin. Szombaton: Anarchista kisasszony, Bekor József új operetteje előszőr. Vasárnap délután: A cigány, este: Anarchista kisasszony.

(*) Ujváry Ignác a Nemzeti Színház festője. Spamraft Ágost halála óta a Nemzeti Színháznak nem volt egy elsőrendű műintézethez méltó díszletfestője. Az igazgatóság jól tette, hogy nem harkodta el a választást, mert a hosszabb keresés után sikerült egy igazán hivatott művészt találni. Örömmel halljuk, hogy Ujváry Ignác ismert kitűnő festőművésznünk elvállalta a neki felajánlott állást s így határozottan remélhetjük, hogy jövőre a Nemzeti Színház újdonságai a stílusos és művészi díszleteivel is fognak vonzani.

(*) A Nemzeti Irodalmi Társaság megalakulása. Tegnap este a központi városi újságírók és tanárok megalakították a Nemzeti Irodalmi Társaságot. Dr. Simon József Sándor főgimnáziumi tanár és filozófiai író nyitotta meg az ülést. Szükségesnek tartja a társaság megalakulását, mert a nemzetközi áramlat vakmerően ostromolja a nemzeti érdekeket. Először egyhangulag dr. Balagi Aladárt, alelnökül dr. Simon József Sándort választották meg.

(*) Érdekes bemutató: A nagyváradi Uránia-színházban rendkívüli siker mellett adták elő Király Pál természettudományi írónak a „Föld története“ című esilagászati és geológiai tanulmányát. A darab egyfolytában tizenkét előadást ért meg.

(*) Közoktatásügyünk politikai vonatkozásai. A Magyar Pedagógiai Társaság ma délután Finácz Ernő udvari tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen Kármán Mór értekezett közoktatásügyünk politikai vonatkozásairól. Ezt a témát, mondotta, kettős aktualitás teszi alkalomszerűvé. Az első az a nagy politikai forrongás, amely most végigzug az országon és amelyben a közoktatásügy csak mint más kérdések függeléke szerepel. A másik az, hogy az idén van másfélszázados évfordulója két eseménynek, amelyek közoktatásügyünk alakulására nagyjelentőségűek voltak: 1760-ban alakult meg Bécsben a Hofstudien Commission s ugyanakkor alakult meg a m. kir. testőrség is, amely összefügg irodalmunk újabb fellendülésével. Az előadáson nagy érdeklődő közönség volt jelen, amely az érdekes fejtegetéseket nagy tetszéssel fogadta.

FŐVÁROS.

(*) A kertészeti kiállítás fái. A főváros az Ipar-sarnok körül fekvő területet átengedte a kertészeti kiállítás elzjárta, de kikötötte, hogy a kiállítás után hat nap alatt kötelesek mindent elvinni. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ma tudatta a fővárossal, hogy a gyümölcsfák kihajótálak s ha most viszik el őket, feltétlenül elpusztulnak. Arra kéri a miniszter a fővárost, engedje meg, hogy a gyümölcsfák az őzig ott maradjanak.

(*) A választói küldöttségek. A képviselőválasztásra kiküldött szavazatszedő küldöttségek tagjai ma tették le a hivatali esküt Rózsavölgyi Gyula alpolgármester előtt. A polgármester felhívta a küldöttségek tagjait, hogy működésükben szigorúan ragaszkodjanak a törvény rendelkezéseikhez.

(*) A statisztikai bizottság. A főváros tanácsa az újjalakított statisztikai bizottság elnökül dr. Bárczy István polgármestert, tagjainul pedig dr. Bródy Ernő, dr. Eulenberg Salamon, dr. Feleki Béla, dr. Havass Rezső, dr. Heltai Ferenc, dr. Kollár Lajos, dr. Kunz Jenő, dr. Lers Vilmos, dr. Mátyus Arisztid, dr. Némethy Károly, dr. Springer Ferenc és dr. Szébeny Antal bizottsági tagokat kérte fel. Hivatalból tagja a bizottságnak a statisztikai igazgató, aki egyuttal a bizottságnak is elnöke. Helyettese a statisztikai aligazgató. A bizottság előadója dr. Wildner Ödön tanácsjegyző.

(*) A városi muzeum. A tanács megalakította a városi muzeumba felügyelő bizottságot. A bizottság elnöke Bárczy István polgármester, tagjai Acsay Antal, Glück Frigyes, Havass Rezső, Hauszmann Alajos, Sigray Pál, Wagner Géza és Kuzsinszky Bálint, jegyzője Wildner Ödön.

Bécsi-utca 5. Deák
Ferencz-utca sarok

RADÓ ALADÁR

Elsőrendű bluz, pongyola és kosztüm-áruházában

E héten kerülnek eladásra

Rendkívül izléses ba-
la tiszt bluzok 5-80 K-
tól feljebb. Kitűnő szá-
básu pongyolák 10 K-
tól feljebb. — Elegáns
vászón kosztümök 30 K-
tól feljebb. Tiszta se-
lyem zsupon 13-50 K-tól
feljebb.

Divatlap ingyen!

Divatlap ingyen!

EGYESÜLETEK.

(—) A Poliklinika közgyűlése. A Budapesti Poliklinikai Egyesület ma délután gróf Apponyi Albert v. b. t. t. elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen a tagok szép számban jelentek meg. Gróf Apponyi Albert elnök megnyitván a közgyűlést, beszédében kifejtette, hogy a körülmények mostoha-sága folytán az egyesület ezt a közgyűlést nem a szokott fényvel üli meg, de ez szerinte nem is szükséges, mert hisz az egyesület fejlődése teljesen a tagok buzgóságától függ. A zajos tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után dr. Eröss igazgató térjesztette elő az igazgató-tanács jelentését. A jelentés szerint a poliklinika ambulatóriumában 53,961 beteget gyógykezelték 142,724 rendelésen; a kórházban 930 szegény beteget ápoltak az egyesület költségén. A kórház fenntartása 56,100 korona-ba került és abban összesen 1088 műtétet hajtottak végre; a halálozások mindössze 3 száze-lékre rugtak. A jelentés kiemeli, hogy a kórház még mindig szűk és kicsiny; csak 50 ágya van és emiatt a jelentkező betegek túlnyomó részét kénytelenek visszautasítani. Az igazgató-tanács jelentését a közgyűlés köszönettel vette tudomásul. Dr. Stern Sámuel pénztáros térjesztette elő ezután a zárszámadásokat, amelyek szerint az 1909. év pénzügyileg kedvező volt, mert a zárszámadások 17,556 korona felesleget mutatnak ki. Az egyesület a jövőre december végéig 945,515 koronára rug. A zárszámadási és a költségvetést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette és a felmentvényt minden irányban megadta. A költségvetés elnöküvé a leköszönt gróf Almássy Dénesné helyett a közgyűlés úv. gróf Almássy Györgynét, második elnöküvé pedig báró Hatvany Józsefnét választotta. Az igazgató-tanács új tagjaivá dr. Sámuel Lázár indítványára báró Hatvany-Deutsch Sándor

dort. Lánosy Leót és Breitner L. Zsigmondot választotta meg. Az elnök rövid zárószavával a közgyűlés az elnök elzetésével véget ért.

(—) A gyermekszanatóriumi mozgalom. A gyermekszanatóriumi mozgalom a legfőbb udvari károk szimpátiáit is megnyerte. A király engedélyt adott Hohenberg Zsófiának, a trónörökös nejeének, hogy a gyermekszanatórium védőnője legyen. Ferencz Ferdinánd trónörökös kabinetirodájára a rendelkezésről táviratilag értesítette a mai napon Széll Kálmánt, mint a Gyermekszanatórium Egyesület díszelnökét. A gyermekszanatóriumi tanács köszönő feliratot intéz Hohenberg Zsófiához, gróf Zichy János és Széll Kálmán vezetése alatt pedig küldöttség fogja megköszönni a trónörökösnek.

(—) A Magyar Izr. Kézmű- és Földmívelési Egylet e hó 26-án, csütörtökön délelőtt féltizenegy órákor tartja a pesti izraelita hitközség dísztermében hatvannyolcadik évi közgyűlését, amelynek keretében dr. Neumann Armin, néhai elnök, arczképét fogják ünnepélyesen leleplezni.

(—) Az Izr. Szüneti Gyermektelep Egyesület, amely 1909. deczemberében alakult meg, már ez idén megkezdte működését és kiküldi visegrádi telepére az arra rászoruló gyermekeket. Az egyesület felkéri a nemesszivű emberbarátokat, támogassák adományaikkal. Az adományok Nagler József pénztároshoz küldendők (V., Nagykorona-utca 10. sz.), aki azokat utólag fogja hírlapilag nyugtázní.

(—) Feministák Egyesülete. A Feministák Egyesülete hétfőn, folyó hó 23-án délután négy órákor az újvárosi háza közgyűlési termében (IV., Váci-utca 62. II.) tartandó pályaválasztási értekezletet tart, amelyen az iskolából most kilépő leányokat és azok szülei számára a leányok előtt nyitva álló pályákat ismerteti.

(—) A „Stefánia” Szegény-Gyermekkorház-Egyesület 1910. évi június 5-én, vasárnap d. e. tíz órákor tartja meg évi rendes közgyűlését.

(—) A Budapesti Iparosképző Protestáns Egyesület 1910 május hó 22-én, vasárnap d. e. tíz órákor az Otthonában (VIII. ker., Alföldi-utca 13. szám) tartja rajzkiallítását és képleleplezési ünnepélyét.

SPORT

Budapesti tavaszi versenyek.

— Tizenegyedik nap. —

Egy futamot kivéve, hatalmas mezőnyök mérköztek ma minden futamban s cseppet sem volt észlelhető, hogy már a meeting végén vagyunk.

A Villám-díjban nyolcz ló startolt s közülök Nemesis lett a favorit. A Gomba-kancza tényleg nagyon imponáló galoppot produkált, de elég előnyösen mutatkozott be Vincenz Albert is a próbában. Rövid idő alatt sikerült start után Königssee ugrott el legjobban s hosszakkal kalauzolja a társaságot és mint ily rövid távú versenyeknél leggyakoribb esei, szerzett előnyével játsza nyert meg a versenyt Nemesis ellen, mely ugyan sokat hozott be az uton, de Königssee elérni nem tudta.

A Háromévesek handicapja hatalmas mezőnyével a nap legszebb versenye volt. Határozott favoritban nem tudtak megállapodni a fogadók a sok esélyes ló között. Legrövidebben Locarno és Ammergau kinalták a könyvesek. Kissé húzódt a start, mert Locarno semmiképp sem mutatott kedvet arra, hogy a szalag elé álljon. Mikor végre elindul a mezőny, „1000” színei látszanak az elen. utána Dezentor, Galega helyezkednek el. A rövid oldalon libasorban megy a társaság s csak az egyenesbe fordulónál kezd tömörülni, azonban még itt is „1000” van elül. Az egyenes közepén előbb Mikádo, majd Most vagy soha törnek előre a csomóból s igyekeznek a vezetőt lefogni, ami Most vagy soha-nak sikerül is s már ugy látszik, hogy az utóbbi nyeri meg a versenyt, a távon belül azonban nagy rúshel nyomul fel Poppy és el is vitája az elsőséget a Gaga-méntől egy hosszal, „1000” fejhosszal harmadik, Mikádo nagyon jó negyedik.

A Kétévesek versenyében a multkor is fogadott Titurel lett ismét nagy favorit s szinte ontották a fogadók a pénzt győzelmére, míg a mezőny többi lova egészen el lett hanyagolva. De mint első startjánál, most is balul ütött ki az istálló nagy bizalma, mert a Royal Lancer-mén ismét a második hely kétes dicsőségével volt kénytelen beérni a játsza nyerő Persiste után.

A Kétéves nyeretlenek versenyében végre bemutatkozott az oly kedvező hírekkél megelőzött Beggar. A könyveseknél eleinte a Cape Gallo-mén volt a legrövidebb odds-al kapható, de később oly hatalmas plungr jött Petiote-re — melynek győzelmében azért bíztak oly nagyon, mert a hatodik napon Persistevel futott igen figyelemreméltóan — hogy a Dreher-ló leszorult favorit-pozíciójáról, és csak az utolsó pillanatokban jött egy hatalmas run, mely ismét visszaszerelte neki favorit voltát. Az eredmény megmutatta, hogy Beggar csakugyan van olyan jó, mint azt az előzetes hírek után megállapítottuk, mert a távoszopnál, midőn lovasa kiengedte, szinte megszökött társaitól és pillanat műve volt neki a mezőny élén négy-öt hosszal haladó Bliktrít faképnél hagyni, hogy vég-eredményben feltartva nyerje versenyt. A Cape Gallo-mén mai győzelmének stílusából megállapíthatjuk, hogy eddig látott kétévesünk legjavából való s még számos győzelemmel fogja megörvendtetni tulajdonosát.

Részletes eredmény a következő:

I. Erdő-díj. Díj 3000 korona. Táv 2500 méter. 1. Egyedi L. 46 pm Verőfény 54 kg (Miles). 2. Milne F. 46 pm Boncompagno 56 kg (Carlake). 3. Geist G. 46 szk Denise 50 kg (Korb). Könnyen három hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:33. — II. helyen: 10:33. — III. helyen: 5:17. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá Boncompagno, 1 1/2 Verőfény, 4 Denise. — Esetleges kvóták: 14 Boncompagno, 68 Denise.

II. Háromévesek handicapja. Díj 5000 korona. Táv 1600 méter. 1. Baltazzi A. pk Poppy 52 kg (Pis). 2. Jankovich-B. Gy. pm Most vagy soha 55 kg (Pretzner). 3. Rohonczy G. stpk „1000” 39 kg (Izményi). Futottak még: Dezentor (Dyk), General (Robertson), Locarno (Miles), Galega (Carlake), Ammergau (Hewitt), Mikádo (Korb), Hajmáskér (Broadwood), Gyémánt (Gulyás), Viránka (Lukácsi), Palkó (Fetting F.), Lárifári (Peschka). Könnyen egy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:45, 40:76, 146, 180. — II. helyen: 10:46, 20:36, 68, 86. — III. helyen: 5:22. — Könyvfogadások: 4 Poppy, Locarno, 5 Ammergau, 6 Dezentor, Galega, Mikádo, 7 Most vagy soha, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 68 Locarno, 88 Dezentor, 80 Mikádo, 88 Ammergau, 114 Most vagy soha, 118

Galega, 120 Palkó, 241 General, „1000”, 302 Lárifári, 120 Gyémánt, 399 Viránka, 804 Hajmáskér.

III. Villám-díj. Díj 10.000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Arco-Zinneberg M. 46 stpk Königssee 60 és fél kg (Janek G). 2. Baltazzi A. 46 Nemesis 57 és fél kg (Miles). 3. Negropontes Gy. 46 stpm Francesco 59 kg (Fergusson). Futottak még: Vincenz Albert (Aylin), Irrlicht (Hewitt), Nix (Korb), Katz im Sack (Abos), Gavache (Carlake). Három hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:45, 40:60, 52, 104. — II. helyen: 10:41, 20:32, 26, 60. — III. helyen: 5:18. — Könyvfogadások: 1 1/2 reá Nemesis, 3 1/2 Königssee, 5 Irrlicht, 6 Nix, 7 a többi. — Esetleges kvóták: 22 Nemesis, 66 Irrlicht, 88 Nix, 135 Vincenz Albert, 136 Gavache, 146 Francesco, Katz im Sack.

IV. Kétévesek versenye. Díj 5000 korona. Táv 900 méter. 1. Egyedi L. sk Persiste 53 és fél kg. (Miles). 2. Söllinger R. száz. pm Titurel 54 kg (Hewitt). 3. Gr. Arco-Zinneberg M. pm Spezi 54 kg (Cockeram). Futottak még: Ily (Pretzner), Pajtás II. (Vivian), Jehuda (Korb), Actress (Pis), Sever (Carlake), Slam-bang (Fergusson). — Ötnegyed hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:55, 40:60, 56, 186. — II. helyen: 10:58, 20:36, 28, 72. — III. helyen: 5:29. — Könyvfogadások: 1 Titurel, 4 Sever, 5 Persiste, Ily, 7 Slam-bang, 20 a többi. — Esetleges kvóták: 25 Titurel, 51 Ily, 59 Sever, Slam-bang, 138 Jehuda, 208 Actress, 230 Spezi, 312 Pajtás II.

V. Kétéves nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Táv 900 m. 1. Dreher A. sm Beggar 57 kg (Aylin). 2. Egyedi L. pk Bliktri 55 és fél kg (Miles). 3. Br. Springer G. stpk Petiote 52 kg (Fergusson). Futottak még: Carrière (Schuster), Mostoha (Hewitt), Javasszony (Pretzner), Corot (Paul), Mausi (Laznik), Nebuló (Hönig), Körös (Cockeram). Két hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10:30, 40:60, 66, 62. — II. helyen: 10:24, 20:30, 32, 30. — III. helyen: 5:14. — Könyvfogadások: 1 1/2 Beggar, 3 Mostoha, Petiote, 5 Bliktri, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 41 Petiote, 44 Mostoha, 70 Bliktri, 160 Carrière, 266 Javasszony, Körös, 358 Corot, 621 Nebuló, 690 Mausi.

VI. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Jankovich-B. Gy. pk Azizie 47 kg (Schuster). 2. Zombory R. sm Volonsy 52 kg (Hewitt). 3. Br. Springer G. pk Casserole 50 és fél kg (Fergusson). Futottak még: Afrika (Baluska), No de Ilyent (Cockeram), Aurelian (Korb), Daemon (Nosai), Blieriot (Sinka), Faccino (Miles), Boris (Gulyás), Automobi (Hönig), Viharvető (Toll Akashi), Livia II. (Laznik). Másfél hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:59, 40:64, 68, 122. — II. helyen: 10:60, 20:34, 32, 58. — III. helyen: 5:33. — Könyvfogadások: 1 1/2 Pari Faccino, 4 Azizie, Volonsy, 6 No de Ilyent, Casserole, 12 a többi. — Esetleges kvóták: 22 Faccino, Boris, 64 Volonsy, 117 Casserole, 144 No de Ilyent, 158 Aurelian, 175 Livia II., 331 Viharvető, 439 Automobil, 582 Daemon, 652 Blieriot, 828 Afrika.

VII. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mr. Redgrey 46 sk Lepke 58 és fél kg (Janek G). 2. Br. Springer G. 46 pm Rabagas 61 kg (Carlake). 3. Rohonczy G. 46 stpm Pityi Palkó 57 és fél kg (Hönig). Futottak még: Gertrud (Finan), Figyelmes (Pis). — Másfél hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:25, 40:48, 46. — II. helyen: 10:24, 23. — III. helyen: 5:11. — Könyvfogadások: 1 1/2 Lepke, Rabagas, 4 a többi. — Esetleges kvóták: 21 Rabagas, 64 Pityi Palkó, 196 Figyelmes, 348 Gertrud.

— Tizenkettődik nap. —

Utolsó napjához érünk el holnap a sikerekből oly gazdag tavaszi meetingnek s a záró-nap nevezéseinek s az egyes futamok díjazásain végignévre, ismét egy első helyen álló napot állapíthatunk meg.

A nap főszáma, az Alagi-díj már egymagában is elég biztosíték volna, hogy felkeltse a sportsmannek érdeklődését, habár Derby-éjéjártunk ugyszólván lelegeje távol is marad startjától. Valószínű indulók: Korsos (Janek), Fényes Bogár (Aylin), Carabas (Carlake), Magnus Gubernator (Dyk), Szózat (Korb), Trafalgar (Miles), Ganymede (Krouzil). Végignévre a startolók listáján, szinte lehetetlen dolognak tartjuk, hogy akadjon ló a versenyben, amely az eddig látott formák alapján Carabas-t megelőzze a célnál, a többi résztvevőt csak a helyekre vhetjük kombinációba. A klasszis első sorban Trafalgar-t ajánlaná, de a Fall-ménél útközponton képez az állóképesség s így legközelebb Carabashoz Szózat-ot és Ganymede-t várjuk.

A Zár-handicapra tizenhat telivérnek van indulási joga. A verseny távja 2000 méter s szép mezőnyre van banna kilátás. A sikerült sulyosztás következtében több esélyes ló áll starthoz. Már most ha a nyerő tekintetében meg akarunk állapodni, orro legjogosultabbnak Setókapu-t találjuk, azonban azt megjegyezhetjük, hogy teljes formáját kell kifutnia, ha a horribilis suly Vansittart-t meg szándékozik előzni. Jól fog még futni Avar és Sympathy is.

A Leányfalvi-díj 1800 méterén háromévesek veszik fel a harcot két négyévesel, A sulyviszo-

Rendelésszerűen készült

finom angol öltönyök minden fajta felsőkabátok

elismert jó szabásban, elsőrangú kivitelben, nagy választékban és jutányos árak mellett kaphatók.

Deutsch F. Károly és Társánál

IV., Ferencziek-tere 2. sz.

FIGYELMEZTETÉS!

Tisztelt vevőim kívánságára rendelésszerűen készült vászon, lüster és Lawn-Tennis ruhákat is készítetttem raktárra, melyek szintén a legnagyobb választékban már 30 koronától kezdve kaphatók.

nyok nagyon ajánlják *Szepégő*-t, míg mellette még *Jungfer* és öreg sulyával (63 kg.) *Graciosa* tetszenek nekünk.

A *Ruperra*-díj jobb képességű *youngster*-gárdát gyűjt startjához. Az eddigi formák *Carrière*, *Princess Patsy*, *Argyélus* és *Frog*-ra terelik a figyelmet s alkalmasint ebből a kvartettből kerül ki a nyerő.

Jelöljfeink:

- I. *Maroufle* — *Xenos* — *Theodora*.
- II. *Szepégő* — *Graciosa* — *Jungfer*.
- III. *Carabas* — *Szózat* — *Ganymede*.
- IV. *Sétélkapu* — *Vansittart* — *Avar*.
- V. *Argyélus* — *Princess Patsy* — *Carrière*.
- VI. *Protzner-lóv.* — *Kár* — *Gulyás-lóv.*
- VII. *Mami* — *Ibbal* — *Kéles*.

( ) Olasz labdarúgók Budapesten. Már csak néhány nap választ el bennünket az első olasz-magyar mérkőzéstől, amikor is két egymással szimpatizáló nemzet labdarúgó sportja, méri össze erejét. Valóban az egész magyar sporttársadalom ósztáfan érdeklődéssel fordul a mérkőzés felé, amely alkalmat ad új sportbarátok megszerzésére az olasz testvérek személynében. Az olasz csapat és szövetség nagy ambícióval készül a budapesti kirándulásra, amelyet nem csupán egyszerű reprezentatív mérkőzésnek tekintenek, hanem ezt az alkalmat használják fel a két nemzet sportban való együttérzésének a feltüntetésére is. Hogy a magyar fogadtatás ünnepléses lesz, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a mérkőzés előtt és szünet közben lovag *Stern*, *Nichard* elnök jóvoltából a Csepeli Atlétikai Club kitűnő zenekara fog koncert-darabokat játszani, míg a csapatok pályára vonulásakor az illető nemzetek himnusa fog felhangzani. A fogadtatást és vendéglátást nagy bizottság végzi és kellő gondoskodás történik arról, hogy a közönség kényelmesen nézhesse végig a mérkőzést. Okulva az eddigi tapasztalatokon, a pálya-szövetség a legmesszebbmenő intézkedéseket tette a közönség érdekében. Nem lesz most tolongás, mert a pálya minden felhasználható része kényelmes nézőternek lesz átalakítva, úgy hogy 20.000 ember számára lesz hely. A nagyszertű keretbe méltóan fog illeszkedni a két nemzet válogatottjainak küzdelme. Az olaszok játékosai a Magyar Labdarúgók Szövetségének Milánóban járt kiküldöttségei igen hűzöleg nyilatkoztak, különösen a csapat védelmét tartják elsőrangúnak. Már a támadásban gyengébbek a mieinknél, azonban, valamennyi játékosnak fő-sajátossága a fürgőség, amely-lyel mindegyik nagy hasznára van csapatának. A mérkőzés május 26-án, Ura-napján lesz délután 5 órakor a Millenáris pályán. Rendes helyre lesznek és jegyek már most kaphatók elővételben az ismert elárulító helyeken. Clubjegyek csupán a Szövetség helyiségében, *Minder* Frigyes pénztárnál kaphatók és pedig utalvány ellenében.

( ) A vasárnapi mérkőzések. I. osztályú bajnokság: MAC—MTK. (Margitsziget) délután fél 6 órakor; 4 órakor a II. csapatok játszanak a Szövetségi-díjért. BTC—TTC. (Amerikai-út) pálya) délután fél 6 órakor; előzőleg a második csapatok játszanak. — II. oszt. bajnokság: 33 FC.—KAOE. (Vörösvári-út) délután öt órakor, előzőleg a II. csapatok játszanak. MAFC.—Postások (Margitsziget) délután fél 3 órakor. — III. osztályú bajnokság: Egyetértés—VAC. (Amerikai-út) délután 3 órakor. — Magyar Kupa: FTC—NSC. (millenáris pálya) délután 6 órakor.

( ) Nemzetközi atlétikai verseny. A Magyar Testgyakorlók Köre holnap, vasárnap délután 3 órakor tartja a légymányosi sporttelepen nemzetközi atlétikai viadalmát. Az év első szenior-versenyére több mint másfél száz nevezés érkezett. A 100 yardos síkfutásra 15 nevezés érkezett, a legjobbak ezek: Jankovich (MAC), Radóczy (MAC), Wiesner (BEAC), Rácz (BEAC), Weininger (WAC), Falk német bajnok. A 3 angol mértföldes síkfutásban a német rekordér, Heinzenburg, a bécsi *Kreiton*, Weiszhaus (BEAC), Horváth és Pásztor (MTK) küzdelme lesz érdekes. A magaugrásban báró Wardener Iván rekordjavítási kísérletet jelentett be. A távolugrásra 14 nevezés érkezett, melyek közül kiemeljük Szathmáry (MAC), Hollis (MTK), Kovács (BBTE), Weininger (VAC) és Weinstein nevét. Ugyanezek indulnak a hármas ugrásban is. Az 1 angol mértföldes handicapról 13, a 220-as handicapról 22; a sulydobás handicapról 9 nevezés érkezett. A junior gerelyvetés 8 nevezéssel zárult. Végül az olimpiai stafétában a MAC (Lichtenecker, Jankovich, Szerlemhegyi, Auerbach), a Postás (Szántó, Toldy, Bartók, Bodor), a MTK (Ondrus, Jolbey, Brandl, Fischer) biztos indulók. A verseny megtekintésére a koronás program váltása jogosít, középiskolai tanulók 60 filléres programot kötelesek váltani.

( ) Atlétikai verseny. A Magyar Athletikai Club által június 4-én a margitszigeti sporttelepen rendezendő atlétikai versenyszámok és azok fel-

ítelei a következők: 120 yardos síkfutás handicap, 1 angol mértföldes síkfutás handicap. Távolugrás handicap és 1 angol mértföldes staféta-futás (4×402½ méter). A verseny országos és amatőröknek van fenntartva. A verseny a MASZ. szabályai szerint rendeztetik. Nevezések indoklás nélkül visszautasíthatók. Díjazás: győzteseknek nagy ezüstérem, másodiknak ki ezüstérem, harmadiknak bronzérem. Tíz induló esetén a negyedik is bronzéremet nyer. A stafétában a győztes csapat tagjai nagy ezüst-, a második csapat tagjai, de csak három induló esetén bronzéremet nyernek. A győztes csapat egyletének a DKE. tiszteletdíja. Tét az egyéni számban 2 korona, a stafétában 10 korona. Nevezési zárlat május 30. Elkéve érkezett nevezések, amennyiben elfogadtatnak, feltétlenül kétszeres tétet fizetnek. A nevezéshez melléklendő a versenyző két utolsó nyilvános eredménye. Nevezések Lázár József, az atlétikai osztály igazgatója címére, a tétek pedig a MAC. pénztára címére küldendők. A versenypálya 14 angol salakpálya.

( ) Nemzetközi atlétikai viadal. A Budapesti Egyetemi Athletikai Club május 29-én (vasárnap) délután három órakor Budapesten, a légymányosi sporttelepen (L. Fehérvári-út 80) rendez XVII. nemzetközi atlétikai viadalmat a következő sorrenddel: I. Nemzetközi nyílt versenyszámok: 1. 220 yardos síkfutás. (Tiszteletdíj.) 2. Staféta-futás 100+200+300+400 m-re (tövisi Rácz Béla vándordíjért. Első kiírás.) 3. 1 angol mértföldes síkfutás. (Tiszteletdíj.) 4. 3 angol mértföldes síkfutás. (Tiszteletdíj.) 5. 300 yardos handicap-futás. 6. Magaugrás. (Tiszteletdíj.) 7. Távolugrás. (Tiszteletdíj.) 8. Gerelyvetés. (Tiszteletdíj.) 9. Diszkoszvetés. (Tiszteletdíj.) — II. Nemzetközi főiskolai bajnokságok: 1. 100 yardos síkfutás. 2. 14 angol mértföldes síkfutás. 3. Sulydobás. A viadalon a MASZ. versenyszabályai érvényesek. A főiskolai bajnokságok a Főiskolai Sport-Szövetség fennhatósága alatt s annak rendszabályai szerint rendeztetnek.

( ) A MAC. uszóversenye. Holnap este fél-nyolc órakor rendezi a „Magyar Athletikai Club” nemzetközi uszóversenyét. Ez a verseny jelenti az idei uszószezon kezdetét. A leadott nevezések nagy számából erős versenyzőre következtethetünk. A juniorok kezdők és iljuságiak küzdelme között a régi gárda tagjai is bemutatják formájukat. Las-Torres a 300-as főversenyben biztosan indul. A hátúszás főversenye a négy legjobb hátúszót gyűjti a starthoz. Valamennyi staféta-versenyben a karcsapásig egyforma csapatok indulnak. A 3×200-as staféta a MAC. és a MAFC. közti dől el. A MAC. még nem indíthatja ujoman belépett tagjait és így a MAFC. nagyobb eséllyel indul, amde a MAC. staféta utolsó tagja Las-Torres lesz, kinek talán sikerülni fog az elveszett métereket behozni. A sprintstafétában a BAK, MAC, MAFC és a Balaton áll starthoz. A 16 számból álló verseny este fél 8 órakor kezdődik és így a football-matchek közönsége is megtekintheti. Belépőjegyül 1 koronás programot szolgál.

( ) Uszóversenyek. A Muegyetemi Athletikai és Football Club június 12-én (vasárnap) délután 6 órakor Budapesten, a millenáris versenypálya uszómelenczében (VII. Csömöri-út) rendezi V. nemzetközi, főiskolai és bajnoki uszóversenyét. A verseny sorrendje ez: I. Déléltől 10 órakor: 1. Juniorverseny 66½ m. 2. Gyoraszás 100 yard (bajnokok kizárva). Tiszteletdíj. 3. Budapest székes-főváros vándordíja 440 yard. 4. Mellúszás előnyverseny 100 m. 5. Főiskolai gyorszás 50 m. 6. 200 m-es verseny (bajnokok kizárva). Tiszteletdíj. 7. Főiskolai előnyverseny 100 m. 8. Staféta-verseny 5×33½ m. (tisztszezonitól uszással, bajnokok kizárva). II. Délután 6 órakor: 9. Juniorverseny 300 m. 10. Magyarország 220 yardos uszóbajnoksága az 1910. évről. 11. 66½ m-es előnyverseny. Tiszteletdíj. 12. 200 m-es előnyverseny. 13. Müugrás. 14. Külföldiek versenye 200 m. 15. Főverseny 50 m. Tiszteletdíj. 16. Alkandíj: 100 m-es mellúszás. 17. Földművelésügyi miniszterium díja: 3×33½ m-es staféta-verseny felszasszezonitól uszással. 19. Külföldiek versenye 50 m. 200, 600 m-es verseny (bajnokok kizárva). Tiszteletdíj. 21. Staféta-verseny 3×33½ m. mell-, hát- és magyar uszással. 22. Vízpoló: hat csapatoknak Egyesületközi pontverseny is lesz. Nevezési zárlat június 4. esti 8 óra.

A Budapesti Toront-Club június 7-én, este 6 órakor házi uszóversenyt rendez a millenáris versenypálya uszódajában a következő számokkal: Kezdők versenye, 33½ m. Mellúszás handicap, 66½ m. Hátonúszás handicap, 66½ m. Handicap, 66½ m. Vegyes staféta (mell-, hát- és magyar uszással), 3×33½ m. Gyermekverseny 33½ m. 30 éven felüliek versenye, 33½ m. Müugrás. Footballisták versenye, 66½ m. — Nevezési zárlat június 4. esti 9 óra.

( ) A fővárosi iskolák tornaünnepélye. Serényen folynak az előkészületek a fővárosi iskolák tornaünnepélyére. A május 28-án a millenáris pályán lefolyó leányiskolák tornaünnepélyén mintegy

2000 tanuló vesz részt, mind egyforma egyenruhában. A felvonulás a honvédszenekar ütemére történik. A zászlók megkoszoruzását dr. Bárczy Istváné vállalta el. Május 29-én, a polgári fiúiskolák tornaünnepélyén közel 3000 tanuló vesz részt. Ez az ünnepély is a millenáris versenypályán lesz. A programba felvett főversenyt május 27-én délután négy órakor bonyolítják le. Erre az alkalomra negyven filléres sportjegyeket adnak ki. A fiúk ünnepén a postászenekar fog játszani. Igen nagy az érdeklődés a Rákóczi gyűlölni zászlóért rendezett verseny iránt.

( ) Motor- és kerékpárverseny. A „Budapesti Kerékpár Egyesület 1882.” kerékpárversenyeinek előfutamai holnap, vasárnap reggel 9 órakor kezdődnek, a döntő futamokat pedig délután 3 és fél órakor tartják, hogy a FTC. I. és NSC. I. közti football kupa-mérkőzést felváltólagosan 6 órakor megtarthassák. A hat kerékpár és egy motorversenyben összesen 48 versenyző indulhat. A jegyek az egész napi kerékpár- és football versenyekre érvényesek.

( ) Bajnoki vívóverseny. A bajnoki vívóverseny második napja páratlan érdeklődést keltett, úgyanynira, hogy a Magyar Athletikai Club Nemzeti Lovardai helyiségét zsúfolásig megtöltötte a közönség, melynek sorában számos érdeklődő sportlady is helyet foglalt. A tegnap lezajlott törbajnokság után, mely, mint már jeleztük, dr. Földes Dezsőnek hozott jól megérdemelt győzelmet, a kardesportokot vívása következett, melynek győztese és második helyezettje került be a kardbajnokság döntő küzdelmébe. Ez a viadal holnap délután 6 órakor veszi kezdetét a székes-fővárosi Vigadóban. A részletes eredmény a következő: I. csoportban: 1. Kerencsy és Weikner holtversenyben. Kiestek: Halász, Kovács, dr. Dányi. II. csoportban: 1. Garay. 2. Nagy. Kiestek: Sedlar, Eber, dr. Apáthy. III. csoportban: 1. Nikitsch. 2. Lehner. Kiestek: Mandel, dr. Szende, dr. Stóger. IV. csoportban: 1. dr. Tóth. 2. Schenker. Pintérrel vívott holtverseny után. Azután Rozgonyi, V. csoportban: 1. Dr. Földes. 2. Palotai-Kovács. A zsűriben dr. Hajdu, Mészáros Ervin és Bertz százados elnöklötte alatt dr. Földvály György, dr. Benyovits, Mihajlovits százados és Sötér Gyula vettek részt.

( ) Magyarország törvívó-bajnoksága. A magyar atlétikai szövetség vívó-bajnoki versenyének első része, a törvívó-bajnokság, tegnap a késő éjjeli órákban fejeződött be. Meglepetéssel végződött, amennyiben a legjobban favorizált dr. Tóth Péter csak a harmadik helyre került. A bajnok dr. Földes Dezső lett, a fővárosi vívóklubnak rokonszenves tagja, ki számos esztendő nélkül munkájának méltó jutalmát nyerte el a bajnoki címében. A verseny eredményei ezek:

Magyarország 1910. évi törvívó bajnoksága. 1. dr. Földes Dezső (Föv. VC.) 7. 2. Nikitsch Károly (Bécsújhely) 6. 3. dr. Tóth Péter (MAC) 6. 4. Schenker Zoltán (Szegedi VE.) 5. 5. Rozgonyi György (NVC) 4. 6. Lehner Artur (Föv. VC.) 3. 7. Sedlar Károly (Bécsújhely). 8. Halász Zsigmond (BEAC) 2. 9. dr. Apáthy Jenő (BBTE) 60 győzelem. Dr. Tóth Péter és Nikitsch döntő asszenta a második helyért 4:2 arányban az utóbbi javára végződött.

( ) Versenypálya Részvénytársaság. A FTC.-nak az Üllői-út mentén elterülő városi tőlken létesítendő sporttelepe, melyre a ferencvárosi városos polgárok részvénytársaságot alkottak, biztosítva van. A FVR., mely 100.000 korona alap-tőkével kezdte meg alapító munkáját, ponteken este tartotta első ülést a Ferencvárosi Polgári Közlön. A jelenlévők már az alkalmossal nyolcvanöt ezer koronát jegyeztek, úgy hogy a kibocsátott előtérli leltár jegyzet összegével együtt a pálya létesítése már teljesen biztosítva van. E kedvező körülmények folytán az építkezéseket a nyár folyamán kezdik meg és a megnyitó mérkőzést az évi szezonra tervezik. A gyűjtések még folyamatban vannak és az esetleges jegyzések a klub helyiségében (Ferencv. körút 9—11.) még eszközölhetők.

Nyiltter.

Broviban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HOMLOKZAT-FESTÉK
KRONSTEINER K. féle szab. viharálló, szabadalm. mész-homlokzat-festék
so arnyalatban, kilója 24 fillér és feljebb. Évtizedek óta legjobban bevált, **utánozhatatlan**, egyetlen észszerű mázóanyag színezőanyagot tartalmaz. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.
CARL KRONSTEINER, Wien, III., Hauptstrasse 120.
Főraktár:
KRAYER E. és Tsa, Budapest, V., Váci-ut 6. sz.

Most jelent meg!

HEMOPATIA

A vérgyógyítás és eredményei.
Érdekes, tanulságos népszerű orvosi könyv.
Ára füzve 1 K., diszkötésben 1 K. 60 fill.

Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: dr. Kovács Izsó orvos.
Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Dr. HARMATH GYULA
TÜDŐBETEGEK gyógyintézete bejáróknak
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám.
Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulózis I. és II. stádiumában, vérkőpés, tüdőcsucsuhurut) a legújabb gyógymódokkal kezeltenek.
Szérum-kezelés: Kamara-inhalációk!
Az 5 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyult.
Bendelés 12-2 és 2-4-ig.

A Wettenstein-Ambulatorium
Budapest, VI., Bulyovszky-utca 5.
és a Dr. Wettenstein-Sanatorium-R.-T.

szanatoriumában Margitliget, Pomáz mellett. Pestmegye a tüdőbetegek és egyéb tuberkulózisban szenvedők **Wettens ein József dr.** gyógymódjával nyerne gyógykezelést.

NORT BRITISH and MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

(Észak-Angolországi és Kereskedelmi Biztosító Társaság.)
Alapított Londonban és Edinburghban 1809. évben.

Alaptőke 72 millió korona aranyban

A tőzorstály biztosítéki alapja több mint 220 millió korona. **Biztosít: tűz (villámcsapás) és betöréses lopás, valamint pénztári kuldönczök kirabálása ellen.** Magyarországi igazgatóság.

Budapest, V., Balvány-utca 24.

Főigényelők, valamint feltétlenül megbízható kül-szolgálati közegek (szerzők) alkalmazása folyamatban van. Ajánlatok feletti címre intézendők.

Alkalmazást keres.

Fiatall 33 éves, józan életű, példás erkölcsi előéletű, teljesen megbízható, tisztességes nos, ker. uni ember, ki a magyar, német és tot nyelvet szóban és írásban bírja, egyénben közepeskorú és az alsóbb gazd. iskolát végzett, mint magánhivatának 12 éven át nagyobb uradalmaknál alkalmazva lévén, kituno bizonyítványokkal rendelkezik, jelenleg önálló kereskedő, keres alkalmazást nagyobb üzemeknél, gyáraknál, raktároknál, uradalmaknál mint raktárnok, felügyelő, pénztárnok, stb mint gyakorlatilag képzett, elvállal kisebb gazdaságot önálló vezetésére, bármikori be lépésére: szives megkereséseket K. J. jelge alatt a kiadóhivatal továbbítja.
28951

SZENT-LUKÁCSFÜRDŐ
gyógyfürdő, BUDA.

Téli és nyári gyógyhely.
Természetes forró-meleg kónes források, iszapfürdők, iszapborogatások, masszáz, vízgőyintézet, gőzfürdők, kő- és kalfürdők, gyógyvízszodák. Olcsó és gondos penzió. Csusz, koszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Igazságügyi kinevezések. A király dr. Hodossy Lajos győri ítélőtáblai tanácselnököt a győri ítélőtábla elnökévé, dr. Baumgarten Károly kuriai bírói címmeel és jelleggel felruházott budapesti ítélőtáblai bírót pedig a budapesti ítélőtáblához tanácselnökké kinevezte.

§ Közjegyzői helyettesítés. A pécsi kir. közjegyzői kamara közli, hogy *Urssiny Pál* dárdai kir. közjegyző Dárdán 1910. évi május 14. napján meghalt és hogy az ő helyettesítésére az 1874. évi XXXV. törvényezikk 22. szakasza alapján dr. Papp Dezső eddigi helyettesét rendelte ki.

§ Kragujevics Spázó bűnügye. A budapesti büntetőtörvényszék esküdtbírótsága a tegnapi nap délutánján a megjelent berlini tanuk közül csak *Nasse* rendőrfelügyelőt hallgatta ki. A mai napon a bíróság folytatta a tanuk kihallgatását és első sorban *Tietze* rendőrmester kihallgatását kezdte meg. A mai napon értesült a bíróság arról, hogy a jövő héten Berlinből még több tanu fog megérkezni.

§ A munkásbiztosító-pénztár csalója. Mohácsi Béla asztalossegéd 1908. év november 2-áig *Gara* Ferenc asztalosmesternél volt alkalmazásban, aki őt beíratta a Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztárba. Amikor azonban Mohácsi kilepett Garaitól, elvesztette igényjogosultságát a tagsággal együtt járó táppénz és gyógykezeltetés iránt, mert a tagjárulékot tovább nem fizette, holott éppen akkor betegeskedni kezdett, miért is különböző álnév alatt 527 korona 50 fillért csal ki a betegsegélyző pénztártól. A pénztár feljelentésére Mohácsit letartóztatták és a kir. ügyészség kétrendbeli család büntette miatt emelt ellene vádat. A mai főtárgyaláson, amelyen dr. Tholt bíró elnökölt, a vádolt beismerte a terhére rótt büncselekmény elkövetését és nagy nyomorával védekezett. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság dr. Uzonyi kir. ügyész vádbeszéde és dr. Weber Salamon védő meghallgatása után a vádoltat két rendbeli család büntetésért hét hónapi börtönre és kétszer 20 korona pénzbüntetésre ítélte. A kiszabott büntetésből a bíróság az október óta tartó vizsgálati fogsággal hat hónapot és 15 napot kitöltöttnek vett. Az ítélet jogerős.

§ Az informálás ellen. A kir. Kuria második (felülvizsgálati) tanácsának tagjai — az „Ügyvédek Lapja”-nak az értesülése szerint — elhatározták, hogy elve a bírói ügyviteli szabályok 35. §-ában megadott jogosultsággal, rendes perekben sem fogadják el információkat sem a felektől, sem képviselőiktől.

§ Apa és leánya. Megirtuk, hogy a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírója a kir. ügyészség indítványára alapján gyilkosság és vérfertőzés büntetete miatt büntetéselrendelt el Kelemen András kajászószentpéteri földműves és 22 éves Erzsébet nevű leánya ellen. Kelemen András ugyanis bűnös szerelmi viszonyt folytatott a saját leányával s mikor ennek a viszonynak következménye lett, az újszülött csecsemőt ez év magyarpéntekéa előre megfontolt szándékkal az apa és a leánya kivitték Nagytétényre és ott a Dunába dobták. A csecsemő holttestét nemrégiben Szalkszentmártonnál fogták ki a Dunából s a kalocsai kir. ügyészség elrendelte a kifogott holttest törvényszéki orvosi boncolását. A kalocsai törvényszéki orvosok a megjelent boncolásról felvett jegyzőkönyvet ma terjesztették be dr. Anzél vizsgálóbíróhoz. Ebben a jegyzőkönyvben az orvosok konstatálták, hogy a kis gyermek élve került bele a vízbe. Ez az orvosi vélemény megerősíti mindenben a teljes és töredelmes bismérésben lévő Kelemen Erzsébetnek azt a vallomását, hogy ott a Dunaparton apja kikapta a kezéből a gyermeket, lábánál fogva dobta beio a Duna vizébe. A gyermek tehát élve került a vízbe és halálát fulladás okozta.

§ A Wekerle-kormány sajtópore. Szlávok Ferenc vizsgálóbíró ma folytatta a tanukihallgatást abban a vizsgálói sajtóporeben, amelyet a Wekerle-kormány tagjai indítottak Habár Mihály szer-

kesztő ellen. A Wekerle-kormány panamai című röpiratért. A vizsgálóbíró ma kihallgatta gróf *Bonyovszky Mór*icót, aki a kihallgatás során rosszul lett, úgy, hogy a kihallgatást félóraa föl kellett függeszteni. A gróf azután jobban lett és a vizsgálóbíró folytatta kihallgatását. Ma délelőtt még gróf *Serényi Béla* kereskedelmi minisztert, *Darányi Ignác* volt földművelésügyi minisztert és *Weresmarthy Miklós* volt képviselőt hallgatta ki a vizsgálóbíró.

§ Éjjeli vendég. Preyer Albert háztulajdonos ez év április 3-án éjjel észrevette, hogy budafoki házának udvarán egy férfi bujkál. Igazolásra szólította fel az illetőt, de az futásnak eredt. Preyer azonban hosszas hajszá után elfogta. A lármára odaért Guth István rendőr is, aki segített Preyernek. Az elfogott ember, aki Petrovics Sándor üzleti szolga volt, nekítámadt a rendőrnek és ütlegelni kezdte. Petrovicsot nyomban letartóztatták és ellene hatóság elleni erőszak büntete miatt indították meg az eljárást. A büntető törvényszék ma tárgyalta ezt az ügyet Bakonyi táblabíró elnöklésével és Petrovicsot a vádbeli cselekményért két hónapi fogságra ítélte. Az ítélet ellen dr. Timkó kir. ügyész sulyosbitásért felelőbeozott.

§ Kegyelem egy gyilkosnak. Milanóból jelentik, hogy a király megkegyelmezett dr. Carlo *Secchini*nek, *Murri* Linda grófnő szeretőjének, akit a törvényszék tudvalevőleg 15 évi fogságra itélt. *Secchi* aligha fog sokáig örülni a szabadságnak, mert halálos beteg. A fogságban tüdővésztt kapott.

§ Esküdtbírák kisorsolása. A budapesti büntető törvényszéken ma délben sorsolták ki a június hó 18-tól július 2-áig terjedő rendes esküdtbírói ülésszakban bírói tisztet gyakorló esküdtteket. Rendes esküdttek lettek: Stettner Mátyas bérkocsitulajdonos, dr. Saár Kornél ügyvéd, Kammer Benő kereskedő, Polacsok Jenő igazgató, Willburger Károly háztulajdonos, Koch György kereskedő, Hollaender Lipót biztosítási hivatalnok, Arányi Ignác vaskereskedő, Wachtelschneider József háztulajdonos, Keller József szabómester, Las Torres Gyula porcellánkereskedő, Weisel Vilmos vendéglős, Vajda Károly dohánygyári szertári gondnok, Mayer István fodrász, Kánitz Ferenc vászonkereskedő, Kemény Benő gabonabizománys, Kovachich Márk háztulajdonos, Hayek József vendéglős, Iyánka Oszkár tőkés, Kozma Lajos kalapkereskedő, Herfort Ferenc magánhivatalnok, dr. Vaszilievits Emil ügyvéd, Hegyesi József kártpost, Lenz Henrik bogyáros, Szerdahelyi Sándor szerkesztő, Funk Ágost bankfelügyelő, Fölsey Kornél háztulajdonos, ifj. Fanda János házmester, Neuholt Kornél gyárigazgató és dr. Melezer István ügyvéd. Helyettes esküdttek lettek: Rein Mihály szabó, dr. Virág Mór ügyvéd, Szász Zoltán hírlapíró, Tornay Alajos gyárvezető, György Jenő kereskedő, dr. Atlasz Gyula ügyvéd, Wolf József szállodás, Rónay Miksa papirkereskedő, Grób János vendéglős és Bálint Lajos könyvkereskedő.

§ Ártatlanul elítelve. Ezelőtt két évvel történt, hogy Torontálszigeten egy jómódu szerb paraszt gazdához esendőrrohába öltözött rablók toptantottak be. Követelték a házbán lévő összes pénzt és értékeket azon ürügy alatt, hogy a házbán hamis pénzt rejtegetnek. Az asszonynépség megriadva oda adta az összes pénzt. Ebben a pillanatban toptant be a házigazda s átlatva a helyzetet, az ajtó mellett lévő vasillat felkoppva, nekirontott a három álesendőrnek, akik véres fejjel és körülbelül ezernégyszáz korona zsákmánnyal elmenekültek. A esendőrmester, aki baragosa volt a Bészulj-családnak s e család feljelentése folytán később egy más ügyből kifolyólag rangját is vesztette és elítéltetett, letartóztatta Bészulj Istvánt és két fiát, Pusánt és Csedomirt, akiket a panosovai törvényszék egy megvesztegetett tanu vallomása alapján tíz, illetve öt-öt évi fogságra itélt. Az elítéltek büntetésükből két évet már ki is töltöttek Panosován és Váczott. Felette érdekes, hogy amióta a fogságban vannak, az álesendőrök által elkövetett rablások még mindig igen gyakoriak voltak, míg végre az egyik álesendört Mitrovicán, a másikat Temesvárott letartóztatták. Ezzel kapcsolatban két évi ártatlan szenvedés után sikerült a Bészulj-családnak megtalálni azokat a tanukat, akik ártatlanságukat a megújított perben bebizonyítják. Az egyik letartóztatott álesendőr már beismerésben van s így az ügyben érdekelt felek várható.

Ügyvédi és bírói vizsgára, az összes jogi vizsgákra, államszámviteli és államvizsgákra gyorsan biztos sikerrel készülhet el

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriumában
Budapest, VII., Wesselényi-utca 13. Telefon 118-57

Nem téveszthető össze hasonló intézetekkel.
Fiókiintézet: Kolozsvár, Páris-utca 11.

KÖZGAZDASÁG.

A máramarosi hegyvidéki akció — magán-közben.

Budapest, május 21.

Ismeretes az a nagyjelentőségű háziipari akció, amit Máramaros vármegye Iparfejlesztő Bizottsága vezetett immár nyolcz éve. Az akciót a kereskedelmi miniszter összesen 31.030 korona, a földművelésügyi miniszter 20.033 korona, a pénzügyminiszter pedig 3500 korona államsegélyben részesítette. Ez az 54.563 korona államsegély ez esetben valóban helyén való is volt. Az egyesület áldásos kulturális munkát végzett vele s a hegyvidék földhöz ragadt népe között igen nagy sikerrel terjesztette a szövő-, hímző-, szőnyeg- és kosárfonó háziipart. Állandó tanműhelyeket tartott fenn s eddig a szegény nép dologtalan gyermekeinek és asszonyainak 76.004 korona 32 fillér munkadíjat fizetett ki, míg eszközökben, műhelyekben, áruiban és anyagban, 101.925 korona 31 fillérre rúg a vagyona. Az egyesület lelkes vezetősége mindent elkövet a siker érdekében; annál súlyosabban érintette tehát őket, hogy a kereskedelmi miniszter a szigeti tanműhelytől 1910. október 15-től kezdve megvonta a további segélyezést, de azt követelt: „hogy ezentúl már a tanműhelynek kell vállalkoznia arra, hogy úgy a munkabeosztás, valamint a kereskedelmi szervezet tekintetében megfelelő és így életképes háziipari vállalat alakuljon át.”

Tagadhatatlan, hogy ez az elv helyes ott, ahol közönséges ipari vállalkozásról van szó; de helytelen, sőt egyenesen végzetes ott, ahol nem ipari, hanem első sorban szociális és kulturális feladatok megoldásáról van szó. Már pedig a máramarosi háziipari tanműhelyek az ottani földhöz ragadt nép körében valóságos missziót végeznek s ezeknek ezekben a kormányoknak nem szabad a rideg üzletszerűség alapjára helyezkednie. Az egyesület a tanműhelyeit saját erejéből fentartani nem képes, úgy hogy az államsegély megvonása az egész akció megbénulását jelenti, holott még igen sok teendő van az egész vonalon s Máramaros vármegye hegyi lakói között az egyesületnek még igen nagy megvalósítandó kulturális, szociális és gazdasági feladatai vannak. — Viszont tagadhatatlan az, hogy az egész akciónak csak nyeresége lenne egy olyan kereskedelmi értékesítő vállalat, amely a háziipari termékek elhelyezését biztosítaná s így a termelés fokozását elősegítené. Az egyesület tett is ez irányban lépéseket már, azonban olyan módon, amely alig fedi azokat az alapintencziókat, amelyeknek megoldására az egyesület alapszabályszerűleg vállalkozott. Azt javasolja ugyanis az egyesület a fent idézett miniszteri intenczió megvalósítása céljából, hogy a kormány járuljon hozzá, illetve kölcsön szerződést Bérczi D. Sándor budapesti női kézimunka nagykereskedővel, a célból, hogy a cég vegye át a Máramarosi Iparfejlesztő Bizottság tanműhelyeinek 101.925 koronára rúgó vagyontól forgóteke, gyanánt kölcsönként. Biztosítsa neki a kormány az eddig élvezett 54.563 koronányi államsegélyt 10 évre; mivel ezekben a cég kötelezi magát arra, hogy nemcsak a tanműhely vezetőségét fogja ha-

sonló díjazás mellett megtartani és foglalkoztatni fogja az összes eddig kitanított 450 munkánőt, hanem még újabb kitanítandó 100 munkánőnek is állandó munkát ad az eddigi munkabérek mellett, ugyancsak átveszi a tanműhelyek termelését és azt értékesíti. Az egyesület maga pedig csak az erkölcsi felügyelet gyakorolná tovább is.

Ezt a javaslatot az egyesület már fölterjesztette a kormányhoz. Ha az hozzájárul a megoldási módhoz, a Máramarosi Iparfejlesztő Bizottság csakugyan megszabadul az értékesítés nagy gondjaitól — de félt, hogy megszakad az a gyönyörűen indult munka is, amelylyel az elmúlt nyolcz év alatt oly nagy sikert ért el a hegyvidéken.

A tőzsdetanács ülése. A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa május 24-én teljes ülést tart. A teljes ülést igazgató-bizottsági ülés előzi meg, amelyen határozni fognak azon kérelmek fölött, amelyeket egyes intézetek terjesztettek a tanács elé, részvényeiknek tőzsdéi jegyzése ügyében. Az új papirokról már írtunk, ezek felett fog most a tanács határozni. Természetesen az összes papirok jegyzését el fogja rendelni. A tőzsdének egyébként ez évben egész jól megy, mert az elrendelt jegyzések díja stb. igen szépen gyarapította a börze vagyonát.

A Csukoripar R.-T. közgyűlése. A Magyar Csukoripar Részvénytársaság ma tartott báró Harkányi János elnöklésével közgyűlést. Az igazgatóság javaslatához képest elhatározták, hogy az alapszabályszerű leírások után fennmaradó 1.925.365 koronát 31 fillérnyi tiszta nyereségből részvényenként 125 korona (106,25 német birodalmi márka) osztalékot fizetnek, 300.000 koronát az értékesítéskénti tartalékalap további javadalmazására fordítanak, 257.464 korona 49 fillért pedig új számlára visznek át. Megválasztották ezután a felügyelő-bizottságba Dókus Gyulát, Bróza Alajost, Láng Ernőt, Rothkugl Arnoldot és Nógrády Károlyt (uj). A közgyűlést követő igazgatósági ülésen elnökké báró Harkányi Jánost, alelnökké pedig gróf Mailáth József v. b. t. t. t. választották meg.

Abbázia magyar közben. Már többször írtunk arról, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság megvásárolta Abbáziát. A megváltott ingatlanok július elsején kerülnek az új társaság tulajdonába. A megvásárolt épületek közé tartoznak a Stefánia- és a Kvarnero-szállók a három Dépendance-szal, továbbá a Laura, Amália és az Angiolina villák. A szállók bérbeadására a konzorcium tárgyalásokat folytat Rossbacher fumei szállótulajdonossal. A megváltott ingatlanokhoz tartozik még a nemrég újjáépített Kvarnero-kávéház, az előtte elterülő tengerparti sétányval és a szomszédos nagy fürdőpark. A Glacier-pavillon és Abbázia három nagy fürdője, u. m. az Angiolina, Slatina tengeri fürdője és a Lajos Viktor fürdő-épület szintén a konzorcium tulajdona. Végül még több be nem épített telek áll a társaság rendelkezésére, amelyeket parcellázás útján szándékozik értékesíteni. A magyar vállalatok közül a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság, ennek fumei vállalata, a fumei Kereskedelmi Bank és a Forgalmi Bank részesei az új konzorciumnak.

Szőlősgazdák tanácskozása. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete ma tartotta VIII. rendes évi közgyűlést. A közgyűlésen Zelenszki Róbert hosszabb megnyitó beszédet mondott, amelyben foglalkozott a szőlősgazdák helyzetével. Dr. Drucker Jenő igazgató bemutatta az igazgatóválasztmány jelentését az egyesület 1909. évi működéséről. Elfogadta a közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentését az 1909. évi számadásokról és a vagyonmérlegről, majd az 1910. évi költség-előirányzatot állapították meg. Kelen Menyhért indítványt terjesztett a közgyűlés elé a tagdíjak felemeléséért. Az igazgatóválasztmány tárgyalván a kérdést, a közgyűlés Bernáth Béla elnöklésével bizottságot küldött ki az indítvány részletes előkészítésére. Rács Sándor szőlészeti és borászati felügyelő tartotta meg ezután előadását a csementhordók jelentőségéről. Az előadáshoz Koppély Géza, Grassl Hugó és Liptay Jenő szólott hozzá,

végül az elnök mondott köszönetet előadónak közérdekű előadásáért.

Új pénzintézet Nagyváradon. Kereskedelmi és Forgalmi Bank Részvénytársaság cég alatt 400.000 korona alaptőkével új pénzintézet alakul Nagyváradon.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéseketelenségeket közli: özv. Fényes Dezsőné kereskedő, Budapest; Krausz Samu fűszerkereskedő, Győr; Tikulja D. kereskedő, Zágráb; Feldmann Jenő rőfös- és divatárkereskedő, Budapest; özv. Jancsovicsné kereskedő-cég, Debreczen; Grünwald Bertalané kereskedő, Budapest; Rein Ernő kereskedő, Baranyasellye.

Egy káptalani birtok parcellázása. A torontálmegyei Billéd körül fekvő kőszégeknek — írják lapunknak — már régóta forró óhaját képezi a zágrábi káptalan billédi uradalmanak eladása, hogy ezáltal a paraszti földéhsége némileg enyhüljön és így a tömeges kivándorlásnak is eleje vessék. A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete és a Délmagyarországi Gazdasági Bank már régóta foglalkoznak ezen eszmével és a múlt hónap elején Blaskovics Ferenc és dr. Szentklára, Jenő apátkanonok, valamint dr. Freccó Menyhért egy ajánlattal Zágrába utaztak. A szerződést rövid ideig tartó tárgyalások után sikerült megkötöni. Dr. Posilovicz György zágrábi érseket és a zágrábi káptalant sikerült meggyőzni arról, hogy a birtok eladása az érsekségre nézve előnyös, mert a vételár kamatai biztosabb és nagyobb járadékot nyújtanak, mint a birtok jövedelme. A szerződést úgy a káptalan, mint a szentszékek jóváhagyta. Ezek után már csak a kormánynak a király nevében adott beleegyezése szükséges. Az uradalom mintegy tízezer holdra terjed és Billéd, Sándorháza, Bogáros, Ujhely, Nagyjécsa, Kisjécsa, Varias, Perjámos, Haulikfalva, Lovrin, Pészak községek körül fekszik. A vételár holdankint körülbelül 1200—1300 korona, de annak megállapítása még a különböző kegyuri terhek átvállalásától függ.

Az Urkány-Zsilvölgyi Közéubánya közgyűlése. Az Urkány-Zsilvölgyi Magyar Közéubánya Részvénytársaság ma délelőtt Ullmann Adolf elnöklésével megtartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy a 232.026 koronányi alapszabályszerű leírások eszközlése után fennmaradó 1 millió 280.155 koronányi tiszta nyereségből 423.698 korona a tartalékalapba helyeztessék, 787.500 korona az 1909. üzletévre 8 és háromnegyed százaléknyi osztalék kifizetésére fordítsassék, 102.193 korona jutalékokra, 240.000 korona az értékesítéskénti alap rendkívüli javadalmazására, 10.000 korona az alkalmazottak nyugdíjajánának gyarapítására használtassék fel és 15.063 korona új számlára vitessék elő. A részvények 19. számú szelvénye az évi május hó 23-tól kezdve hét koronával kerül beváltásra. Az igazgatóság jelentése megállapítja, hogy a lupényi bányák széntermeleése az 1909. évben 4.756.300 mm.-ra emelkedett az 1908. évi 4.001.700 mm.-val szemben. A koksztermelés pedig 405.600 mm.-t, a kátránytermelés 25.340 mm.-t és a kénasav ammoniaktermelés 9570 mm.-t tett ki. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és az igazgatóság új tagul gróf Teleki Sándort, a felügyelő-bizottságba pedig az eddigi tagokat újból megválasztotta. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen gróf Balassceze Ferencot az igazgatóság elnökévé és Ullmann Adolfot alelnökké újból megválasztották.

Gözmalomból — textilgyár. Emlékeztetünk még az a nagy tüzvész, amely 1905-ben elpusztította Szolnokon a Hungaria Gözmalomból R. T. malomát, amelyet a malom főreszvényese, a Magyar Általános Hitelbank nem építtetett fel újra. A malom teike eddig parlagon hevert. Nagyszabású cukorgyárat terveztek a helyére, amely azonban a szolnokmegyei gazdák részvétele miatt nem tudott megalakulni. Mint értesülünk, most a gyár telkének megszerzése céljából a Hitelbankkal egy tíz tagból álló konzorcium tárgyal, amely a malom helyébe egy textil-gyárat akar építeni.

Lesz vagonhiány? Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés sürgős előterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben rámutatván az örvendetesen kedvező termés-kilá-

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, bélyessel 45, Frakk, v. Ferencz József-öt. egészen selyem-bélyessel 55 frt.

legfinomabb angolelméből, csakis mérték szerint, első rangú kivitelben.

ZÉLINGER SAMU angol készpénzrendszeri ural szabótermekben IV. ker., Belváros,

Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 46-59.

tásokra, hangsúlyozza, hogy a pontos vasúti szállítási előfeltétele annak, hogy a várható bő termelés előnyei teljességükben biztosíthatók legyenek. A kereskedők körében nagyon aggodnak, hogy az idén ismétlődni fognak a MÁV-nál az előző években tapasztalt és különösen 1906-ban és 1907-ben alig érvényesíthetően jelentkezett súlyos forgalmi zavarok. Az OMKE emellett arra kéri a minisztert, hogy tegye meg a fenyegető nagymérvű vagonhiánnyal szemben a legszélesebb körű intézkedéseket és pedig úgy a kocsiparknak, esetleg kölcsönkocsik útján való szaporítása tekintetében, nemkülönbön minden olyan irányban, amely a kezelés terén vagy másfelől alkalmas arra, hogy kedvező befolyást gyakoroljon az összetorló forgalom gyorsabb lebonyolítására.

A Minimax-gyár R.-T. vesztesége. 1906-ban alakult meg 200.000 korona alaptőkével a Magyar Minimaxgyár Részvénytársaság. Első évében a vállalat 2846 korona veszteséggel működött, 1908-ban ez már felszaporodott 15.836 koronára, míg a most közzétett 1909. évi mérleg már 54.319 korona veszteséget tüntet fel. Az alapítók eddig csak az alaptőke felét fizették be, a most, miután ez a tőke már elveszett, a társaság igazgatósága a június 6-án megtartandó közgyűlésnek javaslatot fog tenni a hátralevő részvénytőke befizetésére nézve. Most már az a kérdés, hogy a részvényeseknek lesz-e kedvük erre.

Csődök a fővárosban. A budapesti kir. kereskedelmi és váltóforgalmi bíróság a mai napon megnyitotta a csődöt *Trenhaft és Tydör* budapesti tej, ézég (üzl. Baross-u. 21. sz.) ellen. Csődbiztosá a bíróság dr. Keresztes Béla kir. törvényszéki bíró, tőmegmondókká dr. Dani Mihály ügyvédet, tőmegmondóhelyettesé dr. Győre Pál ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje 1910. június 29. Felszámolási tárgyalás július 27-én, a csődválasztmány megválasztása pedig július 29-én lesz. — Ugyancsak megnyitotta a csődöt Horovitz Fülöp czinkotai közkereseti társaság ellen. Csődbiztosá a bíróság dr. Tóth Miklós kir. törvényszéki bíró, tőmegmondókká dr. Zachár Kálmán ügyvédet, tőmegmondóhelyettesé dr. Zalai László ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje 1910. évi június hó 28. Felszámolási tárgyalás július 27-én, a csődválasztmány megválasztása pedig július 29-ik napján lesz.

Áru- és értéktőzsde Aradon. Imeretes, hogy Temesvár, Arad és Miskolc közgazdasági köréi nagy igyekezetet fejtenek ki az irányban, hogy városaikban állandó áru- és értéktőzsdét létesítsenek. Csak a minap jelentettük, hogy a temesvári tőzsde ügye már az építkezési kérdések megindásánál tart; most pedig arról értesülünk, hogy Aradon is erőteljesen halad előre a tőzsde ügye. Tegnap az aradi kereskedelmi és iparkamarában Reinhardt Gyula elnöke alatt az ottani Lloyd-Társulat, a Kereskedők Testülete, a vármegyei gazdasági egyesület és a város kiküldöttei folytaták a tőzsde alapszabályainak letárgyalását. A tőzsdebírók kérdésében arra a megállapodásra jutottak, hogy a perrendi novella idevágó intézkedései alapján az igazságügyminisztériumtól a tőzsdebírósnak a törvényhozás közbejötté nélkül való engedélyezését fogják kérelmezni. Ennek a kérdésnek eldöntése után a bizottság hozzáfogott az alapszabályok tárgyalásához. A létesítésre vonatkozólag azt határozta, hogy azt nem más egyesület kebelében, hanem mint külön intézményt állítja fel. Ezután letárgyalta a tagsági jogra, tagsági kötelezettségekre, fegyelmi eljárásra, ézégtagok részvételi jogára stb. vonatkozó intézkedéseket. Az értekezlet legközelebbi ülésén valószínűleg be fogja fejezni a tőzsdére és a tőzsdebírósnak vonatkozó alapszabályok megvitatását s ezután szervezni fogja azt a küldöttséget, mely a kidolgozott alapszabályokat és az ezek jóváhagyását kérelmező memorandumot a kereskedelmi- és igazságügyi minisztereknek át fogja nyújtani.

Az Iparegyesület évi jelentése. A legrégebbi ipari szabadegyesülés, az *Országos Iparegyesület* most küldte szét a múlt évi tevékenységéről szóló jelentését, mely *Gelléri Mór* igazgató gondos munkájával újabb tanúságot tesz az egyesület folyton fokozódó tetteréről és vezetőségének az ipari érdekek iránt való eleven érzékéről, odaadó lelkeségéről. Az ötvenedik évnyi terjedelmű jelentés bevezető részében foglalkozik az ország közállapotával, amelyek az ipari viszonyokra is kedvezőtlen hatással voltak. Mint főbb kívánásokat a jövőre nézve a következőket emeli ki: Szükségünk van jó hitelrendszerre. Szükségünk van gazdasági függetlenségre. Legyen egyik főfeladatunk a közgazdasági erők erős megnövesztése, helyes gazdasági reformok életbeléptetése, szóval a nemzet vagyoni erejének növelése. Szükségünk van a mai ipar-törvény revíziójára. Az építőipart lehet külön szabályozni, a testületek szervezetét külön megállapítani, a gyári viszonyokat külön rendezni, a munkáskérdést megoldani stb. Szükségünk van a Balkán-szerződésekre. A megzavart kereskedelmi összeköttetés elomlósítással hat közgazdaságunkra. Szükségünk van szociális békére és a részben égető bajunk a munkásbetegség-ellenkezés és balesetbiztosításról szóló törvény végrehajtása körül felmerült viaszos helyzet minél előbb való megszüntetésére. De szociális tekintetben a választási törvény kiállításba helyezett módosítása sokat tehet. Az ipari munkáselem nem veszélyes, nemzetiségi szempontból, műveltsége is olyan, hogy a szavazás horderejét meg tudja ítélni. E kívánások felsorolása után áttér a jelentés az egyesület nagyarányu tevékenységére és részletesen beszámol az elvégzett nagy munkanyagról. E részből kitételek, hogy az Iparegyesület valóban nagy munkát végzett és értékeset, mely ipari életünknek hasznára, az egyesületnek és kiváló igazgatójának, *Gelléri Mór*nak pedig dícsőségére válik.

A gabonárák hanyatlása. A rendkívül kedvező terméskilátások a gabona- és lisztárakra romboló hatást gyakorolnak. A buza ára e héten másfél koronával hanyatlott és az esésnek — a gabonátőzsde hangulata után ítélve — még koránt sincs vége. Fokozza a rendkívüli hanyaságot az a körülmény is, hogy a fogyasztók nagyobb része még a drága árak mellett ellátta magát hosszú időre áruval, úgy, hogy most csak nagy veszteséggel tud tudadni az előre vásárolt és szükségletüket nagyon is túlhaladó mennyiségű árukon. A malmok már hetek óta egyebet nem csinálnak, mint péreket indítanak a késedelmes lisztátvevők ellen és a tőzsdebírók valamennyi szénitusa nap-nap után csak lisztperekkel van elfoglalva. A tavaszi szállításra eladott liszték lebonyolítása majd csak valahogy rendeztetni fog, de annál nagyobb gondokat okoz a malmoknak az őszi hónapokra lekötött lisztmennyiség, amelyet a malmokhoz közel álló körökben kb. 5 millió métermázsára becsülnék. És a rendkívüli nagy mennyiség túlnyomó része még a 12 koronás őszi buza alapján adott el, az októberi pedig ma már két és fél koronával olcsóbb és ha a mai briliáns kilátások bevalának, akkor még jóval olcsóbb árakra is kell majd berendezkedniük. Vajjon mit csinálnak akkor a malmok lisztvevőkkel? Ezeknek az eddigi áresések is elviselhetetlen veszteséget okoztak, a nagyobb része már alig bírja a nagy differenciákat a tavaszi lisztekkel és ha az őszi elővételeken is ennyit kell vesztetniük, akkor az egész mennyiség a malmok nyakába szakad. Így fogja magát megboszulni malmunk mostani kapzsi üzletpolitikája. Azelőtt, régebben nem tudtak arról, hogy a lisztvevőt egy egész esztendőre előre lekötik olyan mennyiségű áruval, amelyről előre tudva van, hogy az azt sem elfogyasztani, sem átvenni nem képes. De mert a malmoknak egész tudományuk ma csak a spekuláció fejlesztésében rejlik, a saját Kundshaftjaikat is beleviszik 12 hónapra terjedő üzletekbe és addig, míg ez a szolid elvvel mereven ellenkező üzleti irány meg nem szűnik, a gabonárák nagy ingadozásai napirenden fognak maradni,

kiszámíthatatlan kárára az ország gazdasági életének.

Uj gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter Szatmár vármegye nagykárolyi járására Komáromy István szaniszlói lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Uj alakulás a dunántúli viczinálisoknál. Megirtuk már, hogy a *Dunántúli HÉVRT.* az utóbbi időben erőteljes akciókat fejt ki az irányban, hogy a Dunántul számalmas viczinálisait valamiképpen megjavítsa. Az első lépés erre az lett volna, hogy a társaság beolvassa a *Zalavölgyi HÉVRT.*-t. Az előzetes tárgyalások e tekintetben eredményre is vezettek, ki is tűzték már a beolvastatást a társaság tavaszi közgyűlésére, amely azonban határozatképtelen volt. Időközben pedig, mint ismertetés, a Dunántúli és a Zalavölgyi vasutaknál elnökválság tört ki. *Szajbóly Gyula* helyett gróf *Batthyány Lajos* lett az új elnök, kiből a vasut reform-pártja kapott nagy energiájú vezért. Gróf *Batthyány* nyomban nagy energiával fogott a már évek hosszú sora óta húzódozó Rum—Türje és Sárvár—Türje vonalak megépítésének előkészítéséhez s az ő energikus fellépése nyomán már meg is történt a vasutak közigazgatási bejárása, sőt már a pénzügyi rész is biztosítva van. Ezzel párhuzamosan gróf *Batthyány* a Boba—csáktornyai vonal másodrangúváltását is keresztül vitte, úgy, hogy a munkálat megszavazását már ki is tűzte a Dunántúli HÉV. június 11-én tartandó közgyűlésére, amely napon még a Zalavölgyi HÉV. is tart rendkívüli közgyűlést, amelyen — tekintve azt, hogy a közgyűlés már mindenképpen határozatképes lesz — kimondják a Dunántuliba való beolvadást. De van gróf *Batthyány* elnökségének még más sikere is. Látni a Dunántulinal uralkodó új életet, a Kőrmend—Zalavölgy—Öriszentpéter—Muraszombati vasut is egyesülni fog a Dunántulival, mely kiépítvén az oly nagy jelentőségű Türje—Sárvár és Türje—Rum vonalakat, egy csapásra a leghatalmasabb magánvasutaink sorába emelkedik. A társaság egyébként 1909-ben 1.333,187 korona 68 fillér nyereséget ért el.

Az Első Magyar Biztosító forgalma. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság”-nál 1910. év április havában 9,078,119 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7,823,119 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1910. év január elsjétől 43,238,95 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beérkezve és 29,585,847 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 1,620,414 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Múlt év december 31-dikével 470,342,199 korona biztosított tőkéről és 1,488,704 korona életjáradékról szóló 133,857 darab életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 128 millió 824,523 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1909. évben 4,791,258 korona lett kifizelve, míg a társaság alapítása óta (1857.) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 509,879,498 korona összeg fizetett ki.

Az Apolló kőolajfinomító üzleteredménye. Az Apolló Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság most tette közzé múlt évi működéséről szóló üzleteredményét. A mérleg az 1908—1909. évi 1,032,957 korona tiszta nyereséggel szemben 823,762 korona nyereséggel záródott. A mérleg szerint a társaság ez évben a törlesztési alapot 300,000 koronával dobtalta s az most 2,400,000 koronára rug.

A magyar vegyészek első országos nagygyűlése. A magyar vegyészek októberben tartják első országos nagygyűlést Budapesten. A nagygyűlés előkészítésére a Magyar Mérnök- és Építészegylet vegyész mérnöki szakosztálya bizottságot küldött ki, amely úgy határozott, hogy a nagygyűlést ez év októberének első felében fogják megtartani két-

Földbirtokosok 4%—4½% alapon kaphatnak tőkekamat törlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltatnak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. **Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.**

Tisztviselő- és Jelzalog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körut 22. szám

három napon át. Megvitatásra kerülnek a magyar vegyészeti kart érintő aktuális kérdések, különösen az állásnékülvi vegyésznek nyilvántartásának és az idegen kiküszöbölésének ügye, továbbá a vegyész szakértők ügye; nemkülönben az állami és törvényhatósági fizetés és státuszrendezésének dolga.

Drágább lesz a dohány. A pénzügyminisztériumban már hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a kincstári dohányjüvedék gyártmányainak árát fölemelik. Hír szerint *husz százalékkal akarják megdrágítani a dohánygyártmányok árát* s a dohánygyárak már utasítást is kaptak, hogy a raktáron levő rosszabb minőségű anyagot sürgősen dolgozzák fel, hogy később, amikor drágább lesz a gyártmány ára, jobb minőségű anyagot használjanak a gyártás céljaira.

Megint egy új szaklap. „Fűtés- és Világítási Lapok” cím alatt a fűtési és világítási technikát, anyagtermelést és forgalmat felölelő szaklap indult meg. Felelős szerkesztője Pap Tamás.

Új automobil-vállalat. Madarasi Beck Gyula báró, mint értesülünk, angol tőkepenzesek bevonásával egy új automobil-vállalat alapításán fáradozik. A vállalat ezéjja az, hogy olyan vonalakon, a hol rendes tengelyen postajárat nincs, állandó autóbusz-járatot tartson fenn.

Az „Anker” biztosító forgalma. Az „Anker” élet- és járadék-biztosító-társaságnál (Magyarországi igazgatóság, Budapest, Anker-palota) 1910. április havában benyújtott a társaságnál 1087 ajánlat 7,873.572 K biztosított összegre és kiállított 903 kötvény 6,411.919 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,817.361 K-át elérés és elhalálozás folytán kifizetett 373.416 K-át. A január áprilisi 4 havi időszak alatt benyújtott 4586 ajánlat 33,953.490 K-ra és kiállított 4161 kötvény 30,192.850 K-ra. Ugyanezen időszakra díjakért 7,748.051 K-át vételezett be a társaság elérés és elhalálozások folytán pedig 3,174.825 K-át kifizetett ki. A társaság vagyona 1909. december 31-én 186 millió K, biztosított állomány 572 millió K, halálozások és esedékessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 376 millió K kifizetett ki.

Pannonia

zászlógyár és diszítő vállalat
BUDAPEST.

Központi iroda:
IV., Ferencziek-tere 2., I. em.

Szállít

választási zászlókat és jelvényeket

**a leggyorsabban és a leg-
jutányosab árak mellett.**

Telefonszám:

Főnökség	174-42.
Iroda	29-52.
Gyár	76-93.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE Gabonatözsde.

Budapest, május 21.

A készáru-piaczon lanya volt ma is az irányzat. — Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek. — Forgalomba került mintegy 13.000 q buza a tegnapi árnál 15 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 11.75 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.30 korona 77 kilós szerémségi buzáért. Egyéb gabonakemékek közül a rozs 10 fillérrel, az árpa 10 fillérrel, a zab 5 fillérrel, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Forgalomba került: 500 q rozs 7.75—7.77 és fél koronás áron, 1100 q zab 6.75—7.20 koronás áron és 600 q tengeri 5.55—5.60 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvetlenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma is elég élénk volt, hamar tulsulyra jutott a kínálat, amivel szemben csak igen csekély vételkedy mutatkozott. Így tehát hamarosan erősen lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton, alul, 9.76 koronán indult, fokozatosan 9.59-ig csökkent és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza huszonegy fillérrel, a májusi buza harmincz fillérrel, az októberi rozs tizenyelez fillérrel csökkent, az októberi zab négy fillérrel javult, a júliusi tengeri változatlan maradt.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 100 q 77 k 23.— K felső.
Pestvidéki: 300 q 79 k 23.50 K.
Fehérmegyei: 170 q 77 k 50 q 77 k 23.10 K,
300 q 76 k 23 K.
Felsőmagyar: 150 q 79 k 23.30 K.
Szerémségi: 2000 q 78 k 23.30 K, 1300 q 77
k 22.60 K.
Rómán: 3900 q 76.8 k 1290 q 79 k 23.15 K.
Rozs: 150 q 15.50 K kpf par, 200 q 15.55 K
kpf par, 120 q 15.55 K kpf par.
Zab: 200 q 13.50 K kpf par, 100 q 14.30 K
kpf, 200 q 14.10 K kpf, 100 q 14.30 kpf, 100 q
14.20 K kpf, 200 q 14.40 K kpf, 200 q 14.35 K kpf.
Tengeri: 400 q 11.80 K kpf ab Bpest, 100 q
11.20 K ab Bpest, 100 q 11.20 K kpf par.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tözsdén a követ-

kező volt:			
Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós
Tiszavidéki	75	—	79 23.25—22.25
"	76	—	80 24.60—24.40
"	77	23.25—23.45	81 —
"	78	23.35—24.16	82 —
Fehérmegyei	75	—	79 23.25—23.35
"	76	21.65—24.55	80 23.25—23.15
"	77	23.40—23.35	81 —
"	78	23.65—23.15	82 —
Pestvidéki	75	—	79 24.45—23.50
"	76	—	80 24.35—23.85
"	77	23.40—23.65	81 —
"	78	23.75—23.50	82 —
Dánsági	75	—	79 23.85—23.30
"	76	—	80 —
"	77	23.25—23.10	81 —
"	78	23.55—23.70	82 —
Bácskai	75	—	79 23.05—23.20
"	76	23.25—23.10	80 —
"	77	23.—27.45	81 —
"	78	22.40—23.55	82 —
Rozs I-rendű új	—	—	— 15.90—16.75
középmínőségű új	—	—	— 16.—15.40
Árpa takarmány I-rendű	—	—	— 12.20—12.60
II-rendű	—	—	— 11.90—12.10
Zab I-rendű	—	—	— 14.20—14.60
II-rendű	—	—	— 13.70—14.10
Tengeri belföldi új	—	—	— 11.10—11.60
Korpa	—	—	— —
Köles	—	—	— —

A határidő-piaczon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza májusra 11.41—11.15—, —, —, —
Buza októberre 9.76—9.77—9.69—9.78—9.59.
Rozs októberre 7.49—7.52—7.35—, —, —
Tengeri májusra 5.45—5.44—5.48—5.39—5.40—
Tengeri júliusra 5.49—5.56—5.54—5.53
Zab októberre 6.39—6.42—6.42—6.44—6.43

2 óra 30 percetkor zárulnak:

Buza májusra	—
Buza októberre	9.59—9.60
Rozs októberre	7.35—7.36
Tengeri májusra	5.40—5.41
Tengeri júliusra	5.53—
Zab októberre	6.43—6.44
Repeze augusztusra	12.—12.—

Budapesti gabonaforgalom.

1910. május 19-től 1910. május 20-ig.

	Érkezett		Elszállított	
	méter mássa			
Buza	4288	—	—	—
Rozs	1054	—	—	—
Árpa	192	—	—	—
Zab	4276	2159	—	—
Tengeri	26118	2492	—	—
Liszt	—	12470	—	—
Korpa	—	3013	—	—

Értéktözsde.

A nyári meleg már a tözsdén is érezhető hatását, így különösen a hét végén sokan igyekeznek a vasárnapi nyári üdülést, ha lehet, egy nappal megtoldani. Az előtözsde megnyitáskor a rendes látogatók között észre venni bizonyos ritkulást. Az üzlet nehezen indul. Az irányzat nem mondható éppen lanyhának, csak az üzletmenet vontatott. A Városi villamos vasut részvénye eleinte némi keresletnek örvendett, de csakhamar gyengült, 394 koronáig emelkedett, innen azonban egy negyed koronánként lemorzsolódott 392.50 K-ig, a Közutit vasut 719—720.50 K között váltakozott. A Kereskedelmi részvénytársaság papírja tegnapi árfolyamához képest alapirányzatában is valamelyest javult, 760—761 K között került forgalomba. Ugy látszik, Bécsben hasonló volt a tözsde hangulata, mert a bécsi hírek sem hoztak semmi újat az üzletbe és így nem esoda, ha a nemzetközi értékek némileg ellanyhultak. Az Osztrák hitelintézet részvényeit 663.50—664.50 K között adták, a Magyar hitel körül volt ugyan üzlet, de minthogy a kínálat volt nagyobb, 833.25 K-ról 832.50 K-ra gyengült; az Osztrák-magyar államvasut részvényei szöba sem kerültek. A Jelzalogbank részvényei a 486.50—487 K-ás árfolyamok között ingadoztak. A Leszámitolóbank részvényei árfolyamából is lemorzsolódott egy korona, 569 K-ért voltak kaphatók. A déli tözsdén semmit sem változott a hangulat. A részvények a vontatott üzletmenet folytán általában 1—1.50 koronát vesztek még. A Városi villamos vasut részvénye 391 K-ig szállt lejjebb, a Közutit vasut részvénye 719 K-án zárult. A Kereskedelmi részvénytársaság részvénye fél koronát vesztek 759.50 K-n zárult. A Magyar hitel az előtözsde árfolyamához képest csak alapirányzatában erősödött, itt is 832.50 K-n maradt, míg az Osztrák hitelintézet még egy negyed koronát vesztek, midőn 663.25 K-n zárult. Az Osztrák magyar államvasut részvénye 755.75—755 K között került forgalomba. A Jelzalog hitelbank papírja szintén gyengült, leszállt 486 K-ra, ujabbi félkoronát veszve 568.50 K-n zárult a Leszámitoló bank részvénye.

Mint tegnap, úgy ma is elég élénk volt az üzlet járadékokban, 92.15 K-n alul nem voltak kaphatók. Szombat lévén, utótözsdéről tulajdonképpen nem is lehetvén szó, az árfolyamok a feutiekhez képest alig változtak, egyes értékek csak alapirányzatukban mutathattak némi változást. Így pl. a Magyar hitel alapirányzatában megszűlárduva, 833 K-n, a Városi villamos vasut részvénye pedig szilárdan 391 koronán zárult.

A déltözsde forgalomba került:

Osztrák hitel 663.50—664.25—663.25, Magyar hitel 833—832.25—833.25—832.50, Államvasutak 756, Leszámitolóbank 569—568.50—569.50—568.50, Városi villamosvasut 392.50—391—392.75, Közutit 719—720.50—719.50 K.

A déli tözsdén forgalomba került:

Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 832.50, Állam vasutak 755.50—755.25, Leszámitolóbankok 568.50, Jelzalog 488.25—486, Közutit 719, Városi villamosvasut 392.50—391.50 K.

Utótözsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 832, Leszámitoló 578.50, Államvasut 755.25, Városi 391, Közutit 719.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, május 21. (Saját tudósítónkól.) Az irányzat bágyadt és a konzum tartózkodása miatt

csak egészen jelentéktelen a forgalom. Buza, a héten, amennyire a rendszertelen forgalom közepette meg lehetett itélni, körülbelül 50-60 fillérrel gyöngült, rozs 40-50 fillért veszített árából, árpa el volt hanyagolva és gyöngén ártartó, zab 10 fillérrel olcsóbb lett, tengeri pedig 15-20 fillérrel.

Jegyzetelt buza: tiszavideki 12.80-13, hársági 12.30-12.75, mosoni és győri 11.45-11.80, tótfelvidéki 11.45-11.60, déli vasúti 11.45-11.80, marchfeldi 11.10-11.45, romániai 12.25-12.60, orosz 12-12.40.

Ross: tótfelvidéki 6.45-8.70, esepeli 8.35-8.50, pestmegyei 8.40-8.50, déli vasúti 8.25-8.40, különféle magyar 8.25-8.40, osztrák 8.25-8.80.

Árpa: mórvaországi 7.75-8.45, marchfeldi 7.30-7.50, bécsvideki 7.30-7.60, esepeli 6.40-7, tótfelvidéki 6.40-8, győri 6.50-6.90, déli vasúti 6.80-7.70, maláta 6.40-6.65, takarmány 5.90-6.30.

Magyar tengeri 5.35-6.10, Cinquantin 8.20-8.60. Magyar zab 7.35-7.95, válogatott 7.95-8.35, osztrák 7.20-7.45.

Lisztben az üzleti viszonyok e héten nem javultak, noha a malinok lényegesen mérsékeltek az árakat. Az átvételek korábbi kötésekre sem kiélegettek, csak az elszállítások nem annyira kedvezőtlenek, ami az üzletkörlatózára vezethető vissza. Korpa gyéren volt s ennek megfelelőleg az érdeklődés sem emelkedett.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, május 21. A newyorki jelentések ellenére az előtőzsde irányzata esendős volt, az árfolyamok tartottak. — Korlátok közt egyes értékek, így Dunagőzhajózási és építkezési részvények emelkedtek. A heti ellátás könnyen ment. A bankok 4 1/2-4 3/4 százalékon reportáltak. A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt volt a forgalom és az árfolyamok nem változtak. Később az irányzat kedvetlen lett, korlátok közt Dunagőzhajózási és általános építkezési részvények emelkedtek. Berlin a bányáértékek piacáról szilárd irányzatot jelentett.

Tizenegy órákor: Osztrák hitel 663.75, Magyar hitel 833, Laenderbank 503.50, Államvasutak 756.50, Déli vasut 120.50, Alpesi 721.50, Rimamurányi 675, Dunagőzhajózási 1147.50, Török sorsjegy 260.25, Bécsi építkezési társaság 214, Dohányrészvény 402.50 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 832, Anglo 311.25, Bankverein 541, Osztrák földhitelintézet 1189, Laenderbank 503.50, Union 660.50, Államvasut 755.50, Rimamurányi 675, Déli vasut 120.50, Buschtieradi B. 994, Dunagőzhajózási 1152, Alpesi 720.50, Prágai vasut 2620, Orosz járadék 103.65, Török sorsjegy 261.25, Dohányrészvény 401.50, Általános építkezési társaság 230 K.

Bécs, május 21. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.60, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 157.50, Magyar hitelbank részvény 832.25, Magyar leszámított és váltó részvény 569, Rimamurányi 674.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 462, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 93.05, Magy. nyerev-kölcs. sorsjegy 234.75, Kassa-Oderbergi Vasutárs. —, Magyar jelzálogbank 486, —, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat esendős.

Bécs, május 21. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.25, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117, —, 1860-as sorsjegy 171.75, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 310.50, Bécsi Bankverein 540.75, Osztrák magyar bank 1790, Déli vasut 120.10, Dunagőzhajózási társ. 1144 — Dohányrészv. 401, —, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 117.56, Osztr. Lloyd 573, — 4.2 száz. ezüst jár. 94.25 —, —, Osztr. koronajáradék 94.25, 1864-es sorsj. 331.50 Osztrák hitelintézeti részvény —, Union-Bank 600.50 Osztrák Laenderbank 503, —, Osztrák-magyar államvasut 754.75, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 720, —, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 241.05, Lipótkohó —, Török sorsjegy 261.75.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 21. (Tőzsejelentés.) A forgalom megnyitáskor, amely a kedvező newyorki jelentések kapcsán szilárd irányzatot követett, bányáértékek 1-2 százalékkal javulást mutatnak, valamint amerikai értékek, ezek között Baltimore és Ohio vasut nyomultak előtérbe, míg egyéb értékeket alig vesznek figyelembe. Szilárd irányzatuk voltak még a déli vasúti részvények Béccsel egybehangozva, ugyanígy a legtöbb bankrészvény is. Villamossági értékek, amelyek el voltak hanyagolva, realizációk alatt szenvedtek. Nagyobb árszínvonal állott be a Santang-vasut részvényeiben, mert a közgyűlésen hangzott kijelentések eselődést keltek. Orosz járadék sem tarthatta meg árfolyamát. Az üzlet későbbi menetében a tevékenység még inkább hanyatlott, az árfolyamok azonban általában tartottak voltak. Zárlat felé a realizációk részleges elgyöngülést idéztek elő, kapcsolatban a heti zárlattal. Szilárd jellegűek csupán a Kanada Pacific, Phönix és Santang-vasúti részvények voltak. A piac készáru üzletében az irány-

zat nem volt egységes. Javultak a vas- és kémiai értékek. Napi pénz 3 és fél százalékos magánleszámitolási kamatláb 3 és egynegyed százalékos.

Berlin, május 21. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatok jegyzetelt: 4.2 százalékos papír-járadék —, —, 4 százalékos osztrák arany-járadék —, —, osztrák hitelrészvény 203, —, Déli vasut 20.90, orosz bankjegyek 216.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 91.60, Disconto Commandit 187.60, Dinamittruszt 188.60, Harpeni 198.10, Unifikált török járadék 95, —, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.30, 4 százalékos magyar arany-járadék 95.30, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar államvasut 161.90 Bécsi váltóár 850, —, Olasz járadék —, —, Ált. villamossági Edison 268.10, Gelsenkircheni 209.70, Laurakohó 175, —.

Frankfurt, május 21. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék 92.05, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.50, Magy. ar.-jár. 95.25, Osztr. hitelint. részv. 208, —, Osztrák-magyar államvasut 162, —, Északnyugati vasut —, —, Bustieradi vasut —, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 79.70, 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.95, Osztrák koronajáradék 94.25, Magyar koronajáradék 92.50, Osztrák-magyar bank 128, —, Déli vasut részvény 21, —, Elbavölgyi vasut —, —, Bécsi váltóár 850.16, Párisi váltóár 811.16, Union bankrészv. —, Alpesi részv. —.

Hamburg, május 21. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 97.90, 1860. sorsjegy 174.50, Déli vasut 21, —, 4 százalékos arany-járadék 99.25, Osztrák hitelrészvény 203.10, Osztrák-magyar államvasut 161.50, Olasz járadék 104.40, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.20.

London, május 21. Angol consol 82.4/8.

Páris, május 21. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 98.92, Osztr. arany-járadék 100, — Magyar arany-járadék 99, —, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 511.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, — Déli vasúti elsőbbségi kötv. 289, —, 5 százalékos marokkói járadék 523, —, 4 százalékos 1890. román kölcs. 97, —, 4 százalékos amort. román jár. 1905. 94.40, 5 százalékos orosz járadék 104.15, 4 és fél százalékos 1900. orosz járadék 101.40, 4 százalékos spanyol jár. 96.60 4 százalékos unifikált török jár. 94.60, Török sorsjegy 225.50, Török dohányrészvény 419, — Osztrák földhitelintézet 1256, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 518, —, Banque de Paris 1850 Banque Ottomane 728, —, Osztrák-magyar államvasut —, —, Déli vasut 127, — Meridionalvasut 693, —, Hartman gépgyár 608, — Rio Tinto 18.49, Sucrerie d'Égypte 67, —, Tula 363, —, Uriányi kőszén 200, Chartered 45.50, De Beers 449.50 East Rand 137, —, Jagersfontein 2 5, —, Trans. Land Comp. 81, —, Váltó Amsterdam (rövid) 208.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.75 Váltó Belgiumra (rövid) 9/8, Olasz arany-váltó rövid 9/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 252.50, Magánkamatláb 2 1/8.

Üzleti tudósítások.

Vásárcsarnok.

— Hivatalos tudósítás. —

Május 21. Friss húsfélékben élénk volt az üzlet. Borjú, ingadozó karakteréhez képest, az elért magas áraból ismét veszített. Egyéb husban az árak változtak. A vaj ára rendkívül megesappant hozatalok és jó kereslet mellett meglehetősen felszökött, ünnepek után azonban esendesebb üzletnek nézünk elébe. Zöldborsóban mozgalmas, forgalmas a piac képe. Tojás lanyhult.

Mai árak: Húsnyelvek: Friss hus: Marhahus hátulja 116-144 korona, eleje 100-120, vidéki borjú, borbó, hosszas mélye, súlyvonás nélkül 100-116, helybeli borjúhús 130-136, sertéshús szalonnával 150-165, leuhzott sertés 160-170, friss szalonna 170-176, sózott szalonna 140-144, füstölt szalonna 170-180, olvasztani való 160-172, haj 180-192, sertésszír 182-184, mind métermázsánként.

Füstölt hús (vidéki) 1.60-1.70, hazai sonka 2-2.40, prágai sonka I. r. 2.40-2.50, prágai sonka II. r. 2.10-2.30, magyar füstölt karaj 1.80-2.20, prágai füstölt karaj 2.40-2.60, magyar szalámi I. r. 3.60, nyári szalámi 1.20-1.80 kg.-kint.

Vad: Szarvas 0.90-1, vaddisznó 1.20-1.30 kg.-kint, egészben, Főzész 3.60-4 darabonként.

Baromfi-félék: Éő rántani való csirke 1.60-2.60, sütni való 2.60-3.60, fiatal kaesa 4-7.20, fiatal liba 8-14, tyúk 3.60-5, pulyka 8-9 páronként. Vágott, szépen tisztított, hizott lud 1.60-1.80, hizott ruca 1.50-1.70, levestyúk 1.60-1.70 kg.-kint, Pulárd 1.60-2.60, poulet 1.60-2, sütni való csirke 1-2 darabonként. Tejtermékek: Tejavaj (centrifugált) I. r. 3.20-3.30, tehéntúró 28-36 fillér kg.-kint.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 6.20-9.30, rózsá 3.80-4.20, fehér 3.80-4, kifű 7-10, sárga 6-8, petrezselyem 10-14, vöröshagyma (makói) 8-10, vöröshagyma (közönséges hazai) 6-8, okhagyma 50-60, káposzta 10-12, új burgonya 30-50 K 100 kg.-kint, Kalarábé 100 darab 2.40-3.60, spárga solo 1.20-1.80, közép 0.60-1, leves 0.30-0.50 kg.-kint. Zöldborsó (hüvelyes) 42-44 fillér kg.-kint. Uborka, salátának 40-60 K, ezetbe 42-44 K 100 darabonként. Paraj 6-16, sonka 20-30 K 100 kg.-kint. Hónapos retek 4-16 K esománként. Torma, hazai, édes 40-50, saláta 1-3 K 100 fejenként.

Gyümölcsfélék: Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batu stb.) 60-100, másodrendű 30-40, harmadrendű apró áru 28-30, körte: elsőrendű 80-180, másodrendű 40-60, dió elsőrendű 50-60, másodrendű 36-44 K 100 kg.-kint.

Méz: Ákác 130, hársfa, vegyes virág 110-150, sütőméz (esepegetett) 100 K 100 kg.-kint. (Az intézet — mint az Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gomba, szárított 3.60-3.70, sampion 2.40-3.60 K kg.-kint.

Hüvelyesek: Lencse (erdélyi) 12-20 bab, apró 22-26, nagyszemű 20-22 K 100 kg.-kint.

Tojás: Bácskai 68-69, erdélyi, apróbb áru 67-68 K, eredeti ládánként (1440 darab.) Selejtes, piszkos tojás 63-64, apró 58-60, törött (1080 drb) 48-50 korona ládánként.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztosítási igazgatóságától.) Május 21. Előző napi eladatlan maradvány 358 sertés, 6 süldő. Mai felhajtás 103 drb sertés, 48 drb süldő. Összesen 461 drb sertés, 54 drb süldő. Eladott 461 drb sertés, 24 drb süldő. Mai maradvány 30 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg II. rendű 280-350 kg. életsúlyonással 156 fillér, fiatal nehéz 30 kg. felül életsúlyonással 164 fillér, fiatal közép 220-300 kg.-ig életsúlyonással 166-173 fillér, fiatal könnyű 120 kg.-ig életsúlyonással 162-176 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 136-150 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kg.-kint elősúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak változtak.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366,829,741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módot szerint, valamint fiuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég-és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek-és életbiztosító intézet. Budapest, VI. Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46,000,000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye; VI. kerület, Andrásy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenctiek-tere 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Übői-ut 6. sz.

Viz- és légszuszszervezetek és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. esatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízdék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely öszekötöttéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czélokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20-83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek.

villamossági részvénytársaság, Budapest, V. ker. Lípót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetéksanyagot, kábeleket, iv-és izzólámpákat, kapcsolókészülékeket, biztosítókat, wattórászámlálókat (Schuckert-rendszer), vezetéksberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító-testeket. Ivlámpaszemeket. Különlegesek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrégepek, villamos bányafűrégepek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Szerkesztői üzenetek.

L. Beláné, Budapest. Azt kérdezi, hogyan fokozhatná szellemi és lelki műveltségét? Kerüljön mindent, ami rut és aijas; élvezze a természetet és művészet szépségeit; ne hallgassa a kávézók megzabolásait; tegyen jót — esendben, titokban, nem a nyilvánosság címszerűsége, hanem igaz könyörületeségből és szívelele meg Goethe szavait: „Mindennap legalább egy kis dalt kellene hallanunk, egy jó költeményt olvasnunk, egy kitűnő festményt látnunk és — ha lehetne — néhány okos szót mondanunk.” Nehéz ezt az intést követnünk. Különösen az utolsó pontját. E helyett — ha az nehézségekre itköznék — tartsa magát inkább a régi magyar példabeszédhez: „Ne szólj számu, nem fáj fejem.”

Manesika. Bizony nehéz az izzadó kéz érintése. És értjük, hogy szeretne e bajától — mert bizony bajnak nevezhető — menekülni. Dörzsölje be kezét este és reggel szappanszappannal. Egy kávéskanálnyi szesz elegendő egy bedörzsöléshez. Ejjel huzdon keztyűt, melybe talkóport (zsirókó, szentái) hintett.

Kis gazdaszony. Jó husétel receptjét kéri. Tessék kipróbálni, kitűnő töltött ramsteak: Fél kíló húst két-féle zsírosabb húsból megvagdaltunk, teszünk közé kis sót, borsot, egy ezikk zuzott fokhagymát, egy kis vízben áztatott, kiesavart zsemlyedarabkát, egy egész nyest tojást s három keményre főtt és megvagdalt tojást. Ezeket gyurjuk össze, verjük ki a ramsteak szeleteket, töltjük meg a vagdalt hússal, gyöngyöltük össze, két végét kis csernával kössük meg. Lábasban pirítsunk meg nagy fejhagymát, rakjuk rá a szeleteket, sózzuk meg, pár szem borsot, babérlevelet, kis gyömbéret tegyünk hozzá és húslével puhára pároljuk. Találaskor tálra rakjuk, a csernát eltávolítjuk, zsírtól rászűrjük, makarónival, burgonyával vagy tarhonyával körítjük.

Mars. II. Miklós csár unokatestvére V. György angol királynak. Alexandra királyné nővére az anyacsászárnak s mindketten XII. Keresztély dán király leányai. II. György görög király szintén testvére a két unalkodónéknak és így nagybátyja a mostani angol királynak.

Ibolya. Kaució nélkül bajos lesz. A király a leg-rikább esetben szokta elengedni. Rendszerint csak olyankor, ha katonatiszt leányról van szó. Mindenestre megkísérelheti.

Geografus. Angol-Északamerikának Canadát szokták nevezni. Fővárosa Ottawa.

Türelmetlen. A léghuzamtól félrehuzott száj gyógyítása igen hosszadalmas és sok türelmet igényel. Nem is minden esetben jár sikerrel, de az orvosi tudomány legalább is enyhíteni tudja. Mindenesetre jó lesz, ha egy idegyógygyszor fordul.

E. K. Gnál és Neumayer V., Honvéd-utca 29. — Galliczenstein H. VII., Dohány-utca 68.

Falusi asszony. — A meghomályosult, ugynevezett megvakult ablakokat hiába tisztítja a rendes módon. Igy nem nyérk vissza átlátszósgukat. Emekek van egy sokkal biztosabb módja. Kenje be az ablaküveket lenolajjal, azután dörzsölje le puha ronggyal vagy itatospapírossal az olajat és csak ekkor mossa meg az üveget langyos vízzel.

S. Balint. Kerényes. A táblaszegélyfák irtása után a földben maradt fatuskókat a következő módon távolíthatja el: A tuskó oldalait ássa ki és oldalgyökereket fejszével vágja el. A föld mélyébe hatoló gyökerekkel már a héber bánik el. A cséplőgépek felszereléséhez tartozó emelőtűt értjük ezalatt. Az eszközt alkalmas ponton alátámasztják, hogy a nevéves földre ne süppedjen, fahasábot rúknak alája és forgatják. Rövid vártatva

szépen kiemelkedik a tuskó a földből, miközben egy ember a fejszével elvagdossa a felszínre került, de még a földre kapaszkodó gyökereket. 5—10 perc alatt ekként egy nagy tuskóval elbánhatunk és 10 ember munkáját megkíméljük.

Rodolfo. Ne gondolja, hogy ön az egyetlen, aki most náthás és köhögős. „Egész télen semmi bajom se volt — írja nekünk — és most, amikor meleg van, egyik meghülés követi a másikat.” Ez nagyon természetes. Télen a fűtött lakás ajtaját, ablakát óvatosan becsukta, hogy ne jöjjön be a hideg. Amikor pedig kiment, jó melegen felöltözött, hogy meg ne fázzon. Most pedig mint esinál? Átizzadva vilámosra ül és a keresztülkaszal száguldó léghuzam ellenére, leveszi kalapját. A kávéház terraszára ül, a hírtelen időváltozásokor is, „mert jól esik ez a kis szellő.” A hőség türelmetlen, tehát egy pohár jégbeütött sűrt hajt fel, vagy nagy porézó fagyaltot habzsol be. Ejjel pedig lehetetlen, ugye, a fűledt levegőt szobában elaludni: Ki kell tární ajtót, ablakot és lehetőleg lerugni a paplant is. Nos, aki mindezeket teszi és nem kap náthát, igazán prémiumot érdemel.

S. B. K. I. Az apache-t magyaros ortografiával apass-nak írhatja. Aki apac-t ír, legyen következetes és írja revanche-t is revanes-nak s cochont-t is koeson-nak. — 2. A benzín semmi rokonságban nincs a benzoe-vel. Az előbbit a petroleum finomítása utján nyérk, utóbbit pedig egy délszaki fa tejszerű nedvéből állítják elő.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 21. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Ungváry Szabó Béla sátoraljai helyi törvényszéki írnokot a királyhecszezi járásbírószághoz teklékonyvezetővé;

a kereskedelemügyi miniszter Patkós Mihály végzett joghallgatót a vezetés alatt álló minisztérium személyzeti létszámába ideiglenes minőségű miniszteri segédfogalmazóvá;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Bernáth Géza miniszteri fogalmazó-gyákorokot fizetésellen segédfogalmazóvá, Székely Andor pásztoi állami polgári iskolai segédtanítót a X. fizetési osztályba rendes tanítóvá;

a budapesti ítéltábla elnöke dr. Imregh Lajos egri lakost a budapesti ítéltábla területére díjas joggyakornokká;

a kassai ítéltábla elnöke Bányai Gyula sátoraljai helyi törvényszéki díjtalan joggyakornokot a kassai ítéltábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Prohászka Dezső, Fullajtár Vilmos, Hunyadi Vilmos, Cristea Romulus, Sitter István, Kovács András és Solymosi Béla ideiglenes minőségben kinevezett írodasgedtsziteket a vezetés alatt álló minisztériumban jelen állásukban végleg megerősítette.

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vályán Ulásné Siposs Antónia úpesti és Hendl Feodora erzsébetfalvi állami elemi iskolai tanítóneket kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Krausz Lipót szonoki lakos Kadára, Schwarz Hugó és kiskoru László debreczeni lakosok Soltészra, kiskoru Pollák Sarolta és Margit aradi lakosok Törökre, Korn Sándor ezibakházi lakos Kormosra, Buna Mózes bolyai lakos Berényire, Popovics József nagyváradai lakos Sarkadira, kiskoru Fischer Pál zalacszerzégi lakos Halászra, Popovics Mihály Pustaira, kiskoru Lauber Erenterius bajai lakos Lombosra, kiskoru Fuchs Rozsó, Alice és

György budapesti lakosok Földesre, kiskoru Fritsen Ferenc pécsi lakos Faludira, Stern Mór Székelyre, kiskoru Eckenfelsz Sándor és Kálmán aradi lakosok Endrődre, Schwarz Péter szabadkai lakos, valamint Boriska, József és Irma nevű kiskoru gyermekei Soltészra, Tandlich Sándor budapesti lakos Tódorra, Klein Dezső budapesti lakos Katonára, kiskoru Plack Fede budapesti lakos Fenyvesre, kiskoru Vicsi Sándor budapesti lakos Fehérvárra, Klein Aladár szegedi lakos Károlyira kért átváltoztatást megengedte.

Pályázatok. A budapesti büntetőtörvényeszk-nél irnoki állásra 4 hét alatt; a zombori pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra 2 hét alatt; az erdői járásbírószágnál albirói állásra; a mócsi és a halmi járásbírószágnál jegyzői állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatot.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap Erdély délnyugati részain voltak zivataros esők (5—15 mm.), egyes helyeken jég kíséretében, míg egyebütt az idő azáráz és tulnyomóan derült volt. A hőmérséklet északról sülyedőben van.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Melég idő várható, elvélve zivataros esőkkel.

Table with columns: Állomás, Legnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Széltény és orvje, Felhőzet, Osszesített mm., Hőmérséklet max. min. Rows include A-Bristina, Ungvár, Kénárk, Lesoncs, Gyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zágráb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Eger, Arvavárja, Salmezbánya, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debrecen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Large financial table with columns: BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, elsöbbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Közlekedési vállalatok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók. Rows list various banks, companies, and financial instruments with their respective exchange rates.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. május hó 22-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyretek.

A szentivánéji álom.

Számű 5 felv. Irtá: Shakespeare. Zenejét szerzette: Mendelssohn. Fordította: Arany János.

Személyek:

Thesens	Somlai
Egeus	Mihályi
Lysander	Nádai
Demetrius	Rajnai
Philostat	Bartos
Vazkor	Pethes
Gyalu	Horváth
Zuboly	Rózsahegy
Dudás	Dezso
Orrondi	Sugar
Osztvör	Kovács
Hippolyta	Aczél I.
Hermia	D. Ligeti J.
Helona	Paulay
Oberon	Mészáros A.
Titánia	Vizváry M.
Puck	Váradi A.

Kezdeté 1/3 órákor.

Este rendez helyarákkal.

Utazás az özvegyesség felé

Vígjáték 3 felv. Irtá: Szécsi F.

Személyek:

Ellen	P. Márkus
Aróta	Cs. Alszeghy
Denk	Rajnai G.
Tasnády	Dezso
Lugosi	Gál
Erika	Ligeti
Seres	Mihályi
Szilás	Rózsahegy
Szilái	Horváth
Ella	K. Gero
Schraff	Pethes
Binder	Damjan
Weiss	Galányi
Hattyásy	Vizváry
Arbescu	V. Molnár

Kezdeté 1/3 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Goldmark Károly tiszteletére

ünnepi előadásul:

Sába királynője.

Dalmű 4 felv. Zenejét szerzette: Goldmark K. Ször. Irtá: Mosenthal J. Ford.: Dóczi L.

Személyek:

Salamon	Szemere
Baal Hanan	Ney B.
Assad	Arányi
Főpap	Erdős
Sulamith	V. Krammer T.
Sába királynője	Flatt Gizella
Astaroth	Berts

Kezdeté 7 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZINKOR)

Délután mérsékelt helyretek.

A tót leány.

Eredeti népszínű 3 felvonásban. Irtá: Almásy Tihámér.

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyarákkal.

Uj betanulással.

Katalin.

Eredeti operetta 3 felvonásban.

Személyek:

Katalin özvegy	Bejczyne
Guvarsky gróf	Bálint
Buranoff herceg	Róna
Gróf Sumborand	Geskay
Troikoff Fedor	Csalnakossy
Ivanoff Alexis	Kúvassy
Chevalier Telemaque	Tábori
Duplissis Germain	K-Fothy Fr.
Antica, kedvese	Mezey Jolan
Gregor főpap	Mátray
Első orosz tiszt	Küvedy
Második orosz tiszt	Kottler

Kezdeté 1/3 órákor.

A NEMZETI SZÍNHÁZ és köz. miniszter elismerő leiratával áttüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyszve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlásánküli műfogak, aranyhidak, koronák.

Tartós fogtömések, Jól használható fogszorok

Fegyelem (altatásban is.) elkészítése és behelyezése

Jóállás mellett mérsékelt szabott áron.

Videókiek félnap alatt megkapják műfogaikát

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Vasárnap, május hó 22-én

két előadás.

Délután 16 1/2 órákor mérsékelt helyarákkal:

fehér családi műsor.

Este 8 órákor rendez helyarákkal. — Mindkét előadásban fellépnek a bécsi „FLEDERMAUS” tagjai

MELA MARS

Laszky A. Béla, Viktor Norbert, Wenja Horace, Hermann Roché, a teljes magyar műsor és az összes elsőrangú attrakciók.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma

A Continental Éden-színház

vendéjátéka

SCHENK E. igazgató vezetésével.

Arnyjátékok. — Mágikus produkciók.

Élő képek. — Vízijátékok. — Továbbá

10 különlegesség.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Levegővel 10-1 és 3-6 óráig, a nappali pészternál.

A június 5-én

kezdődő

repülő-

versenyre

a belépőjegyek árusítása

megkezdődött.

Jegyek május 23-tól, hétfőtől kezdve kaphatók: a rendezőség irodájában (Vigadó-épület); a menetjegyirodában (Vigadótér 1.); ugyszintén a Bárd Ferencz és Testvére, valamint a Rózsavölgyi cég zeneműkereskedésében, végül a nagy és kis dohánytözsdekben.

Helyárok:

Starthely 20 kor., a 11 versenynapra 100 kor.

Páholy (4 személy) 100 kor. (csakis a menetjegyirodában kapható); 11 napra 600 kor. (csakis a menetjegyirodában kapható).

Elsőhely 10 kor., a 11 versenynapra 50 kor.

Páholy (4 személy) 50 kor., 11 napra 300 kor.

Fentartott hely 5 K.

2 koronás és 1 koronás állóhelyek.

A féligkész öltöny,

KOCH-féle ujtás,

2 óra

alatt teljesen

mérték szerint

elkészítve, szállít:

- Könnyű nyári gyászöltöny ..... 46 K
- Elegáns könnyű kék-öltöny ..... 48 „
- Divatos lüszter-öltöny ..... 36 „
- kék vagy szürke ..... 36 „
- Valódi szegedi vászonöltöny ..... 28 „
- egysoros vagy kétsoros ..... 28 „
- „Sketch” angol bő nyári felöltő 30 „

- Lüszter-irodakabát ..... 6 K
- Darányi-vászonkabát ..... 5 „
- Porköpeny ..... 9 „
- Gyermek-mosóöltöny ..... 5 „
- „ mosó-térndradrág. .... 2 „
- Leányka angol mosó-kosztüm ... 12 „

KOCH Testvérek

Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és leányka ruházatház

26. Károly-körút 26.

Szenzaciós ujdonság! Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hűlésből eredő összes bántalmaknál egyenlőt: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatásu. Hatás és jószágban föllül-mulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenképp a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítői: DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő. Kis üveg ára 40 filler, nagy üveg 1 korona.

Elsőrendű zongorák Kovács Gyula

zongoratermeiben, Bpest, V., Gresham-palota. Ferencz József-tér 7.

Tudja Ön, hogy GOTTLIEBNÁL

Budapest, Andrássy-ut 16. sz. a. itt kapható 2 forintos kalap??

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. május 22-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyretek.

A sasfők.

Dráma öt felvonásban. Írta: Edmond Rostand. Fordította: Abranyi Emil.

Személyek:
Reichstadt herceg Törzs
Metternich Sebestyén
Gentz Thuróczy
Obenaus Czobor
Attasé Vándory
Dietrichstein Dobi
Flambeau Kürthy
A szabó Z. Molnár
Fombelles Fenyvesi
Ormeester Boros
Az orvos Kórmendy
Mária Lujza Forrai F.
Teczé T. Halmy M.
Féherczegnő Meszaros G.
Camerata grófné Bathori I.
Elsler Fanny Loránt I.
Prokesch Tarnay
Marmont Pártos
Hegyi lakó Vajda
Sedlinsky Vago
Nemes festő Thuróczy
Ferenc eszter Bethy
Hartman tábornok Csizsér

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyretekkel.

A milliomos.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Wüchel Smith. Fordította: Bródy Miksa.

Személyek:
Frewster Montgomery Góth m. v.
Bradon Sebestyén
Smith Tommy Papp
Mc. Cloud Vándory
Harrison Charlie Z. Molnár
Fettingill Tarnay
Golding Archibald Törzs
Gardner Thuróczy
Drew ezredes Doby
Mrs. Dan Orley Flóra
Gray Peggy Bathory G.
Drew Barbara Nagy Teréz
Troxie Csatay J.
Miss Boynton Zala Karola
Rawlos Kórmendy
Mr. Grant Bethy
Kapitány Gere
Hajósifj Pethő

Kezdeté 8 órakor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyretek.

Jánoska.

Fantaszikus és dalos vígjáték 3 felvonásban. Írta: Marlos Ferencz. Zenejét szerztette: Jakobi Viktor.

Személyek:
A nagymama Nyárainé
Margit lányai Harmath I.
Búska Horváth G.
László, Margit férje Szirnyay
Jánoska Fényes A.
Kázmér Németh
Rozsika Lakos V.
Magda Csatay J.
Rozsdás báró Fenyvesi
A tanár ur Csizsér
Kovács Doms Raskó

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyretekkel.

Fedák Sári felléptével.

Az elvált asszony.

Operetta 3 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Zenejét szerztette: Fall Leo.

Személyek:

Lisseweghe Karel Raskó
Jana, felesége Petráss S.
Balkensky Hoross
Wander-Leo Gonda Fedák Sári
Desseleónk, elnök Szirmai
Ruitersplat, bíró Németh
Lays, ügyvéd Sárosi
Tjonger szakszótka Safrány
Wiesum, kalauz Balázs
Scrop, kalauz Papir
Adèle, jegyese Fábán C.
Krauweijet Toth J.
Martye, a felesége Harmath
Kisbíró Kiss Pál
Egy hölgy Nyárainé
Inas Ligeti

Kezdeté 8 órakor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

JARDIN DE PARIS

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

MILLA BARRY

a világhírű diseuse f. hó 14-től kezdve minden este fellép a kitünő nemzetközi

új műsorban.

Előadnak: Medgyaszay, Ferenczy, Sajó, H. Buda, R. Oesterreicher (a Hólléből) stb. A szenzációs

Vámpirtáncz

estenként. Éjjelkor a Tabarin Bal Mabiléban 20 elsőrangú attrakció.

Előadás kedvezőtlen időben is!

Elismert kitünő Fényképezeti készülékek

saját és idegen szerkezettel. Készülék vételre előtérben a mi Tanácsadórnak előadását (384 oldal, 623 képpel, ára K. 1.80), melynek szerzője a szakkörökben legjobban ismert tudományos munkatársunk, Falcsay Albert, aki a Graben-en 31. sz. alatt levő detail-üzletünket vezeti és szívesen szolgál mindennemű szakaszeri tanácsokkal.

F. Lechner (Wilh. Müller)
cs. és kir. udvari fényképezeti gyár.
Fényképezet Wien, I., Graben 30-31.

MODERN LAKÁSOK

bolthelyiségek és műhelyek.

A BUDAPESTI ÉPÍTŐ RÉSZV.-TÁRS.

Visegrádi-utca 11/A és 15. sz. és Ugyenök-utca 8. és 10. szám alatt épülő házesoportában augusztusra kiadók. Lift, hall, telefon, villamvilágítás, csempézett konyhák, minden modern kényelem.

Bővebbet a részvénytársaság irodájában

V., Bálvány-utca 22. sz.

Telefon: 153-99.

Miért közkedvelt a Diana-krém és Diana-szappan bőrápoló és szépítőszere?

- Mert:** Nagyon kellemes és bájcs illata van.
- Mert:** A szépséget állandósítja 60 évig.
- Mert:** El van ismerve, hogy a kéz-ápolás, kézfehérítés, kézfinomítás el sem képzelhető ezek nélkül.
- Mert:** A fényes arczbőr és izzadt kéz azonnal megszüntethető
- Mert:** Minden nő és férfi egyaránt szép akar lenni.
- Mert:** Az összes pattanásokat — legkisebbtől legnagyobbig — teljesen elszáritja.
- Mert:** Megakadályozza a tavaszi szeplők láthatóságát.
- Mert:** A hidegtől s szétől kifujt vörös és érdes arcot és kezeket fehérré és puhává varázsolja.
- Mert:** A piros és rezes orrt eltünteti.
- Mert:** Az arczon előforduló apró, igen finom pirosas-kék ereket is eltünteti.

BIZONYÍTVÁNY.
Alóírottal ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakóskól bemutatólt Diana-szappant, Diana-arczkremet megvizsgálva, az ikban fémmérgekkel, maró hatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szépítő-, bőr- és hajápolószerek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető.
Kelt Budapest, 1905. márczius 15.
Nyilvános vegykísérletű állomás
Dr. NEUMANN ESIGMOND m. p.
kir. keresk. és váltótörvényeszkű hitos vegyész.

Egy üveg-tégely Diana-arczkrem nappali használatra 75 krajcár.
Egy üveg-tégely Diana-arczkrem éjjeli használatra 75 krajcár.
Egy eredeti Diana-szappan 75 krajcár.

■ Egyedüli készítő: ■
Erényi Béla
gyógyszerész
Bpest, Károly-körut 5.
(Postai megrendelések utánvetellel eszközöztetnek.)

Házfelépítés után ismét megnyílt az **AUGUSTI-czukrászda**
VIII., Üllői-ut 34. sz.
(Iparművészeti Muzeummal szemben.)
Az előkelő közönség rendel- és találkozó helye.
Telefon 62-27.

Czukrászati különlegességek:
torták, parfaitok, édes és sós sütemények, sandwich-ok, fagyott punchok. Saját gyártmányú méz-ketszersült (törv. védve). Mézsütemények (czukor nélkül, nem mézeskalács). Rendelések lakodalmak, eljegyzések és alkalmi ünnepélyekre elfogadtatnak és pontosan szállítatnak. — Vidéki rendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. (Kérem czégetmet hasonnevű czéggel össze nem tevesztetni.)

SavoY nagyszálloda
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 16.
A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacum Cleaner. Villanyvilágítás. Társalgótermek. Legnagyobb képzelem. Interurban, telefon. Szobák 3 K-tól. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. Villamos-vasut közlekedés az összes pályaudvarokkal. ▲▲▲
Surgonyozim: SavoY-Szálloda Budapest.
Telefon 154-08. 70747

FOGAK és fogsorokat szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitünő 10 évi szavatosság mellett készít
Guttermuth János Kétféle.
mű-leg specialista
Budapest, VII., Baross-ter 20. l. em. jobbra 3. Kétféle.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban — Erkezeskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.
Telefon 159-63.

NYARALÓKNAK kitünő
pianinót jutányos idény árban
kölcsönöz
„MUSICA”
részvénytársaság zongora telep
Budapest, Teréz-körut 1. szám.
Telefonszám: 4-31.
Kiváló gyártmányú zongorák, pianinók, harmonikumok készpénzért, csekély havi részletfizetésre és kölcsön. Szakszerű javítás, hangolás, modernizálás és becserelés.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. május hó 22-én.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárák.
Théodore és társa,

Böhöz 3 felv. Irták: Nancey és Armand. Ford: Sálgo Ernő.

Személyek:
Chénéról Vendrey
Adrienne Varsányi I.
Fourette-Arcaze Fenyvesi
Théodore Csontos
Clodomir Szerényi
Loulou S. Komlóssy
Malvoisier Tapolczay
Pigasse Tihanyi
Bigornol Sarkadi
La Panouse Bárdi
Juliette, a feletégo Abolovszky
Truche Győző
Az igazgató Haraszyi
Tuzolto parancsnok Kazaliczky
Léonie Molnár A.
Inas Kassay

Kezdeté 3 órákor.

Este rendes helyárákkal.

Igy szép az élet.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Heller és Rossler.

Személyek:
Gróf Lamatsch Fenyvesi
Kristóf, a fia Tanay
Sárka M. Harmath.
Missz Eldredge Kiss Irén
Beretvás bárónő Varsányi I.
Az öreg Schlesinger Tapolczay
Vogelsang Kristóf Tihanyi
Peter hadnagy Bárdi
Karloff bárónő Rónaszéki G. né.
Emmi Haraszyi H.
Krieslenden bárónő Varga Anna
dr. Mauracher Balassa
dr. Kunwald Kazaliczky
Manikűrös kisasszony Komlós Ilka

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárák.

Megölt országok

Kezdeté 1/2 4 órákor.

Este rendes helyárákkal.

Párisi asszonyok.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

Délután mérsékelt helyárák.

Az ingyenélők.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irták: Vidor Pál. Zenéjét irták: Szentirmái E. és Serfi Lajos. Rendező: Bihari Béla.

Személyek:
Eros János Szalay
Mari, néje Láng Etel
Lujza, leánya Hattay Adr.
Weiner V. öccs Fekete
Balog Pista Magyar
Bódi Ferencz Thury
Eszter Jászai Olga
Fürge Döméné Veszprémi
Jani, fia Pálinszky
Kis Sári Kury Klára
Czánke, cigány Kelen Emil

Kezdeté 1/2 4 órákor.

Este rendes helyárákkal.

Kury Klára felléptével.

Duda kisasszony.

Operett 3 felvonásban. Irták: Fritz Grünbaum és Heinz Reichert. Zenéjét szerette Nelson. Fordította: Faragó Jenő.

Személyek:
Duda kisasszony Kury Klára
Lady Sonneret Mazy J.
John Jack Palásty
Mac Humbers Andorfi
Olympia Láng Etel
Jan Brown Szalai
Belladonna Veszprémi
Harry Mortons Fekete
Sir Francis Bihari B.
Lizzy Hattay A.
Garry Szegedi J.
Nabel Redő G.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOR

Vépszínház-utca 1-3. Telefon 68-39.

Werther. Halley-üstökös. Egy nem mindennapi barátság. Parat, francia gyógyszerészes eset.

Állat az emberben. Végzetes rövidlátás. Farkasvadászai Oroszországban. Eszter. Lehmann ur kényszer-házassága.

Előadások hétköznapokon d. u. 6 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor kezdődnek.

CIRKUSZ BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma vasárnap, 1910. május 22-én

2 Ünnepi dísz előadás 2

Délután 4 és 7/8 órákor. Délután a gyermekek felárakat fizetnek.

Mindkét előadásban az egész nagy művészcsapat.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket a azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Royal Cabaret
Erzsébet-körút 31. szám.

Minden éjjel pont 12 órákor
Nagy kabaré előadás.

Loni Lackner, Hertha Albano, Alice Dejanére, Mlle Dubarry, Sisters Morvay, Ada Roon, Lona Chester, Charlott D'or, Várady Adél, Else Nixon, Rosa Witke, Jolanda, Lulu Rascal, Flory Gray, Les 4 Infernales stb. stb.

Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona.
Egy órától hajnalig cigányzene és táncmulatság **belépődíj nélkül.**

WIEN, II. WIEN, II.
GRAND HOTEL NATIONAL
TABORSTRASSE 18.

Teljesen modern, 300 szoba minden kényelemmel berendezve. Lakosztályok fürdővel. Melegvízfűtés, villamos világítás, lift, telefon, interurban. Elsőrangú konyha és kávéház. Kényelmes, elegáns hall és vestibül. Minden pályaudvarról könnyen elérhető. Villamos közúti kocsik és omnibuszok megállóhelye.

Tulajdonos: **KASZNAR NÁNDOR,** a budapesti „Magyar Világ” kávéház volt tulajdonosa.

FORTUNA

zászlógyár

Budapest, VI., Király-utca 8.

Választási zászlókat és jelvényeket

a leggyorsabban jutányos árak mellett.

Alapított 1881. Alapított 1881.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgalmrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus és idegbántalmaknál. **Uzodák, hőlég-, szénsavas és villamosvíz-fürdők.** Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor

EHRENTREU és FUCHS
testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes arjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Telkek a Hűvösvölgyben

virgazzdag területen, közúttal a telepen, villamos végállomás közelében előväs üzleti feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balázs-féle vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb -ölenként a Szilágyi telepen 5 éves lejtetésre. Vonatközelkedés közvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapesti IX-ik kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. szolgál.

!! Cseh különlegesség !!
az elsőrangú és világhírű

Marsner-féle pezsgő-limonádé bonbon

(málna, citrom, eper, cseresznye és waldmeister-iz) kitűnő alkoholfmentes népiál elkészítésére.

Csak akkor valódi, ha ezzel a védjegyvel van ellátva.

Mindenütt kapható, ahol ilyen védjegyű plakát látható. A bonbonok is mind el vannak látva ilyen védjeggyel. Évi fogyasztás több, mint hatvan millió darab. La-Sin illatosítva. Kialron a világ legfinomabb csemegéje. Bouchées a la Reine. Mindenféle fajtájú kitűnő minőségű tej- és fűzö-csokoládéit ajánlja a keleti országok és csokoládégyárak első escheherzádí részvénytársasága Königl. Weinberge ezélt.

A. Marsner

Magyarországi vezérképviselő Schiffmann J. Henrik
Budapest, VIII., József-körút 53.

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinék megtekinteni ajánlatok

Heti műsor:

1910. május hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
23 Hétfő	Cyrano de Bergerac	—	Igy szép az élet!	A milliomos	Luxemburg grófja	Erdésleány	Tilos a csók	Orosz-japán háború
24 Kedd	A bor	Téli regé	Az obsitos	A milliomos	Luxemburg grófja	Duda kisasszony	Szerelmi keringő	Székelyország
25 Szerda	Az agglégények	—	Igy szép az élet!	A koncert	Az elvált asszony	Kaxlhuber kalandjai	Trilby	Székelyország
26 Csütörtök	Hamlet	Böhémélet	Théodore és társa	Csákó és kalap	Luxemburg grófja	Duda kisasszony	Sulamith	Utazás a földkörü
27 Péntek	Monna Vanna	—	Tatárjárás	A milliomos	Az elvált asszony	Kaxlhuber kalandjai	A vig özvegy	Székelyország
28 Szombat	Utazás az özvegyseg felé	Berlichingen Gitz	Nick Carter	A koncert	Varázskeringő	Kaxlhuber kalandjai	Anarkistakisasszony	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása.
29 Vasárnap	Az aranyember	Hoffmann meséi	Théodore és társa	A kuruzsló	Táncos hussárok	Duda kisasszony	A cigány	—
	Az agglégények	—	Nick Carter	A milliomos	Varázskeringő	Kaxlhuber kalandjai	Anarkistakisasszony	—

Cs. és kir. udvari

és kamraai szállító

HOLZER DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

A SOUTERRAIN-ban:

Kosztüm jó minőségű angol kelméből, divatos szabásu, a kabát sálgallérja moirée-selyemből	33.— K
Kosztüm elsőrendű minőségű angol kelméből, alj mideres, kabátja modern szabásu.	40.— "
Kosztüm Ia lüszterből	50.— "
Vászonkosztüm divatos szabásu, elsőrendű vászonból	28.— "
Kimono angol kelméből	18.— "
Porköpeny jó minőségű lüszterből	25.— "
Vászonruha léghimzéssel, divatos fazon	20.— "
Kerti ruha minden színben	15.— "
Pongyola jó mosható delémből	11.— "
Alj lüszterből, divatosan berakott	20.— "
Alj vászonból	9.— "
Alsó mosható vászonból	5.— "
Alsó lüszterből	7.50 "
Bluz batiztból	6.— "
Bluz madeirából	7.50 "
Bluz zeirből	4.— "
Bluz svájci madeirából	12.— "

Az előző idényről:

kosztüмок, aljak, pongyolák, bluzok és zsuponok mélyen leszállított áron.

MAGYAR-NORVÁI TENGERI GÖZHAJÓZÁSI R.-T.
Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
 A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancora: hetenként három gyorshajó oda és vissza.
 Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Ancoranban az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.
 A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
 Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

Állattulajdonosoknak,
 (szóda)knak és állatkezelőknél)
 Most jelent meg!
NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!
 Az állatvédő törvények példákban, 80 képpel.
Írta K. Nagy Sándor.
 Második kiadás.
 Ára 3 kor.
 Kapható a Franklin-Társulat Bpest.
 Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságánál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. m. és minden könyvkereskedésben.

A. THIERRY BALZSAMA
 gyógyszerész
 Törvényileg védve.

Egyedül csak az APÁCSA védjeggyel valódi. Biztos hatás minden légzőszervi megbetegedésnél, köhögés, valadék, rokedtség, gégehurut, tüdőháj, gyomorgörös és más gyomorfájdalmaknál minden belső szervi gyulladás, étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedésnél stb. Külsőleg minden szájbetegségnek, fogfájás, sebek, végtagzsúrgatás, kiütéseknek, különösen influenzának stb. — 12 kis vagy 6 dupla-üveg vagy egy nagy családi üti-üveg K. 5.—

A. THIERRY gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIEN KENŐCSE
 meglepő, feltétlenül biztos és utóéletetlen gyógyhatásu, bármily idült, rákszerű sebeknél, daganatok, sebesedések, gyulladások, fagyos lábak, keléseknek, eltávolít minden rosszindulatú képződést, gennyese-dést, feleslegessé tesz minden fájdalmas operációt. A tetely K. 3.60
 Czim Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.
 Főraktár Török József gyógyszerésznél Budapest.

Szent László (Püspök) Hévíz-gyógyfürdő
 Nagyvárád mellett. Kernáts János fürdőberlő kezelése alatt.
 Kényelmes közlekedés. Vasnton Nagyvárádtól 1/2 kocsin 1/2 órai távolságban. Majna-árusztás hónapokban naponta 12, vasár- és ünneppnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváráddal. A vasnti állomás a fürdőtelepen van. — Az európai hírű 41° C. meleg természetes hévíz javítva van: az izületök és izmok csúszos bántalmait, idült és különösen savas izületi lóbnak, osont-főresek és különösen visszamaradt vagy gödösöknek, köszvénynek és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál), külön-böző borbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmak, májbajok, vese-övek esetében. Állandó fürdőorvos: Nagy Ignác dr.
 A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozó. Gyógyterem (Kursalon) hirtapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Étermek, cukrászda, étetelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő óserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tenisz.
 Ot tükör- és tizenhárom kádfürdőn kívül mórürdők is vannak rendszeresítve. Újonnan épült aszóda uszasanitással és homok-kurával. Fürdők 40 fillertől 1 kor. 20 fill.ig. Elsőrendű kitűnő renekár. — Tetlen összeköttetés Nagyváráddal. Villamos-világítás. A legszébb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a berlő saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a Fürdőkezelőseg.

DIESEL-motorral
 a tényleges lóerő
 óránkint csak 1 fillérbe kerül.
 Felvilágosítással és díjmentes költségve-téssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
 BUDAPESTEN.

Párisi vilákiállítás „Grand Prix” 1900.
KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
 mosóvíz lovak számára.
 Egy üveg ára K. 2.80.
 Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erő-gyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.
 A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, címke és göngyö-lés törvényesen védve.
 Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

KERBER HENRIK
 villamos erőre berendezett szőnyegporló, megóvó és javító intézete.
 Telep: VIII., Nap-utca 10. szám.
Ablak, lakástisztítási szobabeeresztő, pormentesítő és feregirtó vállalat.
 Telefonértesítésre azonnal házhoz küldök
 Telefonszám 53—55. Telefonszám 53—55.

SZÜLŐK! LEANYGYERMEKÜK KESERVE.

sen panaszkodnak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt hímzések beszerzése.

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükről előre is biztosítjuk.

**HUNGARIA kézimunka-ipar
VADAS és WILLHEIM
VII., Akácfa-utca 59. sz.**

Király-utca mellett. Telefon 102-40.

Női kézimunka-gyárának kicsinybeni eladása, eredeti gyári áron. — Kézimunka-szövetek és fonalak gyári raktára. — Előnyomda és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabeli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföld nagyobb városaiiban. — Intézetek és ipariscolák szállítója.

A sárospataki kova-malomkö gyár-egylet

ajánlja kitűnő hírnevű
sárospataki

kova malom-
köveit

Megrendelések elfogadhatók
a sárospataki kova-malomkö-gyárban,
Sárospatakon

(posta-, vasut- és távirat-állomás.)
Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve

Körülbelül 3500 méter elsőrendű, fehérített, hibátlan rumburgi vászonmaradék

az anyagértékénél jóval mérsékeltebb áron adatik el. Valamennyi maradék kizárólag elsőrendű minőségű és a legfinomabb alsó és ágyféheremű elkészítésére használható fel. A maradékok hossza 8-14 méter és

ára méterenkint 55 fillér.
Legkisebb vételmennyiség 5 kilós postacsomag (kb. 40 méter) utánvét mellett.

A továbbiakban raktáron van kb. 150 tet a legnemesebb lenfonalból szőtt, garantált vászon

varrás nélküli lepedő
150 cm széles és 225 cm hosszúságban, már készen beszegve, szavatolt hibátlan állapotban darabonként 2 kor. 80 filléres árt, mely a legfinomabb mennyaszonnyi kelengyéhez használható. Legkisebb vételmennyiség utánvét mellett 6 darab.

Figyelmeztetés! Értéken aluli árut nem küldök, hanem kizárólag a legjobbat és a pénz meg nem felelőért azonnal visszatérítetk. Megbízhatóságért jó hírnevem szavatol.

STEIN S. vászonmü gyár, NACHOD, Böhmen.

Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-48. Sürgőnycim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, **szívógázmotorokat és malomberendezéseket.**

Arjegyéket
ingyen
és bérmentve
küldünk.

Viszontelárusítók
kerestének.

Ne csüggedjen,

bármily betegnek és gyengének érzi is magát, mert megvan immár a módja annak, hogy bajaitól szabaduljon. Olvassa a **Modern Villamos Gyógyász** szülő szép és érdekes könyvét és meg fog róla győződni, hogy a villamos gyógyászat gyakran meghozza az óhajtott segítséget, ahol fűrdők, masszírozások, orvosszerek hatástalanok bizonyultak. A talanos és nemiideggyengeség, reumatikus bántalmak, álmatlanság, buskomorság, neurasthenia, emésztési zavarok, mindenféle gyengeségi állapotok, vérszegénység és a legkülönfélébb női bajok ellen a villamos gyógyászat fényesen bevált.

Kérje ezt a könyvet és mi szívesen elküldjük Önnek minden kötelezettség nélkül

ingyen és bérmentve minden kötelezettség nélkül.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, Semmelweis-utca 4., félem. 20. A.

Rendelőórák: hétköznapokon 10-11-ig és 3-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre.

910. V/22

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., félem. 20. A.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a **Modern Villamos Gyógyász** szülő művét.

Név _____
Cím _____

Nők részére külön női könyv.

The Westinghouse Brake Company Limited,
czég Londonban

a 30822. számú

„Pneumatikus fékberendezés”

ezimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással **KELEMEN M. ISTVÁN** mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodája Budapeston Royal-szálloda R.

ELSŐRANGU FÜRDŐHELY LIPIK

BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna bántalmait,
hurutokat, cukorbetegséget,
izületi bajokat, gyermekkorokat
és vérbetegségeket.

Prospektust küld a fürdőigazgatóság

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerinczbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel. ó. e. 10 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.
Levelekre válaszal, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél
nyján is biztos gyógyítók.

Nálam

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

BUTÓR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétátér-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, leveg ellenében küldök. Telefon 104-84.

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harangcsapárgyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jóállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletek adtuk és kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, komuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében milyen leszállt nagyban eredeti gyári árban szállítunk

vidékre is bérholva.
LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fiókküldeték: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám.
Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Tatatóváros,

Komárom, Bicske, Győr, Pápa, Kiszell, Szombathely, Székesfehérvár, Mezőkövesd, Eger és vidéke nagyközönsége stb. stb. 20-23 év óta vette már azon kereskedőktől rossz paprikát, akik

BUKOR PAPRIKÁJÁT

árusították? Persze azelőtt becsapták a közönség nagy részét, ugyanis eladták az éretlen, zöld, fagyos és szárazságból örött paprikát, dobtak hozzá paprikaereket, hogy erős legyen és elámulottak vele a népet, eladták drága pénzért, hogy csak az a jó, a többi festett. De **Bukor felvilágosította** a vevőközönséget, megmutatta, hogy az ő paprikája **nem festett**, hanem a **legérettebb piros, érett hüvelyből van orviba.**

Ha a nagyközönség valódi tiszta, egészséges, piros, érett hüvelyekből való paprika-örleményt akar enni, követelje a kereskedőktől **Bukor** szímmel serteletlen, leblombózt csomagolt paprikát.

1 kiló ára 20 fillértől fölfelé 4 kor.-ig és 140 db a 10 fill., csomagolt paprika 5-10 K.

Rendelő cím: **Bukor Lajos, Tatatóváros**

Nagykereskedőknek engedmény. Telefon Tata 68.

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Egy-egy kötet ára kötve 60 fillér.

LEGUJABB KÖTETEK:

Szám.	Korons.
278. LÖRINCZY GYÖRGY: Mikszáth Kálmán élete	—60
279-281. HAVAS ISTVÁN: Uj szavalókönyv	1.80
282-284. SEBŐK ZSIGMOND: Maczkó ur vendégei. Kép.	1.80
285. HERMAN OTTÓNÉ: Két kiesi tót. Képekkel	—60
286. HERMAN OTTÓNÉ: Kicsibaj Képekkel	—30
287-289. MÓRA FERENCZ: Rab ember fia. Képekkel	1.80
290. SEBŐK ZSIGMOND: Hogyan ne beszéljenek a gyerekek	—60
291-293. JÓKAI MÓR: A rózsák szigete. Elb. Képekkel	1.80
294. HAVAS ISTVÁN: A tarkói idegen. Elb. Képekkel	—60
295. BRUNOVSKY REZSŐ: A találós mesék kincsesháza. Második gyűjtemény	—60
296. BRUNOVSKY REZSŐ: Válogatott magyar közmondások	—60
297-298. GYÖKÖSSY ENDRE: Ki szereti a népet. Elb. Kép.	1.20
299-300. GYÖKÖSSY ENDRE: Hazavándorlók. Elb. Kép.	1.20
301. DINGHA BÉLA: Csiribiri hercege	—60
302. EGRI GYÖRGY: Igaz is, nem is. 8. gyűjtemény	—60

Teljes jegyzéket valamint mintakötetet kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: SINGER és WOLFNER könyvkereskedése, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 10. szám.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Karaláb, csukorborító, kárhó, szőlősparga, gomba, ugorok...

Ebédő és hálószoba, költözökös vegett eladó...

Asztalosok, új jövedelmi forrásat leíró képes nagy arjegyeket...

Nyaralótelek, erdő és rét Svábiában, csendes helyen...

Beszerezési áron alul, házlebontás miatt eladottnak, angol zepír fűrling...

Eladó telek, bérház, nagy családiház építésre is alkalmas...

Családiház hely, gyönyörű szép gyümölcsös erős nagy fákkal...

A gyakorló, gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszere) és gépírási...

20,000 rózsafa, magastörzsű, kapható Novák János rózsafatelepen...

Zálogcédulákat, veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket...

Rekord hangversenylemezek legjobbak a világon!

BUTOR, 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3...

Zálogcédulákat, veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket...

Butorvevők, kik modern, száraz anyagból készült urasági és polgári asztalos és kárpitos butorokat...

Sarkány J., butoriparos céghez, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. szám.

Réthy, név látható a valódi pemetefü csukorka minden egyes darabkáján.

Pótvizsgálatra, javítóra, potterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szűnidei Tanítvány” Garay-A. 5. II. 12/a.

Zálogcédulát, briliánsokat, aranyat, ezüstöt, ékszereket...

FILOZOFIAI IROK TÁRA XII. kötet.

PLATON válogatott művei, III. kötet. Symposium. Phaidros. Görögül fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta dr. Dercsényi Móricz.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar német levelezés-oktatás.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar német levelezés-oktatás.

Wiesel Adolfnál, Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91-20.

Szaját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor-tól feljebb, fűthető kádak 20 kor-tól feljebb...

Ajtók és ablakok, régi és új vasredőnyök, feljes vasalással...

Kelemen Mór épület-bontás vállalkozója Budapest, Nador-u. 72-74.

A gyermekáldást, 2 vagy 3 számmal meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár.

BUTOR, készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban...

BUTOR, készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban...

ROZSAFÜZÉR (LÁNC) SZIVATTYUK MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI R. T. BUDAPEST VII. VÖRÖSMARTY-U. 19/a.

25 koronaért, készülnek saját műhelyemben mörtek után remek szabásban...

Pénzt rögtön, bútorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra...

Érvényesség, az egyedüli eredménytől kísért háziser a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora...

CSIZ-FÜRDŐ, A kontinens legerősebb jodbróm gyógyfürdője, nagy radioaktivitással...

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHOLYAGOK, 10 db. legfinomabb mintát K.

STERYL, törvényesen legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak szűrt vízzel kapható...

DROT-KERITÉS, LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT STADLER MIHÁLY ÉS KÉRTES GYÁR BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 132.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál, BUDAPEST, VILÁGI UT 123. Telefon 62-80.

BUTOR, részletfizetésre vagy meghatározott időre, árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett...

6 első díjjal kitüntetett Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. sz.

Egyedül létező újdonság! Ezen motorok mindenképpen üzemben láthatók...

LEGJOBB SZIVATTYUKAT ÉS TUZFEKENDŐKET GYÁRT A BUDAPESTI SZIVATTYU-ÉS GÉPGYÁR RÉSZEKÉNT ÁRSZÁMOK BUDAPEST, VI. VÁCI-UT 132.

DROT-KERITÉS, LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT STADLER MIHÁLY ÉS KÉRTES GYÁR BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 132.

Czigánytörténet.

Írta: Móricz Pál.

Körté Dávidot csak türték a bandában, pedig nem utolsó cigány volt. Kucsuk Vilmos első primás helyére is odaállhatott volna Dávidka, ha a természet nyomorék cigánynak nem teremti. Szakajtókosárnyi pup dudorodott a hátán. Horpadt melle is herdécselt. Az egyik lábára is biczegett Dávidka... Node annál nagyobbra nőtt villogós tekintetű feje.

Nem... Nem! Banda elé nem illett az ilyen pupos cigány. Ez a dicsőség az olyan cigányt illeti, minő Kucsuk Vilmos volt. Kerekfejű, göndörhaju, sötétkékszemű, széles vállu cigány volt Vilmos. Gavallérosan hajladozott a dereka. Midőn kövér állához szorította a hegedűt, nyulánk kezében kaczagott a szárazfa! Uras volt még a ruházata is. Hanem azért került olyan bolondos ur is, aki a pupos Dávidkát parancsolta maga elé:

— Huzzad, Dávid! A fülembe huzzd!

— Méket?... Tekintetes uram.

— Dávidkám, hej! hogy: «Kékeres a szőlőlevél...»

Dávid huzta! Szeme is könnybe lábadt, úgy huzta a cigány.

— Dávidkám, igyál!

— Dávidka ivott... majd az átduhajkodott éjszaka után, a kerítések mentén neki-nékioldult a hideg sárnak. Nagybátyja, a böggőhordozó vén cigány részegen féntereg utána. Jajongott az öreg Dudi.

— Jáj, te zöldség... Összetöröd a hegedűdet.

— Inkább a böggöre ügyeljen kend! — csuklandozott Dávidka s még a sárból is magasra tartotta hegedűjét. Ez a szerszám volt

legkedvesebbik vagyona. Mikor az utcagyerekek sárral dobálták, akkor is ezt a szerszámot hódította.

— Zöldség! Hol a sárkefe, zöldség? — a ficzkók csufondárosan kurjogatták utána.

Dávidka reszketően lögatta nagy fejét...

Némelykor, midőn vidám nótát hangoltak, ekkor is köhécselt Dávid. Hiába döfölte

a pikulás, Dávid köhögött, a pupja is reszketett belé... Kállay Bálint jó mulatós ur volt, hanem azért mindig Dávidkával huzatta az igazándi bús magyar nótákat. Ilyenkor tűnt ki, micsoda varázslatos hangok rejtőztek a Dávidka hegedűjében. Egyszer barnaszemű cigánylányt is megigézett a nótájával. Barnaszemű cigánylány is azokért a nótákért szerette meg a pupos kis cigányt. Azonban a szerlem balzsamos csókjától sem gyógyult meg

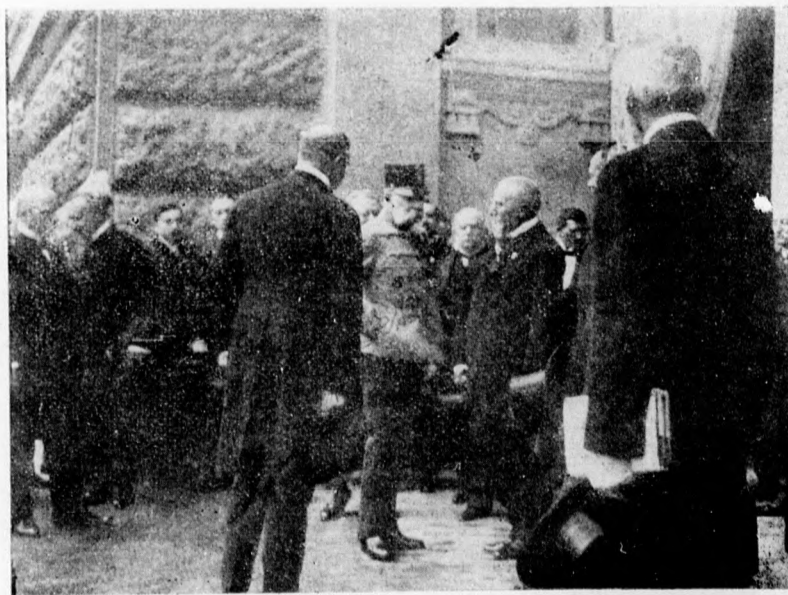
A király Budapesten.

Néhány nap előtt a király megszemlélte a budapesti helyőrséget, amely a Vérmezőn állott föl. Képünkön látható, amint a király lóháton visszatér a Várba.

A király Budapesten.

A király, mint minden alkalommal, ezuttal is meglátogatta Benczur Gyula és Strobl Alajos művészek műtermeit. Képünk abban a pillanatban ábrázolja az uralkodót, amint a művészek házáat elhagyja.

A király Budapesten.

A király budapesti tartózkodása alatt meglátogatta a Városligetben a kertészeti kiállítást. Fölvételünkön a király körül Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök, gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter és dr. Boda Dezső főkapitány láthatók.

A király Budapesten.

A kertészeti kiállítás bizottsága, élén gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszterrel várja az uralkodó megérkezését.

Nagy férfiak emlékezete Kinában.

Kinában a mi szokásainktól eltérőleg nem szoborral, hanem kápolnával hódolnak nagy embereiknek. Képünk egy ilyen emlékkápolnát mutat.

Roosevelt Tivadar Berlinben.

Bethmann-Hollweg kancellár utban a berlini egyetem felé, hogy Roosevelt Tivadar ex-elnök fölolvasását meghallgassa.

Roosevelt Tivadar Berlinben.

1. Roosevelt Tivadar ex-elnök, 2. Schmidt Erik rektor, 3. Hill nagykövet.

Roosevelt Tivadar Berlinben.

Az Egyesült-Államok ex-elnöke Berlinben fényes fogadtatásban részesült a fölolvasásán, amelyet az egyetemen tartott, ott volt a császári pár is. Képünk a császári párnak az egyetemre való megérkezését ábrázolja. 1. Adalbert herceg, 2. a császárné, 3. Schmidt Erik rektor, 4. a császár, 5. Trott közoktatásügyi miniszter.

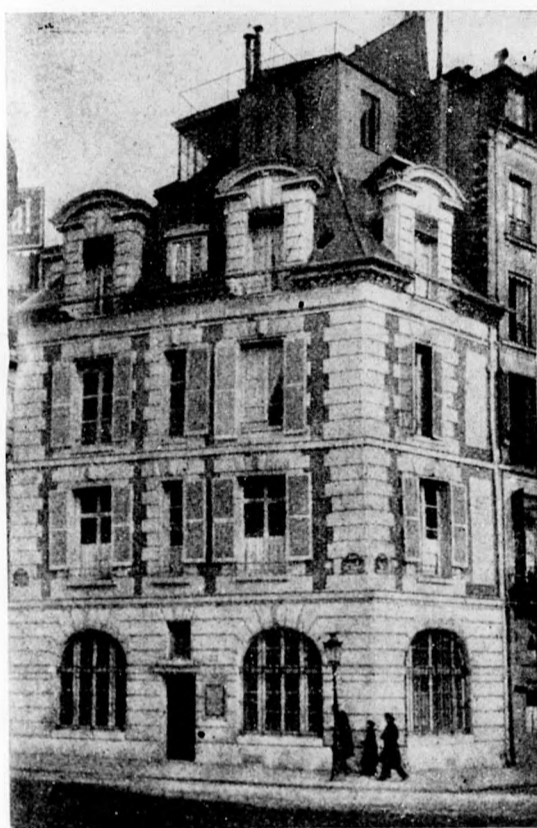
Roosevelt Tivadar Berlinben.

A császári pár az ex-elnök fölolvása után elhagyja a berlini egyetemet. A császárnét a rektor kíséri kocsijához.

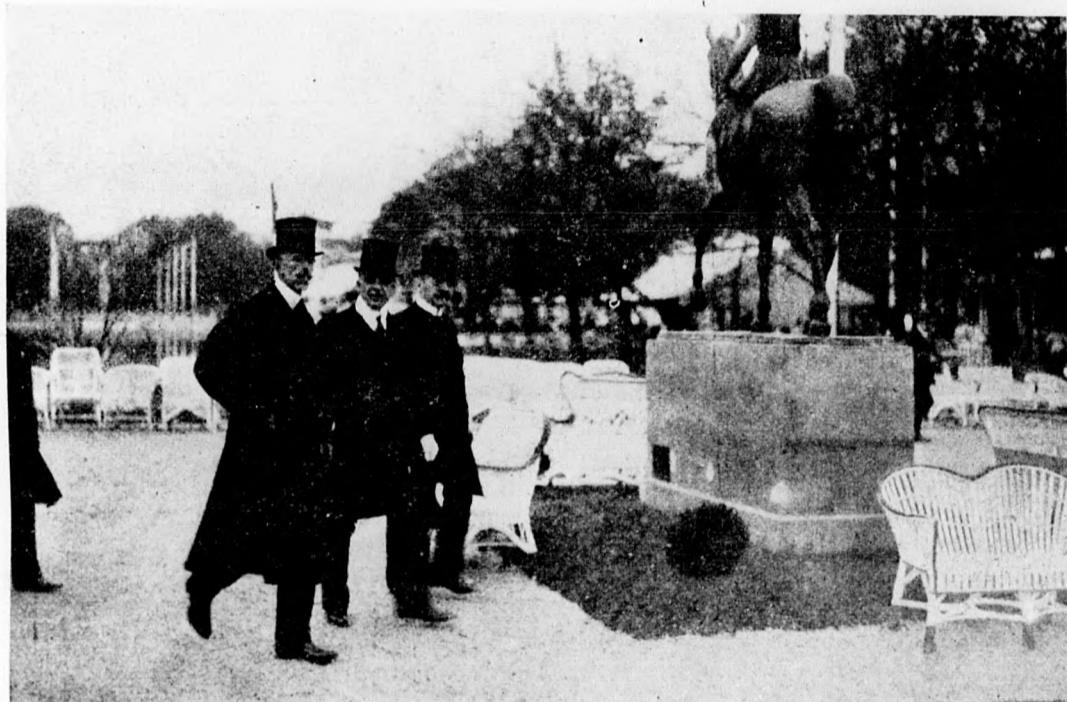
A bécsi nemzetközi vadászati kiállítás.

Az uralkodó, miután ünnepélyesen megnyitotta a kiállítást, korszára indul, hogy a pavilonokat megtekintse.

Régi ház Párisban.

Párisban még áll két ház, amelyet IV. Henrik korában építettek. Az egyiknek a tulajdonosa a rozoga épületet restauráltatta s ez most becses régisége Párisnak. Képünk a régi házat ábrázolja.

A bécsi nemzetközi vadászati kiállítás.

V. Gusztáv svéd király körútjában a nemzetközi vadászkiállításon, elhalad a Diana-szobor előtt.

Hódolat Semmelweis Ignácznak.

Az anya- és csecsemő-védő egyesület gyermekeinek hódolata Semmelweis Ignác emlékének. A gyermekek a tudós szobra előtt az Erzsébet-téren.

A bécsi nemzetközi vadászati kiállítás.

A magyar pavillon, amely a kiállítás legszebb épületeinek egyike.

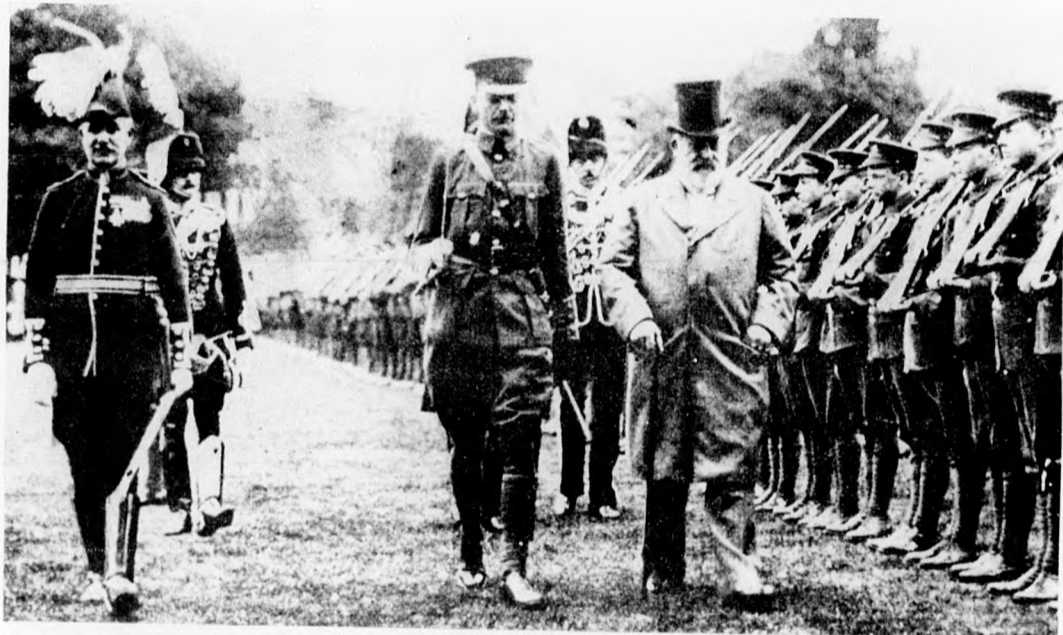

Az angol trónváltás.

A polgármester és a városi tanácsosok a proklamáció után Windsor utcáin.

V. György,
az új angol király.

VII. Edvard a katonák közt.

VII. Edvard, az elhunyt angol király, szemlét tartva a gyarmati gyalogság fölött.

Trónváltás Angliában.

Menet a londoni Cityből. Az új angol király proklamálása után fölhangzik a «God save the King».

VII. Edvard,
a nemrégiben elhunyt angol király osztrák-magyar
tábornoki egyenruhájában.

Dávidka, sőt utóvégre a bandából is kima-
radt, midőn már az eperfáról is pergendeztek,
hulldogáltak a sárgapiros levelek. Dávidka
arczán is ilyen hervatag piros szín gyulado-
zott ki, mint tűnő visziénye az életnapjának.

Ereje fogytával naphosszant az eperfa
alatt üldögélt a beteg cigány és őszi alko-
nyatkor maga bús kedvére hegedülgetett...
A közönyös járókelők is neszezve állottak
meg az utcán, olyan megkapó volt a hegedű
mélységes bűgása, zúgása.

... Hegedült, hegedült a pupos cigány...
Nesztelenül ereszkedett alá a daruszürke szár-
nyu alkonyat. Felhők torlódtak.

Sárga falevél csapódott a Dávidka resz-
ketős kezére. Összerezent a cigány. Fejét
felemelte. Égő szemmel neszelte a homályt;

Mary királyné,
az új angol király hitvese.

mert hangokat hallott! De micsoda hangok voltak ezek? És a kerítésnél különös árnyalak suhant el... Talán ez szólította volna azon a csodálatos hangon? Megborzongott a beteg cigány teste. Nyikkant a hegedűhur. Földrejtette a vonót...

Zsibbadozva emelkedett fel... Mintha nyomon követték volna? Hangok búgtak bódult feje körül. Sötét madarak csapkodtak feléje. Selyemlágy szárnyak simultak lázas forró arcához... Dávidka felbukott a pitvarajtó küszöbén.

— Anyám! felherdült a cigány.

— Mi az! Fiam, mi bajod? — A vén cigányasszony és a barnaszemű fiatal mátka karjokra emelték Dávidot.

A férfinép már a fogadóban muzsikált. A sutban még vicsogtak a rajkók... Az om-latag dunyha alatt is hánykódott a cigány.

Az angol trónváltozás.

A Buckingham-palota Londonban, amelyben VII. Edvard király betegen feküdt és meghalt.

Az angol trónváltozás.

Az új király proklamálása Windsor utcáin.

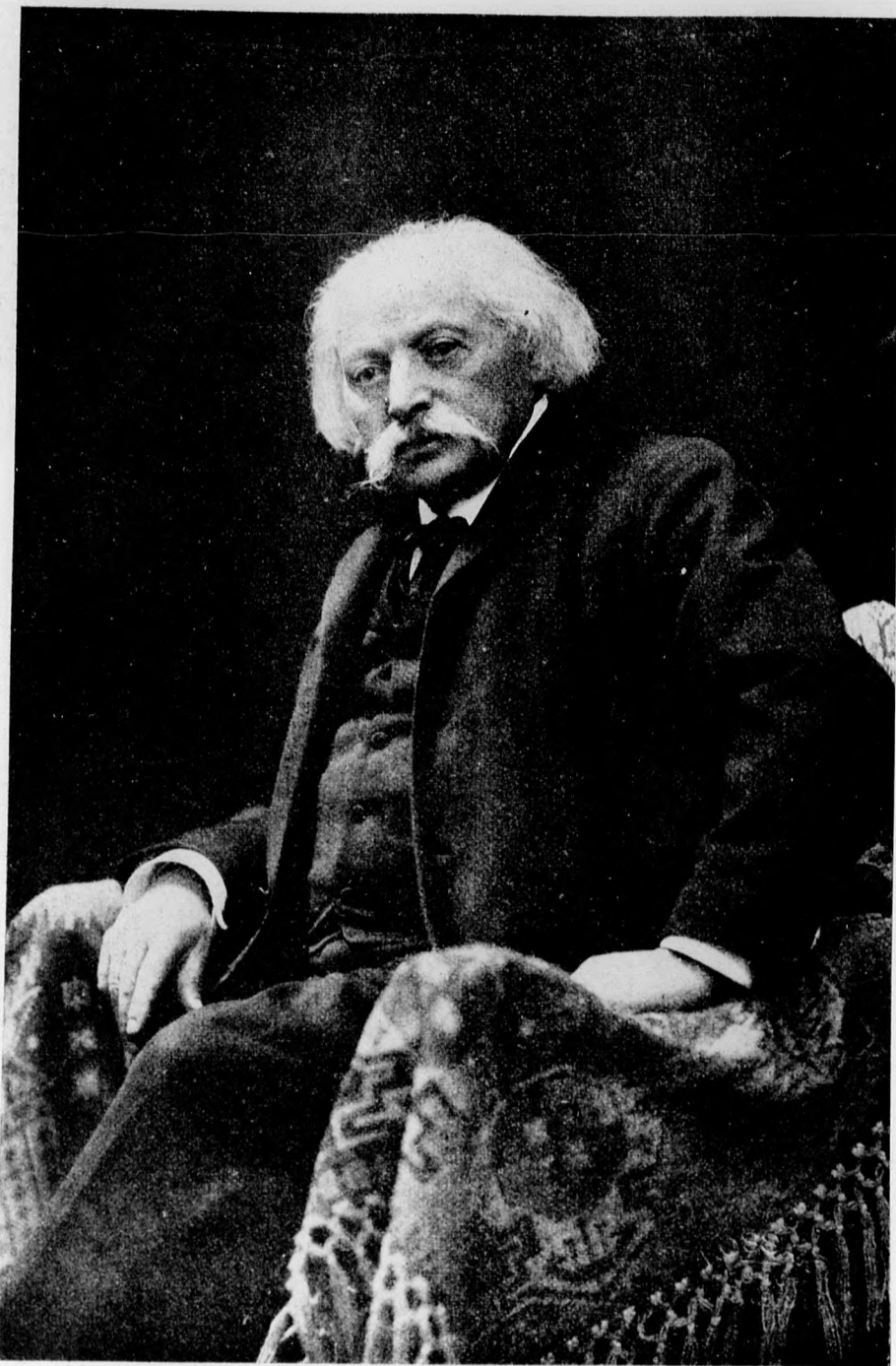
Az angol trónváltozás.

Herold, aki az utcákat bejárva kihirdeti az új király proklamálását.

Az angol trónváltozás.

Egy gárdaszázad a Buckingham-palotához vonul, hogy átvegye az őrseget a ravatálnál.

Kossak József cs. és kir. udvari és kamarai fényképész felvétele.

Goldmark Károly ünneplése.

Goldmark Károly, a nagyhirű magyar zeneszerző e napokban ülte nyolczvanadik születésnapját. A kiváló komponistát szülővárosa, Keszthely nagy ovációkban részesítette.

Goldmark Károly ünneplése.

Emléktábla, amelyet Goldmark Károly keszthelyi szülőházába illesztettek és melyet most lepleztek le.

— Anyám! S te barnaszemű fiatal cigányasszony, kedvesem, — ma halok meg.

— Fiam...

— Galambom, ne beszélj ilyent!

Dávidka tápáskodni kezdett. Mátkája derékon ölelte. Anyja riadtan kérdezte a fiút:

— Fiam! Hová?

Kerekre nyílt a cigány szeme. A szoba sarkában olyan mélységesen sötétség borongott... Lázás szavak szakadoztak fel ajkáról.

— Ott... Kint az eperfa alatt, midőn hegedültem... Hallottátok?... Én láttam is! Az utcza kerítésnél suhant el...

— Dávid! Dávid! nevéme szólított Kicsoda volt ez? Hová tűnt el? Miért hívott engemet? S azok a madarak is a pítvarajtónál? Hallottátok?... Meghalok. Ma halok meg.

Anyja és mátkája babonás félelemmel hallgatták a beteg cigányt.

Dávid fáradtan dőlt vissza párnájára s elsenderült a beteg cigány. Midőn mély álmából fölébredt, éjszakai szél rezgette a papírossal raggatott kis ablakot. Felsőhajtott a cigány.

— Az ablakot... Az ablakot nyissátok ki!

A pislogó méces tánczó árnyékokat imbolygatott a falon... Dávidka beteg tüdejébe balzsamként szüremlett az éjszakai édes levegő. Széltől tépett levelek, hervadt virágok, hulló harmat illatától volt terhes ez a levegő. Dávidka hegedűjét kérte. Azok után a szilaj bús magyar nóták után vágyakodott, amelyekkel sokat rikatta a részeg urakat is... Amde keze nem bírta a vonót. Száraz ujjai bágyadtan pengették, lázasan tépdesték a hurokat. Oly idegenszerűleg nyikogtak, pattogtak, búgtak azok a hurok, hogy a rajkók ijedten bujtak összebb a sutban.

Most megint mi volt ez? Mi történt?...

Csak egy hur szakadt ketté! És a beteg cigány boglyas nagy feje hátrahanyatlott.

Anyja, a vén cigányasszony báván nézte fiát! Sugva mondta a barnaszemű mátkának:

— Zsóka! Nézd... Mosolyog!

...Valójára aznap éjszaka halt meg Dávidka, midőn daruszürke szárnyu őszi alkonyatkor hangokat hallott.

A szobor.

Irta: Elek Alfréd.

Sötétségországban állott gögösen, büszkén a szobor. Sok, nagyon sok köny és verejték árán épült és mégis gögösen hirdette Mammon dicsőségét az örök éjszakában. Körül volt bástyázva katonákkal, akik szegények azt sem tudták, miért kell nekik örökkön őrizni ezt a szobrot; csak őrizték, mert így parancsolták meg nekik. A szobor körül fagyos ridegség uralkodott, arczáról leritt a közöny, pedig csupa arany volt Mammon szobra, csupa arany.

Sötétségországban vigan éltek az emberek; ez a szobor volt az egyetlen istenük és ő kegyes volt hozzájuk. Örökkön őt imádták, ő volt minden gondolatuk. Ilyenkor mintha élet költözött volna a szoborba: rázta magáról az aranyat azoknak, akik őt megimádták...

Annál szomorúbb volt az élet a Nap birodalmában. Örökké verejtékező emberek, akik elátkozták Sötétségországot és Mammon-isten szobrát. Tudták, hogy tőle jó az ő átkuk, de nem bírtak ellene tenni semmit, legfellebb fogvicsorgatva emelték fel ökleiket és fenyegetőztek Sötétségország felé; ez azonban mit se n használt. A szobor rendületlenül állott és körülvették a katonák...

Egyszer egy maréknyi embercsapat föltette magában, hogy elindul Napbirodalmából Sötétségországa felé. Erős volt az elhatározásuk, hogy behatolnak Sötétségországba és ledöntik Mammon szobrát. Véres utakon, könyáztatta mezőkön haladtak tova, önmagukba vetett bizalommal, kilartással. Utközben sok kíváncsi ember, csupa szomorú ember csatlakozott hozzájuk, akiknek elmondták, hogy hová iparkodnak; s az ő szemükben is föl-

csillant a remény: elérnek, bizonynyal el fognak érni Sötétség országába. És nőtt egyre, nőtt a sereg, a bizakodók serege; az emberek kitérültek szemeikből a könnyeket, mert már hitték, már erőt éreztek magukban, hogy ledönlük Mammon isten szobrát.

Mikor elérték Sötétség országának határát, fölharsantak ajkukon a harci indulók. A többiek csak nevétek, szánták s gunyolták őket, de ők csak mentek előre... A baglyok huhogtak, fölriadtak. A bennlakók kutyái megugaták őket, beléjük haraptak. Ők azonban csak mentek tovább... Sokan közülök elhullottak étlen-szomjan az uton; mert hosszú volt az út és messze, nagyon messze pompázott még Mammon szobra az északában... Elmultak évszázadok s a sereg ment tovább a kijelölt uton. Halálhörgések zord szimfóniája kísérte mindenütt; lábukból kiserkedt a vér, de lázította őket a szobor; a szívfagyasztó közöny. Miért mostohái ők Mammon istennek, miért? Őket miért nem szereti? Mit vétettek ők, hogy így mostohán kell átvándorogniuk az életen? S szívükben megérlelődött a gyűlölet...

— Le fogjuk dönteni a szobrot irgalmatlanul, le fogjuk dönteni — kiabálták; arcukat előntötte a pir és ökölbe szorult a kezük... Tudták, hogy nem lesz könnyű dolog elbánni Sötétség katonáival, de bíztak a saját fegyverükben, amely erősebb a kardnál, mert nem halált osztogat, hanem életet ad: hittek a Gondolat erejében...

— A mi katonáink lesznek ők, a mi katonáink — mondogatták. Megmagyarázzuk nekik valahogy, hogy nem az ő érdekük őrizni a szobrot, hanem másoké; hogy mi az ő javukat is akarjuk, amikor ledöntjük azt... Napbirodalmában éhesek az emberek és kell az arany; ők is akarják az életet, most már akarják, eleget szomjuhozták. De nem kérik meg Mammon istent, mert ő rideg és ők nem alázkodnak meg; nem emberhez méltó dolog ez. Sötétségország katonáit, akik vér a mi vérünk-ből, elvisszük magunkkal Napbirodalmába, — Mammon halálának ünneplésére...

És történt, hogy elértek egyszer Mammon szobra elé. Szemtől szembe állottak vele. Sötétségország lakói éppen zsoldárokat zengtek a dicsőítésére. Egyszerre millió kar emelkedett a levegőbe; a katonák megértették Napbirodalma seregének szándékát és ellen sem állottak. A szobrot, mely oly sokáig árasztott fagyasztó hideget és közönyt maga körül, megdöngötte millió kar és az nyögve hullott a porba...

És azóta Napbirodalmában boldogok az emberek.

Hallgatás.

Egyedül ültem kiseri szobámban,
Az úra egyhanguan ketyegett;
A szomszéd szobából hallottam,
A mint egy asszony a kalandjairól ketyegett.

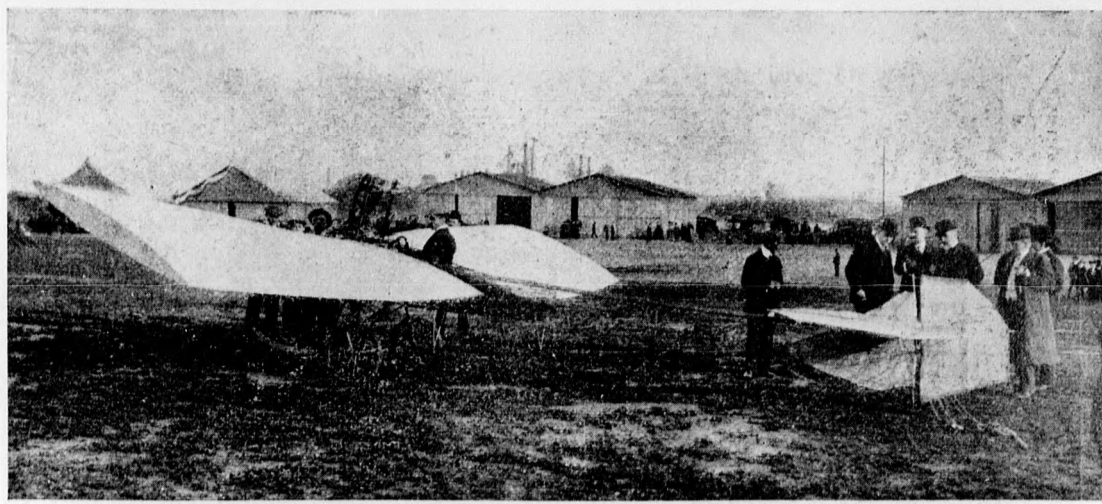
Egyszer figyeltem, hogy valakit halljak,
— Megvallom, — egy kisser kíváncsi vagyok
Különösen érdekel ilyen eset,
Mint a világot is ki nem hagyjuk.

Hangos karzagás követi suttogó szavait,
Biztos: a történet csattanóját mondja,
Szegény hatalember, reménykedik tán
És szavai csak szerelmesnek nevet ontja.

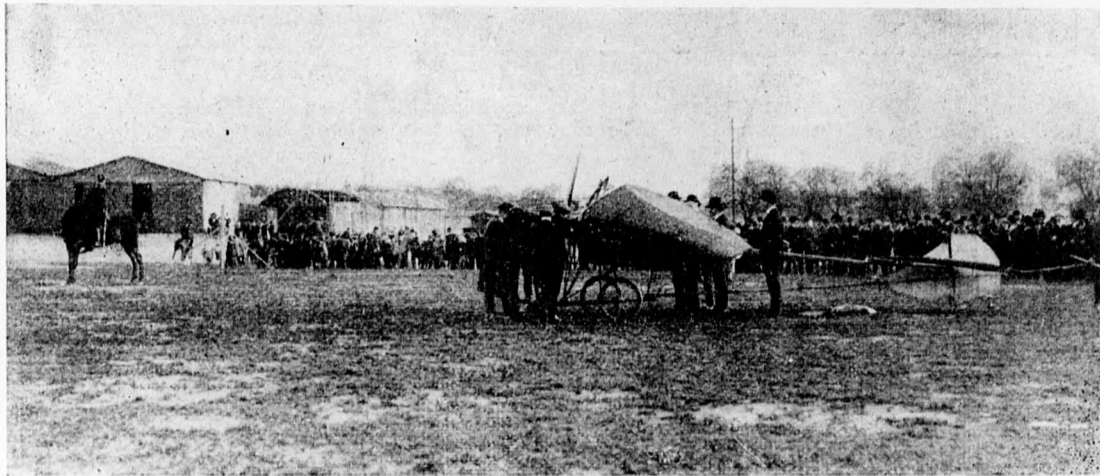
Nagy szomorúság töltötte meg szívemet,
Melyszerelmesem is meggingatta hitemet,
Az úra mintha mondta volna ő is ő is...
És tovább ketyegett.

A szomszédian az asszony színetet tartva
Tovább ketyegett.

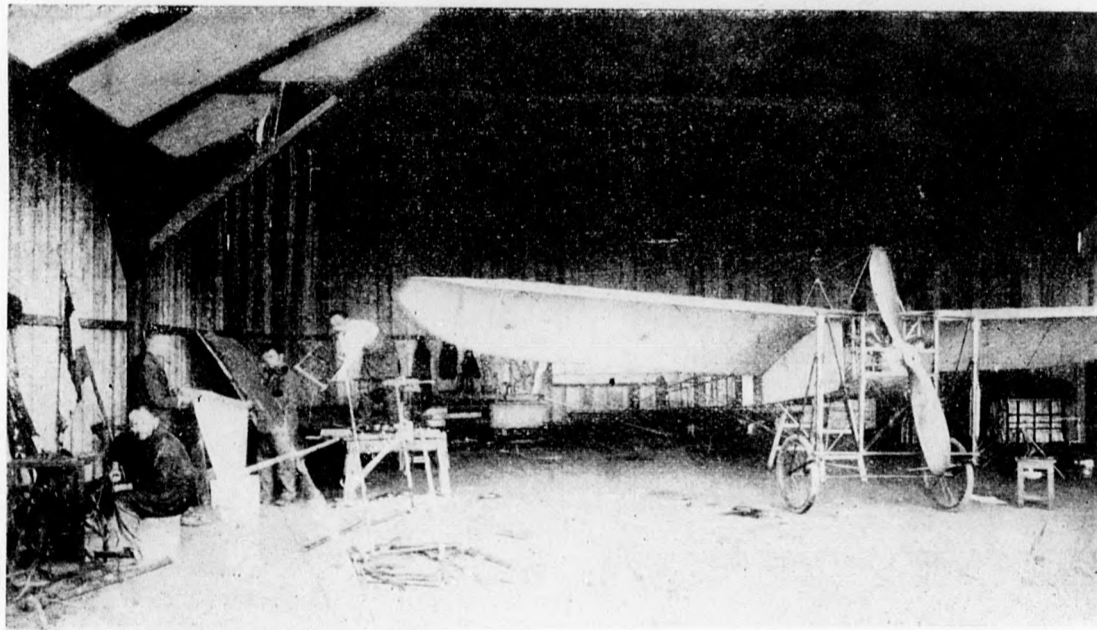
Május Imre.

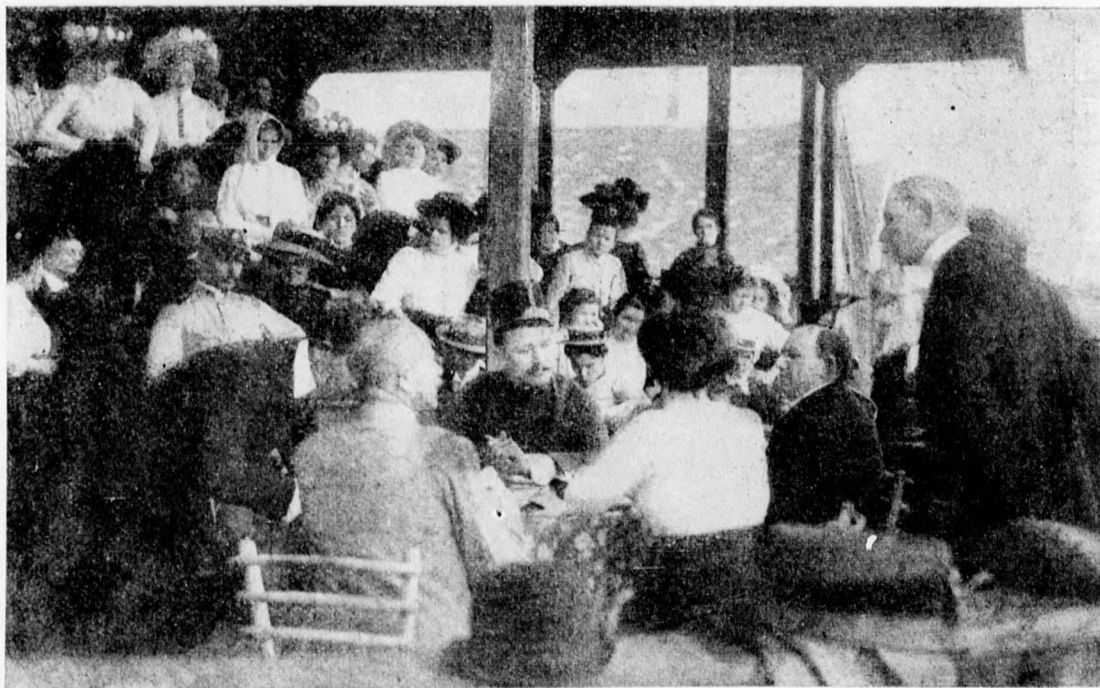
Előkészületek a budapesti repülőversenyre.
Gurulópróba egy Blériot-féle monoplánnal.

Előkészületek a budapesti repülőversenyre.
A magyar föltalálók egyike gépének a konstrukcióját magyarázza.

Előkészületek a budapesti repülőversenyre. — Lázás munka a hangárban.

Cselédyűlés a Tattersallban.

A fővárosi cselédek e napokban gyűlést tartottak a Tattersallban s társadalmi helyzetük javításán tanácskoztak.

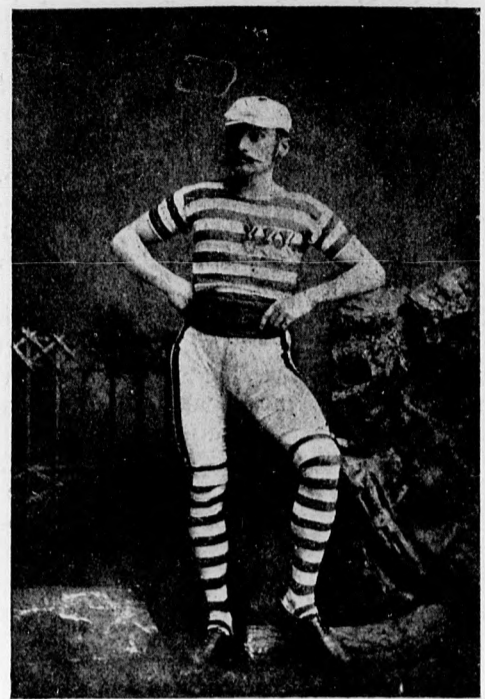
Nagy tűz a lengyelországi Przemyslanyban.
Lemberg közelében, Przemyslanyban nagy tüzvész pusztított. Kétszáz háznál több pusztult el.

Nagy tűz a lengyelországi Przemyslanyban.
A nyomorba jutott lakosság a romok közt sópánkodik vagyona elvesztésén.

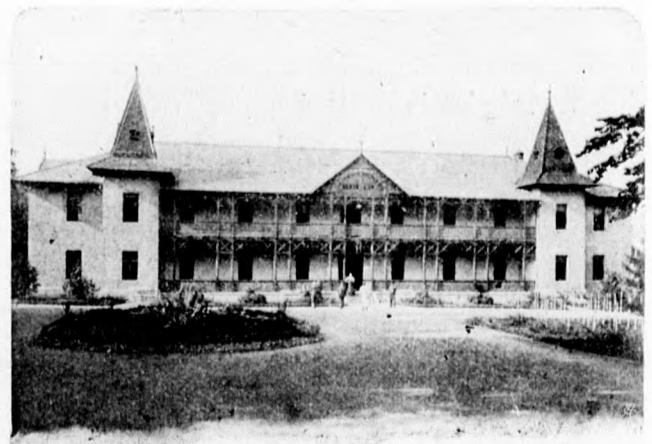
Jeanne d'Arc ünnepély.
Orleansban minden esztendőben nagy körmeneteket rendeznek Jeanne d'Arc emlékére. Képünk a körmenetet Orleans főutcáján ábrázolja.

Porzolt Ernő, műépítész,
35 év óta bajnoka a Magyar Atletikai Klubnak.
A klub most ünnepelte ezt a jubileumot.

The Edwardos.
Az artistavilágban állandóan keresik az újat, a különlegest. Az itt képen bemutatott két fiatal ember, az Edwardos testvérek, modern gladiatorok, akik sportszerűség szempontjából is gyönyörű munkát végeznek, az egyik Edwardos, lábán lógva, két automobilt, a benne ülő soffőrökkel együtt, a fogai között, a levegőben tart.

Bikszád-fürdő.

Vasárnap
Magyar Fe
és körj
esemény
tás kör
községi
kóvásb
jegyzők
ladó id
nebbül
gyorsan
kedjene
Az
tés az
községi
elválhat
érdekel
ta s en
felet m
közgyül
tet szar
Az
után is
vezetni,
zök ug
jukat,
ügyükb
Fe
Egyetér
re, ame
tünt tis
mel kö
beküldi
érdeme
hát fell
alkalma
mellékl
zett mó
Az
nap jel
vezérez
sznek
pontonk
ki az ir
talan v
is, hor
ütőerén
érezzük.
község
vények
megvált
Kés
ből szár
segitésé
elvi felf
a község
magas s
világítás
kuljanal
Kés
és segéd
zós veli
jainak n
kúsaí an
felelőssé
sulya kö
sára va
E r
hármelv
tosabb ü
laszt is
községi
megoldá
Jeg
ben —
esal sz
ögörvos

KÖZIGAZGATÁS

Magyarország községi jegyzőjéhez!

Felkérjük az ország összes községi és körjegyzőit, hogy minden közérdekű eseményről, amely a községi közigazgatás körében felmerül, vagy amely a községi jegyzői élettel közelebbi vonatkozásban van, lapunkat, mely a községi jegyzők érdekeit egy évtizedet meghaladó idő óta mindenkor a legönzetlenebbül szolgálta és szolgálja, lehetőleg gyorsan és kimerítően értesíteni sziveskedjenek.

Az egész napisajtóban az *Egyetértés* az egyedüli organum, amely úgy a községi közigazgatásnak, mint az ezzel elváhatlanul egybeforrt jogos jegyzői érdekeknek képviselőjét magára vállalta s ennek a feladatának oly hűséggel felelt meg, hogy a központi egyesület közgyűlései több éven át ezért köszönetet szavaztak a szerkesztőségnek.

Az Egyetértésnek ezt a rovatát ezután is ebben a szellemben óhajtjuk vezetni, hogy így a községi és körjegyzők úgy tekinthessék, mint a saját lapjukat, melyhez minden közérdekű ügyükben bizalommal fordulhatnak.

Felhívjuk továbbá figyelmüket az Egyetértés vasárnapi képes mellékletére, amelyben a közszolgálat terén kitűnt tisztviselők arcképeit kész örömmel közzéteszük, ha azokat hozzánk beküldik. A községi közigazgatásban érdemeket szerzett férfiak tisztelőit tehát felkérjük, hogy különösen jubiláris alkalmakkor az Egyetértés vasárnapi mellékletét el ne mulasztják a fentjelezett módon igénybe venni.

Az „Egyetértés” e rovata minden vasárnap jelenik meg. E rovat az közlünk egy vezérelket, amely a munkaprogram egészének diadalra juttatása érdekében azzal pontonként foglalkozik; pontonként mutatja ki az irányvélvül kitűzött reformok elodázhatatlan voltát, de közlünk aktuális cikkeket is, hogy kezünk állandóan a községi élet útjén tartva, annak minden dobbanását érezzük. Lankadhatatlanul fogunk küzdeni a községek és jegyzők sérelmére szolgáló törvények mielőbbi törvényhozási uton leendő megváltoztatása iránt.

Készséggel adunk helyet jegyzői körökből származó, kitűzött programunk célhoz segítését előmozdító cikkeknél, még ha azok elvi felfogásunkkal ellenkeznek is, hogy így a községi és jegyzői élet hatalmas problémái magas színvonalon álló vita ellentétes érveit világitásában mentül kristálytisztábban alakuljanak ki.

Készséggel szívességgel látjuk a jegyzői és segédjegyzői kar tagjait, mert ezélünk közös velük; a modern községi élet szilárd alapjainak megteremtése, a község szellemi munkái anyagi és erkölcsi helyzete, valamint felelősségteljes állásuk fontossága, hivatásuk sulya közötti igazságos egyensúly létrehozására való törhetetlen törekvés.

E rovatban válaszolunk a közigazgatás bármely ágára vonatkozó kérdésekre, sőt fontosabb ügyekben ezeket illetőleg levélbeli választ is adunk. Tanácsot nyújtunk bonyolult községi igazgatási kérdések miként leendő megoldása tekintetében.

Jegyzők és segédjegyzők fegyelmi ügyekben — az eset megismerése után — tanácsot szolgáltatunk a védelem módzataira és a jogorvoslati beadványok elkészítésére nézve.

Jegyzők és segédjegyzőknek bármely magasán állók elleni igazságos panaszának tért adunk lapunkban; kiméletlenül ostromozzuk azokat, akik a jegyzői körökhöz tartozók ellen jogtalan cselekményeket követnek el, a méltatlanul, igazságtalanul megbántott jegyzőt mindama, legmesszebb menő védelemben részesítjük, amely védelmet módjában áll biztosítani egy tekintélyes lapnak a maga közéleti súlyánál és komolyságánál fogva.

Ez irányelvek betartására tett ígéret fejében kérjük a jegyzői és segédjegyzői kar támogatását, mert a kitűzött program megvalósítása csak egyetértő küzdelemmel, egymás kölcsönös támogatásával érhető el.

A községi reform.

Budapest, május 21.

Erősen hiszünk, hogy a községi és körjegyzők, valamint mindazok, akik a községi igazgatás reformjának szükségességéről, fontosságáról és ezzel kapcsolatban a jegyzők helyzetéről, jogállásának tisztázása elodázhatatlan voltáról meg vannak győződve: tudatában vannak annak is, hogy lapunk ez eszmék diadalra juttatása érdekében nem kis munkát végzett és bizonyára tisztában vannak azzal is, hogy a most megindult harcban is orozlárészt kérünk a küzdelemből s bármely akadályok, bárhonnán is tornyosítottassanak a reformtörekvések elé, mi hitünket nem veszítve, tántoríthatatlan bizalommal az előbb-utóbb kivívandó győzelem bizonyosságában, mindaddig nem fogunk a küzdelemmel felhagyni, míg a reform zárókövén nem fog lengeni a diadalmi zászló.

Éppen azért, mert tudjuk, hogy mindenki a jegyzők s a községi igazgatás modern reformálása tántoríthatatlan bajnokának kell, hogy tartson bennünket, nem félünk attól, hogy bárki is félreértse intencióink, törekvéseink tisztaságát, amidőn visszatérünk ama czikkünkre, melyben a reformokat a lehetőség és kivihetőség szempontjából mérlegeltük.

Lehet, hogy szép, csillogó reményeket fagyaszt meg szavunk, lehet, hogy felfogásunk nem fog az édekelte körök osztatlan tetszésnyilvánulásában részesülni, lehet, hogy némelyek talán, akik az orsz. jegyzői egyesület reformjavaslatát már olybá vették, mintha annak valósulása előtt nehézségek nem állának, mintha az már megmáshíthatatlan tény alakjában jelentkeznék, kicsinyhitűséggel is meg fognak bennünket vadolni, de mi bizunk abban, hogy az objektív kritika éppen a cél: a községi reform és a jegyzők közjogi helyzete javítására való komoly törekvés érdekében a mi állásfoglalásunkat helyeselni fogja és bennünket továbbra is ez eszmék törhetetlen harcának tekint.

Nem csekély a felelőség azok vállán, akik a reformok érdekében harcra készen állanak; számot kell vetniök egyrészt azzal, hogy követeléseik, kívánságaik a szertelenség határán innen maradva, azokkal komoly körök komolyan is foglalkozzanak s ne lehessen teljesíthetetlen voltukkal a felettük való napirendretést indokolni s az illetékes körökben a reform valósítására való határozott és céltudatos szándékot az ezek által teremtendő viszonyok iránti közelgülttség reménysége is fokozza és erősítse, másrészt azzal, hogy a kívánságok mértéke a teljesíthetőség határát el is érje, nehogy a reformok méreteikben kisebbek, hatásukban elenyészőbbek, jelentőségükben fogyatékosabbak legyenek, mint aminőket a lehetőségek megengednek. Szóval, nem szabad lehetetlen követelni, mert ez a lehető is kockázattal, de nem szabad kevesebbet sem kívánni a kivihetőnél, mert ez nem lenne kevésbé súlyos

véték, mint a szertelenségek hajszolása által a reformtörekvések meghiusítása.

Meg kell tehát találni első sorban a reformot követelőknek amaz aurea mediocritást, amelyen haladva, amelyről le nem térve, sem a lehetlenségek leküzdhetetlen akadályába nem ütköznek, sem a teljesíthetlenség megingathatatlan szirtjén törekvéseik hajótörést nem szenvednek, viszont az elért eredmények, a küzdelem gyümölcsei sem lesznek kisebb értékűek, mint amilyenek biztosítását a lehetőség áthághatatlan határai megengednek.

Mi lapunk folyó évi április 24-ik számában körvonaloztuk a felölelendő és feltétlenül megvalósítandó reformokat; adtunk egy munkaprogramot, amelyet minden pontjában nemcsak megvalósíthatónak tartunk, de mint magasabb közérdekből folyót követeljük is; lapunk folyó évi május 8-iki számában pedig megjelöltük a reformok sorrendjét, külön választva ama reformtörekvéseket, amelyek csak a közigazgatás általános rendezésének reformálása keretében nyerhetnek megoldást, mert egyéb törvényekkel való szerves összefüggésük következtében csak a törvények egész halmazának módosítása mellett válhatnak valóra s amelyek előkészület és anyagi eszközök teljes hiányában márólholnapra az összes tényezők legjobb akaratu támogatása, feltétlen készsége mellett sem ölthetnek testet, azoktól, amelyek a községi törvény néhány szakaszának novelláris uton való módosításával a törvényhozás működésének bekövetkeztével azonnal törvénybe iktathatók.

A községi közigazgatás és a jegyzőknek általunk mindenha portált, kielégítést jogosan váró érdekében elfoglalt emez álláspontunk ma sem változott, amidőn ismeretes előttünk az országos jegyzői egyesületnek a reformmal szemben praecizizott állásfoglalása, amidőn az e kérdés körüli hírlapi discussió a különböző tényezők felfogását teljesen kialakultán tárja elénk.

Mi ma is azt tartjuk, sőt erős hittel valljuk, hogy az általunk meghatározott sorrendet a reformok tekintetében be kell tartani, mert e sorrendben való haladás biztosítja azok valamennyiének tető alá juttatását.

Mi nyugodt lélekkel várjuk az ellentétes felfogásuk kritikáját, mert támadásukkal szemben a védelemnek egy egész arzenálja áll rendelkezésünkre; minden szavunk lelkünk legtisztább meggyőződéséből fakad; e küzdelemben, a községi reformokért megindult eme harcban egyetlen irányítónk a községek és azok jegyzőinek jogos kívánságai betöltésére való törhetetlen törekvés.

Sem politikai,

sem egyéb melléktekintetek nem vezetnek bennünket, sokkal fontosabbnak ismerjük a modern, nemzeti állam kiépítése iránti törekvések sikere érdekében az általunk propagált reformokat, sokkal erősebb hazafiságunk, sokkal élénkebben él bennünk a vágy a nemzeti élet oly irányu fejlesztése iránt, amely fejlődés a nagy, a hatalmas Magyarország alapjait teremti meg, sokkal inkább akarjuk a viszonyok oly általános konsolidáltságát létrehozni, amely a nemzet összes erőfelfejtésének zsilipjeit megnyitja és egy közös cél: a haza boldogulása felé koncentrálna annak minden egyes cseppjét, semmint a községi közigazgatás reformjának kérdésével frívol játékot üznénk.

A mi reformtörekvéseink széles mezőket hasítanak ki, felölelik mindazon területeket, amelyek a községgel és a község lakóival vonatkozásba hozhatók; mi követeljük a népis-kolák államosítását, követelünk igazságügyi reformokat, a községi önkormányzati életnek tartalommal való megtöltését, hogy a községi autonómia ne csak papiros legyen, hanem birjon erővel minden ellene irányuló támadás visszaverésére.

Mi követeljük a jegyző közjogi állásának világos és félre nem magyarázható tisztázását, kívánjuk közvetlen felügyelő hatóságától való függetlenítését, kívánjuk, hogy a jegyző állíttasság a község élére, kívánjuk,

hogy a jegyző mentessék fel az adóexekutívák alól, hogy így visszaadva eredeti, szent hivatásának, a község és annak lakói anyagi és szellemi boldogulása érdekében kifejttesse tevékenységét.

E programm méreteiben szélesebb, kihatásban fontosabb következményeket szül, mint az orsz. jegyzői egyesület reformmúve.

Az iskolák államosítása megszabadítja a községeket a reájuk ólomsúlylyal nehezdedő, egyéb irányú akcióképességüket, megbénító iskolai terhek viselésétől; feloldja a lelkeket az egyoldalú felekezeti nevelés által reájuk vert bilincsek fojtó szorítása alól, meghódítja a magyar nemzeti állam ideáljának a nemzetiségeket, magyarokká tevén őket, megsemmisíti szeparatiztikus törekvéseiket; az állami iskola nyomán felvilágosodottság, liberalizmus keletkezik, a nép lelkét lenyűgöző babonák, melyek még az okszerű, józan gondolkodási elvek térhódítását is gátolják, erejüket veszítik, a vallás miszticizmusának bódító hatása szertefoszlik s a nemzet nem tagolja magát felekezetek szerint s a felekezeti érdekek nem szaggatják meg a nemzettest egységét áldatlan harcokkal.

Az általunk kívánt programunkba vett igazságügyi reformok a néperdekei megvédését célozzák, amidőn jogvita hiányában a költséges perlést a fizetési meghagyásról szóló törvény intézkedéseinek imperatív kiterjesztésével korlátozni akarjuk; ugyancsak a milliók jól felfogott érdekében kívánjuk a bírói végrehajtási eljárás alakszerűségeit annyiban megváltoztatni, hogy a biztosítási és kielégítési végrehajtásoknál a felperes közbenjött díjai szüntetessenek meg és az árverések elhalasztása esetén az elhalasztott kielégítési végrehajtás költségeivel a végrehajtást szenvedett terhelhető ne legyen.

A községek önkormányzati életét meg kell szabadítani az azonkívül álló tényezők hatalmi befolyásától; kívánjuk, hogy a községek saját ügyeiket szabadon intézzék s a törvényhatóság — felebbezések esetét kivéve — a község elhatározását csak törvényesség szempontjából legyen jogosult felülvizsgálni; terjesztessék ki a képviselőtestület jogköre a községi eljárárok választását illetőleg oly módon, hogy a választások eredménye mindenkor a közakarat folyománya legyen.

Törvényben mondassék ki, hogy a jegyző, az önkormányzati község első tisztviselője, aki harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben a községet teljes joghatálylyal képviseli; intézi a község körébe utalt összes adminisztratív teendőket, a községi bíraskodás alá tartozó kisebb polgári perekben, a községi elintézés alá esendő kihágási ügyekben, mint egyes bíró jár el; jogállása valamennyi vele érintkezésben álló hatósággal szemben kétséget nem szenvedő módon meghatározandó; e hatóságoktól a bíraskodás jogát el kell venni s oly szolgálati pragmatikát, oly fegyelmi törvényeket kell a jegyzők részére alkotni, amelyek kellő biztosítást nyújtanak arra nézve, hogy a jegyző a község érdekeit hatóságokkal szemben is hathatósan, teljes erővel védelmezheti, anélkül, hogy ebből magatartása rá nézve — mint a jelenben — fegyelmi eljárás alakjában megtorlást, vagy ilyen irányú kísérletet hozhatna. A vármegyei gyámkodás alul felszabadult, szabad községnek első tisztviselője legyen oly független a vele érintkező hatóságoktól, annál függetlenség méltó az önkormányzati jogok teljességét gyakorló községhez.

Az állami adóexekutívák állami közegek hatáskörébe utalandók, mert a jegyző csak így lesz képes az igazgatás decentralizálása következtében nyerendő új hatáskörét akként betölteni, hogy a gondjaira bízott népnek valóban atyja, vezére legyen.

A községi önkormányzat kereteinek tágítása, az önkormányzati élet liktetőbb működése, tartalmassága, realitása, a község lakóit a mindennapi élet vonatkozásaiban állandóan érintő adminisztratív feladatok intézésének a jegyző kezébe való decentralizálása; mind a községek és lakóik anyagi fel-

virágzásának, kulturális színvonaluk emelésének egy-egy hatékony eszköze.

Ez a váza a községeket érintő reformpolitikának, amint azt mi valószínű kívánjuk.

E reformoktól nemcsak boldogulását, a nemzeti állam kiépülését várjuk, de tisztában vagyunk azzal is, hogy elmaradásuk a falvak fejlődésében oly retrograd irányt szül, miként az állami élet minden vonalán a hanyatlásnak feltétlen bizonyossággal be kell következnie.

De amiként tisztában vagyunk a reformok szükségességével, azok hatásának óriási eredményével, éppen úgy nem zárkozhatunk el annak beismerése előtt sem, hogy az általunk kontemplált reformok ötletszerűen nem valósíthatók meg. Éveken át eszközölt adatgyűjtésnek, tanulmányozásnak kell megelőznie a reformok kodifikátorának munkáját; a reformoknak előfeltétele, hogy az állam pénzügyei azok finanszírozását lehetővé tegyék, előfeltétele, hogy a parlamentben konszolidált pártközi viszonyok legyenek, amelyek egy ily hatalmas, rendszerváltozást jelentő reformakcióra alkalmasak; az pedig köztudomásu, hogy ez idő szerint sem a pártközi viszonyok nem olyanok, illetőleg nem fognak a legközelebb megejtendő választások után akként kialakulni, sem az állam pénzügyi helyzete nem tüntet fel olyan kilátásokat, hogy akár a községi közigazgatás, akár más téren mélyreható reformokról a közel jövőben beszélni lehetne, annál is inkább, mert a leendő parlamentnek, ha ugyan munkaképes lesz, a törvényes állapot helyreállítása után első feladata leendő a választójogról szóló törvény radikális reformálása, amelynek megtörténte után a parlament bizonyára feloszlik, hogy helyt adjon az új választói törvény alapján választandó új képviselőháznak, kétségtelen tehát, hogy a községi igazgatás reform barátainak készen kell lenniök arra, számot kell vetniök azzal, ha csak keserű csalódásnak nem akarják magukat kitenni, hogy a reformoknak tervbe vett egész anyaga, még finanziaális lehetőség, s a kormány legjobb akaratu szándéka esetén is, csak évek múlva kerülhet a törvényhozás asztalára.

Eddig pedig bizonyos változtatásokkal várakozni nem lehet, mert vannak a községi törvénynek olyan rendelkezései, amelyeknek reformálása haladékot nem tűr; mi már lapunkban rámutattunk a törvény eme szakaszaira, amelyek a jegyzőválasztási eljárás alakszerűségeit s a jegyző elleni fegyelmi eljárást tárgyazzák.

E szakaszait a törvénynek haladék nélkül, a parlament összeülése és megalakulása után nyomban tárgyalni és módosítani kell.

Elismerjük, hogy a reform egész komplexumához viszonyítva e novellaris módosítása a községi törvénynek, talán csekély eredménynek látszik, de mintán többnek eléréséről a legközelebbi jövőben szó sem lehet, mert a viszonyok lehetetlenné teszik, a megfelelő előkészület hiánya még kedvező konstellációk fenforgása esetén is többnek elérését kizárja; ezen elérhető reformok kivívásáért kell küzdeni teljes erővel, mert hatásukban, következményeikben ezek is sokkal fontosabbak, sokkal nagyobb jelentőségűek, mint az első, futólagos tekintetre tetszik.

A kandidacionális jogkörnek a főszolgabíró kezéből kivétele, a fegyelmi törvényeknek oly reformálása, amely a főszolgabíró és a vármegye agyonnyomó praepotenciája alul a jegyzőt felszabadítja, nemcsak értékes vívmány a községi közigazgatás és a jegyzői kar érdekében, nemcsak alkalmas arra, hogy a jegyző társadalmi pozícióját emelje, nemcsak növelni fogja tekintélyét, nemcsak lehetővé teszi a jegyzői karnak, hogy az igazi, a nagy reformmű érdekében szabadabban fejthesse ki akcióképességét, aminek pedig teljes mértékben való kifejtése a kellő és kívánt eredmény elérésének biztosítására lényegesen közrehat, hanem elvi jelentőségében kiválóan fontos, amennyiben e

törvénymódosítás praepotenciálni fog a reformmunkának s a benne lefektetett elvek kész garanciául szolgálnak arra, hogy a községek és jegyzők a vármegyék önkényes eljárásával szemben a reformok keretében hatóságos védelemre találjanak.

Le kell tennie a jegyzői karnak egyelőre arról, hogy a reformok megvalósulásába vetett vérmes reményei máról holnapra testet öltsenek; meg kell elégednie azzal, ami nyomában megvalósítható, s amelynek birtokában, ha kell, annak idején a legelősebb harcokat indíthatja meg az egész reformtervezet érdekében.

Ne feledkezzék meg a jegyzői kar, hogy közvetlen felettes hatóságától való fegyelmi függetlenítése mily hatalmas fegyvert ad a kar kezébe, mily arányokban növeli a kar tekintélyét, erejét, s hogy a nagy reformokért vivandó harcban a jegyzői kar megnövekedett tekintélyének, fokozottabb erejének mily hasznát fogja látni, mily eredményeket fog ez részére biztosítani.

Saját érdekében, a reformok biztosítása czéljából, az ezek valósulásához kapcsolódó hatalmas községi érdekek betölthetése végett kérve-kérjük a jegyzői kart, hogy mondjon le ez idő szerint kívánságai összességének teljesítéséről s követelje a képviselőjelöltektől, szerezze le őket határozott, el nem magyarázható ígérekkel, hogy a községi törvény novellaris módosításával első teendőjük lesz oly törvényes rendelkezés alkotása, amely a fentebb érintett irányban a halaszthatatlan reformot létrehozza.

Mi lapunkban a most általunk követelt reformokat illetőleg, konkrét javaslatot is teszünk, hogy alkalmat adjunk szakköröknek az ahhoz való hozzászólásra.

A jegyzők finevelő intézeteiről.

Budapest, május 21.

A központi jegyzőegyesület tujékán forus a hangulat, és kisebb mult, hogy ki nem tűnték a fekete lobogót. Mert még csak gondolatnak is kezertü, megvalósult ténynek annál keservesebb, hogy a központi egyesület híre, tudta, sőt beleegyezése nélkül az országban egyre-másra alakulnak meg a jegyzői gyermeknek neveöintézetek.

A györi megéppenséggel meg is nyílt már, tessék jelentkezni és 40 fut azonnal el lehet hvezni benne, nem drágábban, havi negyven koronánál, amiert kapnak lakást, teljes elutást és jnyai felügyeletet. Rovatunk más helyén kööljük a kimerítő tájékoztatást minden erre vonatkozó tudnivalóról itt e helyen ellenben szívünköl üdvözöljük a dunántuli jegyzők józan esztét, vállalkozó kedvét és szerencsés kezét a kivitelben és követendő példa gyanánt állítjuk őket az ország összes jegyzői elé. Ök nem voltak hajlandók bovárni a jövő század regényének készülőbebe lovó fejezeteit, vagyis a központi egyesület megmozdulását, hanem maguk hozzálattak a dologhoz emberül, elvégezték, megcsinálták és most bizvast kívánhatnak szerencsés jóreggelt a központnak, azzal a felhívással: itt a munka ideje, tessék fölébredni és tessék utánunk esinálni.

A központ azonban egyelőre nem nagyon siet elfogadni a meghívást. Egyéb dolgai miatt. Tudniillik most sürgösen el van foglalva azzal, hogy apprehendál. Neheztel nemcsak a dunántulra, de a királyhágóntulra is, annak összes vármegyére — egynek kivételével — mert ott is, — hallatlan dolog, hogy mi történik — nagyon közel vannak hozzá, hogy ismét a központi egyesület háta mögött megnyitnak egy másik nevelöintézetet.

Ennek az alapításnak nevezetes története van. Kezdődött a dolog azzal, hogy Nagyküküllő vármegye jegyzői egyesületének érdemes főjegyzője az év elején indítványt adott be a saját egyesületéhez a finevelöintézet föllállításáról. Az indítványt egyhangulag elfogadták és természetesen csatlakozásra szólították föl az összes erdélyrészi vármegyei jegyzőegyesületeket.

Eddig rendben volt a dolog. A főjegyző azonban nagyon is óvatos és körültekintő akart lenni a határozatot és a körlevelet közölte a központi

jegyzői egyesület elnökéül. Amint mondja: kizárólag azért, hogy ne veszítse el a központi elnök erre véleményét nyilvánítani sziveskedett a dologról s a nagyküüllői jegyzők főjegyzője a véleményt írásban közölte az összes vármegyei egyesületekkel. Mi volt a véleményben, mai napig titok, de következtetni lehet rá a következményekből. Ugyanis amint elolvasták, nyomban elhatározták, ugyszólván minden összehesülés nélkül, hogy Kolozsváron márczius 15-én egybegyűlnek, de úgy, hogy erre a közgyűlésre sem a központi egyesület elnökségét, de még Nagy-küüllő vármegye jegyzői egyesületét sem hívják meg. Amint hogy nem is hívták, ellenben vagy talán éppen azért, nyomban megalapították az erdélyrészi jegyzők főtanácsát.

Kimondták, hogy az erdélyrészi jegyzők egytől-egyig fizetni fognak évi 30 korona tagsági díjat, ami a számítások szerint 20,000 koronát tesz ki. Ez összeg aztán 4-5 év alatt felszaporodhatik annyira, hogy az intézet épületét fel lehet belőle emelni, a további tagsági díjakból pedig alapot lehet létesíteni, amelynek kamataiból ingyenes és földíjas helyeket alapíthatnak, sőt a teljes díjakat is lehető alacsonyra szabhatják. A győri példa mutatja, hogy havi 40 koronából kitélik egy-egy diákú ellátási költsége; a kamatokból származó példások mellett az összeg talán lefokozható lesz egész 30 koronára.

Mindenki örül e dolognak, csak két embernek van ellene kifogása. Az egyik a véleménynyilvánításával pórtul járt központ, a másik az érdemes nagyküüllői főjegyző, akivel talán némi méltánytalanság is történt, de ezt ne vegye túlságosan zokon, inkább okuljon belőle, és jövőre ne bizonnyan feltétlenül abban a példátlanul nagy és fontos népszerűségben, amelylyel a központi elnök Erdélyben rendelkezik.

Hogy az erdélyiek min akadhattak föl, és mi volt az, ami őket olyan bizalmatlanná tette, még az eszme fölvetőjével szemben is, arra némi világítást vet egy közlemény, mely az indítványozó tollából az események viszhangjaként a központ hivatalos lapjában megjelent, s amelynek irányzata és hangja okozza főképen, hogy e dologgal részletesebben foglalkozunk, mert ami a közleményben van, az az összes jegyzők közügye, miért is szükséges, hogy a legnagyobb nyilvánossággal tárgyalassék.

Egyik pontja például így szól: „Félre kell kerülnünk minden lépést, amely az országos egyesületünk szervezeti egységét veszélyeztetné, és azt az erőt gyöngítené, amely ebben az egységben rejlik. Országos egyesületünk képviselői alapon van szervezve, amennyiben tagjait a vármegyei egyesületek képezik, melyek magukat küldötteik által képviseltetik. Ebből a kapcsolatból önként következik, hogy bármely közérdekű eszme, mely egyik-másik vármegyei egyesület kebelében felszínre kerül, csak úgy valószínű meg, ha azt a központi egyesület támogatja (!)“

„Annak elbírálása aztán, nagyon természetesen, a központi elnökségre tartozik, hogy a fölvetett eszme összhangban van-e egyesületi működésünk intencióival...“

„Országos egyesületünk integritásán ejt tehát csorbát az a vármegyei egyesület, amely bármely közérdekű kérdést az országos központi egyesület mellőzésével iparkodik megoldani.“

„Sajnosan kell konstatálnom, hogy Kolos vármegye jegyzői egyesülete az erdélyrészi vármegyei jegyzői egyesületei által Kolozsváron létesítendő fuinternátus kérdésében a fentebbi szempontok teljes figyelmen kívül hagyásával járt el.“

Ez világos beszéd. Nem az a fődolog: hogy internátus legyen (amit a központ tíz év óta nem bír megcsinálni), hanem hogy „az országos egyesület integritásán csorba ne ütessék.“

És hibáztak a győriek, valamint hibáztak a kolozsváriak, hogy a központi egyesületet mellőzték. Nekik onnan kellett volna engedelmet kérni a nevelőintézet felállítására, és ha nem kapnak vala, akkor nem lett volna szabad felállítaniok, mert annak elbírálása, hogy a fölvetett eszme összhangban van-e az egyesületi működés intencióival — az a központi elnökségre tartozik. És

ha itt azt mondják: csitt! akkor hallgatni kell az egész vonalon.

De az emberek, ime, nem hallgatnak. Sőt, nem is kérdik, mit tetszik hozzá szólni? hanem a maguk pénzéből megcsinálják a maguk gyermekei számára a szükséges nevelőintézetet. Mulatságos dolog, hogy ebbe valaki bele akarjon szólni. Mi köze ahhoz a világ bármely egyesületi, vagy egyéb hatalmasságnak, vagy ki hol nevelteti gyermekét? Mi köze ehhez egyáltalában a központi egyesületnek?

Tessék, csináljon ez, amit tud a kezelése alatt álló tőkével, a vidéki egyesületek pedig szintén csinálják, amit tudnak. Minden más közügyeikre nézve aztán járjanak el karöltve, de ezt jelentsék ki magánügynek, amint hogy az is, az illetéktelen beavatkozásnak pedig mutassanak ajtót.

Községi közigazgatás.

A biharmegyei jegyzők és az ex-lex. Nagyváradról jelentik, hogy a biharmegyei jegyzői alap annyira kimerült, hogy június elején a jegyzők már nem kapnak fizetést, sőt a nyugdíjasok sem kapják meg járandóságukat. Az alispán szigorú rendeletet intézett a jegyzőkhöz, hogy találjanak módot a jegyzői alap külsősegeinek behajtására. A jegyzői alapot az ex-lex juttatta válságba.

A magyar helyhatósági önkormányzatról dr. Ereky István eperjesi jogtanár pár év előtt egy, az egész magyar közigazgatást felölelő munkát írt, amelyet most jelentékenyen meg bővítve második kiadásban adott közre. A kötet első része annak a nagy koncepcziójú munkának, melynek keretében a szerző a magyar vármegyék, törvényhatósági joggal felruházott városok és a községek önkormányzatának történelmi fejlődését fogja előadni. A mű első része a vármegyék ujjszervezését s a vármegyei szervezet általánosítását ismerteti 1848-tól napjainkig; ismerteti a szabadkerületek s a királyföld beolvastását a megyei szervezetbe s a katonai határvidék területi és közigazgatási visszacsatolását. A második rész a vármegyék területbeosztásának kérdését világítja meg, rámutatva a rendi korszakból származó tökéletlen tagozódás hiányaira s azokra a kísérletekre, melyekkel a törvényhozás a hibákon időről időre segíteni igyekezett. Ezután ismerteti a vármegyék szervezetét s az egyes megyei szervek hatáskörét a fejlődés egyes korszakaiban. A könyv nemcsak szegényes szakirodalmunkban számottevő munka, de tárgyának tudományos szempontból való felfogása és feldolgozása az abszolút értékű tudományos munkák sorába emeli, gyakorlati szempontból pedig valósággal nélkülözhetetlen kézikönyvvé fog válni.

Felvétel a dunántúli jegyzők nevelőintézetébe. Említettük, hogy a dunántúli jegyzők Győrben főnevelőintézetet alapítottak, mely a III. ker., Hosszú-utca 16-ik száma házában az őszei megnyílik. Negyven fiúra van benne hely, akik két tágas hálóteremben fognak aludni, van tágas tanuló- és ebédlőteremük, mosdó, fürdő, beteg- és látogató szobájuk. Olesó, de azért tápláló élelmezést kapnak, gondos felügyeletet és vallásos nevelést. Vigyázní fognak a tanulásukra, testi fejlődésükre, egészségükre, erkölcsükre és jó magaviseletükre. A bennlakók járhatnak főgimnáziumba, főreáliskolába, állami polgárba, állami fa- és fémipari szakiskolába, rom. kat. tanítóképzőbe és felső kereskedelmi iskolába. Első sorban Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyei jegyzők vagy községi alkalmazottak, esetleg más megyebeli hasonló alkalmazottak fiúgyermekét veszik föl. A felvétel végett május hó végéig kell az ügyvezető igazgatóhoz (Pösch Mihály községi jegyzőhöz Győrszentmártonban) fordulni, bejelentvén a fiúgyermek nevét, korát, vallását és hogy melyik iskolába és osztályba fog járni. A tartásdíj havonként 40 korona, melyet minden hónap 5-éig kell fizetni. A fiuk reggelire tejet kapnak zsemelével, ebédre levest, főzeléket hússal, kétszer hetenkint levest és tésztát, ünnep- és vasárnapokon három tal ételt. Vacsorára főzeléket hússal. Az ételleket a külön szervezett győri gyermekotthon készíteti. A tanulmányi felügyelő Marschal Hugó polg. isk. tanár lesz, aki bent lakik az intézetben, két felsőbb osztálybeli tanuló is lesz az intézetben mint korrepetitor alkalmazva. Az intézetet butorzáttal a fenntartására szövetségű jegyzők látják el, ágyneműt, evőeszközt minden tanuló hoz magával. Kedvezményt egyelőre nem

lehet adni, de ha a második félévben mód lesz rá, arról a főmodokat értesíteni fogják.

Megüresedett jegyzői állások. Somogyvár, körjegyzői állás 1600 K fiz., szabad lakás, napidíj-átalány 150 K. Segéd tartás 500 K. Irodai-átalány 100 K. Irodafűtés és világítás 150 K. Fuvarért 120 K, május 25-ig. Főszolgabíró, Lengyelóti.

Segédjegyzői állások. Sándorfalva, segédj. áll., 1100 K fiz., 240 K lakp. Főszolg. Kiskun-dorozsma.

Hontfűzesgyarmat, segédj. áll. 1000 K fiz., május 31. d. c. 12-ig. Főszolg. Vámosmikola.

Hadad, 1000 K fiz. segédj. áll. máj. 26-ig. Főszolg. Szilágycseh.

Gálya, segédj. áll. 1000 K fiz. máj. 30-ig. Főszolg. Temeskubin.

Mezőkovácsháza, közs. irnoki állás, 800 K fiz., máj. 24-ig. Főszolg. Mezőkovácsháza.

Megüresedett orvosi állások. Hajdubagos, körorv. áll. máj. 25-ig. (Hajdubagos és Sáránd) 1600 K fiz., 200 K ötéves korpótlék, 160 K lakpénz, halottkémlésért 80 fillér, látog. díjak. Kézi-gyógyosztár. Községi fuvar. Főszolg. Derecska.

A rovatvezető üzenetei.

F. M. Ezer becsánat, mi álljuk a szavunkat: minden közérdekű ügyben szívesen megnyitjuk rovatunkat a beküldött közlemények számára. Tessék ezt szívesen venni, annak megítélését pedig, hogy mi a közérdekű ügy? már csak bízza mi rájuk, mert nem mi vagyunk az érdekeltek föl, hanem ön, és így mi elfogulatlanabbak lehetünk, mint ön, akinek a saját ügyéről van elsősorban is szó. Ismétljük: ha mi azt kiadjuk, amit ön hozzáik is beküldött, nekünk is kárunk lenne, mert olvasóinkat untatnánk vele, de hozzá nagyobb kára lenne önének magának, mert abból a közleményből kéri, hogy önének nincs és nem lehet igazsága. Ha azonban azt hiszi, hogy mi tévedünk, és tévednek mindazok, akik önt eddig hibáztatják: van még egy út az igazság megtalálására: indítson a vádlói ellen vághalmazási pört. Azt azután, miután letárgyalták, az ítélettel együtt közölni fogjuk, és nagyon fogunk örülni, ha véleményünket a bírói ítélet megerősöli.

R. S. Debreczen, Mindkét cikket megkaptuk és mihamarabb közöljük.

T. R. A városok kongresszusának állandó bizottsága április 6-ikán kezdte tárgyalni a városok állami segítése tárgyában a múlt év végén kiadott belügyminiszeri rendeletet s miután Lukács Ödön nagyváradi pénzügyi tanácsosnak a megrövidítés elvi alapjára fektetett javaslatát a miniszeri szervezettel szemben elfogadta, szűkebbkörű bizottságot küldött ki, azzal a megbízással, hogy a belügyminisztériumot a városi tisztviselők öhajzásáról és a törvényjavaslatban foglalt szerelmekről informálja. Ez az albizottság azután Némethy Károly miniszeri tanácsossal hosszasan tárgyalt. Ön bizonyosan arról a tanácskozásról hallott, ez azonban nem volt nyilvános és ezért hogy ott ki mit mondott? azzal nem szolgálhatunk.

IRODALOM

* **Bárony István** új könyve. „Magyar Földön“ a ezime Bárony István legújabb könyvének; és ami ebben a gyönyörű könyvben a természetfestés legremekebb színeivel meg van örökítve, azt mindent a magyar földről, annak a szépségeiből eredő ihlet adta ennek a már régóta ismert leíró művésznőnek a tollára. A természet minden érdekességének változatát benne találjuk a Bárony legújabb kötetében, amelyben a költészet ölelkezik a legigazibb igazságokkal. Előttünk van ebben a rendkívül hangulatos könyvben a magyar puszták világa, ahol a csend az ur, a mindjobban ritkuló nádasok titokzatosága, amelynek annyi rejtélyes hangja van; — aztán a berkek, a ligetek, és a nagy erdők; ahol a nappali magány épp oly édes, amily szorongással teljessé tud válni az éjszaka. Akit Bárony István kalauzol végig mindezen: az a legszebb panorámákat fogja végignézni, s mindig egyik képhez újra meg újra visszaváncolozik. De nemcsak a magyar természet különöségeit gyönyörködhetik itt az olvasó, hanem egy sereg speciálításában is a magyar alakoknak. Gyűlősekről, pásztorokról, pusztai és erdőlakó emberekről kap egy-egy pompás arcképet; eközben megszólal itt-ott a puszták, a nádasok és az erdők zenéje is, aminek egyrészt abban van az érdekessége, hogy megrendelni nem, csakis ellesni lehet. Éppen ennek a speciálitása Bárony István, aki övtizedek óta gyűjti a helyszínen az ő természeti leírásainak adatait. Gyűjti úgy, ahogy csak verbéli, szenvedélyes, fáradhatatlan vadász gyűjtheti, aki mindent maga akar látni, aki mindenről meggyőződik, mielőtt azt mondja: ez így van odakint. — A „Magyar Földön“ ilyen igaz eredeti megfigyelések gazdag gyűjteménye; némely részben drámai, néhol lírikusan költői; de felüjjongásban és borongásban egyképpen üszinte. A remek könyvet az Athenaeum adta ki, fényes kiállításban; a képek, amelyek a szöveget szemléltetik, Olgyay Ferencz művészi munkái. — Van a kötetben egy csereg hangulatos kezdő és végző képen kívül 12 első-rangu színes melléklet, amely mind pompásan il-

hogyan a jegyző mentessék fel az adóexekutívák alól, hogy így visszaadtván eredeti, szent hivatásának, a község és annak lakói anyagi és szellemi boldogulása érdekében kifejtése tevékenységét.

E program méréteiben szélesebb, kihatásban fontosabb következményeket szül, mint az orsz. jegyzői egyesület reformműve.

Az iskolák államosítása megszabadítja a községeket a reájuk ólomsúlylyal nehezdedő, egyéb irányú akcióképességüket, megbénító iskolai terhek viselésétől; feloldja a lelkeket az egyoldalú felekezeti nevelés által reájuk vert bilincsek fojtó szorítása alól, meghódítja a magyar nemzeti állam ideáljának a nemzetiségeket, magyarokká tevén őket, megsemmisíti szeparatiztikus törekvéseiket; az állami iskola nyomán felvilágosodottság, liberalizmus keletkezik, a nép lelkét lenyűgöző babonák, melyek még az okszerű, józan gazdálkodási elvek térhódítását is gátolják, erejüket veszítik, a vallás miszticizmusának bódító hatása szertefoszlik s a nemzet nem tagolja magát felekezetek szerint s a felekezeti érdekek nem szaggatják meg a nemzettest egységét áldatlan harcokkal.

Az általunk kívánt programunkba vett igazságügyi reformok a néperdekei megvédését célozzák, amidőn jogvita hiányában a költséges perlést a fizetési meghagyásról szóló törvény intézkedéseinek imperatív kiterjesztésével korlátozni akarjuk; ugyancsak a milliók jól felfogott érdekében kívánjuk a bírói végrehajtási eljárás alakszerűségeit annyiban megváltoztatni, hogy a biztosítási és kielégítési végrehajtásoknál a felperes közbenjött díjai szüntetessenek meg és az árverések elhalasztása esetén az elhalasztott kielégítési végrehajtás költségeivel a végrehajtást szenvedett terhelhető ne legyen.

A községek önkormányzati életét meg kell szabadítani az azonkívül álló tényezők hatalmi befolyásától; kívánjuk, hogy a községek saját ügyeiket szabadon intézzék s a törvényhatóság — felebbezések esetét kivéve — a község elhatározását csak törvényesség szempontjából legyen jogosult felülvizsgálni; terjesztessék ki a képviselőtestület jogköre a községi eljárák választását illetőleg oly módon, hogy a választások eredménye mindenkor a közakarat folyamánya legyen.

Törvényben mondassék ki, hogy a jegyző, az önkormányzati község első tisztviselője, aki harmadik személyekkel és hatóságokkal szemben a községet teljes joghatályal képviseli; intézi a község körébe utalt összes adminisztratív teendőket, a községi bíraskodás alá tartozó kisebb polgári perekben, a községi elintézés alá esendő kihágási ügyekben, mint egyes bíró jár el; jogállása valamennyi vele érintkezésben álló hatósággal szemben kétséget nem szenvedő módon meghatározandó; a hatóságoktól a bírságolás jogát el kell venni s oly szolgálati pragmatikát, oly fegyelmi törvényeket kell a jegyzők részére alkotni, amelyek kellő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a jegyző a község érdekeit hatóságokkal szemben is hathatósan, teljes eréllyel védelmezheti, anélkül, hogy ebbeli magatartása rá nézve — mint a jelenben — fegyelmi eljárás alakjában megtorlást, vagy ilyen irányú kísérletet hozhatna. A vármegyei gyámkodás alul felszabadult, szabad községnek első tisztviselője legyen oly független a vele érintkező hatóságoktól, amint a függetlenség méltó az önkormányzati jogok teljességét gyakorló községhez.

Az állami adóexekutívák állami közegek hatáskörébe utalandók, mert a jegyző csak így lesz képes az igazgatás decentralizálása következtében nyerendő új hatáskörét akként betölteni, hogy a gondjaira bízott népnek valóban atyja, vezére legyen.

A községi önkormányzat kereteinek tágítása, az önkormányzati élet liktetőbb működése, tartalmassága, realitása, a község lakóit a mindennapi élet vonatkozásaiban állandóan érintő adminisztratív feladatok intézésének a jegyző kezébe való decentralizálása: mind a községek és lakóik anyagi fel-

virágzásának, kulturális színvonaluk emelésének egy-egy hatékony eszköze.

Ez a váza a községeket érintő reformpolitikának, amint azt mi valószínű kívánjuk.

E reformoktól nemcsak boldogulását, a nemzeti állam kiépülését várjuk, de tisztában vagyunk azzal is, hogy elmaradásuk a falvak fejlődésében oly retrograd irányt szül, miként az állami élet minden vonalán a hanyatlásnak feltétlen bizonyossággal be kell következnie.

De amiként tisztában vagyunk a reformok szükségességével, azok hatásának óriási eredményével, éppen úgy nem zárkozhatunk el annak beismerése elől sem, hogy az általunk kontemplált reformok öletszerűen nem valósíthatók meg. Éveken át eszközölt adagyűjtésnek, tanulmányozásnak kell megelőznie a reformok kodifikátorának munkáját; a reformoknak előfeltétele, hogy az állam pénzügyei azok finanszírozását lehetővé tegyék, előfeltétele, hogy a parlamentben konszolidált pártközi viszonyok legyenek, amelyek egy ily hatalmas, rendszerváltozást jelentő reformakcióra alkalmasak; az pedig köztudomásu, hogy ez idő szerint sem a pártközi viszonyok nem olyanok, illetőleg nem fognak a legközelebb megejtendő választások után akként kialakulni, sem az állam pénzügyi helyzete nem tüntet fel olyan kilátásokat, hogy akár a községi közigazgatás, akár más téren mélyreható reformokról a közel jövőben beszélni lehetne, annál is inkább, mert a leendő parlamentnek, ha ugyan munkaképes lesz, a törvényes állapot helyreállítása után első feladata leendő a választójogról szóló törvény radikális reformálása, amelynek megtörténte után a parlament bizonyára feloszlik, hogy helyt adjon az új választói törvény alapján választandó új képviselőháznak, kétségtelen tehát, hogy a községi igazgatás reform barátjainak készen kell lenniök arra, számot kell vetniök azzal, ha csak keserű csalódásnak nem akarják magukat kitenni, hogy a reformoknak tervbe vett egész anyaga, még finanziaális lehetőség, s a kormány legjobb akaratu szándéka esetén is, csak évek múlva kerülhet a törvényhozás azzalára.

Eddig pedig bizonyos változtatásokkal várakozni nem lehet, mert vannak a községi törvénynek olyan rendelkezései, amelyeknek reformálása haladékot nem tűr; mi már lapunkban rámutattunk a törvény eme szakaszaira, amelyek a jegyzőválasztási eljárás alakszerűségeit s a jegyző elleni fegyelmi eljárást tárgyzák.

E szakaszait a törvénynek haladék nélkül, a parlament összeülése és megalakulása után nyomban tárgyalni és módosítani kell.

Elismerjük, hogy a reform egész komplexumához viszonyítva e novelláris módosítása a községi törvénynek, talán csekély eredménynek látszik, de miután többnek eléréséről a legközelebbi jövőben szó sem lehet, mert a viszonyok lehetetlenné teszik, a megfelelő előkészület hiánya még kedvező konstellációk fenforzása esetén is többnek elérését kizárja; ezen elérhető reformok kivívásáért kell küzdeni teljes erővel, mert hatásukban, következményeikben ezek is sokkal fontosabbak, sokkal nagyobb jelentőségűek, mint az első, futólagos tekintetre tetszik.

A kandidacionális jogkörnek a főszolgabíró kezéből kivétele, a fegyelmi törvényeknek oly reformálása, amely a főszolgabíró és a vármegye agyonnyomó praepotenciája alól a jegyzőt felszabadítja, nemcsak értékes vívmány a községi közigazgatás és a jegyzői kar érdekében, nemcsak alkalmas arra, hogy a jegyző társadalmi pozícióját emelje, nemcsak növelni fogja tekintélyét, nemcsak lehetővé teszi a jegyzői karnak, hogy az igazi, a nagy reformmű érdekében szabadabban fejthesse ki akcióképességét, aminek pedig teljes mértékben való kifejtése a kellő és kívánt eredmény elérésének biztosítására lényegesen közrehat, hanem elvi jelentőségében kiválóan fontos, amennyiben e

törvénymódosítás praepotenciális fog a reformmunkának s a benne lefektetett elvek kész garanciául szolgálnak arra, hogy a községek és jegyzők a vármegyék önkényes eljárásával szemben a reformok keretében hatóságos védelemre találjanak.

Le kell tennie a jegyzői karnak egyelőre arról, hogy a reformok megvalósulásába vett vérmes reményei máról holnapra testet öltsenek; meg kell elégednie azzal, ami nyomban megvalósítható, s amelynek birtokában, ha kell, annak idején a legelősebb harcot indíthatja meg az egész reformtervezet érdekében.

Ne feledkezzék meg a jegyzői kar, hogy közvetlen felettes hatóságától való fegyelmi függetlenítése mily hatalmas fegyvert ad a kar kezébe, mily arányokban növeli a kar tekintélyét, erejét, s hogy a nagy reformokért vivandó harcban a jegyzői kar megnövekedett tekintélyének, fokozottabb erejének mily hasznát fogja látni, mily eredményeket fog ez részére biztosítani.

Saját érdekében, a reformok biztosítása czéljából, az ezek valószínűsítéséhez kapcsolódó hatalmas községi érdekek betölthetése végett kérve-kérjük a jegyzői kart, hogy mondjon le ez idő szerint kívánságai összességének teljesítéséről s követelje a képviselőjelöltektől, szerezze le őket határozott, el nem magyarázható ígérettel, hogy a községi törvény novelláris módosításával első teendőjük lesz oly törvényes rendelkezés alkotása, amely a fentebb érintett irányban a halaszthatatlan reformot létrehozza.

Mi lapunkban a most általunk követelt reformokat illetőleg, konkrét javaslatot is teszünk, hogy alkalmat adjunk szakköröknek az ahhoz való hozzászólásra.

A jegyzők finevelő intézeteiről.

Budapest, május 21.

A központi jegyzőegyesület tágjékán forus a hangulat, és kicsibe mult, hogy ki nem tüzték a fekete lobogót. Mert még csak gondolatnak is kezerü, megvalósult ténynek annál keservebb, hogy a központi egyesület híre, tudta, sőt beleegyezése nélkül az országban egyre-másra alakulnak meg a jegyzői gyermeknevelőintézetek.

A győri megéppenséggel meg is nyit már, tessék jelentkezni és 40 fut azonnal el lehet helyezni benne, nem drágábban, havi negyven koronánál, amiért kapnak lakást, teljes elhatást és atyai felügyeletet. Rovatunk más helyén közöljük a kimerítő tájékoztatást minden erre vonatkozó tudnivalóról itt e helyen ellenben szívünkkel üdvözöljük a dunántúli jegyzők józan esztét, vállalkozó kedvét és szerencsés kezét a kivitelben és követendő példa granát állítjuk őket az ország összes jegyzői elé. Ők nem voltak hajlandók beválni a jövő század regényének készülébe levő fejezeteit, vagyis a központi egyesület megmozdulását, hanem maguk hozzáálltak a dologhoz emberül, elvégezték, megcsinálták és most bizvast kívánhatnak szerencsésá jöreggtek a központnak, azzal a felhívással: itt a munka ideje, tessék fölébredni és tessék utánunk esinálni.

A központ azonban egyelőre nem nagyon siet elfogadni a meghívást. Egyéb dolgai miatt. Tudniillik most sürgősen el van foglalva azzal, hogy apprehendál. Neheztel nemcsak a dunántúlra, de a királyhágóntúlra is, annak összes vármegyére — egynek kivételével — mert ott is, — hallatlan dolog, hogy mi történik — nagyon közel vannak hozzá, hogy ismét a központi egyesület háta mögött megnyitnak egy másik nevelőintézetet.

Ennek az alapításnak nevezetes története nagyon. Kezdődött a dolog azzal, hogy Nagyküküllő vármegye jegyzői egyesületének érdemes főjegyzője az év elején indítványt adott be a saját egyesületéhez a finevelőintézet felállításáról. Az indítványt egyhangulag elfogadták és természetesen csatlakozásra szólították föl az összes erdélyrészi vármegyei jegyzőegyesületeket.

Eddig rendben volt a dolog. A főjegyző azonban nagyon is óvatos és körültekintő akart lenni a határozatot és a körlevelet közölte a központi

jegyzői egyesület elnökével. Amint mondja: kizárólag azért, hogy ne csesz támogatását kérje.

A központi elnök erre *véleményét* nyilvánítani sziveskedett a dologról s a nagyküllői jegyzők főjegyzője e véleményt írásban közölte az összes vármegyei egyesületekkel. Mi volt e véleményben, mai napig titok, de következtetni lehet rá a következményekből. Ugyanis amint elolvasták, nyomban elhatározták, ugyyszólván minden összehesülés nélkül, hogy Kolozsváron márczius 15-én egybegyűlnek, de úgy, hogy erre a közgyűlésre sem a központi egyesület elnökségét, de még Nagy küllői vármegye jegyzői egyesületét sem hívják meg. Aminthogy nem is hívták, ellenben vagy talán éppen azért, nyomban megalapították az erdélyrészi jegyzők fiúnevelő intézetét.

Kimondták, hogy az erdélyrészi jegyzők egytől-egyig fizetni fognak évi 30 korona tagsági díjat, ami a számítások szerint 20,000 koronát tesz ki. Ez összeg aztán 4-5 év alatt felszaporodhatik annyira, hogy az intézet épületét fel lehet belőle emelni, a további tagsági díjakból pedig alapot lehet létesíteni, amelynek kamataiból ingyenes és földíjas helyeket alapíthatnak, sőt a teljes díjakat is lehető alacsonyra szabhatják. A győri példa mutatja, hogy havi 40 koronából kitelik egy-egy diákfiu ellátási költsége; a kamatokból származó pótlások mellett az összeg talán lefokozható lesz egész 30 koronára.

Mindenki örül e dolognak, csak két embernek van ellene kifogása. Az egyik a véleménynyilvánításával pórul járt központ, a másik az érdemes nagyküllői főjegyző, akivel talán némi méltánytalanság is történt, de ezt ne vegye túlságosan zokon, inkább okuljon belőle, és jövőre ne bizonnyan feltétlenül abban a példátlanul nagy és fényes népszerűségben, amelylyel a központi elnök Erdélyben rendelkezik.

Hogy az erdélyiek min akadhattak föl, és mi volt az, ami őket olyan bizalmatlanná tette, még az eszme fölvetőjével szemben is, arra némi világot vet egy közlemény, mely az indítványozó tollából az események viszhangjaképen a központ hivatalos lapjában megjelent, s amelynek irányzata és hangja okozza főképen, hogy e dologgal részletesebben foglalkozunk, mert ami a közleményben van, az az összes jegyzők közügye, miért is szükséges, hogy a legnagyobb nyilvánossággal tárgyaljassék.

Egyik pontja például így szól: „Félre kell kerülünk minden lépést, amely az országos egyesületünk szervezeti egységét veszélyeztetné, és azt az erőt gyöngíteni, amely ebben az egységben rejlik. Országos egyesületünk képvisleti alapon van szervezve, amennyiben tagjait a vármegyei egyesületek képezik, melyek magukat küldötteik által képviseltetik. Ebből a kapcsolatból önként következik, hogy bármely közérdekű eszme, mely egyik-másik vármegyei egyesületet kebelében felszínre kerül, csak úgy valósítható meg, ha azt a központi egyesület támogatja (!)“

„Annak elbírálása aztán, nagyon természetesen, a központi elnökségre tartozik, hogy a fölvetett eszme összhangban van-e egyesületi működésünk intencióival...“

„Országos egyesületünk integritásán ejt tehát csorbát az a vármegyei egyesület, amely bármely közérdekű kérdést az országos központi egyesület mellőzésével iparkodik megoldani.“

„Sajnosan kell konstatálnom, hogy Kolos vármegye jegyzői egyesülete az erdélyrészi vármegyei jegyzői egyesületei által Kolozsváron létesítendő fuinternátus kérdésében a fentebbi szempontok teljes figyelmen kívül hagyásával járt el.“

Ez világos beszéd. Nem az a fődolog: hogy internátus legyen (amit a központ tíz év óta nem bír megcsinálni), hanem hogy „az országos egyesület integritásán csorba ne ütessék.“

És hibáztak a győriek, valamint hibáztak a Kolozsváriak, hogy a központi egyesületet mellőzték. Nekik onnan kellett volna engedelmet kérni a nevelőintézet felállítására, és ha nem kapnak vala, akkor nem lett volna szabad felállítaniok, mert annak elbírálása, hogy a fölvetett eszme összhangban van-e az egyesületi működés intencióival — az a központi elnökségre tartozik. És

ha itt azt mondják: csitt! akkor hallgatni kell az egész vonalon.

De az emberek, ime, nem hallgatnak. Sőt, nem is kérdik, mit tetszik hozzá szólni? hanem a maguk pénzéből megcsinálják a maguk gyermekei számára a szükséges nevelőintézetet. Mulatságos dolog, hogy ebbe valaki bele akarjon szólni. Mi köze ahhoz a világ bármely egyesületi, vagy egyéb hatalmasságnak, vagy ki hol nevelteti gyermekét? Mi köze ehez egyáltalában a központi egyesületnek?

Tessék, csináljon ez, amit tud a kezelése alatt álló tőkével, a vidéki egyesületek pedig szintén csinálják, amit tudnak. Minden más közügyeikre nézve aztán járjanak el karöltve, de ezt jelentsék ki *magánügynek*, aminthogy az is, az illetéktelen beavatkozásnak pedig mutassanak ajtót.

Községi közigazgatás.

A biharmegyei jegyzők és az ex-lex. Nagyváradról jelentik, hogy a biharmegyei jegyzői alap annyira kimerült, hogy június elsején a jegyzők már nem kapnak fizetést, sőt a nyugdíjasok sem kapják meg járandóságukat. Az alispán szigorú rendeletet intézett a jegyzőkhöz, hogy találjanak módot a jegyzői alap különvösegeinek behajtására. A jegyzői alapot az ex-lex juttatta válságba.

A magyar helyhatósági önkormányzatról dr. Ereky István eperjesi jogtanár pár év előtt egy, az egész magyar közigazgatást felölelő munkát írt, amelyet most jelentékenyen megbőritve második kiadásban adott közre. A kötet első része annak a nagy koncepcziójú munkának, melynek keretében a szerző a magyar vármegyék, törvényhatósági joggal felruházott városok és a *községek önkormányzatának* történelmi fejlődését fogja előadni. A mű első része a vármegyék újjászervezését s a vármegyei szervezet általánosítását ismerteti 1848-tól napjainkig; ismerteti a szabadkerületek s a királyföld beolvastatását a megyei szervezetbe s a katonai határvidéki területi és közigazgatási visszaesetelését. A második rész a vármegyei területbeosztásának kérdését világítja meg, rámutatva a rendi korszakból származó tökéletlen tagozódás hiányaira s azokra a kísérletekre, melyekkel a törvényhozás a hibákon időről időre segíteni igyekezett. Ezután ismerteti a vármegyei szervezetét s az egyes megyei szervek hatáskörét a fejlődés egyes korszakaiban. A könyv nemcsak szegényes szakirodalmunkban számottevő munka, de tárgyának tudományos szempontból való felfogása és feldolgozása az abszolút értékű tudományos munkák sorába emeli, gyakorlati szempontból pedig valóságos nélkülözhetetlen kézikönyvvé fog válni.

Felvétel a dunántúli jegyzők nevelőintézetébe. Említettük, hogy a dunántúli jegyzők Győrben fiúnevelőintézetet alapítottak, mely a III. ker. Hosszu-utca 16-ik számú házában az őszei megnyílik. Negyven fiura van benne hely, akik két tágas hálóteremben fognak aludni, van tágas tanuló- és ebédlőteremük, mosdó, fürdő, beteg- és látogató szobájuk. Olesó, de azért tápláló élelmezést kapnak, gondos felügyeletet és vallásos nevelést. Vigyázní fognak a tanulásukra, testi fejlődésükre, egészségükre, erkölcesükre és jó magaviseletükre. A bennlakók járhatnak főgimnáziumba, főreáliskolába, állami polgáriba, állami fa- és fémipari szakiskolába, rom. kat. tanítóképzőbe és felső kereskedelmi iskolába. Első sorban Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyei jegyzők vagy községi alkalmazottak, esetleg más megyebeli hasonló alkalmazottak fiúgyermekét veszik föl. A felvétel végett május hó végéig kell az ügyvezető igazgatóhoz (Pósch Mihály községi jegyzőhöz Győrszentmártonban) fordulni, bejelentvén a fiúgyermek nevét, korát, vallását és hogy melyik iskolába és osztályba fog járni. A tartásdíj havonként 40 korona, melyet minden hónap 5-éig kell fizetni. A fiuk reggelire tejet kapnak zsemelével, ebédre levest, főzeléket hussal, kétszer hetenkint levest és tésztát, ünnep- és vasárnapokon három táj ételt. Vacsorára főzeléket hussal. Az ételleket a külön szervezett győri gyermekotthon készítetteti. A tanulmányi felügyelő *Marschal* Hugó polg. isk. tanár lesz, aki bent lakik az intézetben, két felsőbb osztálybeli tanuló is lesz az intézetben mint korrepetitor alkalmazva. Az intézetet butorzáttal a fentartására szövetkezett jegyzők látják el, ágynevet, evőeszközt minden tanuló hoz magával. Kedvezményt egyelőre nem

lehet adni, de ha a második félévben mód lesz rá, arról a f. modokat értesíteni fogjuk.

Megüresedett jegyzői állások. *Somogyvár*, körjegyzői állás 1600 K fiz., szabad lakás, napidíj-átalány 150 K. Segéd tartás 500 K. Irodafutás 100 K. Irodafűtés és világítás 150 K. Fuvarért 120 K, május 25-ig. Főszolgabíró, Lengyelóti.

Segédjegyzői állások. *Sándorfalva*, segédj. áll., 1100 K fiz., 240 K lakp. Főszolg. Kiskundorozsma.

Hontfűzesgyarmat, segédj. áll. 1000 K fiz., május 31. d. e. 12-ig. Főszolg. Vámosmikola.

Hadad, 1000 K fiz. segédj. áll. máj. 26-ig. Főszolg. Szilágycseh.

Gálya, segédj. áll. 1000 K fiz. máj. 30-ig. Főszolg. Temeskubin.

Mezőkovácsháza, közs. irnoki állás, 800 K fiz. máj. 24-ig. Főszolg. Mezőkovácsháza.

Megüresedett orvosi állások. *Hajdubagos*, körorv. áll. máj. 25-ig. (Hajdubagos és Sáránd) 1600 K fiz., 200 K ötödéves korpótlék, 160 K lakpénz, halottkémelésért 80 fillér, látog. díjak. Kézi-gyógyversztár. Községi fuvar. Főszolg. Derecske.

A rovatvezető üzenetei.

F. M. Ezer becsánat, mi álljuk a szavunkat: minden *közérdekű* ügyben szivesen megnyitjuk rovatainkat a beküldött közlemények számára. Tessék ezt szősz szerint venni, annak megítélését pedig, hogy mi a közérdekű ügy? már csak bizza mi reánk, mert nem mi vagyunk az érdekeltek föl, hanem ön, és így mi elfogulatlanabbak lehetünk, mint ön, akinek a saját ügyéről van elsősorban is szó. Ismételjük: ha mi azt kiadjuk, amit ön hozzánk is beküldött, nekünk is kárunk lenne, mert olvasóinkat untatnánk vele, de hozzá nagyobb kára lenne önknek magának, mert abból a közleményből kéri, hogy önknek nincs és nem lehet igaza. Ha azonban azt hiszi, hogy mi tévedtünk, és tévednek mindazok, akik önt eddigelé hibáztatják: van még egy út az igazság megtalálására: indítson a vádlói ellen vághalmazási pört. Azt azután, miután letárgyalták, az ítélettel együtt közölni fogjuk, és nagyon fogunk örülni, ha véleményünket a bírói ítélet megerősöli.

R. S. Debreczen. Mindkét cikket megkaptuk és mihamarabb közöljük.

T. R. A városok kongresszusának állandó bizottsága április 6-ikán kezdte tárgyalni a városok állami segítése tárgyában a múlt év végén kiadott belügyminiszteri rendeletet s miután *Lukács* Ödön nagyváradi pénzügyi tanácsosnak a *megegyezés* elvi alapjára fektetett javaslatát a miniszteri szervezettel szemben elfogadta, szűkebbkörű bizottságot küldött ki, azzal a megbízással, hogy a belügyminisztériumot a városi tisztviselők óhajtatásáról és a törvényjavaslatban foglalt sérelmekről informálja. Ez az albizottság azután *Némethy* Károly miniszteri tanácsossal hosszasan tárgyalt. Ön bizonyosan erről a tanácskozásról hallott, ez azonban nem volt nyilvános és ezért hogy ott ki mit mondott? azzal nem szolgálhatunk.

IRODALOM

* **Bárony István** új könyve. „Magyar Földön“ a ezime Bárony István legújabb könyvének; és ami ebben a gyönyörű könyvben a természetfestés legremekebb színeivel meg van örökítve, azt mindent a magyar földből, annak a szépségeiből eredő ihlet adta ennek a már régóta ismert leíró művésziúnknak a tollára. A természet minden érdekességének változatát benne találjuk a *Bárony* legújabb kötetében, amelyben a költészet ölelkezik a legigazibb igazságokkal. Előttünk van ebben a rendkívül hangulatos könyvben a magyar puszták világa, ahol a esend az ur, a mindjobbban ritkáló nádasok titokzatosága, amelyek annyit rejtelmes hangja van; — aztán a berkek, a ligetek, és a nagy erdők; ahol a nappali magány épp oly édes, amily szorongással teljessé tud válni az éjszaka. Akit *Bárony* István kalauzol végig mindezen: az a legszebb panorámákat fogja végigjárni, s mindig egyik képhez újra meg újra visszakivánczol. De nemcsak a magyar természet külsőségeiben gyönyörködhetik itt az olvasó, hanem egy sereg speciálításában is a magayr alakoknak. Gyűsokról, pásztorokról, pusztai és erdőlakó emberekről kap egy-egy pompás arcképet; eközben megszólal itt ott a puszták, a nádasok és az erdők zenéje is, aminek egyrészt abban van az érdekessége, hogy megrendelni nem, csakis ellesni lehet. Eppen ennek a speciálitása *Bárony* István, aki öt-tizedek óta gyűjti a helyszínen az ő természeti leírásainak adatait. Gyűjti úgy, ahogy csak vérbéli, szenvedélyes, fáradhatatlan vadász gyűjtheti, aki mindent maga akar látni, aki mindenről meggyőződik, mielőtt azt mondja: ez így van odakint. — A „Magyar Földön“ ilyen igaz eredeti megfigyelések gazdag gyűjteménye; némely részében drámai, néhol lírikusan költői; de felújongásában és borongásában egyképpen őszinte. A remek könyvet az Athenaeum adta ki, fényes kiállításban; a képek, amelyek a szöveget szemléltetik, *Olgyay* Ferencz művészi munkái. — Van a kötetben egy csereg hangulatos kezdő és végző képen kívül 12 első-rangu színes melléklet, amely mind pompásan il-

leszkedik bele a maga nemében egyedül álló művészi szövegbe. A kötet címétáblája a címének megfelelően magyar alföldi tájat ábrázol, akácfaik mögött elnyúló távlat, a magyar puszták végtelenségével, ahol apró tanyák, tavak és pipacsos mezők váltakoznak. Ezt a címétáblát Kotász Károly festette igen szerencsés invencióval és ehhez méltó művészettel is. A remek könyv egészben véve az utóbbi évek legkiválóbb irodalmi termékei közt van úgy tartalmával, mint a külsőségeivel. Ára pompás díszkötésben huszonnyolc korona.

* „Uj Idők.“ Változatos és gazdag tartalommal jelent meg Herceg Ferenc kitűnő lapjának, az Uj Időknek a heti száma is, Gárdonyi Géza folytatja pompás hosszabb novelláját. Kivüle még Vándor Iván és Gábor József irtak elbeszélést. Biró Lajos „Anyák és gyermekek“ ezimen érdekes társadalmi cikket irt. Haraszi Emil Goldmarkról közöl cikket, Gineverné Györy Ilona a Westminster herceg otthonáról ír. Pósa Lajos és Krüszelyi Erzsike verse, apróbb cikkek tarkítják a lap szövegvezését, míg az illusztrációk közül Mühlbeck Károly elmés rajzai mellett megemlítjük még a király képét a kertészeti kiállításon, Benzur Gyula művészi rajzát, Goldmark képét, a tatterszálló cselédkölyvet stb. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrásy-ut 10. szám.

* A „Vasárnapi Ujság“ május 22-iki száma gazdag és változatos sorozatát közli a képeknek a legutóbbi napok aktualitásáról: a bécsi vadászati kiállítás magyar részéről, a király budapesti tartózkodásáról, az angol trónváltásáról, a komárom-érsekújvári új vasút megnyitásáról, az országos ebkiállításról, a budapesti rendőrök új egyenruhájáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Nagy Zoltán verse, Mészáros Gyula török versfordítása, Szemere György regénye, Anthony Hope angolból fordított új regényének kezdete stb. Egyéb közlemények: Nagy Géza cikke a Halley-üstökösnek szerepléséről a magyar történelemben, cikk az új angol királyné eredetéről, tárcázik a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyed évre négy korona, a „Világ-krónika“ val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* „Ezüst hárfá.“ Erődi Ernő zeneművész és énektanár *Ezüst hárfá* című daloskönyvének most jelent meg harmadik kötete, harmadik, teljesen átdolgozott kiadásban. Ez a kötet művészies két- és háromszólamú énekeket tartalmaz. Az egyes énekeket Erődi rendkívül gondosan gyűjtötte össze, könyve elsősorban iskolai használatra készült, ügyelni kellett a pedagógiai szempontokra is. Illyformán Erődi könyve a magyar dalnak rendkívül gazdag antológiája lett: alig van jelentékenyebb költőnk, aki szöveggel, zeneszerzőnk, aki dallammal ne szerepelne benne s a külföldi legkiválóbb dalköltők műveit is fölveszi gyűjteményébe. A könyv kiállítása is tetszetős, a hangjegyek metszése szép, tiszta, az egyes szakaszok előtt Mühlbeck Károly esimes rajzai láthatók. Az *Ezüst hárfá* legjelentékenyebb daloskönyveink közül való, nemcsak az iskola veheti kiűnő hasznát, hanem a daloskörök s a magyar dal minden kedvelője is. A Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) kiadásában megjelent könyv ára 2 K 80 fillér.

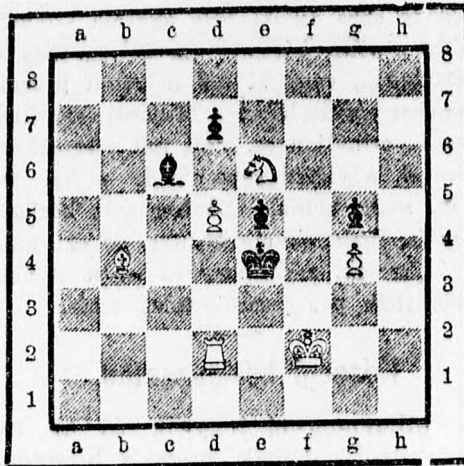
* Mikszáth „Az Én Ujságom“ban. Abba az országos nagy ünnepség sokadalmába, amelylyel Mikszáth Kálmán a magyar irodalom igaz büszkeségét ünnepli, Pósa Lajos eleven ifjusági lapja „Az Én Ujságom“ is köze áll. A mostani száma írásban és képből foglalkozik Mikszáth Kálmánnal, aki az ifjuságnak is már anyai édes, szép órákat szerzett. Pósa Lajos verset is irt róla. Lőrinczy György pedig elmondja a gyermekeknek, hogy ki is az a nagy ember, akinek írásain olyan sokat irtak és nevettek. De azért a nagy ünnepségben Tényértalpu koma, a Meczko nemzetség híres-neves ivadéka, sem hallgatott el és folytatja mulatságos kalandjainak elbeszélését. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal Budapest, VI., Andrásy-ut 10. szám.

* Modern fényképezés cím alatt Leopold Kornéltól új fényképezési szakkönyv jelent meg. A sikerülten összeállított könyv iránya és könnyű megérthetősége folytán amatőrökönben a legnagyobb tetszést találta, ami fényes bizonyítéka praktikusságának. Hat monochrom műmelléklet díszíti a könyvet. — A fényképezésben használt oldatok nyomtatott vígnévtáji perforálva vannak. Az összes újabb eljárásokat tárgyalja. Megrendelhető a szerzőnél, Leopold Kornélnál, Budapest, VII., Erzsébet-körut 41. Kapható fényképezési szaküzletekben és könyvkereskedésekben.

SAKK.

62. számú feladvány.

Székely Jenő, Győr.

Matt a harmadik lépésre.

334. számú játszma.

Játszották Regensburgban 1910. május 7.

A match II. játszmaja.

Szicíliai védelem.

Világos: Spielmann Sötét: Mieses
 1. e2—e4 e7—c5
 2. Hb1—c3 e7—e6
 3. g2—g3 d7—d5
 4. e4×d5 e6×d5
 5. d2—d4
 Egyéb lépésre d...d5—d4 következne.
 5. .... c5×d4

Számításba jön 5. ...Hg8—f6.
 6. Vd1×d5 Hg8—f6
 7. Fe1—g3 Ff8—e7
 8. Ff1—g2 Hb8—c6
 9. Vd1—a4 0—0
 10. Hg1—e2
 Világos elérte célját és izolálta sötét d-gyalogját. Ez azonban kétélű fegyver, mert az izolált gyalogra való játszás az ellenfelet veszélyes támadáshoz juttatja. Jobbnak látezik itt 10. 0—0—0.
 10. .... d5—d4!

Bevezetése egy igen veszélyes, de messzire számított kombinációznak, amely sötét előnyére vezet.

11. 0—0—0 Fe8—d7!
 12. He2×d4
 Ez minőség-vesztéssel jár. Valamivel jobb volt 12. Fg5×f6, Fe7×f6 13. He3—d5, Ba8—c5 stb.
 12. .... He6—a5!
 13. Hd4—f5
 Világosnak aligha van jobb válasza. Ha 13. Hd4—b5, ugy a7—a6 nyer.
 13. .... Fd7×a4
 14. Bd1×d8 Fe7×d8
 15. He3×a4 Hf6—g4!
 16. Fg5—d2

Mieses szerint sokkal erősebb lett volna 16. Fg5—f4, ami után a hathatósan közrejátszó futárak ellen sötét nehezen boldogulhatna.

16. .... Ha5—c4
 17. Fd2—b4 Hg4—f2
 18. Bh1—f1 Fd8—g5†
 19. Ke1—b1 Bf8—d8

A sötét figurák tempoyeréssel foglalják el a jó állásokat.
 20. b2—b3 He4—d2†
 21. Fd4×b2 Bd8×d2
 22. Fg2×b7 Ba8—c8
 23. Ha4—c3 Be8—e5!
 24. Hf5—d4?

Durva hiba; világos azonban mindenképen rosszabbul áll.
 24. .... Bd2×d4

Világos feladja, mivel 25. Bf1×f2 után 25... Be5—e1 stb. öt lépéses mattra vezet.

335. számú játszma.

Játszották Bromleyben a kenti sakkgyesület bajnoki versenyén 1910. márcziusban.

Középcsel.

Világos: Hammond Sötét: Eastwood
 1. e2—e4 e7—e5
 2. d2—d4 Hb8—c6

Riemantól eredő védelem, mely szokatlansága dacára is kielégítő.
 3. d4×e5

E helyett 3. Hg1—f3 a skótjátékba vezetne.

3. .... Hc6×e5
 4. f2—f4 He5—c6
 5. Ff1—c4
 Jobb előbb 5. Hg1—f3.
 5. .... Vd8—h4†
 6. g2—g3 Vh4—e7
 7. Hb1—c3 Hg8—f6
 8. Hg1—e2
 Világos gyalog áldozatra szánja magát, amíg azonban kétes értékű.
 8. .... Hf6×e4
 9. He3—d2 Ve7—c5
 10. Fe1—e3
 Jobb aligha van.
 10. .... Vc5×c4
 11. Hd5×c7† Ke8—d8
 12. He7×a8 Ff8—c5!
 13. Fe3×c5 Vc4×c5
 14. Bh1—f1 Bh8—e8
 15. Bf1—f3 Vc5—b4†
 16. Ke1—f1
 Világos tovább tarthatta volna magát 16. e2—c3-al. A tett lépés után sötét rohamosan nyer.
 16. .... He4—d2†
 17. Kf1—g2 Hd2×f3
 18. Kg2×f3 Vb4—e4†
 19. Kf3—f2 Ve4—e3†
 20. Kf2—f1 Ve8—f3† feladja.

Sakk-hírek.

A Mieses—Spielmann-match. Regensburgban május 14-én nyert befejezést a Mieses és Spielmann között rendezett match, amely nyolc játszma-ból állott. A mérkőzésben két temperamentumos játékos állott egymással szemben, minélfogva a küzdelem lefolyása iránt is általános érdeklődés nyilvánult meg. Mieses híveit azonban ezuttal csalódás érte. A lipcei mester az általa megnyitott játszmákban ragaszkodott a skótjátékhoz és mikor sötéttel játszott, nem tágitott a szicíliai védelemről. E megnyitások győngéit azután Spielmann saját előnyére ki tudta használni s a küzdelemben Mieses súlyos kudarcot vallott. Mint-hogy ugyanis Mieses két remisen kívül csak egyetlen játszmát tudott megnyerni, a match 6:2 arányban Spielmann fölényes győzelmével végződött.

A Bardeleben—Teichmann-match. A berlini Kerkau-kávéházban május 11-én kezdődött a match Bardeleben és Teichmann között, amely tíz játszma-ra van tervezve. Az eddig lebonyolított öt játszma után a match állása a következő: Teichmann 3, Bardeleben 0, remis 2.

Bradford. Shories és Yates angol bajnokok között rövid idő előtt foly le egy kisebb match, mely 4:0 arányban Yates győzelmével végződött.

Sakk-kiállítás Hamburgban. A július hónapban megtartandó versenyek alkalmából a hamburgi sakk-kör irodalmi művekből és sakk-különlegességekből nemzetközi kiállítást rendez. A kiállítás lehetőleg teljes áttekintést fog nyújtani az összes nemzetek sakkirodalmáról minden időkben.

VIZALLÁS.

máj. 21. máj. 20.			máj. 21. máj. 20.		
Duna	Schärding	2.87 2.80	Tisza	M.-Szeged	0.50 0.58
	Passau	3.68 3.99		Tekshána	0.54 0.49
	Linz	1.31 1.44		V.-Nemény	0.38 0.45
	Bécs	1.70 1.87		Tokaj	1.— 0.93
	Pozsony	3.77 3.61		Tiszafüred	1.38 1.18
	Komárom	4.88 4.80		Szolnok	2.14 1.85
	Budapest	4.82 4.70		Csongrád	2.60 2.30
	Paks	4.75 4.68		Szeged	3.41 3.20
	Mohács	5.79 5.77		T.-Bécs	3.85 3.75
	Gömbös	6.51 6.55		Titel	5.22 5.20
	Ujvidék	5.48 5.47	Gönc	Heér	1.— 1.02
	Pannosva	5.49 5.49	Tapolc	Bartha	0.40 0.40
	Orsova	4.85 4.84	Bodrog	Ladóczka	0.65 0.60
	Morráts	3.95 3.84	Sajó	Zeolcsa	2.— 1.85
	Zsolna	1.18 1.10	Hernád	H.-Nemét	0.12 0.18
	Trenosóp	0.59 0.78	Hersztlyó	Margitta	0.02 0.02
	Szered	1.31 1.10	B.-Ujfalu	B.-Ujfalu	0.44 0.42
	Szt.-Gothárd	0.— 0.18	Kőrös	Caucs	0.44 0.42
	Sárvár	0.68 0.68		N.-Várad	0.07 0.04
	Győr	4.17 4.08		Balványos	0.42 0.40
	Várasd	2.42 2.48		Tomka	0.18 0.10
	Zakány	1.50 1.46		Guváncs	0.57 0.47
	Bács	2.68 2.68		Borosjenő	0.16 0.02
	Eszék	4.01 0.—		Békés	1.92 1.82
	M.-Szerdah	2.70 2.66		Gyoma	2.40 2.24
	Zágráb	0.56 0.54		Gy.-Fehérvár	0.20 0.10
	Sziszak	2.85 2.66		Branyicska	1.18 1.02
	Mitrovics	3.88 3.37		Soborsin	0.08 0.04
	Décs	0.04 0.03		Arad	0.12 1.04
	Szatmár	0.60 0.58		Makó	1.18 0.80
	Kraszna N.-Majány	0.50 0.49		K.-Kostály	1.12 1.10
	Latorcsa-Munkács	0.18 0.14		Kiszető	0.86 0.84
	Laborcs Homonna	0.80 0.28		Temesvár	0.02 0.—
	Uc	0.— 0.—		Becskepek	1.34 1.32

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MÁTYÁS

KÜLÖNFÉLÉK.

Rezignáció.

Korán lecsapott rám az élet,
Lelkem korán érezte a fagyot,
Munkában elröpültek az évek,
De legalább nem fáj, mit itt hagyok.

... Asztalomon a felnyitott könyvek,
Sok kis papíron félig írt sorok; —
Éltünk szememből már a könnyek,
De lelkemben még valami zokog.

... Mit érek vele, ha szép a lelkem,
De kontáruul játszom az életem,
Mit ér, ha harmóniára letem,
De életemet csakán végezem.

... Felém lihegnek a nyári évek, —
Déli verővel szállt rám az árnyék, —
Vádol a lelkem, sovárgom a szépet,
De nem jön, nem jön, kire úgy várnék.

... Felrezenek, ütött egy vén óra,
Olyan, mintha hangja veszett volna,
Pedig olyan szépen muzsikált régen...
Belecsendül annyi szép emlékem.

Sikabonyi Antal.

(Az édességek Eldorádója.) Ha lehet hinni egy francia szaklapnak, úgy az amerikai hölgy, az american girl a legbüszköbb fogyasztója az édességeknek; akárhol van, akármerre jár, a bájos missz mindig cukorkát szopogat vagy ropogtat. Sokszor azonban csak cukorkapótlék az, amit szopogat, az úgynevezett rágós-gummi, amit a sapotafa nedvből készítenek. Ez azt a célt szolgálja, hogy amikor már a gyomor lázadzik a sok édesség ellen, akkor is legyen a missz szájaeszkáiban valami. Azonban ez nem sokat változtat a valóságban, hogy Amerika az édességeket fogyasztók Eldorádója. Ezt az állítást megerősíti a Technical World Magazine-ben megjelent kimutatás, mely szerint 1880-ban az Egyesült-Államokban édességekre, mondjuk így: nyalánkságokra kiadtak 33 millió 700 ezer dollárt; de már 1907-ig ez az összeg 101 millió 500 ezer dollárra emelkedett. Ebben a kimutatásban azonban csak a gyárilag előállított édességek szerepelnek, tehát a kisebb

üzemi kereskedők, magánosok által előállított nyalánkságok nincsenek beleszámítva. Ha ezeket is figyelembe veszi a statisztika, akkor az Egyesült-Államok minden lakójára fejtenként és évente négy font nyalánkság esik. Meg kell azonban megjegyeznünk, hogy az amerikai nyalánkság meglehetősen olcsó élvezeti cikk, mert az országban mandula, füge bőségesen terem, a cukrot és csokoládét olcsón állítják elő. A gyárak is roppant mennyiséget tudnak produkálni. Egy óra alatt egy gép százötven fontnál több cukorkát készít. Természetesen a nyalánkságon tisztességesen lehet keresni. Egy Maillard nevű bevándorlott francia rövid idő alatt hatvanöt millió frankot szerzett az édes amerikaiaktól. A Maillard által alapított nagy cukorgyár a francia kiállításra két óriás csokoládé-szobrot küldött. Az egyik Washingtonot ábrázolta és nyolcszáz kiló súlyú volt, a másiknak, mely a milói Vénusz-szobor nagyobbitott mása volt, a súlya hétszáz kilót tett. A nagy melegben azonban Vénusz olvadozni kezdett, amiért is a egész villamos szellőztetőt állított a szobor elé, hogy az istennőnek ne legyen olyan melege.

(A sörivás bajnoka.) Beaver Falls amerikai városban egy Bonva József nevű halász, amióta megkezdődött a tavaszi sör csapolása, egy pereczig sem volt józan. A múlt vasárnap annyira telezsította magát a gyönyört adó, friss bock-sörrel, hogy három napon át egyfolytában aludt és akarva nem akarva végre is kijőzanolott. Alig tért azonban magához és alig ébredt tudatára háromnapos szörnyű mulasztásának: lázasan rohant a legközelebbi koresmába, hogy égető szomját friss csapolású bock-sörrel oltsa el. Alig kezdett azonban az iváshoz: néhány ismerőse évödni kezdett vele, hogy az olyan halász, aki három napig egyfolytában nem iszik: sohasem volt igazi halász, hanem csak közönséges százazföldi foka. A halász arca lángba borult a sértő gyanúsítására és kijelentette, hogy az átaludt három napot most azzal fogja pótolni, hogy három éjjel és három nap folyton inni fog. Az ötlett megletszett a jelenlévőknek és a három napi ivásra végre is fogadás történt. A fogadás tárgya a stilszerűség kedvéért három nagy hordó friss csapolású sör volt. Ki volt azonban kötve, hogy a sörivő halásznak a három nap alatt kétszázötven nagy pohár sört kell meginnia, mert ha csak egy pohárral is kevesebbet iszik, elveszti a fogadást. A fogadók aztán felváltva ellenőrizték a halászt, aki — becsületére legyen mondva — tíz pohárral még meg is toldotta a kialakított 250 poharat. Egyszóval: a fogadást megnyerte. Nagy kérdés azonban, hogy hasznát

fogja-e még valaha létni a friss csapolású hordóknak, mert a bravuros ivás után kórházba került, ahol most haldoklik.

(Mark Twain végrendelete.) Newyorkban most bontották fel a minap elhunyt híres humoristának, Mark Twainnek, végrendeletét, melyben két leányát nevezi meg örököséül. A végrendelet ez intézkedését azonban nem lehet végrehajtani, mivel az író egyik leánya, miss Jean Clemens, meghalt még atyja elhunyt előtt. Így Klára leánya, Gabri-lowits hegedümvész felesége, lett az író hagyatékának egyetemes örököse. Mark Twain hagyatékában van stormföldi birtoka, amelynek értékét száznyolcvanezer dollárra becsülik, százötvenezer dollár készpénz s ehhez járul kiadott, valamint kéziratban lévő munkáinak jövedelme. Azokról a rendelkezésekről, amelyek Mark Twain irodalmi hagyatékára vonatkoznak, leányát és életiróját, Paynet, értesítette a kiváló humorista.

(Dráma a hullámok között.) A mezopotámiai Bassorahból írják ezt a távol napkeleten történt drámát: Egy jómódu halásznak az unokahuga beleszeretett egy munkásba és odaadta neki az ékszerait, hogy legyen pénze, amin feleségül veszi őt. Tudnivaló, hogy a régi izlám szokás szerint a vőlegénynek kell a hozományt adni. A munkásnak a kávéházban eljárt a szája és amikor a szávalnak nem hittek, megmutatta a leánytól kapott ékszereket. A leány nagybátyja megtudta ezt és elhatározta, hogy szörnyű bosszút áll a családját ért súlyos séggyenért. Éjnek idején az öcsésével csónakra kapott, áteveztek a folyó tulsó partjára és ott a legényt, aki mélyen aludt a házikójában, agyonlőtték. A fegyverdörej hallatára odaestek a szomszédok. Amikor látták a két testvért menekülni, rablóknak nézték őket és utánuk iramodtak. A testvérek lóhátlábadban vágatva elérték a folyó partját, de a csónakjukat akkorára már elragadta az ár. Ekkor egyikük gyorsan vetkőzni kezdett és közben a másik a puskájával sakkban tartotta az üldözőket. Majd felváltotta a testvére és most már ő dobta le magát a ruháit. Erre aztán belevetették magukat a folyóba, hogy átúszzanak a tulsó partra. Az idősebbiket csakhamar cserbenhagyta az ereje. Öcsöce, bár szintén ki volt merülve, egy darabig fenn tudta a víz színén tartani a bátyját, aki amikor látta, hogy hasztalan már minden igyekezet, eltaszította testvérét és elmerült a hullámokban. A másik ezalatt nagynehezen kiúszott a partra, ahol nyomokban letartóztatták. Bátyja holttestét csak napok multával fogták ki.

A KIS MISS

— Regény két kötetben. —

IRTA: B. M. CROKER.

83

A ruhabezűzésnél egy likaesot kihagyott és így újra kellett kezdeni az egész fűzést, de ez még nem volt a legrosszabb; mikor Ella a közepére ért, elszakadt a fűzőszalag és Rosabel, kit izgatottá tett Auguszta kiáltása alulról: „de Rosabel, nem jössz le már végre? A kocsit vár! Későn fogunk érkezni! — dühében toporzékol és ökölre szoritotta a kezét. Nagy megkönnyebbülése lett volna, ha gyorsan káromkodni tudott volna.

Végre elkészült a grófné is. Ella lekirúta az előcsarnokba — a munkáját befejezte. Ott vizsgálva nézte végig a két nővérét, és ruhájukat — ez a két keze munkája volt. Igazán a lehető legjobban festettek benne. A ruhák divatosak voltak. Igazán különös benyomást tett, amint a két elegáns hölgy elhelyezkedett a kopott bérkocsiban; de meg nyárszorgóan, korán kellett elindulniok, miután a kocsisnak még más vendégeket is kellett szállítani. Miután elhajtottak, Ella felment az emeleten lévő öltözőszobába, rendbehozta az asztalkákat, elrakott minden szertesztet heverő holmit, eloltotta a gyertyákat és lement az ebédlőbe, hogy leüljön, kipihenje magát és átengedje magát a gondolatának.

Nem voltak vidámak a gondolatai. Kivánta, bárcsak luszéves lenne már és még forróbban ohajtotta, bár Auguszta és mrs. Howard-Leigh ne veszték volna össze — legalább is ne ő végette, és ah, olyan nagyon szerette volna Cecilt még egyszer látni.

Milyen gyönyörűség lett volna, ha ma este táncolhatna vele! Mennyire irigyelte a táncosnőit! De mi volt ez? Hangos csergetés hangzott a házajtón. Ella felugrott és

ijedten, hallgatódzva állt meg egy helyen. Csak nem borult fel a bérkocsi, s most a nővérei visszaérkeznek? Gyorsan leugrott a hallba s ott legnagyobb meglepetésére két köpenybe burkolt alakot pillantott meg, de nem Gussie és Rosabel, hanem két idegent. Nagy esodálkozással ismert rá Rosengarde herezegőre, aki földig érő, prémes bundában állt, mellette egy komorna és emögött egy más állt, aki egy óriási utazó kosarat tartott; kint a sötétben pedig két lámpás vakító fényesztől egy kis világot a sötétségbe, s két nyugtalan ló toporzékol egy gyönyörű hintóba fogva.

— Tegye csak le a kosarat Evans és várjon a hallban, — szolt a herezegő s gyorsan belépett az ebédlőbe. Az ajtót betette majd a esodálkozó, fiatal leányhoz fordult s így szolt:

— Kedves gyermekem, azért jöttem, hogy elvigyelek magammal a bálba. Én vagyok a jó tündér a mesékből, de egyuttal a nagyménéd, Sibille Rosengarde! Azonban — folytatta a meglepetés kiáltására válaszképen. — nem szabad sok időt vesztegetnünk, — a kocsiban majd kedvedre fecseghetsz, most nem —

— De —

— Vezess fel minket gyorsan — szolt félbeszakítva őt a herezegő parancsolólag, és cseggess, hogy hozzanak gyertyákat.

— De a nővéreim nem akarják, hogy oda menjek, azaz Auguszta ma azt mondta, hogy mégis megengedte volna, ha lett volna ruhám.

— Nos, a ruhát elhoztam, — szolt a herezegő. A nővéreid kívánsága azonban most már másodsorban lesznek tekintetbe véve, mert én az anyád nénje vagyok.

— Az anyám nénje! — ismételte a fiatal leány izgatottan.

— Igen, és magamnak foglak megtartani. A hamupipóke napoknak vége van. Kedves gyermekem, azt hiszem, Sibilleval

szemben tulszigoru voltam, de veled valószínűleg nagyon elnéző leszek. Különös dolgok jutottak a fülembe a te életmódról és a veled való bánásmódról, most tehát megszabadítom majd a nővéreid a társaságotól. Tudom egészen pontosan a mrs. Howard-Leighel való összejördülést is — igen, igen én valóságos varázslónő vagyok és az a szándékom, hogy ma este a Bratton-bálon bemutatlak a világnak, még pedig mint unokahugom, adoptált leányom és örökösöm, egy személyben. Igazán nagyszerű trükk lesz — velem jössz, hamupipóke?

Ella élesen fixirozta az öreg hölgyet, vajjon komolyan beszél-e. Volt valami a herezegő arczifejezésében, ami minden aggodalmát és ellenvetését elűzte.

— Igen, — felelte izgatott hangon, — nagyon szívesen megyek, — s nagy könyek csillogtak a szemében.

Őt perezezel később már nagyban folyt hamupipóke öltöztetése. Jane új gyertyákat hozott és szóltan meglepetéssel és tisztelettel vegyes imádattal nézte, amint a kedves missje egy szép képpé alakul át. A herezegő ügyes, gyakorlott francia komornája gyorsan feltűzte a dus haját; selyem harisnya, alsósoknya, mind előkerült a kosárból, azután a ruha — fehér, csupa ezüstessillammal átszőve, — egyszerű, de elragadón bájos; majd legyező, köpönyeg és keztyű, mind előkerült a esodakosárból. Miután mindennel elkészült, Ella komoly arczezal nézte a tükörben magát. Az arca égett, a szemé csillogott, — határozottan egészen más leány volt! Saját maga nem ismerte meg magát.

— De hogyan csinálta mindezt, hogy ilyen pompásam illik nekem minden? — kérdezte Ella a herezegőhöz fordulva, aki állát a kezére és kezeit a botra támasztotta s kritikus szemmel mustrálgatta az unokahugát.

(Folyt. köv.)

PARISI NAGY ARUHAZ
RÁKÓCZI-ÚT 38.

Leányka-ruha.

2 ÁRA
Kor. 90

pliszébe rakott izléses szabás, színes bordúrral és óvvel díszítve, kitűnően mosható, rendkívül tartós minőség. Piros vagy kékszínű vászomból. 1-4 évesig.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

PARISI NAGY ARUHAZ
RÁKÓCZI-ÚT 38.

Fiu-öltöny

3 ÁRA
Kor. 60

Drappszínű vászomból, elegáns nyári öltözet, bera-kott öves kabátkával, nadrággal, kitűnően mosható, rendkívül tartós minőség. — 3-4 évesig minden további nagyság 25 fillérrel drágább.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

KORONA KENYÉR

Tiszta, izletes, olcsó!

Barna, főlarna és fehér fajtkában kapható minden jobb fűszerüzletben és az alábbi **GOLDMANN-féle** tejcsarnokokban:

Széchenyi-utca 12	József-körút 63	Üllői-ut 66/a
Damjanich-utca 39	Mólnar-utca 12	Órmező 42
Bank-utca 6	Csengery-utca 76	Thököly-ut 17
Óvoda-utca 42	Szondy-utca 42	Népszínház-utca 46
Serecsen-utca 39	Ákaczfá-utca 42	Ferencz-körút 8
Üllői-ut 62	Teréz-körút 29	Kisdiófa-utca 9
Andrássy-ut	Klauzál-utca 2	Petőfi-utca 3
Arany János-u. 16	Nagymező-utca 49	István-ut 22
Váci-körút 87	Bulyovszky-utca 30	Dohány-utca 66
Rókk Sándor-u. 19		Lipót-körút 9

BOROSZNÓ GYÓGYFÜRDŐ

Zólyom-megyében, mértföldekre tejedő fenyvesek-től körülvett völgyben. Vasuti állomás, posta, távírda, telefon a fürdőtelepen. Por- és szélmen-tes havasi levegő. Glauber- és só-rással ivó gyógymódra kitűnő sikerrel használhatók mindazon betegségeknél, melyeknél a karlsbadi kúra van javalva: gyomor-, máj-, epe-, vesebajok, cukorbetegség, elhízás. Jól berendezett vizgyógyintézet; Kneipp kúrára alkalmas rét és patakok. Szénsavas és fenyőfürdők. Hízlaló és fekvő gyógymódok. Száznál több tiszta, száraz szoba. Konyha házi kezelés-ben. Olcsó árak. Állandó fürdőorvos. Képes prospektust küld a tulajdonos: Rosenauer Lajos, Besztercebányáról.

Feketehegyfürdő

(Szepes megyében)

Vizgyógyintézet és klimatikus gyógyhely.

Subalpin fekvésű óriás fenyveserdők közepette. Elsőrendű forrásvíz, portmentes levegő. Vasuti állomás Igló. Posta, távírda, telefon helyben. Időny május 1-től október 1-ig.

Vizkúra a legmodernebb hydrothermotherapia alakjában 2 fürdőorvos felügyelete alatt. Rikli-féle leg-és nap-kúra, Müller-cézes, fekvőcsarnok. Villamozás, massage, diéta gyógymódok.

Penziórendszer, kényelmes szobák, sokféle szó-razokzás, családi jellegű fürdőélet.

Képes prosp-ktussal szolgálnak.

a fürdőigazgatóság.

VILAGSZABADALOM! ——— ÓRIÁSI ÁRAMMEGTAKARITÁS!
NE BÉRELJEN NE VEGYEN .. VILLAMOS IZZÓTESTET MÍG NEM LÁTTA A

REDUKTORLÁMPÁT

∴ LEGSZEBB, TISZTA, NAPPALI FÉNYŰ ∴ ∴ A Wolfrám és egyéb fémszálas lámpákkal szemben váltó áramnál LEGOLCSÓBB VILÁGITÁS! ∴ ∴ 35% áram megtakarítás! ∴ ∴

Égőteste 50%-al olcsóbb mint bármelyik fémszálas lámpa.

A legkisebb fémszálas lámpa eddig 16 gyertyafény volt a **Reduktorlámpa** égőteste, 2, 5, 8, 12, 16, 25, 32, 50, 64, 75, 100 és azontul a legmagasabb gyertyafény erősségig kapható 70 volttól 250 volt üzemfeszültségig.

Miután fémszálas tiszszerte vastagabbak más fémszálas lámpákénál,

TELJESEN ÉRZÉKETLEN minden rázkódás iránt!

Kötelezettség nélkül díjtalan felszerelés mellett egy havi próbaidőre.

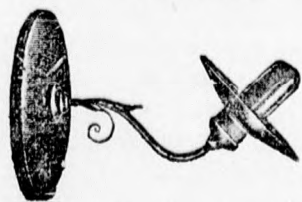
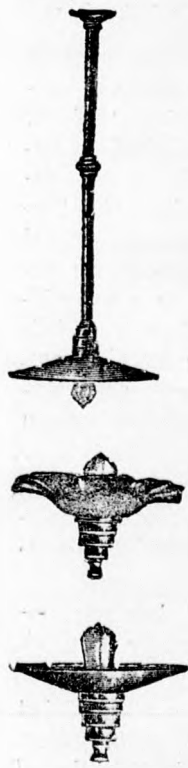
Egyedárusítást villanytelepeknek és villanyfelszerelési üzleteknek vidékre megyénként adjuk el.

Kérjen prospektust!

Kérjen prospektust!

Magyar Reduktor Művek

Budapest, VI., Csengery-utca 76. szám.

Va
S
Gla
Pü
május
16-ig
Ez
biztos
oknál
joknál
szédül
szívöl
erjesi
sára és
ozukor
fehérje
Mi
és eson
körös
nyok,
lönfélé
Va
Ungy
Mihá
elejét
A
40 üve
szállít
Me
fűdő
ozimze
gató-or
Rendk
jára
Az
csáság
évi má
és kén
Budape
dapest-
perczk
óra 5
után,
előtt é
10 óra
Nagym
kor dé
30 per
óra 15
Erkeze
delután
Batthy
óra 55
óra 30
jاراتok
kezők:
hely 6
Nagym
lér, II
(vagy
fillér.
katoná
lyon fe
féláron
a szab
II. osz
utazó-k
menet-
pest—
II. hel
vissza
jاراتok
mel el
közöns
déglo
sal. N
közleke
vetlenü
kat bá
ról a
Kor
dalmat
Ezerny
tanárol
K
Buda
Alapít

SZOBRÁNC

GYÓGYFÜRDŐ Ung megyében.

Glaubersós, hideg kén-sós viz. Gyomor és májbetegék magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30% árengedménnyel a lakosoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyászati biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, mákacs székrekedésnél enyhén oldólag hat, májbajoknál, epehomok és epekövek oldólag hat. Vértóvulásoknál, szédülések, hidegek, gutaütési rohamoknál vérvonólag, felszívólag hat, csúszos és köszvényes bántalmaknál a kár okozta erjeszt termékekre, elrakódásokra az ízületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövesség, szívelhajosodás ellen, ozukorbetegségekkel, vesebetegségeknél úgy a cukor, mint a fehérje kivételét gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izüdmányok, dagasztásokat, izületi és esontbántalmakat, esontszit kedvezően osztalja. Görvélykörös dagasztások, fekélyek ellen, méh és méh közötti izüdmányok, beshártya izüdmányok felszívódását elősegíti, a legkülönfélébb mákacs idült börtbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőeknek **Ungvár**, a felvidék és illetve Kassa felől jövőeknek **Nagy-Mihály**, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor. kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasúton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások: „Szobránc gyógyfürdő igazgatóságának Szobránc gyógyfürdő” címzendők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orsója: **Dr. Rüssay Gábor Lajos.**

A fürdő igazgatósága.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajó-
járatok Budapest—Vác és Nagymaros között.

Az „Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság” közli, hogy kedvező időjárás esetén folyó évi május hó 22-én, azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között. Indulás Budapest—Petőfi-térről 8 órakor délelőtt és 2 óra 30 perczkor délután, Budapest—Batthyány-térről 8 óra 5 perczkor délelőtt és 2 óra 35 perczkor délután, Budapest—Obudáról 8 óra 20 perczkor délelőtt és 2 óra 50 perczkor délután. Erkezés Vácra 10 órakor délelőtt és 4 óra 30 perczkor délután, Nagymarosra 11 órakor délelőtt és 5 óra 20 perczkor délután. Indulás vissza Nagymarosról 11 óra 30 perczkor délelőtt és 8 órakor este, Vácra 12 óra 15 perczkor délután és 8 óra 45 perczkor este. Erkezés Budapest—Obudára 1 óra 10 perczkor délután és 9 óra 40 perczkor este, Budapest—Batthyány-térre 1 óra 25 perczkor délután és 9 óra 55 perczkor este, Budapest—Petőfi-térre 1 óra 30 perczkor délután és 10 órakor este. Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetidőjait a következők: Budapest—Vácra (vagy megfordítva) I. hely 60 fillér, II. hely 50 fillér, Budapest—Nagymarosra (és megfordítva) I. hely 1 K 20 fillér, II. hely 80 fillér, Vácra—Nagymarosra (vagy megfordítva) I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér. Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron, a m. kir. állami- és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó-közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatként k. és pedig: Budapest—Nagymarosra és vissza I. hely 1 K 80 fillér, II. hely 1 K 20 fillér, Vácra—Nagymarosra és vissza I. hely 1 K 10 fillér, II. hely 75 fillér. Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség eső ellen is véltve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargőzös közlekedik, melynek állomása Nagymaroson, közvetlenül a hajó kikötője felett van. Ha a járatokat bármely okból abbahagynak, úgy erről a társulat kellő hirtetést fog közzétenni.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELESEN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közsényel, oszónál és meghiléséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

FOGAK

3 koronától szájpádlás nélkül, gyökérel-távolítás fölőseleg, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások érzéstelenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítettnek. Régi hasznavehetetlen fog-sort hasznavehetővé alakítottok. „ ” „ ”

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban fel-tűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi ere-jét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni, akkor majd meg-szűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos híró intézete (Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett, a mindennapi foglalkozás megzavarása nél-kül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros se-beket, hulycsó-, hólyag-, ideg- és hátgerinczajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült férfitört (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sereket, vérbajokat, börtbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróte-rem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő titoktartó választ (a levélbe csak válaszbélyeglet kell mellékelni). A gyógykezelés befe-jezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra min-denki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés na-ponta d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.)
Czím: dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Szenzációs találmány 1909!

„Jupiter” öngyújtó fémgyertya, zserítalan petróleumtöltéssel. Használata 10-szer olcsóbb, mint a szokásos milly- és stearin gyertya, mert egyszeri töltésre, amely 5—6 fillérbe kerül, 18—20 óráig tartó szagtalan szép világítást szolgáltat. A láng tets-és szerint kisebbre v. nagyobbra szabályozható, ezért éjjeli lámpáknak is használható. „Jupiter” magától gyullad ki, gyufa nélkül, egyszerű nyomásra; a gyújtókerék 10 évi szavatosság mellett ép marad és funkcióképes. Nélkülözhetetlen minden családnál, különösen szálló-dákbán, vendéglőkben, üzletekben, gyárakban, templomokban stb. Ára 6 K., 3 drb 16 K., 6 drb 30 kor., 12 drb 57 K utánvétellel; éjjeli lámpa-burokkal 1 koronával több. Képvise-lők és elvadásítók koresteretnek

Zim: Öst.-Ung. Union Unternehmen für pat. Erfindungen
Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben

szenvedők különös figyelmet felelvom

cs. és kir. szab. pneu-matikus pelottával el-látott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli köte-lékek, melyek teljesen fájdalom nélkül visel-hetők, mert a pneu-matikus pelotta a leg-erősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a legrégőbb és a leg-nagyobb sérvet is faj-dalmatlanul és teljes biztossággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérment. küld:

KELETI J.

cs. és kir. szab. sérvkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13—76.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK

Réz és vasbutor, kertiátor, pad, szék és asz-talok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpított butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint

részletfizetésre

is kapható.

Pfeffermann Imre utóda

GYÁRÁSÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz
Árjegyzéket bármelyre kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Réz- és vaságyak minden kivitelben.
Betegtolókoszik.
Födronyos kocsiállítás minden méretben.
Összezsakható vaságyak legjobb minőségben.
Módrony-ágybetétek mely nagyságban.
Gyermekkoszik nagy választékban.
Elettek, Jalousinok és máslelték minden méretben kaphatók.

Felhívás a
48-as függetlenségi
Justh-párt,
valamint
a 48-as
Rossuth-párt
jelöltjeihez!

A déli 1 óráig rendelt
zászlókat még aznap
szállítja.

Meg-
tekintettük
Linhart Vilmos
festő zászló-gyár-
telepét és arról győ-
ződünk meg, hogy óriási
műtermében naponta 4000 db
zászló állittatik elő. Árja első-
rendű magyar gyártmány és a jelöl-
teknek kedvezményt nyújt, tehát tagja-
inknak őszintén és hivatalosan ajánljuk.

Hazafias tívözlettel

az Alföldi Függetlenségi
párt elnöksége

Gallovich Jenő
ügyvezető
elnök

Utánrendelésnél — ha a
zászlót előzőleg más szállí-
totta: kérem a pontos szö-
veget. Levélbeli rendelésnél
a fizetési feltétel közlendő.
Vidéki viszontelárusítóknak
nagy kedvezmény!

Telefon
58 83.

ZÁSZLÓIM MIND GYŐZTEK!
LEGOLCSÓBB
ÉS
LEGSZEBB

VÁLASZTÁSI
ZÁSZLÓK
ÉS TOLLAK
LINHART

VILMOS FESTŐNÉL
Bpest. Hunyadi utca 27.

KORONA SZINTARTÓ.
GYAPOTSZÖVETBŐL
FELIRATTAL.
ROJTKOK, BOJTKOK
FESTETT NYÉL és
Aranyozott lándzsával.

150 hosszú	95 széles	2.88
200	95	3.20
250	95	4.20
300	95	4.72
300	140	6.26
400	140	8.
500	140	9.36

RUDAK:

2 méteres festett rud aranyozott lándzsával	40 fillé
3 " " " " " "	60 " "
4 " " " " " "	80 " "
Réz lándzsák darabja	1.-
Aranyozott falándzsák darabja	07 " "

FELHIVAS!

A „Nemzeti Munkapárt” jelöltjeihez!
A munkapárt épületében V. Dorottya-
utca 14. szám alatti irodában rende-
seket személyesen vagy levélben az
ismert engedményei elfogad:

Linhart Vilmos

Telefon 58-83.

GYÁR: VIII., Hunyadi-u. 27.

FIGYELMEZTETES!

A Magyar Védő Egyesület
által mellőzött „Turul”
könyvkötő (Kertész M.) és
„Diadal” — nem zászló-
gyárosok, hanem közvetítők!

... A nemzeti ...
munkapárt
legkeresettebb
szállítója.

A néppárt
szerződött
zászló
és
jelvény
szállítója.